

Na osnovu člana 16. stav 2. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona – Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10) i člana 27. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 39/03, 22/06 i 43/10) i člana 9. Zakona o nadležnostima kantonalnih organa Zeničko-dobojskog kantona u oblasti zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 9/08 i 6/11), Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na prijedlog Kantonalne uprave civilne zaštite, na 83. sjednici, održanoj 21.12.2016. godine, d o n o s i

ODLUKU

o Procjeni ugroženosti od požara Zeničko-dobojskog kantona

Član 1.

(Predmet)

Ovom Odlukom donosi se Procjena ugroženosti od požara Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: Procjena ugroženosti).

Član 2.

(Procjena ugroženosti sastavni dio Odluke)

Procjena ugroženosti od požara Zeničko-dobojskog kantona čini sastavni dio ove Odluke.

Član 3.

(Obaveze kantonalnih ministarstava i drugih tijela kantonalne uprave)

Zadužuje se Kantonalna uprava civilne zaštite da primjerak Procjene ugroženosti od požara Zeničko-dobojskog kantona dostavi svim Kantonalnim ministarstvima, Kantonalnim upravama i ustanovama radi obavljanja zadataka koji su u Procjeni ugroženosti utvrđeni za ta tijela kao i svim načelnicima Općina radi usklađivanja svih pitanja važnih za organizaciju, funkcionisanje i razvoj sistema zaštite od požara u Zeničko-dobojskom kantonu.

Član 4.

(Obaveze Kantonalne uprave civilne zaštite)

Grad Zenica i Općine su dužne svoje Procjene ugroženosti uskladiti s Procjenom ugroženosti iz člana 2. ove odluke u pitanjima od zajedničkog interesa.

Rješavanje pitanja usklađivanja iz stava 1. ovog člana ostvaruje se u saradnji sa Kantonalnom upravom civilne zaštite.

Član 5.

(Stupanje na snagu ove Odluke)

Odluka stupa na snagu narednog dana od dana donošnja i bit će objavljena u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 02-_____/16.

Datum, 21.12.2016. godine

Zenica

DOSTAVLJENO:

1x Kantonalna uprava civilne zaštite,

1x Sva ministarstva i druga tijela kantonalne uprave,

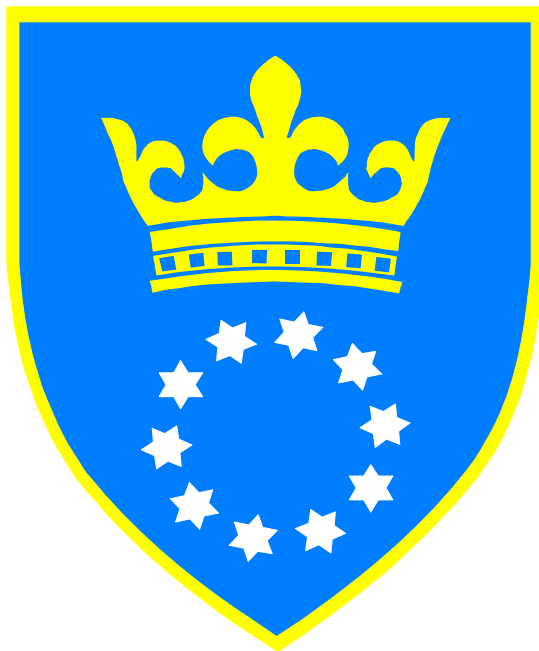
1x Sve općine Zeničko-dobojskog kantona, putem KUCZ,

1x „Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“,

1x a/a.

PREMIJER

Miralem Galijašević

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA
ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA

SADRŽAJ:

PROCJENA UGROŽENOSTI OD POŽARA.....	0
I. OPĆE ODREDBE	4
1.1. Cilj donošenja Procjene ugroženosti od požara	4
1.2. Način izrade Procjene ugroženosti od požara	5
1.3. Usklađivanje procjene ugroženosti od požara.....	5
1.4. Ažuriranje Procjene ugroženosti od požara	5
1.5. Čuvanje Procjene ugroženosti od požara	5
II. PRIKAZ POSTOJEĆEG STANJA	6
2.1. Geografski položaj, geološko-hidrološki, klimatski i seizmološki uslovi	6
2.1.1. Geografski položaj ZDK.....	6
2.1.2. Karakteristike reljefa.....	7
2.1.3. Klimatske karakteristike	7
2.1.4. Temperature zraka, relativna vlažnost zraka i količine padavina	8
2.1.5. Hidrografske karakteristike.....	8
2.1.6. Karakteristike ruža vjetrova u ZDK.....	9
2.1.7. Seizmičke karakteristike	10
2.1.8. Mineralna nalazišta	10
2.2. Ekonomska razvijenost Zeničko-dobojskog kantona po općinama	12
2.2.1. Ekonomska razvijenost	12
2.2.2. Ekonomska razvijenost po općinama.....	12
2.2.3. Ekonomska razvijenost industrijske proizvodnje.....	14
2.3. Površina Zeničko-dobojskog kantona	14
2.4. Broj stanovnika po općinama u Zeničko-dobojskom kantonu	15
2.5. Pregled područja stambenih, industrijskih, turističkih, gradskih i seoskih naselja, te područja šumskih i poljoprivrednih površina	15
2.5.1. Pregled gradskih, seoskih i stambenih područja	15
2.5.2. Pregled industrijskih područja	30
2.5.3. Pregled turističkih područja	40
2.5.4. Pregled šumskih područja	44
2.5.5. Pregled poljoprivrednih površina.....	46
2.6. Pregled građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara, a koje su određene procjenom ugroženosti za područje općine ili grada.....	47
2.6.1. Pregled građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine Breza	47
2.6.2. Pregled građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine Doboj-jug	47
2.6.3. Pregled građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine Kakanj.....	49
2.6.4. Pregled građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine Maglaj	56

2.6.5. Pregled građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine Olovo	57
2.6.6. Pregled građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine Tešanj	58
2.6.7. Pregled građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine Usora	60
2.6.8. Pregled građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine Vareš	60
2.6.9. Pregled građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine Visoko	62
2.6.10. Pregled građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine Zavidovići	64
2.6.11. Pregled građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine/grada Zenica	70
2.6.12. Pregled građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine Žepče	72
2.7. Pregled cestovnih i željezničkih pravaca i veza koje prolaze preko područja Kantona	74
2.8. Pregled vodovodne i vanjske hidrantske mreže, gasovoda, naftovoda i drugih glavnih instalacija za transport zapaljivih i opasnih materija	77
2.9. Pregled građevina za uskladištenje zapaljivih, eksplozivnih i gasnih materija ili drugih	85
2.10. Pregled glavnih energetske instalacije	96
2.11. Pregled značajnih građevina u kojima povremeno ili stalno boravi veći broj lica Breza	98
2.12. Pregled vatrogasnih domova i broj dobrovoljnih i profesionalnih vatrogasnih jedinica koji se koriste u slučaju dojave nastanka požara	113
2.13. Pregled općina u kojima postoji stalno vatrogasno dežurstvo	117
2.14. Pregled uređenih prirodnih izvorišta vode za gašenje požara	118
2.15. Pregled sistema telefonske i radio veze upotrljivih prilikom gašenja požara	130
2.16. Pregled operativnih centara civilne zaštite i profesionalnih vatrogasnih jedinica koji se koriste u slučaju dojave nastanka požara	130
2.17. Pregled zdravstvenih ustanova i bolnica koje bi pružile prvu pomoć ozlijeđenim u gašenju požara	132
2.18. Pregled šuma po vrstama i stepenu ugroženosti od požara i izgrađenosti protivpožarnih puteva	133
2.19. Pregled poljoprivrednih površina i izgrađenosti puteva	134
2.20. Pregled Pregled broja požara i vrsta značajnih građevina i prostora na kojima su nastajali požari u zadnjih 10 godina na području Kantona po općinama	135

III. STRUČNA OBRADA PODATAKA	139
3. STRUČNO MIŠLJENJE:	139
3.1. Stručno mišljenje o pravilnoj povezanosti naselja, gradova, te šumskih i poljoprivrednih površina gledajući uslove za širenje požara, izgrađenosti puteva za akciju gašenja požara,.....	139
3.2. Stručno mišljenje o stanju izgrađene hidrantske mreže za gašenje požara	142
3.3. Stručno mišljenje o opasnostima od nastajanja požara u građevinama gdje boravi veći broj lica, industrijskim, skladišnim i drugim opasnim građevinama i lokacijama, odnosno zonama	143
3.4. Stručno mišljenje o opasnostima od nastajanja požara u određenim šumskim i poljoprivrednim područjima	149
3.5. Stručno mišljenje o opasnostima pri transportu i prevozu opasnih materijai određivanju područja na kojima se takva opasnost očekuje	152
3.6. Stručno mišljenje o opasnostima na instalacijama za distribuciju gasa i električne energije	156
3.6.1. Opasnosti na instalacijama za distribuciju plina (gasa)	156
3.6.2. Opasnosti na instalacijama za distribuciju električne energije	157
3.7. Stručno mišljenje o opasnostima koje proizlaze iz dotrajalosti građevina, tehnologija ili instalacija za razvod energenata	159
3.8. Stručno mišljenje o opasnostima zbog neizgrađenosti puteva ili njihove nedovoljne širine za gašenje požara vatrogasnim vozilima	160
3.9. Stručno mišljenje o funkcionalnosti sistema veza za osmatranje i gašenje požara.....	165
3.10. Stručno mišljenje o brojnosti i osposobljenosti stanovništva za gašenje požara	167
3.11. Stručno mišljenje o prevozu snaga za gašenje požara.....	168
3.12. Stručno mišljenje o organiziranosti zdravstvene zaštite i prehrane vatrogasaca tokom akcija gašenja većih požarima	172
3.13. Stručno mišljenje o broju profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasnih jedinica	174
4. Prijedlog tehničkih i organizacijskih mjera koje je potrebno provesti kako bi se opasnost od nastajanja i širenja požara smanjila na najmanji mogući nivo	177
4.1. Preventivne mjere za sanaciju postojećeg stanja	177
4.2. Preventivne mjere koje bi se provodile na građevinama, građevinskim djelovima i otvorenom prostoru	179
4.3. Promjena namjene građevine ili prostora.....	182
4.4. Mjere za izvođenje novih instalacija za gašenje i dojavu požara.....	183
4.5. Mjere za izgradnju novih izvora i instalacija za opskrbu vodom za gašenje požara.....	183
4.6. Mjere za osnivanje novih jedinica za gašenje požara	184
4.7. Mjere u vezi s loženjem vatre i spaljivanjem korova i drugog biljnog otpada na otvorenom prostoru	184
4.8. Mjere za izgradnju novih osmatračkih mjesta za otkrivanje požara na otvorenim prostorima.....	185
4.9. Mjere za izmjenu ili dogradnju sistema veza	185
5. ZAKLJUČAK	186
6. PRILOZI	187
6.1.GRAFIČKI PRILOGZI VEZANI ZA	187
6.2. PROCJENE UGROŽENOSTI ZA PODRUČJA OPĆINA ODNOSNO GRADA.....	187

I. OPĆE ODREDBE

1.1. Cilj donošenja Procjene ugroženosti od požara

Metodologijom za izradu Procjene ugroženosti od požara ("Službene novine Federacije BiH", broj 64/09), propisan je sadržaj i način izrade Procjene ugroženosti od požara područja Kantona, kao i postupak usklađivanja, ažuriranja i čuvanje Procjene ugroženosti od požara.

Procjena ugroženosti od požara, kao sastavni dio Procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća, predstavlja temeljni dokument za izradu Plana zaštite od požara Zeničko-dobojskog kantona, koji su regulisani Uredbom o sadržaju i načinu izrade Planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara ("Službene novine Federacije BiH", 8/11).

Procjenjivanje ima za cilj da se analiziraju i procijene sva pitanja vezana za izradu Plana zaštite od požara i to:

- rizici, odnosno uzroci koji mogu dovesti do nastanka požara na području Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu ZDK);
- posljedice koje mogu nastati po ljude i materijalna dobra;
- utvrđivanje odgovarajuće organizacije zaštite od požara u cilju sprječavanja nastanka požara, odnosno na spašavanju ljudi i materijalnih dobara;
- procjena potreba i mogućnosti u osiguranju ljudskih i materijalnih potencijala neophodnih za ostvarivanje procijenjene organiziranosti zaštite od požara;
- druga pitanja kojim se razmatraju rizici i uzroci nastajanja požara.

Procjena ugroženosti od požara izrađena je na temelju svih raspoloživih podataka o požarima koji su se u prethodnom period dešavali ili se mogu desiti na području ZDK, posljedicama koje su nastajale ili koje mogu nastati, znanstvenim tehničkim ili drugim saznanjima i dostignućima i drugim stručnim podlogama korištenim za izradu Procjene ugroženosti od požara.

Temljeni elementi Procjene ugroženosti od požara su:

- postojeće stanje;
- analiza požarne ugroženosti;
- stručna mišljenja o postojećem stanju organiziranja zaštite od požara, organiziranja i stanja osposobljenosti profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasnih jedinica, te službi za zaštitu od požara;
- prijedlog mjera;
- zaključci;
- grafički prilozi;

Prilikom izrade Procjene ugroženosti od požara, korištene su definicije prirodnih i drugih nesreća, koje su sadržane u Uredbi o jedinstvenoj metodologiji za procjenu šteta od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine Federacije BiH", broj 35/04, 38/06, 52/09 i 56/09).

1.2. Način izrade Procjene ugroženosti od požara

Izrada procjene ugroženosti od požara rađena je na osnovu programa za izradu Plana zaštite i spašavanja i Plana zaštite od požara u kome su utvrđena stručna lica iz preduzeća Firing d.o.o. Visoko, (tačka 14. Metodologije), koji se bave i izradom ovih dokumenata, Kantonalne uprave civilne zaštite ZDK i radne grupe za izradu Procjene ugroženosti od požara formirana rješenjem br. 16-44-1737—19-2/16 od 10.10.2016.godine za izradu procjene kako je predviđeno tačkom 12., 13. i 14. Metodologije za izradu procjene ugroženosti od požara (“Službene novine FBiH”, broj 8/11).

1.3. Usklađivanje procjene ugroženosti od požara

Usklađivanje procjene ugroženosti od požara vrši se u slučajevima ako su u procjeni ugroženosti višeg nivoa utvrđene određene obaveze za niži nivo vlasti i vrši se na način što se Procjena ugroženosti općina ZDK, usklađuje sa Procjenom ugroženosti ZDK u cjelini.

U cilju usklađivanja Procjene, KUCZ ZDK je dužna izvod iz Procjene ugroženosti u odnosu na pitanja koja se odnose na općinu dostaviti Službi civilne zaštite općine u skladu sa tačkom 21. Metodologije za izradu Procjene ugroženosti od požara.

1.4. Ažuriranje Procjene ugroženosti od požara

Usvojena Procjena ugroženosti od požara podliježe obaveznoj analizi najmanje jednom godišnje, pri čemu se ocjenjuje potreba njenog ažuriranja i dogradnje, a ako se na području za koje je donešena Procjena ugroženosti od požara, nastupile određene promjene koje bitno utiču na promjenu procijenjenog stanja, ažuriranje Procjene se vrši odmah nakon saznanja za nastupanje tih promjena.

Ažuriranje Procjene vrši se na isti način i po postupku koji je predviđen za izradu i donošenje procjene ugroženosti po odredbama tačke 12. do 20. Metodologije za izradu procjene ugroženosti od požara.

1.5. Čuvanje Procjene ugroženosti od požara

Procjena ugroženosti od požara čuva se kao poseban dokument uz Plan zaštite i spašavanja u Kantonalnoj upravi civilne zaštite jer je sastavni dio Procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća za područje ZDK.

II. PRIKAZ POSTOJEĆEG STANJA

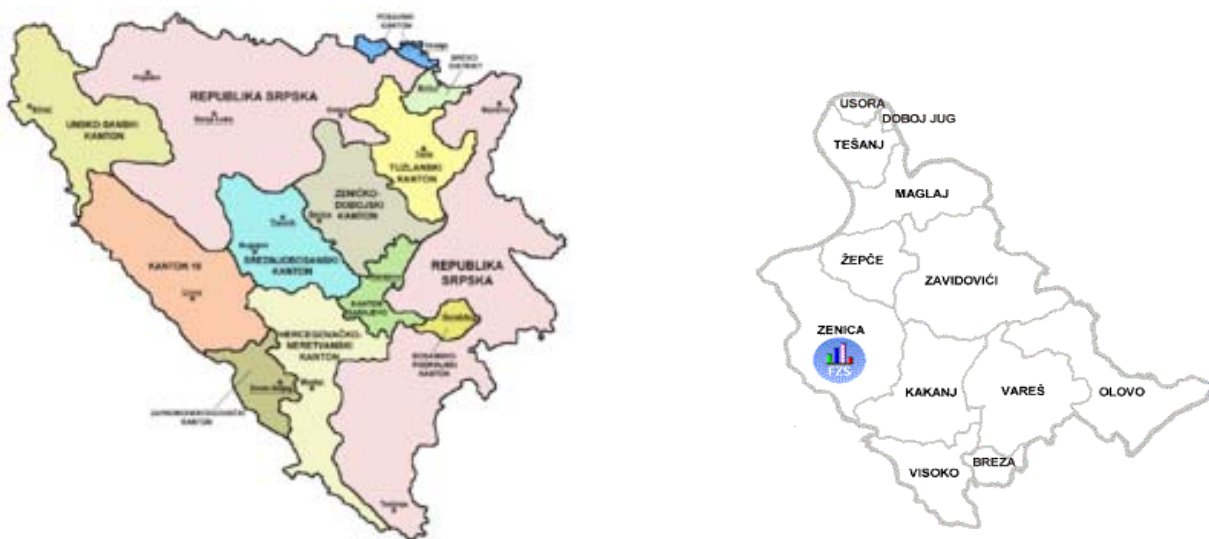
Procjeni ugroženosti od požara kao bitnom element Procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća, posvećeno je dosta prostora u sistemu zaštite i spašavanja, ne samo iz razloga učestalosti ove nesreće već i zbog ljudskih žrtava, te gubitaka materijalno tehničkih sredstava i drugih resursa koje ista guta u svojoj putanji. S toga je bitno temeljito se pripremiti i poduzeti sve neophodne mjere kako bi se preventivnim radnjama, a kasnije kroz represivne mjere suzbijanja ovih nesreća mogao zaštititi što veći mogući broj ljudi i materijalnih dobara.

Prikaz postojećeg stanja bi trebao omogućiti uvid u stvarno stanje na terenu, čime bi se prepoznali hazardi, broj potencijalno ugroženih subjekata, propusti u sistemu odbrane od požara te ostali elementi bitni za normalno funkcionisanje zajednice. Postojeće stanje sadržava tačne podatke koji su relevantni za izradu kako Procjene ugroženosti od požara tako i izradu Plana zaštite od požara. Posebno se obratila pažnja na relevantnost izvora informacija kao i tačnost samih informacija iz kojih će naknadno biti izveden Plan zaštite od požara ZDK.

2.1. Geografski položaj, geološko-hidrološki, klimatski i seizmološki uslovi ¹

2.1.1. Geografski položaj ZDK

Zeničko – dobojski kanton kao jedan od deset kantona Federacije BiH, prostire se na površini od 3.326 km² i po veličini zauzima četvrto mjesto u Federaciji Bosne i Hercegovine. Kanton obuhvata 12 općina i to: Breza, Doboj – Jug, Kakanj, Maglaj, Olovo, Tešanj, Usora, Vareš, Visoko, Zavidovići, Zenica i Žepče. Na području Kantona živi oko 364.433 stanovnika. Po broju stanovnika nalazi se na trećem mjestu u Federaciji BiH, iza Tuzlanskog i Sarajevskog kantona. Zeničko-dobojski kanton zahvata površinu približno 3.361 km². Područje ZDK zahvata površinu 43° do 45° sjeverne geografske širine i 17° 30' do 18° 30' istočne geografske dužine. U geografskom smislu nalazi se u pojasu niskih unutrašnjih dinarida. U manjem obimu karakteriše ga ravničarsko-brežuljkasto a u većoj mjeri brdsko planinsko zemljište. Graniči sa: Sarajevskim kantonom, Tuzlanskim kantonom, Srednjobosanskim kantonom i na posebno dva razdvojena dijela graniči sa Republikom Srpskom. Kanton ima povoljne geoprometne karakteristike, jer se nalazi u centralnom dijelu Bosne i Hercegovine kroz koji protiče najvećim dijelom rijeka Bosna, prolazi magistralni put M-17, željeznička pruga i dijelom izgrađena trasa autoputa na koridoru Vc.

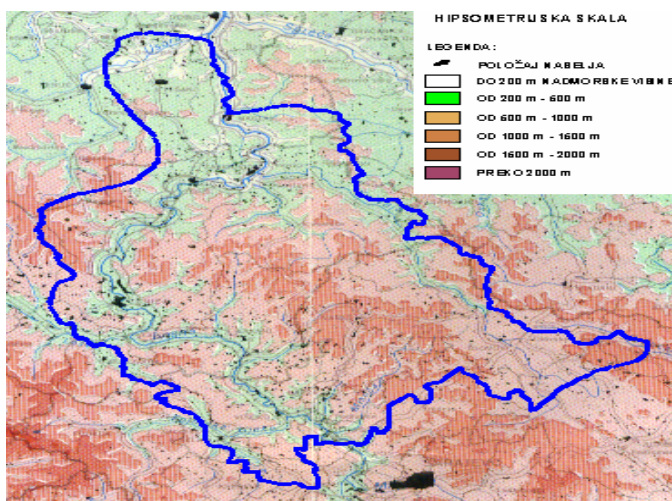
¹ Podaci preuzeti: Prostorni plan Zeničko-dobojskog kantona 2

2.1.2. Karakteristike reljefa²

Uvažavajući klimatske uslove i nadmorske visine (geomorfološko oblikovanje i konfiguracija terena), prostor Kantona se može podijeliti u tri reiona:

- nizijsko-brdoviti reion (riječne doline i blage uzvisine),
- brdski reion (umjereno valoviti predjeli),
- planinski reion (oštre reljefne forme).

Reljefne karakteristike i nadmorska visina cijelog područja Kantona kreću se u rasponu od 140 – 1.472 m.n.v. Sjeverni dio Kantona je najniži sa nadmorskom visinom od 140 – 500 m i karakteristikama umjereno kontinentalne klime. Južni dio područja Kantona čije se nadmorske visine kreću od 500 – 1.000 m predstavlja brdsko i visokobrdsko područje, a zastupljeno je u gornjem toku rijeke Bosne od Visokog do Zenice i u dolini rijeke Krivaje na području Olova, sa tipičnom kontinentalnom i umjereno kontinentalnom klimom. Centralni dio Kantona predstavlja visoko brdovito i planinsko područje, a čine ga planinski masivi Ravan planine, Konjuha, Smolina, Zvijezde i Čemerske planine, koji se kreću od 1.145 m.n.v. (Pogar) do 1.472 m.n.v. (Karasanovina). Sa povećanjem nadmorske visine uticaj planinske klime postaje izrazitiji.

Slika 2. Hipsometrijske karakteristike područja Zeničko-Dobojskog kantona

2.1.3. Klimatske karakteristike³

Područje Zeničko-Dobojskog kantona ima uglavnom umjereno kontinentalnu klimu, a u višim područjima i kontinentalnu, odnosno planinsku klimu.

Glavne karakteristike ove klime su oštre zime i topla ljeta, a u planinskim dijelovima manji su rasponi između zimskih i ljetnih temperatura. Srednje godišnje temperature kreću se zavisno od nadmorske visine od 8,8 do 10,6 °C. U dolinskim dijelovima najniža prosječna mjesečna temperatura iznosi oko 8 °C (januar), a najviša prosječna mjesečna temperatura iznosi 23,3 °C (juli). Apsolutni minimum je -32,2 °C, a apsolutni maksimum 40,0 °C.

² Podaci preuzeti: Prostorni plan Zeničko-dobojskog kantona 2009. – 2029

³ Podaci preuzeti iz Procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća područja ZDK

Ukupan broj dana sa mrazom kreće se u rasponu od 80-110 godišnje. Najveća pojava mraza je u oktobru, a u proljeće do kraja aprila. Maksimalne dubine prodiranja nulte izohrone u tlo iznosi u Doboju 30 cm, Zenici 50 cm, Varešu 80 cm, Olovu 70 cm. Prosječni godišnji nivo padavina kreće se od 780 l/m² (u Zenici) do 1000 l/m² na planinama. Maksimalne dnevne padavine kreću se od 70-100 l/m².

Maksimalne snježne padavine dostižu do 100 cm u planinskim područjima, a prosječan godišnji broj dana sa snježnim pokrivačem većim od 10 cm iznosi 30 dana u dolinama.

2.1.4. Temperature zraka, relativna vlažnost zraka i količine padavina⁴

Prosječna godišnja vlažnost zraka kreće se od 71 do 84%, a najveća je u zimskim mjesecima.

Magla se u dolini rijeke Bosne javlja često, a posljedica je pojave temperaturne inverzije, koja u dolini rijeke stvara sloj hladnog zraka. Najveći broj godišnjih dana sa maglom javlja se u području Zeničke kotline (50).

2.1.5. Hidrografske karakteristike⁵

Prostor Zeničko – dobojskog kantona lociran je u centralnom dijelu BiH i skoro u cijelosti leži u slivu rijeke Bosne. Dolina rijeke Bosne je najnaseljeniji dio BiH, sa prosječnom naseljenošću oko 116 stanovnika/km².

Rijeka Bosna protiče južnim, jugozapadnim, zapadnim i sjevernim dijelom područja Kantona. Duž toka kroz Kanton u nju se ulijevaju vodotoci: Stavnja, Fojnička rijeka, Trstionica, Zgošća, Ribnica, Lašva, Babina rijeka, Kočeva, Bistričak, zatim Liješnica, Gostović, Krivaja i Usora.

Pored navedenih pritoka postoji još veći broj manjih vodotoka, koji se također ulijevaju u rijeku Bosnu na području Kantona. Većina njih i izvire na području Kantona. Međutim, manji broj navedenih vodotoka izvire van Kantona, a ulijeva u Bosnu na prostoru Kantona.

Kada su u pitanju jezera, na području Zeničko–dobojskog kantona je jezero koje se nalazi u napuštenoj rudarskoj jami rudnika Vareš, i koje se tretira kao prirodno, ali je nastalo kombinacijom prirodnih i vještačkih faktora. Pored ovoga, duž vodotoka postoje ujezerenja tekućih voda koja su nastala u proširenjima riječkih korita.

Na teritoriji Zeničko – dobojskog kantona nema većih vještačkih akumulacija. Postoje uglavnom manje akumulacije koje su izgrađene na vodotocima, i to u vidu manjih jezera, odnosno uspora.

Slika: Hidrografska mreža Zeničkog-dobojskog kantona

Vodotoci I (prve) kategorije u Zeničko-dobojskom kantonu su:

⁴ Podaci preuzeti iz Procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća područja ZDK

⁵ „Elaborat o stanju vodotoka na području Zeničko-dobojskog kantona sa oprijedlogom mjera zaštite obalnog pojasa“ – Institut za hidrotehniku Građevinskog fakulteta u Sarajevu, februar 2014. godine.

1. Bosna,
2. Krivaja, i
3. Usora.

Svi drugi vodotoci su II (druge) kategorije. Značajniji vodotoci II kategorije, koji se izdvajaju po veličini i karakteru ugroženosti priobalnog pojasa, su :

1. Fojnička rijeka,
2. Stavnja,
3. Trstionica,
4. Zgošća,
5. Ribnica,
6. Lašva,
7. Babina rijeka,
8. Kočeva,
9. Bistričak,
10. Lješnica,
11. Tešanjka,
12. Gostović,
13. Stupčanica, i
14. Bioštica.

Prema bilansu ukupnih količina vode, posmatrajući raspoloživost vode, dolazi se do zaključka da je ZDK bogat vodom. Međutim, važno je naglasiti da sve općine u Kantonu nisu u mogućnosti koristiti vodu rijeke Bosne, što ima za posljedicu da se u pojedinim općinama pojavljuje nedostatak vode ne samo u kvalitativnom, nego i u kvantitativnom pogledu. Područje kantona ima nekoliko nalazišta mineralnih voda koji takođe nisu u dovoljnoj mjeri iskorišteni osim djelimično u općini Tešanj i manjim dijelom u općini Olovo.

Na području ZDK nema značajnih vodenih akumulacija u vidu jezera osim u općinama Vareš i gradu Zenica, gdje se radi o formiranju vještačkog jezera na iskopima nekadašnjih rudarskih kopova te nekih manjih akumulacijama u vidu stajaćih voda.

2.1.6. Karakteristike ruža vjetrova u ZDK⁶

Raspored čestina i srednjih brzina vjetra po pravcima (ruža vjetrova) najviše zavisi od lokalne orografije terena, a najčešći smjerovi puhanja vjetra su: sjeverni, sjeveroistočni, odnosno južni vjetrovi. Naprijed navedeno je prikazano u Tabeli 1. ispod.

TABELARNI PRIKAZ UČESTALOSTI I SREDNJIH BRZINA POJEDINIH PRAVACA VJETRA
Period: **Višegodišnji niz**

Tabela 1.

Pravac	C	S	S/I	I	J/I	J	J/Z	Z	S/Z	SUMA
Učestalost	59.2	13.6	2.7	1.7	2.3	6.2	9.8	2.0	2.4	100.0
Brzina (m/s)		2.4	1.9	1.8	1.7	2.2	1.7	2.2	2.1	

C- pravac
S – sjeverni
I – istočni
J – južni
Z – zapadni

s/i – sjevero istočni
j/i – jugo istočni
j/z – jugo zapadni
s/z – sjevero zapadni

⁶ Podaci preuzeti iz Procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća područja ZDK

2.1.7. Seizmičke karakteristike⁷

Područje ZDK spada u tzv. trusna područja koja su karakteristična za područje Bosne i Hercegovine. Područje ZDK obuhvata teren od grada Tešnja na sjeveru do Olova na istoku. U pogledu seizmoloških uslova područje ZDK spada uzonu 6-7⁰ MCS izuzetak čine djelovi teritorije koji pripadaju 7-8⁰ MCS osnovne seizmičnosti.

Intezitet mogućih zemljotresa može biti 8⁰ MCS. Naselja i građevinski objekti u odnosu na procenjeni intezitet mogu biti vrlo ugroženi. Posebno bi bili ugroženi ljudi i objekti u urbanim naseljima tj. gradskim centrima kao i u onim zonama u kojima ima dosta privrednih objekata i drugih objekata starije gradnje, a posebno bi se to odrazilo na kopove u RMU Zenica, Breza i Kakanj.

Imajući u vidu stepen urbanizacije ZDK, spratnost zgrada i karakter zastupljene tehnologije, kao i saznanja o nepoštivanju „aseizmičke“, izgradnje građevinskih objekata može se reći da je ovaj kanton prilično seizmički ugroženo područje.

2.1.8. Mineralna nalazišta⁸

Energetski potencijal Kantona bazira se na rezervama mrkog uglja u Zenici, Kaknju i Brezi. Rezerve se, suglasno zakonskim obavezama, svake godine obračunavaju i evidentiraju. Karakteristika za sva tri eksploataciona polja u Kantonu je da se u njima nalaze izdvojena ležišta kao posebne cjeline i to na području Kaknja, Breze i Zenice.. U zavisnosti od vertikalnog položaja ugljenih slojeva u odnosu na površinu, pojedini dijelovi eksploatacionog polja se eksploatiraju jamski, a drugi površinski.

Metalna ležišta su istraživana i eksploatirana u vremenu do 1992. godine tj. do početka rata u našoj zemlji, kada prestaje svaka aktivnost na njihovom istraživanju i eksploataciji. Radi se o ležištima željeza Smreka, Droškovac i Pržići, zatim polimetalno-baritnim ležištima Veovača i Rupice u općini Vareš, te ceruzitno ležište olova u Olovu. Ista su istraživana i eksploatirana državnim kapitalom i do danas nije riješena njihova privatizacija.

Zeničko – dobojski kanton u geološkom smislu izgrađuju različite stijenske mase, što ima za posljedicu i postojanje dosta različitih vrsta mineralnih sirovina. Tako je zona Vareša karakteristična po izdvojenim ležištima željeza, polimetalno-baritnim ležištima, i po magmatskim, metamorfnim i sedimentnim stijenama iz kojih se dobiva različit kvalitet tehničkog kamena. Prostori općina Breza, Kakanj i Zenica su prepoznatljivi po ležištima – rudnicima uglja, ali i po eksploataciji krednog krečnjaka iz kojeg se dobivaju različite frakcije tehničkog kamena. Općinski prostori Maglaja, Zavidovića i Žepča su karakteristični po nalazištima dijabaza i spilita iz kojih se mogu dobivati frakcije tehničkog kamena za izgradnju završnog sloja autoputa.

Različita geološka građa prostora Ze-do kantona ima za posljedicu da su otvorena za eksploataciju ležišta kako slijedi:

Vareš

- Ležišta željeza: Smreka /1/16, Droškovac /2/ i Brezik /3/ - napušteni,
- Ležišta olovo – cink - baritna: Veovača /5/ napuštena,
- Rupice /4/ nedovoljno istraženo,
- Ležište spilita: Kota /28/ - u radu,
- Ležište krečnjaka: Kota /18/ - u radu,
- Ležište krečnjaka Stijene /19/ - u radu,
- Ležište amfibolita Selišta – Vijaka /29/; Šarena kuća – Vijaka /30/; Stupčić II /31/ - trenutno ne rade,
- Ležišta kvarcnog pijeska Pobrini Han /35/ - istraženo.
- Ukupno na teritoriji općine Vareš 12 ležišta u eksploataciji, napuštena ili istraženo.

⁷ Podaci preuzeti iz Procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća područja ZDK

⁸ Podaci preuzeti: Prostorni plan Zeničko-dobojskog kantona 2009. – 2029

Kakanj

- Ležište krečnjaka: Ribinica – Subotinje /8/17 - u radu,
- Ležište krečnjaka: Borovačke stijene – Šuplja stijena /7/ - u radu,
- Ležište laporovitog krečnjaka: Greben /23/ - u radu,

Ukupno na teritoriji općine Kakanj tri /3/ ležišta nemetalnih sirovina nalaze se u eksploataciji.

Breza

- Ležište krečnjaka: Nedići /17/ - u radu,
- Ležište krečnjaka: Krivodol /11/ - u radu,
- Ležište kvarcnog pijeska : Nezirov gaj /34/ - u radu,

Ukupno na teritoriji općine Breza tri /3/ ležišta nemetalnih sirovina nalaze se u eksploataciji.

Zenica

- Ležište krečnjaka: Bistričak /21/ -pokrenuta procedura za dobijanje koncesije,
- Ležište krečnjaka: Radići /20/ -nema istražno pravo,
- Ležišta krečnjaka: Babina rijeka /9/ - nema koncesioni ugovor.

Ukupno na teritoriji općine Zenica jedno /1/ ležište nemetalnih sirovina nalazi se u eksploataciji, za dvije postoji istražno pravo ili je u toku dobivanja.

Olovo

- Ležište olova: Olovo /6/ - istraženo, čeka se koncesionar,
- Ležište krečnjaka: Dobrun /22/ - pokrenuto dobijanje koncesionog ugovora,
- Ležište gabra: Saruk /33/ - pokrenuto dobijanje koncesionog ugovora - Karaula.

Ukupno na teritoriji općine Olovo, dva /2/ ležišta nemetalnih sirovina nalaze se u eksploataciji, dok jedno ležište olova je relativno dobro istraženo, dok na jedno ležište krečnjaka postoji samo istražno koncesiono pravo.

Zavidovići

- Ležište krečnjaka: Sokolica /16/ - u radu,
- Ležište dijabaza: Ribnica /24/ - u radu.

Ukupno na teritoriji općine Zavidovići dva /2/ ležišta nemetalnih sirovina nalaze se u eksploataciji.

Žepče

- Ležište dijabaza: Kršić /25/ - potpisan koncesioni ugovor istražno-eksploataciono pravo,
- Ležište krečnjaka: Bukovik /12/ - nije u radu zbog vlasničkih odnosa,
- Ležište dijabaza: Ograjna /27/ potpisan koncesioni ugovor istražno-eksploataciono pravo.

Ukupno na teritoriji Žepče dva /2/ ležišta nemetalnih sirovina nalaze se u eksploataciji.

Visoko

- Ležište krečnjaka: Kondilo /14/ u sporu - ne radi,
- Ležište opekarske gline: Golo brdo /36/ - u radu,

Ukupno na teritoriji općine Visoko jedano /1/ ležište nemetalnih sirovina.

Tešanj

- Ležište krečnjaka: Jašarević kop /10/ - u radu,
- Ležište dijabaza: Krtovići /26/ - u pripremi za istražno pravo,
- Ležište krečnjaka: Trebačko brdo /15/ - nije u radu.

Ukupno na teritoriji općine Tešanj ima /3/ ležišta nemetalnih sirovina, od kojih se dva /2/ nalaze u eksploataciji.

Maglaj

- Ležište dacita: Jandrošac /32/ - ne radi, obustavljena eksploatacija,
- Ležište dijabaza Donji Rakovac kod Maglaja, koncesioni ugovor na istraživanje i eksploataciju.

2.2. Ekonomska razvijenost Zeničko-dobojskog kantona po općinama

2.2.1. Ekonomska razvijenost

Prikaz ekonomskog razvoja Zeničko-dobojskog kantona (ZDK) sadržan je u osnovnim indikatorima razvoja, koji su detaljno obrađeni u Strategiji razvoja Zeničko-dobojskog kantona za period 2016-2020 godina (u daljnjem tekstu: Strategija razvoja ZDK), koju je usvojila Vlada i Skupština ZDK. Na osnovu sprovedene socio-ekonomske analize u ZDK, definisanih strateških fokusa, inspiracija i aspiracija svih učesnika u procesu, utvrđena je vizija razvoja ZDK do 2020. godine koja predstavlja osnovu za rad i djelovanje svih građana koji žive na ovom geografskom području.

Strategijom razvoja ZDK definisana je Vizija razvoja ZDK 2020. godine:

Zeničko-dobojski kanton - savremena evropska regija, ugodna za život i rad i atraktivna za investiranje, koja svoj održivi razvoj temelji na industrijskim i ljudskim resursima, prirodnim turističkim potencijalima, te bogatom kulturno-historijskom naslijeđu i čistom okolišu.

Sa ciljem kreiranja mehanizma za ostvarenje vizije razvoja definisana su četiri strateška pravca djelovanja ZDK do 2020. godine, kako bi se osigurala veza između konkretnih budućih akcija i vizije razvoja.

Strategijom razvoja ZDK određeni su Strateški pravci djelovanja ZDK:

1. Razvijati i poticati industriju, energetiku, rudarstvo i preduzetništvo
2. Pružiti veću podršku poljoprivredi, ruralnom razvoju i razvoju turizma
3. Unaprijediti kvalitet življenja kroz stvaranje održivog i pravičnog društvenog okruženja
4. Poboljšati trenutno stanje okoliša, povećati energetske efikasnost i unaprijediti javnu infrastrukturu.

2.2.2. Ekonomska razvijenost po općinama

Standardne klasifikacije djelatnosti

Tabela:2.

	Broj zaposlenih				Prosječna neto plata u KM			
	Q 2013	Q 2014	Q2015	Index	Q2013	Q 2014	Q2015	Index
				Q2015 Q2014				Q2015 Q2014
UKUPNO	68.554	69.668	71.079	102,02	731	725	718	99,03
A Poljoprivreda, sumarsrvo i ribolov	1.410	1.509	1.572	104,17	806	799	796	99,62
B Vadenje ruda i kamena	4.837	4.878	4.763	97,64	1.025	1.023	1.011	98,83
C Preradivacka industrija	20.518	21.345	22.411	104,99	558	550	542	98,54
D Proizvodnja i snabdijevanje el.energijom, plinom, parom i klimatizacija	1.691	1.764	1.666	94,44	1.443	1.422	1.433	100,77
E Snabdijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	1.091	1.153	1.194	103,55	745	745	752	100,94
F Gradevinarstvo	3.245	3.124	3.150	100,83	454	451	462	102,44
G Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikla	9.475	9.124	9.628	105,52	491	498	503	101,00
H Prijevoz i skladištenje	3.792	3. ⁶²⁹	3.720	102,51	394	712	705	99,01
I Ojlatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	2.514	2.888	2.783	96,36	435	437	434	99,31

J Informacije i komunikacije	811	787	764	97,08	1.195	1.213	1.200	100,41
K Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	914	911	880	96,60	1.029	1.036	1.081	104,33
L Poslovanje nekretninama	113	116	145	125,00	756	716	808	112,85
M Strucne, naucne i tehnicke djelatnosti	1.316	1.409	1372	75,84	653	698	675	96,70
N Administrativne i pomocne uslužne djelatnosti	403	465	704	148,21	714	645	706	94,47
O Javna uprava odbrana; obrana; obaveznolobvezno socijalno osiguranje	4.390	4.432	4.410	99,50	1.050	1.060	1.072	101,13
P Obrazovanje	6.346	6.464	6.660	103,03	701	693	690	99,57
R Djelatnosti zdravstvene zaštite	4.131	4.238	4.285	101,11	990	998	1.010	101,20
S Umjetnost, zabava i rekreacija	244	366	366	100,00	753	663	640	96,53
T Ostale uslužne djelatnosti	624	643	606	94,24	693	663	702	105,88
U Neraspoređeno po djelatnostima KO	689	-	-	-	-	-	-	-

Komparativni podaci nezaposlenosti (decembar)

Tabela 3.

	Broj nezaposlenih				Index	Index	Index
	2012.	2013.	2014.	2015.	<u>2013.</u> <u>2012.</u>	<u>2014.</u> <u>2013.</u>	<u>2015.</u> <u>2014.</u>
BREZA	1.893	1.930	1.982	1.957	101,95	102,70	98,84
DOBOJ-JUG	1.044	1.027	1.012	979	98,37	98,54	87,32
KAKANj	6.495	6.710	7.018	7.070	103,31	104,60	100,74
MAGLAJ	5.540	5.454	5.141	5.067	98,45	94,26	98,56
OLOVO	1.993	1.932	1.964	1.942	96,94	101,66	98,88
TESANj	8.149	8.160	7.852	7.414	100,13	96,22	94,42
USORA	992	1.040	992	920	104,84	95,38	92,74
VARES	1.320	1.298	1.313	1.312	98,33	101,15	99,92
VISOKO	7.262	7.729	7.823	7.638	106,43	101,21	97,63
ZAVIDOVICI	7.331	7.378	7.404	7.390	100,64	100,35	99,81
GRADZENICA	22.040	22.885	22 .. 970	22.835	103,83	100,37	99,41
ZEPCE	5.153	5.235	4.991	5.003	101,59	95,34	100,24
UKUPNO:	69.212	70.778	70.462	69.523	102,26	99,55	98,67

2.2.3. Ekonomska razvijenost industrijske proizvodnje

Zeničko-dobojski kanton čini regiju sa najznačajnijim industrijskim objektima. Gotovo cjelokupna industrija i rudarske aktivnosti nalaze se u dolini rijeke Bosne ili njenoj neposrednoj blizini. Zeničko-dobojski kanton raspolaže sa značajnim proizvodnim kapacitetima za razvoj šireg okruženja i Bosne i Hercegovine kao cjeline. Proizvodni potencijali Zeničko-dobojskog kantona koncentrisani su u energetici, rudarstvu, prerađivačkoj industriji i saobraćaju.

U strukturi ukupne proizvodnje ZDK prerađivačka industrija učestvuje sa 45,41 %, snabdijevanje električnom energijom, gasom i vodom sa 34,77% i rudarstvo sa 19,82%. iako u ukupnoj proizvodnji FBiH učestvuje sa 20,5% Zeničko-dobojski kanton ostvaruje samo 14,78% ukupnog bruto domaćeg proizvoda (BDP) FBiH.

Temeljem navedenih podataka može se reći da je privreda dobrim dijelom niskoakumulativna i da se bazira na prirodnim resursima. Tako koncipirana privreda, u pravilu, vrši veoma veliki pritisak na okoliš, a posebno na prostor i resurse.

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, indeks obima industrijske proizvodnje u Zeničko-dobojskom kantonu je u periodu 2009.-2011. godine rastao, da bi nakon pada u 2012. godini, ponovo bio povećan u 2013. godini.

Proizvodnja i opskrba električnom energijom, gasom i vodom te vađenje ruda i kamena su u posljednje tri godine (2011.-2013.) ostvarili trend pada. Rudarstvo u ZDK se bazira na rezervama mrkog uglja Zenice, Kakanja, Breze, te Maglaja. Međutim, s obzirom na stanje tržišta električne energije, može se reći da je ugalj, pored hidropotencijala, najznačajniji domaći energetski potencijal, tako da će rudarstvo i dalje imati značajnu ulogu u ukupnom privrednom razvoju ZDK.

Kada su u pitanju gas, nafta i naftni derivati, s obzirom na nepostojanje internih izvora, ZDK je u potpunosti ovisan o uvozu tako da se i praćenje odnosi na uvoz. U ZDK se proizvodnja električne energije skoro u potpunosti obavlja u TE Kakanj, uz manju proizvodnju u TE Natron-Hayat. Činjenica je da ZDK ima uslove za dalji rast proizvodnje u oblasti energije. Potrebno je istaknuti i hidroenergetske potencijale kojima raspolaže ovaj kanton. Planirana je i izgradnja hidroelektrana Vranduk, Janjici i Kovanici.

U Zeničko-dobojskom kantonu u oblasti prerađivačke industrije, posebno su razvijene slijedeće grane:

- metalna i metaloprerađivačka industrija,
- drvoprerađivačka industrija,
- prehrambena industrija (prerada mesa, mlijeka, brašna itd.),
- proizvodnja papira i kartona, papirne i kartonske ambalaže,
- tekstilna i kožarska industrija i
- proizvodnja građevinskih materijala.

2.3. Površina Zeničko-dobojskog kantona

Zeničko-dobojski kanton je jedna od 10 Federalnih administrativnih jedinica u sastavu Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH). ZDK se prostire na površini od 3.343 km². Uzimajući u obzir ovaj podatak, ZDK je po površini na četvrtom mjestu u FBiH. U svom sastavu ZDK ima 12 općinskih/gradskih područja i to: Breza, Doboju-Jug, Kakanj, Maglaj, Olovo, Tešanj, Usora, Vareš, Visoko, Zavidovići, Grad Zenica (administrativno sjedište ZDK) i Žepče. Nalazi se u središnjem dijelu Bosne i Hercegovine (BiH), tako da graniči sa Sarajevskim, Tuzlanskim i Srednjobosanskim kantonom, te sa entitetom Republika Srpska i skoro u cijelosti leži u slivu rijeke Bosne.

2.4. Broj stanovnika po općinama u Zeničko-dobojskom kantonu

Dolina rijeke Bosne, u kojoj je smješten ZDK je najnaseljeniji dio BiH, sa prosječnom naseljenošću oko 116 stanovnika/km². Struktura stanovništva se u ratnom i postratnom periodu bitno izmijenila. Prema popisu stanovništva iz 1991. godine u općinama ZDK je ukupno živjelo 489.020 stanovnika, a prosječna gustina naseljenosti je bila 144,81 st/km².

Prema rezultatima popisa stanovništva provedenog 2013. godine na području ZDK živjelo je 364.433 stanovnika, a gustina naseljenosti je bila 109 st/km². Znači, stanovništvo je u odnosu na 1991. godinu umanjeno za 124.587 stanovnika.

Pregled broja stanovnika i broj naselja prikazani su u Tabeli 3. ispod.

Tabela 4.

R/br.	Općina	Broj naselja	Broj stanovnika
1.	Zenica	83	110.663
2.	Zavidovići	47	35.988
3.	Maglaj	40	23.146
4.	Tešanj	41	43.063
5.	Kakanj	106	37.441
6.	Visoko	88	39.938
7.	Žepče	41	30.219
8.	Vareš	85	8.892
9.	Breza	28	14.168
10.	Olovo	45	10.175
11.	Usora	13	6.603
12.	Doboj-jug	2	4.137
	UKUPNO:	619	364.433

2.5. Pregled područja stambenih, industrijskih, turističkih, gradskih i seoskih naselja, te područja šumskih i poljoprivrednih površina

2.5.1. Pregled gradskih, seoskih i stambenih područja

Zeničko-dobojski kanton u svom sastavu ima 12 općina. Stanovništvo je multietničko. Kanton ima više stotina naselja koja su po svojoj strukturi, broju stanovnika, kulturi, privrednoj razvijenosti veoma različita. Po strukturi nešto više od polovine stanovnika čini seosko stanovništvo organizovano u općine i mjesne zajednice. U kantonu ima oko 286 mjesnih zajednica. Najurbaniji dio naselja čine gradska središta kao što su Zenica, Zavidovići, Maglaj, Tešanj, Kakanj, Visoko, Žepče, Vareš, Breza, Olovo, Doboj-jug i Usora, gdje su uglavnom smješteni organi lokalne samouprave tj. općine.

Općina Breza

Stambene jedinice u naseljenim mjestima

Tabela 5.

Redni broj	Mjesna zajednica- naselje	Objekti kolektivni/individualni	Broj stambenih jedinica
1.	Banjevac	individualni	249
2.	Breza	individualni	1404
2.1.	Breza	kolektivni	102
3.	Bukovik	individualni	275
4.	Bulbulušići	individualni	202
4.1.	Bulbulušići	kolektivni	6
5.	Gornja Breza	individualni	189
6.	Izbod	individualni	157
7.	Kamenice	individualni	297
8.	Koritnik	individualni	399
9.	Mahala	individualni	418
10.	Mahmutovića Rijeka	individualni	48
11.	Nasići	individualni	14
12.	Očevlje	-	-
13.	Orahovo	individualni	66
14.	Podgora	individualni	237
15.	Potkraj	individualni	269
16.	Prhinje	individualni	66
17.	Seoce	individualni	18
18.	Slivno	individualni	175
19.	Smailbegovići	individualni	224
20.	Smrekovica	individualni	222
21.	Sutješćica	individualni	89
22.	Trtorići	individualni	78
23.	Vardište	individualni	154
24.	Vijesolići	individualni	288
25.	Vlahinje	individualni	45
26.	Vrbovik	individualni	175
27.	Založje	individualni	254
28.	Župča	individualni	606
28.1.	Podžupča	kolektivni	1

Podaci su iz zadnjeg popisa stanovništva obavljenog 2013. godine.

Općina Doboj-jug

MJESNE ZAJEDNICE I KONTAKT OSOBE SA PODRUČJA OPĆINE DOBOJ JUG

Tabela 6.

Redni broj	MJESNA ZAJEDNICA	Broj naselja	TELEFON,MOBITEL
1.	Matuzići	1	4.137
2.	Mravići	1	

Općina Kakanj

U narednoj tabeli dat je pregled mjesnih zajednica sa brojem stanovnika po mjesnoj zajednici, brojem objekata za stanovanje, brojem stambenih jedinica.

Tabela 7.

Redni Broj	Mjesna zajednica	Broj popisanih stanova	Broj popisanih domaćinstava/kućanstava	Ukupno popisanih osoba
1.	BIČER	459	384	1.237
2.	Bičer	122	98	295
3.	Siljjevnice	148	129	397
4.	Željeznička stanica	189	157	545
5.	BIJELE VODE	379	233	791
6.	Bijele vode	76	46	166
7.	Kučići	172	111	396
8.	Hausovići	36	20	50
9.	Gornji Banjevac	95	56	179
10.	BJELAVIĆI	668	448	1.372
11.	Bjelavići	82	54	124
12.	Podbjelavići	189	120	367
13.	Obre	192	159	489
14.	Marina voda	205	115	392
15.	BREŽANI	397	295	1.006
16.	Brežani	220	170	585
17.	Bištrani	129	98	344
18.	Miljatići	48	27	77
19.	BRNJIC	737	279	883
20.	Gradac	13	7	21
21.	Brnjic	413	106	322
22.	Bašići	65	37	125
23.	Jarevice	73	37	111
24.	Pedići	172	92	304
25.	BRNJ	236	160	519
26.	BILJEŠEVO	254	166	555
27.	Bilješevo	75	42	145
28.	Gornji Lučani	132	108	374
29.	Mijoči	47	16	36
30.	BUKOVlje	335	261	844
31.	ČATIĆI	651	519	1.628
32.	Čatići	479	374	1.162
33.	Hrasno	146	131	420
34.	Turbići	26	14	46
35.	DONJI KAKANJ	609	446	1.480
36.	Donji Kakanj	7	5	14
37.	Groce	137	93	303
38.	Karaulsko polje	183	128	418
39.	Karaula	8	3	10
40.	Tićići	274	217	735
41.	DUBOVO BRDO	184	93	351
42.	Dubovo brdo	85	49	179
43.	Drijen	59	27	96
44.	Danici	40	17	76
45.	DUMANAC	286	224	720
46.	Dumanac	233	184	592

47.	Desetnik	53	40	128
48.	DOBOJ	1.049	848	2.582
49.	HALJINIĆI	406	241	713
50.	Haljinići	198	100	269
51.	Bistrik-Crkvenjak	133	74	222
52.	Jezero	75	67	222
53.	KAKANJ I, KAKANJ II, VARDA	4.809	3.992	12.256
54.	KRŠEVAC	669	459	1.622
55.	Krševac	140	105	375
56.	Hodžići	130	85	309
57.	Podborje	103	62	220
58.	Turalići	100	64	224
59.	Varalići	196	143	494
60.	KRALJEVA SUTJESKA	341	113	340
61.	Kraljeva sutjeska	312	103	310
62.	Ratanj	26	7	20
63.	Teševo	3	3	10
64.	MRAMOR	134	84	260
65.	Mramor	67	56	174
66.	Ribnica	27	7	19
67.	Subotinje	40	21	67
68.	MODRINJE	209	162	492
69.	Modrinje	203	159	482
70.	Viduša	4	3	10
71.	Šaranovići	2	-	-
72.	NAŽBILJ	214	91	292
73.	Nažbilj	117	58	191
74.	Bostašići	27	10	39
75.	Lipnica	70	23	62
76.	POPE	387	298	978
77.	Pope	381	298	978
78.	Vrtlište	6	-	-
79.	PODGORA	395	272	838
80.	Popržena Gora	109	65	186
81.	Sopotnica	273	198	625
82.	Jehovina	13	9	27
83.	PAPRATNICA	318	237	816
84.	Papratnica	204	175	604
85.	Gornja Papratnica	37	15	60
86.	Javor	50	39	125
87.	Sebinje	27	8	27
88.	POLJANI	110	51	123
89.	Poljani	59	25	68
90.	Lučići	30	13	29
91.	Papratno	21	13	26
92.	RIČICA	352	230	743
93.	Ričica	199	136	410
94.	Živalji	84	41	169
95.	Rojin Potok	69	53	164
96.	SEOCE	321	148	384
97.	Seoce	191	93	232
98.	Bijelo Polje	97	37	102

99.	Lukovo Brdo	33	18	50
100.	SLAPNICA	232	148	513
101.	Slapnica	114	71	233
102.	Gora	112	73	265
103.	Poljice	6	4	15
104.	STARPOSLE	279	153	509
105.	Starposle	123	66	216
106.	Slivanj	60	21	83
107.	Hrastovac	96	66	210
108.	TRŠĆE	401	306	1.054
109.	Tršće	302	225	798
110.	Ivnica	99	81	256
111.	TERMoeLEKTRANA	273	210	689
112.	Termoelektrana	51	44	132
113.	Koprivnica	87	63	243
114.	Kujavće	105	82	249
115.	Donji Banjevac	30	21	65
116.	VUKANOVIĆI	488	82	258
117.	Vukanovići	461	79	248
118.	Zlokuće	26	3	10
119.	Slagošćići	1	-	-
120.	VELIKI TRNOVCI	156	87	277
121.	Veliki Trnovci	136	81	264
122.	Pavlovići	20	6	13
123.	ZAGRAĐE	257	156	498
124.	Zagrađe	149	100	321
125.	Halinovići	41	23	76
126.	Semetiš	67	33	101
127.	ZGOŠĆA	588	418	1.345
128.	Zgošća	367	271	849
129.	Crnač	193	121	421
130.	Alagići	28	26	75
UKUPNO:		17.583	12.294	38.968

Općina Maglaj**Tabela 8.**

Redni Broj	Mjesna zajednica	Broj popisanih domaćinstava/kućanstava	Ukupno popisanih osoba
1.	Maglaj grad	7.687	23.146
2.	Novi Šeher		
3.	Radojčić		
4.	Kopice		
5.	Čobe		
6.	Liješnica		
7.	Bijela Ploča		
8.	Jablanica		
9.	Misurići		
10.	Straiste		
11.	Krsno Polje-Bakotić		
12.	Ulišnjak		
13.	Kosova		
14.	Moševac		
15.	Oruče		
16.	Ravna		
17.	Bočinja		
18.	Donji Rakovac		
19.	Bradići		
20.	Brezovi Dani		

Općina Olovo

Pregled mjesnih zajednica sa brojem stanovnika (podaci prikupljeni od predsjednika mjesnih zajednica i predstavljaju približan broj).

Tabela 9.

Red. br.	Mjesna zajednica	Procjena broja stanovnika	Ukupno popisanih stanovnika
1	Jelaške	550	10578
2	Kamensko	590	
3	Careva Čuprija	660	
4	Čuništa	690	
5	Milankovići	330	
6	Solun	1280	
7	Križevići	390	
8	Klinčiči	420	
9	Olovo	2438	
10	Kruševo	190	
11	Olovske Luke	1800	
12	Dugandžići	290	
13	Petrovići	220	
14	Gurdići	220	
15	Dolovi	510	

Općina Tešanj

Pregled mjesnih zajednica, broja domaćinstava i broja stanovnika

Tabela 10.

R./br.	MJESNA ZAJEDNICA	BROJ STANOVNIKA	BROJ DOMAĆINSTAVA
1.	BOBARE-DRINČIĆI-BLAŽEVCI	1.112	239
2.	BUKVA	1.450	578
3.	DOBROPOLJE-MEKIŠ	1.188	358
4.	DŽEMILIĆ PLANJE	1.320	328
5.	JABLANICA	1.682	424
6.	JELAH	5.867	1.501
7.	JEVADŽIJE	510	161
8.	KALOŠEVIĆ	1.599	570
9.	KARADAGLIJE	1.448	355
10.	KRAŠEVO	1.177	357
11.	LJETINIĆ	875	275
12.	MEDAKOVO	1.083	411
13.	MILJANOVCI -LONČARI	1.167	365
14.	MRKOTIĆ	1.457	443
15.	NOVI MILJANOVCI	1.988	366
16.	NOVO SELO	1.165	223
17.	ORAŠ PLANJE	1.050	256
18.	PILJUŽIĆI	1.785	534
19.	RADUŠA	2.597	767
20.	ROSULJE	849	305
21.	ŠIJE	2.800	596
22.	TEŠANJ	6.830	2571
23.	TEŠANJKA	2.161	584
24.	TREPČE	2.379	477
25.	VUKOVO	1.169	316

Općina Usora

Tabela 11.

Redni broj	Općina	Broj naselja	Broj stanovnika
1.	Usora	13	6.603

Općina Vareš

Općina Vareš je u sastavu Zeničko-dobojskog kantona iako je prema prirodnim, geografskim, tradicionalnim, ekonomskim i drugim kriterijima upućena na sarajevsku regiju, odnosno na Kanton Sarajevo. Smještena na 829 metara nadmorske visine u srednjem dijelu Bosne i Hercegovine. Kroz općinu protiče rijeka Stavnja, a okružena je planinama Zvijezda i Perun i masivima Kapija i Stijene. Općina Vareš se graniči sa općinama Breza (dužina granice 12 km), Visoko (7 km), Kakanj (17 km), Zavidovići (11 km), Olovo (34 km) i Ilijaš (19 km). Granica s općinom Ilijaš je ujedno i granica sa Sarajevskim kantonom, a udaljenost od Grada Sarajeva je 45 km. Površina općine iznosi 390 km².

Tabela 12.

Redni broj	Mjesna zajednica	Površina (ha)
1.	Dabravine	1.067,18
2.	Neprivaj	379,01
3.	Kokošćići	363,57
4.	Striježevo	1.087,30
5.	Brgule	1.570,35
6.	Ravne	2.189,46
7.	Ligatići	545,94
8.	Javornik	2.693,10
9.	Očevija	2.072,27
10.	Vijaka	4.486,39
11.	Borovica	2.545,03
12.	Budoželje	1.881,91
13.	Kadarići	400,16
14.	Duboštica	3.392,81
15.	Dragovići	2.061,41
16.	Daštansko	790,61
17.	Pogar	1.565,21
18.	Pržići	418,46
19.	Mir i Bijelo Borje	675,13
20.	Stupni Do	285,26
21.	Planinica	2.706,41
22.	Strica/Zarudje	265,25
23.	Vareš Majdan	356,72
24.	Vareš	2.051,69
Ukupno:		38.567,73

Općina Visoko⁹

Unutar Općine Visoko nalazi se 66 urbanih područja sa ukupno 95 lokaliteta, čija površina iznosi ukupno 2.924,50 ha, što je ekvivalentno procentu od 12.67 %.

Prema podacima Službe za prostorno uređenje, imovinsko – pravne, geodetske, stambeno – komunalne poslove i zaštitu okoline općine Visoko, urbano područje obuhvaćeno Urbanističkim planom zauzima površinu od 1.172.0 ha.

Unutar urbanih područja, pored građevinskog zemljišta, koje zauzima oko 7 % od ukupne površine općine, nalaze se i zemljišta druge namjene kao što su zelenilo, parkovske i sportske površine, vodne površine, saobraćajne i industrijske površine, površine za stambene i javne zgrade i td.

U narednoj tabeli prikazan je ukupan broj stanovnika i broj domaćinstava po naseljenim mjestima:

Tabela 13.

Redni broj	Mjesne zajednice	Ukupno stanovnika u MZ	Broj stanovnika po naseljenim mjestima	Objekti stanovanja		Broj stambenih jedinica	Udaljenost od PVJ
				Kolektivni	Individualni		
1.	Arnautovići	922		290			
	-Arnautovići		452		152	152	2
	- Bosnići		156		46	46	
	- Mulići		314		92	92	4
2.	Buci	1651		498			
	-Buci				119	119	3
	-Stuparići				137	137	5
	-Dautovci				19	19	6
	-Gorani				9	9	7
	-Grajani				107	107	
	-Plješevica				34	34	
	-Zbilje				75	75	
3.	Bulčići			15			17
	-Bare				13	13	17
	-Lužnica				2	2	12

⁹ Podaci preuzeti iz Procjene ugroženosti od požara općine Visoko

Redni broj	Mjesne zajednice	Ukupno stanovnika u MZ	Broj stanovnika po naseljenim mjestima	Objekti stanovanja		Broj stambenih jedinica	Udaljenost od PVJ
				Kolektivni	Individualni		
4.	Centar	2118		789			
				40	749	789	
5.	Čekrekčije	720					4
	-Čekrekčije		720		177	177	4
6.	Dobrinje	1718		497			
	-Dobrinje		174	6	53	59	12
	-Upovac		371		106	106	13
	-Seoča		2		1	1	13
	-Gornja seoča		337		95	95	
	-Donja seoča		333		84	84	
	-Buzići		431		132	132	12
	-Gora		5		2	2	
	-Grab		65		18	18	
7.	Buziće mahala	1095		302			
	-B. mahala		19		5	5	9
	-Brijest		241		66	66	
	-Drage		353		100	100	
	-Huskići		179		49	49	
	-Rosulje		303		82	82	
8.	Goduša	1215		406			8
	Ramadanovići		142		75	75	7
	-Luke		74		20	20	
	-Han		334		97	97	
	-Kula		69		22	22	2
	-Goduša		117		55	55	8
	-Poređe		83		23	23	
	-Plaholje		90		29	29	
	-Rajčići		306		85	85	8
9.	Gračanica	3175		912			
	-Bogošići		190		63	63	
	-Centar		433		130	130	
	-Donja Smršnica		129		33	33	
	-Gornja Smršnica		141		37	37	
	-Goruša		41		5	5	
	-Gračanica		40		9	9	
	-Kovačići		402		119	119	
	-Loznik		390		113	113	7
	-Mali trnovci		255		66	66	12
	-Malom Čajno		179		44	44	7
	-Uvorići		468		141	141	4
	-Tramošnjik		213		58	58	7
	-Veliko Čajno		294		94	94	6
	Kološići	744		208			8
	-Novo naselje Ciglane		122			37	
	-Kološići		26		14	14	

Redni broj	Mjesne zajednice	Ukupno stanovnika u MZ	Broj stanovnika po naseljenim mjestima	Objekti stanovanja		Broj stambenih jedinica	Udaljenost od PVJ
				Kolektivni	Individualni		
10.	-Brdo		146		40	40	
	-G. Kološići		77		27	27	
	-D. Kološići		98		26	26	
	-Dol		192		43	43	10
	-Dol – Mali Čakalovići		67		15	15	
	-Dol - Bešići		16		6	6	
11.	Kralupi	1060		286			
	-Holići		116		31	31	
	-Ginje		340		88	88	
	-Plaskovići		76		13	13	
	-Dvor		260		80	80	2
	-Dvor – Dolac		43		9	9	
	-Vidovići		148		35	35	9
	-Ratkovići		29		12	12	12
	-Vlajčići		24		12	12	9
	-Čifluk		24		6	6	
12.	Kula Banjer	620		187			
	-Banjer		44		10	10	2
	-Kula Banjer		353		104	104	2
	-Ravne		180		57	57	
	-Taukčići		43		16	16	3
13.	Liješeva	882		242			10
	-Bradve		2		1	1	7
	-Brdo		109		27	27	
	-Dobro Selo		147		41	41	11
	-Liješeva		48		21	21	10
	-Luke		210		55	55	
	-Mahala		366		97	97	
14.	Moštre	2729		798			
	-Hlapčevići		690		21	218	7
	-Bradve		420		116	116	7
	-Radinovići		431		133	133	8
	-Donje Moštre		730		178	178	6
	Šareni Hanovi		196	5	50	55	
	-Okolišće		262		98	98	8
15.	Novo naselje	2803		985			
				945	40	985	
16.	Orašac	575		151			8
	-Orašac 1		361		92	92	
	-Orašac		32		9	9	8
	-Čekalovići		111		29	29	11
	-Veruša		71		21	21	11
	-Stojkovići						
17.	Podvinci	1010		286			
	-Dolovi		184		46	46	15
	-Podvinci		607		167	167	13
	-Šošnje		219		73	73	15

Redni broj	Mjesne zajednice	Ukupno stanovnika u MZ	Broj stanovnika po naseljenim mjestima	Objekti stanovanja		Broj stambenih jedinica	Udaljenost od PVJ
				Kolektivni	Individualni		
18.	Porječani	1810		518			8
	-Zagornica		349		105	105	8
	-Grđevac		466		115	115	11
	-Skoparinović		21		7	7	
	-Podbrdo		77		21	21	
	-Poklečići		99		45	45	11
	-Podvinje		321		87	87	9
	-Piskavice		23		8	8	
	-Gornji porječani		226		66	66	
	-Prhovo		59		17	15	
	-Želj. stanica		113	4	33	37	
	-Gradina		56		12	12	
19.	Radovlje			449			
	-Hađići		128		38	38	12
	-Kalići		258		68	68	11
	-Slatina		148		41	41	
	-Brezovik		54		17	17	20
	-Maurovići		491		134	134	8
	-Mihaljevići		142		32	32	
	-Lisovo		76		21	21	13
	-Radovlje		7		2	2	
	-Tujlići		67		20	20	13
	-Đindići		238		60	60	18
	-Sinačevići		22		7	7	
	-Šaići		27		9	9	
20.	Rosulje	3305		1078			
				15	1063	1078	
21.	Stari Grad	3209		1041			
				4	1037	1041	
22.	Topuzovo Polje	1405		434			2
	-Srhinje		452		137	137	4
	-Gorica		18		9	9	
	-Tokmići		44		11	11	
	-Lisine		22		7	7	
	-Javor		53		16	16	
	-Turići		99		26	26	
	-Topuzovo P.		31		14	14	2
	-Gornje Top. Polje		255		83	83	
	-Donje Top. Polje		144		47	47	
	-Dubrave		136		41	41	
	-Muhašinoi		129		40	40	4
	-Vrblje		22		3	3	
	Tušnjići	369		100			
	-Tušnjići		316		86	86	12

Redni broj	Mjesne zajednice	Ukupno stanovnik a u MZ	Broj stanovnika po naseljenim mjestima	Objekti stanovanja		Broj stambenih jedinica	Udaljenost od PVJ
				Kolektivni	Individuala ni		
23.	-Donji Tušnjići		42		8	8	
	-Zagorice		11		6	6	8
24.	Vratnica			227			
	-Vratnica				6	6	
	-Donja V.				39	39	
	-Gornja V.				5	5	
	Vratnica- Selo				60	60	
	-Isakovići				49	49	
	-Šehe				26	26	
	-Oblaci				42	42	
25.	Zimča	888		286			
	-Donja Zimča		174	8	59	67	4
	-Gornja Zimča		259		73	73	8
	Gornje Moštre		431		140	140	5
	-Kozarci		24		6		
26.	Željeznička stanica	491		184			
				10	174	184	
Ukupno		36887	36887	92	10034	10034	

Općina Zavidovići

Ukupan broj stanovnika općine Zavidovići je 40272, od čega u gradskom-urbanom području koje zauzima površinu oko 4,5 km² živi oko 12 000 stanovnika. Teritorija općine Zavidovići administrativno se sastoji iz 21 mjesne zajednice:

Tabela 14.

R/b	NAZIV MJESNE ZAJEDNICE	BROJ STANOVNIKA
1.	ASIM ČAMDŽIĆ	4.900
2.	BRANIOCI GRADA	4.400
3.	KLEK	5.200
4.	LOVNICA	1.564
5.	DONJI GOSTOVIĆ	1.234
6.	GOSTOVIĆ	3.228
7.	MAHOJE	520
8.	SMAJILBAŠIĆI	1.250
9.	VOZUĆA	2.536
10.	MAOČA	511
11.	RIBNICA	1.208
12.	DUBRAVICA	1.210
13.	DOLAC	183
14.	RUJNICA	2.334
15.	PAŠINKONAK	3.551
16.	MEĆEVIĆI	1.530
17.	DOLINA – ALIĆI	1.204
18.	BREŽIK	2.014
19.	KOVAČI	4.598
20.	STIPOVIĆI	594
21.	KRIVAJA	487

Grad Zenica

Površina područja Grada Zenice je 50.898 ha ili 0,99% površine Bosne i Hercegovine. Podjeljeno je na 72 mjesne zajednice. Uže gradsko područje zauzima 13,13 km², prigradsko područje 64,22 km², a ostali dio površine od 431,63 km² zauzimaju područja seoskih mjesnih zajednica. Zeničko područje se pruža dinarskim pravcem (sjeverozapad-jugoistok) koje se može podijeliti na tri dijela: jugoistočni-najужи, srednji-širi i sjeverozapadni-najširi.

Gustina naseljenosti stanovništva je jako izražena posebno u gradskom i prigradskom dijelu.

Tokom rata (a i nakon njega) došlo je do promjene naseljenosti. Procjena je da trenutno na području Zenice živi oko 110.663 stanovništva. Trenutna prosječna gustina naseljenosti je 216 st/km².

Od ukupne površine zeničkog područja, šumski kompleksi zauzimaju 60,40% površine, neplodno zemljište 3,92%, a preostali dio površine (35,58%) čini građevinsko i poljoobradivozemljište.

Naziv mjesne zajednice i broj stanovnika**Tabela 15.**

Red. br.	Mjesna zajednica	Broj stanovnika	Naseljena mjesta/ulice
1.	Aranauti	960	Arnauti, Luke, Mulići, Otoka
2.	Babino	737	Drugavci, Jasika, Jurijevići, Kovačići, Lijeska, Biškovići, Vranovići
3.	Banlozi	1498	Banlozi, Pridražići, Podnožje
4.	Bilino Polje	3024	Aska Borića, Bulevar Kulina Bana, Bulevar Kralja Tvrtka I, Stanični trg
5.	Bilmišće	762	Bilmišće, Goraždanska, Ušće
6.	Bistričak	534	Smajići, Kolići, Bistričak
7.	Bistrica	472	Bistrica
8.	Blatuša	4944	Zije Dizdarevića, Blatuša, Kranjčevića, Željeznička
9.	Brist	2929	A.Šenoe, I. Cankara, Zacarina, Fakultetska, S. Radića, Travnička, Trg Rudara, Borovi, Fra Lj. Hrgića, B.Nušića, Krivače, Rujev Do, Zukići
10.	Briznik	629	Briznik, Čauševići
11.	Broda	1398	M. Broda, V. Broda, Vardište
12.	Carina	1890	B.Bosne, S.B.Bašagića, Kučukovići, M.Tita, M.Tarabara, S.Ditrih, Trg BiH, B.K.Bana, Školska ulica
13.	Centar	2783	Mejdandžik, Jevrejska, M.Tita, M.S.Serdarevića, S.Čaršija, Talića Brdo
14.	Crkvice	7489	D. Imamovića, K. Čikma, A. Šehida, Crkvice, Č.put
15.	Čajdraš-Vjetrenice	990	D. Čajdraš, Čajdraš, Miklići, Vjetrenice
16.	Dobriljeno	348	Dobriljeno, Bilivode
17.	Donja Gračanica	1847	Plahovići, Brce, Čifluk, Skutovo, Vrandučka, A.Hafizovića, M.Davidovića, L.Maričića
18.	Donja Vraca	786	D. Vraca, Banjic, Hece
19.	Donje Babino	671	Kasapovići, Kula, Hajkovići, Poca
20.	Drivuša	705	Bare, Lašvanska, M.Do, Sarajevska, Visočka
21.	Gladovići	398	Ladovići
22.	Gornja Gračanica	782	Bare, Čekote, Drinjani, Jezero, Mrgodići, Tuganja, Luke, Roškovići
23.	Gornja Zenica	869	G. Zenica, Urije, Varda, Gajce

24.	Gornje Crkvice	940	N.Selo, Peševići, S. Put, I. Gundulića
25.	Gorica	621	Gorica
26.	Gradišće	2063	Graja, Hinovići, Jokovići, Škorovići, Zapoda, Bukovica
27.	Jalija	2802	B.K.Bana, Londža, H. Kreševljakovića, Jalimamov put, Jalijski put, V. Put
28.	Janjac	173	Janjac, Osojnica
29.	Janjići	919	Sarajevska, K.Durme, J. Slapovi, Busovačka, B Kraljeva
30.	Jastrebac	374	Jastrebac
31.	Klopče	3868	B.Nova, Đerzelezova, I.Put, K.Put,H.Mazića, Hrustići, Kakanjska, Mlini, Prvomajska
32.	Koprivna	506	Koprivna, Ponirak, Zabrcce
33.	Kovanići	251	Kovanići
34.	Lašva	730	Dusina, Višnjica, Doli polje, Lašva
35.	Lokvine	2377	Lokvine, Škriljevo, Grm, Luke, Obrenovci, J.Dakića, M.Azapagića, H.Čupovića, Luke, K Ozarci
36.	Londža	3311	Londža, M. Šemsekadića, B.Put, Š.Sokak, Š. Put
37.	Lukovo Polje	1496	Goraždanska, Lukovo Polje
38.	Mokušnice	3474	Armije BiH, Mokušnice, Sarajevska, Štrosmajerova, U. Put, H. Muminagića
39.	Mošćanica	542	Dvor, Krivići, Mošćanica
40.	Nemila	2201	Stara Nemila, Želje. stanica, Gračun, Orah. rijeka, Stara Stanica
41.	Nova Zenica	3764	A.Borića, S.Mulalića, Zmaja od Bosne, A. Goldbergera
42.	Novo Radakovo	4781	A.Smajlovića, Č.Truhelke, M.Čauševića, D.D. Krvi, Margita, B.Nova
43.	Odmut	4041	Londža, Sarajevska, M.Spahe, B.K. Bana, R. Čauševića
44.	Orahovica	2065	Babići, Rajčevići, Spahići, Mala Rijeka, Kovačevići, Gornja Mahala
45.	Pehare	1630	Pehare, Vrandučka, Kanal, Ričički put, W. put
46.	Pepelari	239	Pepelari
47.	Perin Han	1721	G. Vraca, Mutnica, Palinovići, Đerzelezova, B.Nova
48.	Pišće	671	S.Mahala, Kočeva, Pišće, Potok, Studenac
49.	Podbrežje	858	Čalići, Dolovi, Kondžila, K.Katarine, M.Rajića, Poglavnica, Tetovska, Zahalje, Zavnobih, Zelenike
50.	Pojске	1174	Konjevići, Poratje, Šušanj, Rebrovac, Pojske
51.	Puhovac	317	Puhovac
52.	Putovići	969	P.Polje, Putovići, B.Nova, I.Hanumića
53.	Radinovići	159	P. Polje, B.Nova, I.Hanumića
54.	Raspotočje	1987	Gradac, Prašnice, Sarajevska, Zvečajska, Gnjusi, Lopate
55.	Ričice	1864	Sviće, Selište, Tulek, H. Lojina, Wer. Put, Vrandučka

56.	Sebuje	243	Sebuje, Trešnejva Glava
57.	Sejmen	1917	B.K.Bana, Sejmenska, E. Put, M. Sokak
58.	Seoci	1100	Gradina, Osredak, Zahići, Živkovići, Šiblići, Vrhpolje
59.	Starina	685	Starina
60.	Staro Radakovo	5190	Z. Brigade, I. Put, M. Put
61.	Stranjani	1357	Dolac, Jagodići, Stranjani
62.	Šerići	1139	Šerići
63.	Tetovo	1030	Šumadija, Naselje
64.	Tišina	458	Tišina
65.	Topčić Polje	1074	T.Polje, Kahrimani
66.	Trgovišće	1933	Armije BiH, Podurije, Štrosmajerova, Crnile, Gornjozenička, M.Čekade
67.	Varda	388	Varda
68.	Vranduk	755	Vranduk, Varošište, Ljubetovo
69.	Vražale	350	Križ, Luke, Vražale
70.	Vrselje	530	Vrselje
71.	Vukotići	643	Vukotići
72.	Zmajevac	1538	12.april, N.Pozderca, Ravan, ZAVNOBIH, G.Brist, Zmajevačka cesta
	UKUPNO:	110663	

Općina Žepče

Po posljednjem službenom popisu stanovništva iz 1991. godine, općina Žepče imala je 22.966 stanovnika, raspoređenih u 23 naselja. Poslije potpisivanja Daytonskog sporazuma, općina Žepče gotovo u cjelini ušla je u sastav Federacije Bosne i Hercegovine. U sastav Republike Srpske ušao je dio naseljenog mjesta Papratnica. 2001. godine, općini Žepče se dodaju naselja Adže, Pire, Ponijevo, Matina, Ljubatovići, Grabovica, Čustovo Brdo, Komšići, Radunice i Globalarica koja su do tada pripadala općini Maglaj, i naselja Brankovići, Donji Lug, Gornji Lug, Vrbica, Debelo Brdo, Osova, Vinište i Gornja Lovnica koja su do tada pripadala općini Zavidovići.

Tabela 16.

Redni broj	Mjesne zajednice	Broj naselja	Broj stanovnika
1.	Adže	41	30.219
2.	Begov Han		
3.	Bistrica		
4.	Bljuva		
5.	Brankovići		
6.	Čusto Brdo		
7.	Debelo Brdo		
8.	Donji Lug		
9.	Globalarica		
10.	Goliješnica		
11.	Golubinja		
12.	Gornja Golubinja		
13.	Gornja Lovnica		
14.	Gornji Lug		
15.	Grabovica		
16.	Komšići		
17.	Lupoglav		
18.	Ljeskovica		
19.	Ljubatovići		
20.	Ljubna		
21.	Matina		
22.	Mračaj		
23.	Orahovica		
24.	Osova		
25.	Ozimica		
26.	Papratnica		
27.	Pire		
28.	Ponijevo		
29.	Radunice		
30.	Ravne Donje		
31.	Ravne Gornje		
32.	Selište		
33.	Tatarbudžak		
34.	Varošište		
35.	Vašarište		
36.	Vinište		
37.	Vitlaci		
38.	Vrbica		
39.	Želeće		
40.	Željezno Polje		
41.	Žepče		

2.5.2. Pregled industrijskih područja

Privredni potencijali Zeničko-dobojskog kantona baziraju se na proizvodno-uslužnoj djelatnosti pri čemu prednjači proizvodnja metala, električne energije, eksploatacija mrkog uglja, eksploatacija drveta, proizvodnja kože i tekstila, proizvodnja za potrebe auto-industrije, proizvodnja namještaja, natron-papira, metalne galanterije te cestovne gradnje i razne vrste transportno uslužnih djelatnosti kao i proizvodnja mlijeka.

Općina Breza

Od industrijskih zona zvanično postoji industrijska zona „POTKRAJ“ koja je u fazi formiranja a nalazi se u neposrednoj blizini kruga RDRMU „Breza“ da južne strane a pregled ostalih zona dat je u tabeli broj .17.

Tabela 17.

R. br.	ZONA	LOKACIJA	RANG ZONE	RANG ZONE I OPCINE	POVRSINA <i>lhal</i>	% STATUS ZEMLJISTA		PROCJENA VRIJEDNOST ZEMLJISTA <i>(KM/m2)</i>
						JAVNO	PRIVATNO	
1.	RMU	Breza	2,30	2,37	27,40	100		12
2.	BRETEKS	Breza	2,30	2,37	2,70		100	30
3.	UNIS KOMERC	Breza	2,50	2,49	0,22	80	20	12

Općina Dobo-jug

Industrija je veoma mlada privredna grana jer su sva preduzeća nastala u novije vrijeme (zadnjih 10 godina). To su mala privatna preduzeća koja se bave proizvodnjom hrane, građevinskog materijala, preradom drveta i metala (stolarske i limarske radionice). Prije par godina izgrađeno je šest većih industrijskih objekata i to: tri u naselju Matuzići (metaloprerađivačka i tekstilna industrija i proizvodnja asfalta) i tri u naselju Mravići (proizvodnja stakla, proizvodnja protekt-guma i prerada plemenitih metala: srebra i zlata). Industrija je prilično dobro organizovana tako da veliki dio proizvoda izvozi u druge krajeve Bosne i Hercegovine, pa i u inostranstvo. Građevinarstvo je značajan segment privrede, a posebno se ističe izgradnja i održavanje puteva, izgradnja stambenih i privrednih objekata, a pored građevinarstva se ističe i proizvodno zanatstvo. U smislu jačanja sekundarnih, ali i tercijarnih djelatnosti, ide se ka ostvarivanju značajnog plana u naseljima Matuzići i Mravići, tj. izgradnje novih industrijskih zona uz rijeku Usoru i rijeku Bosnu. Na teritoriju Dobo-juga ne postoje značajna nalazišta ruda, tako da rudarstvo i energetika nisu razvijeni. Zbog blizine dobojske toplane, pretpostavke su da se nekada u budućnosti naselja Matuzići i Mravići povežu na sistem centralnog grijanja, ali su male šanse za izvodljivost takvog ambicioznog projekta.

Tabela 18.

Općina Doboj-jug	Industrijske zone
INDUSTRIJSKE I SLOBODNE ZONE	Spisak poslovnih zona Općine Doboj Jug: ▪ Poslovna zona 1 Matuzići, ▪ Poslovna zona 2 Mravići, ▪ Poslovna zona 3 Karuše.

Općina Kakanj

Općini Kakanj nedostaju pravilno projektovane industrijske zone, što predstavlja ozbiljnu prepreku stvaranju uvjeta za planski rast i razvoj općine. Trenutno na području općine Kakanj postoji jedna industrijska zona „Vrtlište“. Osnovna namjena poduzetničke zone „Vrtlište“ je industrijsko-poslovna, a nalazi se na lokaciji Površinskog kopa „Vrtlište“ Rudnika mrkog uglja Kakanj.

Općina Maglaj**Tabela 19.**

Općina Maglaj	Spisak poslovnih zona
INDUSTRIJSKE I SLOBODNE ZONE	Liješnica 1
	Liješnica 2
	Misurići
	Kosova
	Maglaj-stadion
	Novi Šeher
	Jelovac-Tulovići
	Poljice
	Moševac
	Čakalovac

Općina Olovo

Industrijski objekti na području Općine Olovo koncentrisani su u dijelu MZ Olovske Luke, radi se o preradi drveta, tekstilnoj industriji i mlinskoj industriji. U procesu proizvodnje ne koriste se agensi koji mogu uticati na okolno stanovništvo. Cijeli industriski kompleks koji je manje prirode nalazi se u neposrednoj blizini grada u zahvatu magistralnog puta M18 u pravcu Tuzle, posjeduje dobru putnu komunikaciju te se može smatrati pristupačnim za reagovanje u slučaju požara ili neke druge nesreće. Ono što je neophodno preventivno uraditi je adekvatno uređenje hidrantske mreže i pored činjenice da se sami industrijski objekti nalaze u neposrednoj blizini rijeke Stupčanice a u cilju lakšeg i bržeg uzimanja vode vozilima bez crpnih pumpi u slučaju većih požara.

Općina Tešanj

Općina Tešanj utvrdila je regulacionim planovima dvije industrijske zone na području Bukve i Jelaha i to:

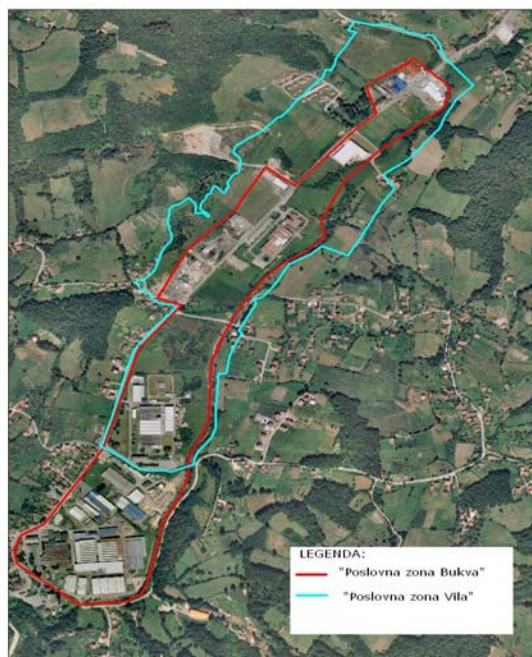
1. RP "POSLOVNA ZONA BUKVA" TEŠANJ

U ovoj poslovnoj zoni se nalaze sljedeća preduzeća: Pobjeda dd, Mann Hummel Ba dd, SocksMaker doo, Ascom doo, Poslovni centar „Ukus“, Enker dd, Hifa Petrol doo, Madi doo, Saračević doo, Silk trade doo, Koteks doo, Pilat & Pilat doo, Gas Petrol doo i Algoja.

2. RP POSLOVNA ZONA «GLINIŠTE» TEŠANJ

U ovoj poslovnoj zoni smještena su preduzeća: SSAM Plast doo, Koža komerc doo, Belif doo, East inox doo, Metal Plast doo, Auto-Goldi doo, Art doo, Gluck Norm doo, Espit doo, Unigradnja doo, Kalim doo i Bagatela doo.

Prikaz 1 – RP „Poslovna zona Bukva“ Tešanj

Prikaz 2 – RP „Poslovna zona Glinište“ Jelah

Industrijsko-poslovna zona ŽABLJAK-Usora

Tabela 20.

1.	Naziv	Žabljak - Usora	
2.	Adresa	Sivša bb	
3.	Kontakt osobe	Anto Bonić i Dario Katić tel: +387 (0)32 893-447, fax: 032/893-514 e-mail: opcina.usora1@tel.net.ba , www.usora.com	
4.	Putna komunikacija		
4.1.	Udaljenost od regionalnog puta	0,1 km	
4.2.	Udaljenost od željeznice	13 km	
4.3.	Udaljenost od aerodroma	75 Tuzla	
4.4.	Udaljenost od centra općine	6 km	
4.5.	Udaljenost od grada Zenice	70 km	
5.	Karakteristike terena		
5.1.	Topografija terena	Ravan	
5.2.	Karakteristike tla	Stabilno (šljunkovito-pjeskasto)	
6.	Veličina i infrastruktura		
6.1.	Površina zone	5,0 ha, od toga 3,1 ha javno, 1,9 ha privatno	
6.2.	Površina urbanističkih planova za područje zone	Da	
	Karakter područja zone	Industrijska zona	
6.3.	Postojanje urbanističkih ograničenja	Ne	
6.4.	Predviđena namjena objekta	Nije specificirana	
6.5.	Infrastruktura /Isprojektovano ili izgrađeno/	Električna energija	Da
		Voda (za piće, tehn.)	Da
		Odvod otpadnih voda	Da
		Mogućnost odlaganja čvrstog otpada	Da
		Telekomunikacijska infrastruktura	Da
		Transportna infrastruktura unutar zone	Da
6.6.	Pravni status zone	100% javno/općinsko	
7.	Upravljanje industrijskom/poslovnom zonom		
7.1.	Zonom upravlja	Općina Usora	

¹⁰ Podatci preuzeti sa zvanične web stranice općine Usora.

Općina Vareš**Privredne zone****Tabela 21.**

Općina Vareš		
Urbano područje	Broj privrednih kompleksa	Površina (P) u ha
Poslovna zona Šijakovo	-	10.954,50m²
Poslovna zona Prnjavor	-	16.654,60m²
Poslovna zona Kram	-	9.950,00m²

Stanje zemljišnih površina**Tabela 22.**

Općina	Poljoprivredno		Šumsko		Neplodno		Ukupno
Vareš	ha	%	ha	%	ha	%	ha
	8.830	22,62	28.764	73,73	1.424	3,65	39.011

Općina Visoko¹¹

Kao dio srednje Bosne i administrativni dio Zeničko – dobojskog kantona općina Visoko se prostire na površini od 230.8 km², sa pretežno ravničarskim reljefom i blagim padinama okolnih planina. Cijelo područje općine pripada slivu rijeke Bosne koja predstavlja najvažniji tok na području općine. Osim općinskog centra značajnu ulogu u sistemu naselja imaju i sekundarni centri, te centri mjesnih zajednica. Prostornim planom je definirana gradnja građevina koja se odvija isključivo u urbanim područjima. Pored stambenih zona, Planom su obuhvaćene i radne, odnosno industrijske zone, tako da su jasno definirane:

- industrijska zona "Ozrakovići",
- industrijska zona "Kula Banjer",
- industrijska zona "Topuzovo polje"

i zone koje se nalaze izvan šireg urbanog područja, kao što su industrijska zona "Mokronoško polje" i "Malo Čajno".

Poljoprivredna područja zauzimaju 43,64% općinske teritorije ili 10.073 ha. Kada je u pitanju struktura poljoprivrednog zemljišta najviše zauzimaju njive i to 7.476 ha, a zatim su tu vrtovi, voćnjaci, livade i pašnjaci. Šumska područja se prostiru na površini od 11.911 ha dok, se preostali dio od 1.020 ha odnosi na neplodne površine (naselje, vodotoci, infrastrukturni sistemi).

Tabela 23.**Procentualna zastupljenost poljoprivrednog i šumskog područja u općini Visoko⁷**

Poljoprivredno područje	10.073 ha	43.64 %
Šumsko područje	11.911 ha	51.95 %
Ostala područja⁸	1.020 ha	4.42 %

¹¹ Podaci preuzeti iz Procjene ugroženosti od požara općine Visoko

Na području općine Visoko postoji 4 industrijskih zona, od kojih su dvije aktivne zone, preostale tri industrijske zone zauzimaju manju površinu te spadaju u manje industrijske zone.¹²

U narednoj tabeli dat je prikaz industrijskih zona na području općine Visoko, te površine koje iste zauzimaju. Pregled pravnih lica u privredi po vrstama. Na području općine Visoko registrovano je ukupno 500 pravnih lica.

Tabela 24.

Naziv industrijske zone	Površina (ha)
Dobrinje – Moštre	30
Goruša	5
Ozrakovići – Podvanj	100
Topuzovo polje	60
Sarajevski put – Čekrčije	40

U narednoj tabeli dat je prikaz pravnih lica registrovanih području općine Visoko, sa povećanom požarnom opasnošću. Prikazano je 91 pravno lice.

Tabela 25.

Redni broj	Naziv preduzeća	Adresa preduzeća	Pretežna djelatnost preduzeća
1.	„ADEKOV“ d.o.o. Visoko	Musala br. 11 Visoko	Prevoz robe u drumskom saobraćaju
2.	„ADO – TRANS“ d.o.o. Visoko	/	Prevoz robe u drumskom saobraćaju
3.	„A FOOD“ d.o.o. Visoko	/	Trgovina na veliko alkoholnim pićima
4.	„AM – COMPANY“ d.o.o. Visoko	/	Trgovina motornim vozilima
5.	„AMERICANO“ d.o.o. Visoko	Šareni hanovi bb, Visoko	Hoteli i sličan smještaj
6.	„AM – TRANS“ d.o.o. Visoko	/	Prevoz robe u drumskom saobraćaju
7.	APOTEKE SARAJEVO JU Visoko	/	Apoteke
8.	„ATREF“ d.o.o. Visoko	/	Ostali završni radovi
9.	„ASCU – AWUS“ d.o.o. Visoko	Donja Zimča br. 10, Visoko	Održavanje i popravka motornih vozila
10.	„ASFALTPANT“ d.o.o. Visoko	Očazi bb, Visoko	Proizvodnja betonske smjese
11.	„AUTO – RED“ d.o.o. Visoko	/	Trgovina motornim vozilima
12.	„BATO“ d.o.o. Visoko	Donja Zimča br. 12, Visoko	Iznajmljivanje i davanje mašina
13.	„BSH – MERKUR“ d.o.o. Visoko	/	Trgovina metalnom robom i cijevima
14.	„BETA – COMM“ d.o.o. Visoko	/	Trgovina na veliko računarima
15.	„BTS“ d.o.o. Visoko	Ul. Bakrčeva 1, Visoko	Cestovni prevoz robe
16.	„CITARPRODUKT“ d.o.o. Visoko	Zanatski centar Sebilj 1, Visoko	Trgovina dijelovima za motorna vozila
17.	„CODE SYSTEM“ d.o.o. Visoko	/	Proizvodnja opreme za upravljanje industrijskim procesima
18.	„ČULOV“ d.o.o. Visoko	/	Proizvodnja ostalih proizvoda od drveta
19.	„DEEP REKLAME“ d.o.o. Visoko	Čekrekčije bb, Visoko	Štampanje
20.	„DRVOPROGRAM“ d.o.o. Visoko	/	Proizvodnja rezane građe
21.	„DOKSO“ d.o.o. Visoko	Ul. Donje Moštre bb, Visoko	Trgovina motornim gorivom
22.	„D.S. – KOMERC“ d.o.o. Visoko	/	Trgovina na malo motornim gorivom
23.	„DŽEMO KOMERC“ d.o.o. Visoko	/	Trgovina na veliko ostacima i otpadima
24.	„ED EM“ d.o.o. Visoko	Dobrinje br. 129, Visoko	Mašinska obrada metala
25.	„EKO – PANDA“ d.o.o. Visoko	Ul. Čajangradska bb, Visoko	Reciklaža izdvojenih metala
26.	„EKOSIROVINA“ d.o.o. Visoko	Ul. Donje Rosulje br. 9, Visoko	Reciklaža metalnih ostataka
27.	„ELBA TRADE“ d.o.o. Visoko	/	Trgovina na veliko čvrstim i tečnim gorivima
28.	„EL – EN TRADE“ d.o.o. Visoko	Dobrinje br. 130, Visoko	Mašinska obrada metala

¹² Podaci preuzeti iz Procjene ugroženosti od požara općine Visoko

Redni broj	Naziv preduzeća	Adresa preduzeća	Pretežna djelatnost preduzeća
29.	ENERGOPETROL d.d. Benzinska stanica Visoko	/	Trgovina na malo gorivom
30.	„ENEM“ d.o.o. Visoko	Mulići br. 8. Visoko	Popravka električnih aparata
31.	„EUROBIH INTERNACIONALE“ d.o.o. Visoko	/	Proizvodnja cisterni, rezervoara od metala
32.	„FAST – FOOD – IHTIJAREVIĆ“ d.o.o. Visoko	Ul. Čaršijska bb, Visoko	Restorani
33.	„FAKOM“ d.o.o.	/	Proizvodnja ambalaže od plastične mase
34.	„FENIX ALLIANCE“ d.o.o. Visoko	Ul. Kadije Uvejsa bb, Visoko	Trgovina na veliko metalima i metalnim rudama
35.	„FINEX“ d.o.o. Visoko	/	Nespecijalizovana trgovina na veliko hranom i pićem
36.	„FORTEGLAS“ d.o.o.	Ul. Čabaravdića br. 24., Visoko	Proizvodnja građevinske stolarije i elemenata
37.	„F&M“ d.o.o.	/	Djelatnost restorana
38.	„GAS I METAL“ d.o.o.	Ozrakovići bb, Visoko	Postavljanje cijevnih instalacija
39.	„GAMA RDV“ d.o.o.	/	Trgovina na veliko djelovima i priborima za motorna vozila
40.	„GRADEKO“ d.o.o.	/	Trgovina motornih vozila na veliko
41.	„HADŽO TRANS“ d.o.o.	Kološići bb, Visoko	Trgovina na veliko čvrstim gasovitim materijama
42.	„HAMSEL“ d.o.o.	Uvorići bb, Visoko	Trgovina motornim vozilima
43.	„HIFA“ d.o.o. VISOKO PJ TEŠANJ	/	Trgovina na malo gorivima i mazivima
44.	„HOTEL DŽALE“ d.o.o. Visoko	Muhašinići bb, Visoko	Hoteli
45.	„IGM“ d.o.o. Visoko	Ciglanska bb, Visoko	Proizvodnja opeke, crijeva
46.	„INTEGRAL – ELEKTRO“ d.o.o. Visoko	/	Postavljanje električnih instalacija i opreme
47.	„INTEGRA – KOMERC“ d.o.o. Visoko	/	Prevoz robe u drumskom saobraćaju
48.	JP ŠPD ZDK d.o.o. ZAVIDOVIĆI – PJ ŠUMARIJA VISOKO	/	Uzgoj šuma
49.	J.u.A. Frischeis d.o.o. Visoko	Ozrakovići bb, Visoko	Trgovina na veliko drvetom
50.	„KING“ d.o.o. Visoko	/	Prevoz robe u drumskom saobraćaju
51.	„KOMOCHEM“ d.o.o. Visoko	/	Proizvodnja ljepljiva
52.	„KOVINA“ d.d. Visoko	/	Proizvodnja motornih vozila
53.	„LIVNICA“ d.d. Visoko	Arnaudovići bb, Visoko	Lijevanje željeza
54.	„LM – GAS“ d.o.o. Visoko	Zanatski centar, Visoko	Trgovina na veliko čvrstim i tečnim gorivima
55.	„LUTRIJA BOSNE I HERCEGOVINE“ d.o.o. PJ Visoko	/	Kockarnica i kladionica
56.	„MESIJUM“ d.o.o. Visoko	Ul. Dr. Džananovića br. 6. Visoko	Trgovina novinama i papirnom robom
57.	„METALIK“ d.o.o. Visoko	/	Trgovina na malo elekt. aparata
58.	„METAL – INOX“ d.o.o.	/	Kovanje i presovanje metala
59.	„MIKI – PROM“ d.o.o. Visoko	/	Trgovina na veliko ostacima i otpacima
60.	„MOOCA COMMERCE“ d.o.o.	Ul. Branilaca br. 20 Visoko	Nespecijalizovana trgovina na veliko
61.	„MIREL“ d.o.o. Visoko	/	Proizvodnja električnih motora
62.	„NERA“ PZU d.o.o. Visoko	Ul. Branilaca bb, Visoko	Apoteke
63.	„NEW GRADENKO“ d.o.o. Visoko	Ul. Kakanjska br. 4 Visoko	Posredovanje u trgovini mašinama

Redni broj	Naziv preduzeća	Adresa preduzeća	Pretežna djelatnost preduzeća
64.	„OMERBERGOVIĆ“ d.o.o. Visoko	/	Uslužne djelatnosti u šumarstvu
65.	„OZZ MOSTRE“ d.o.o. Visoko	/	Proizvodnja mlijeka, mliječnih proizvoda i sira
66.	„PETROL BH OIL“ Sarajevo Produženica Zenica BS Ozrakovići	/	Trgovina na malo gorivom
67.	„PINETO“ d.o.o. Visoko	Ul. Kakanjska br. 4. Visoko	Proizvodnja talasaste hartije i kartona
68.	„PREVENT SARAJEVO“ d.o.o. Visoko	/	Istraživanje i eksperimentalni razvoj
69.	PRODUŽNICA ELEKTRODISTRIBUCIJA ZENICA PJ VISOKO	/	Distribucija električnom energijom
70.	„SENA 99“ d.o.o. Visoko	PC Vizija, ul. Alije Izetbegovića bb, Visoko	Proizvodnja kožne odjeće
71.	„SERCOM“ d.o.o. Visoko	Mulići bb, Visoko	Proizvodnja furnira i ostalih ploča
72.	„STAR – COMERC“ d.o.o. Visoko	Ul. Čajangradska bb, Visoko	Trgovina na veliko šećerom i čokoladom
73.	„ŠABA BH“ d.o.o. Visoko	/	Proizvodnja metalne građe i stolarije
74.	„TEMA“ d.o.o. Visoko	/	Mašinska obrada metala
75.	„TEVE VARNOST ELEKTRONIKA“ d.o.o. Visoko	Ul. Čajangradska bb, Visoko	Proizvodnja karoserija za motorna vozila
76.	„UNIVERZAL – PROGRES“ d.o.o. Visoko	/	Proizvodnja električnih motora
77.	„UNICREDIT BANKA“ d.d. poslovnica u Visokom	/	Bankarska djelatnost
78.	„UNICREDIT BANKA“ d.d. poslovnica 1 u Visokom	/	Bankarska djelatnost
79.	„VE.HA.GI.MONT“ d.o.o. Visoko	Dobrinje br. 129, Visoko	Mašinska obrada podataka
80.	„VISOKOGAS“ d.o.o. Visoko	Naselje Luke bb, Visoko	Distribucija i prodaja gasa
81.	„VIS – PANDA“ d.o.o. export – import Visoko	/	Trgovina na malo čvrstim i tečnim gorivima
82.	NEIMAX d.o.o.	Radanovići	Proizvodnja kartonske ambalaže
83.	BROVIS d.o.o.	Dobrinje	Proizvodnja gotovoe hrane za životinje
84.	UGARAK PRODUKT d.o.o.	Dobrinje	Proizvodnja proizvoda za građenje
85.	VITA LIFE d.o.o.	Topuzovo Polje	Proizvodnja prehrambenih proizvoda i dijetalne hrane
86.	ASFALTGRADNJA d.d.		Izgradnja objekata niskogradnje
87.	VISPAK – VISOKO	Ozrakovići	Proizvodnja i pakovanje kafe
88.	AKOVA GROUP	Dobrinje	Industrija mesa
89.	PAK RAPART	T. Polje	Proizvodnja hrane
90.	KOTEX	Čekrošje	Sivanje tekstila i kože
91.	INTERCAT	Ozrakovići	Trgovina na veliko hemijskim proizvodima

U narednoj tabeli prikazan je broj onih pravnih lica koje svojim djelatnostima, predstavljaju za druge ili za sebe potencijalnu opasnost u slučaju nastanka /izbijanja požara.

Tabela 26.

Redni broj	Naziv građevine	Lokacija	Kategorije PU	Klasifikaciona šifra građevine
1.	Secom	Mulići bb. Visoko	PU 1	125
2.	Prevent	Goruša bb.	PU 1	125
3.	KTK	Goruša bb.	PU 1	125
4.	Pineto	Kakanjska 4. T. polje	PU 1	125
5.	Prevent	Topuzovo polje	PU 1	125
6.	Vitex	Topuzovo polje	PU 2	123
7.	Gradska groblja	Topuzovo polje	PU 1	125
8.	Mecom	Podvinj	PU 1	125
9.	Nerzz Bešlagić	Ozrakovići	PU 2	125
10.	Alim	Ozrakovići	PU 1	123
11.	JUA Frischeis	Ozrakovići	PU 1	125
12.	Komochem	Zimča bb	PU 1	125
13.	IGM	Donje Moštre	PU 1	125
14.	Ugarak produkt	Dobrinje	PU 2	125
15.	Antesil	Sarajevski put (BTS)	PU 2	125
16.	Tref	Čekrčije bb	PU 2	125
17.	Neimax	Radinovići	PU 2	125
18.	Vispak Visoko	Ozrakovići	PU 1	125
19.	Akova Group	Dobrinje	PU 1	125
20.	Kotex	Čekrčije	PU 1	125
21.	Pak Rapart	Topuzovo polje	PU 2	125
22.	Intercat	Ozrakovići	PU 1	125
23.	Zgrada općine Visoko	Alije Izetbegovića 12A	PU2	122
24.	Gradsko kino "Visoko"	Alije Izetbegovića	PU2	1261
25.	Obdanište "Visoko"	Donje Rosulje bb	PU2	1263
26.	Hotel "Piramida Sunca"	Musala br.1	PU2	1211
27.	Poslovno-ugostiteljski centar "Vizija"	Alije Izetbegovića br. 1	PU1	123
28.	Hotel "Visoko"	Musala	PU1	1211
29.	KSC "Mladost"	Branilaca bb	PU1	1261
30.	Tržni centar "Suša"	D. Zimča bb	PU1	123
31.	Tržni centar "IGM"	Ciglanska bb	PU1	123
32.	Tržni centar "BINGO"	Kakanjska bb	PU2	123
33.	Tržni centar "KOVO"	Ozrakovići bb	PU3	123
34.	Tržni centar "INTEREX"	Arnautovičko polje bb	PU3	123
35.	Stadion "Luke"	Luke bb	PU1	1263
36.	Gimnazija "Visoko"	Musala 23	PU2	1263
37.	Mješovita srednja škola "Hazim	Branilaca 24	PU2	1263

	Šabanović"			
38.	Franjevački samostan Svetog Bonaventure	Kadije Uvejsa 4	PU1	1263
39.	Zgrada Konvikta	Bosne Srebrene 4	PU2	1263
40.	OŠ"Safvet-beg Bašagić"	Donja Mahala 42	PU2	1263
41.	OŠ"Kulin Ban"	Gornje Rosulje 1	PU2	1263
42.	OŠ"Alija Nametak"	Buci74	PU2	1263
43.	OŠ"Mehmedalija Mak Dizdar"	Dobrinje	PU2	1263
44.	OŠ"Mulamustafa Bašeskija"	Donje Moštre	PU2	1263
45.	OŠ"Musa Ćazim Ćatić"	Veliko Ćajno	PU2	1263
46.	Medresa " Osman-ef. Redžović "	Branilaca Bosne 2	PU2	1263
	Đački dom			
47.	Medresa " Osman-ef. Redžović "	Branilaca Bosne 2	PU2	1263
	Sportska dvorana			

Općina Zavidovići

U urbanom području grada Zavidovića razvoj industrijskih kapaciteta planiran je na lokalitetima "Majdanska polja" i "Ekonomija-Batvice" za koja je u toku izrada Regulacionih planova. Na predmetnim parcelama planirano je ukupno 21 građevinska parcela površine od 1926 m² do 5994 m², ukupne površine 76.837 m². Raspoloživi industrijski kapaciteti trenutno se nalaze unutar industrijsko-poslovne zone Ekonomija - Batvice i Majdanska polja.

Značajni industrijski objekti locirani su na području grada Zavidovića i mali dio u naselju Dolac i Vozuća. Industrijski razvoj Zavidovića uticao je na sve veću upotrebu opasnih materija (eksplozivnih materija, zapaljivih tečnosti i gasova) u procesima proizvodnje. Na području Zavidovića uglavnom dominira drvna, tekstilna i metalna industrija. Na teritoriji općine, pored naselja, postoji više kategorija objekata strateškog značaja za obezbjeđenje životnih tokova na općini Zavidovići, čijim bi izbacivanjem iz upotrebe bio bitno smanjen životni ritam stanovništva Zavidovića.

a) Industrijsko preduzeće "KRIVAJA" Zavidovići (nekadašnje)

Objekti nekadašnje IP "Krivaja" Zavidovići smješteni su na više lokacija :
Poslovni krug br.1. (krug "Pilane") lociran je u sjevero istočnom dijelu grada između rijeke Bosne, tačnije ul. "Radnička" i željezničkog kolosijeka Sarajevo – Doboj.

Na ovom lokalitetu smješteni su sljedeći objekti

- DC "Remont i transport" (Tehnički pregled motornih vozila),
- DC "Pilana,
- DC "Furnirnica",
- DC "Energetika i održavanje", RJ "Energetika 1,
- DC "Parketara",
- DC "Namještaj 4",
- DC "Namješta 5",
- DC "Tvornica stolica".
- DC "Gradnja" (posebno izdvojeni krug preko puta Teh. pregleda motornih vozila),
- DC "Metalogradnja",
- DC "Tvornica opreme",
- DC "Promet".
- DC "Finansije, računovodstvo i ekonomika"
- DC "Zajednički poslovi",
- DC "Ugostiteljstvo" (restoran "Pilana", restoran DIT-I, DIT-II).
- DC "Centar za istraživanje i razvoj".

Poslovni krug br. 2. (krug "Tvornice montažnih kuća" - TMK) lociran je u jugozapadnom dijelu grada između rijeke Bosne i željezničkog kolosijeka Sarajevo – Doboj.

Na ovom lokalitetu smješteni su sljedeći objekti

DC "Energetika i održavanje", RJ "Energetika 2,
DC "Namještaj 1",
DC "Gradnja", (uprava),RJ "Betonara",
DC "Gradnja", RJ "Betonara",
DC "Tvornica kuća",
DC "Ugostiteljstvo" (restoran "TMK-a").

Poslovni krug br. 3.2. (krug "Instalacija") lociran je u sjevernom dijelu grada pored željezničkog kolosijeka Sarajevo – Doboj u neposrednoj blizini željezničke stanice Zavidovići.

Poslovni krug br. 3.3. (krug "Tvornice dijamantskih alata" – TDA) lociran je istočnom dijelu grada na desnoj obali rijeke Bosne pored regionalnog puta R – 465 Žepče – Zavidovići – Doboj – Modriča.

b) Preduzeće zaštitne odjeće i konfekcije "ZIKO" - Dolac

Poslovni krug preduzeća za proizvodnju zaštitne odjeće i konfekcije "ZIKO" – Dolac lociran je u naseljenom mjestu Dolac udaljenom od Zavidovića cca 8 km1. U sastavu poslovnog kruga, koji je ograden žičanom ogradom slobodnog prostora, smješteni su proizvodni prostori, magacin sirovina i gotove robe, restoran društvene ishrane, kotlovnica na ugalj i portirnica. Prilaz vozilima do kruga omogućen je izvedenom asfaltiranom saobraćajnicom, čime je prilaz vatrogasnim vozilima u slučaju eventualnog požara brži i sigurniji. Udaljenost između susjednih objekata i objekata u krugu, kao i udaljenost između samih objekata u krugu, zadovoljava uslove zaštitnih zona. Objekti su izgrađeni od čvrstih i negorivih materijala, dovoljne vatrootpornosti.

c) Komunalno Preduzeće "RADNIK" – Zavidovići

Objekti KP "Radnik" – Zavidovići locirani su na više lokaliteta u Zavidovićima i bližoj okolini (Kamenica). Poslovni krug preduzeća sa portirnicom, upravnom zgradom, objektom skladišta i stolarskom radionicom, pomoćnim magacinom i deponijama drveta i uglja lociran je na području grada (prigradsko naselje Podubravlje), na prostoru koji ograničava željeznički kolosijek Sarajevo – Doboj i ul. Podubravlje. U ul. "Huseina Kapetana Gradaševića" br.49 i ul. "Dr. Pinkasa Bandta" br. 22 (zgrada "samačke") u podrumu stambenih objekata smještene su gradske kotlovnice (na ugalj). U Kamenici, cca 18 km1 od Zavidovića nalazi se stanica za hloriganje vode.

Ostali privredni objekti su:

- d) "GRADSKA PEKARA" d.o.o Zavidovići – ne radi
- e) Fabrika Čipsa u Vozućoj "KELYY" - zatvorena
- f) Preduzeće "FERIMPEX";
- g) Poslovne zgrade Elektro Zavidovići
- h) Željeznička i autobuska stanica,
- i) Hotel « Kristal » ,
- j) zgrada Pošte,
- k) zgrada Općinskih organa ,
- l) Općinski sud ,
- m) PU-Zavidovići ,
- n) Benzinske pumpe ,
- o) Proizvodni i skladišni prostor na ekonomiji ,

Grad Zenica

U Gradu Zenica postoje dvije industrijske-privredne zone i to:

- **Sjeverna zona**
- **Južna zona**

U sjevernoj zoni sještene je:

Metalna industrija, rudnik uglja, razna skladišta, kompleks komunalnih djelatnosti.

U južnoj zoni smješteno je:

Rudnik uglja, kompleks skladišta, manja industrijska preduzeća.

Općina Žepče¹³

Osnovne informacije

Industrijska zona “Polja”, osnovana 2007. godine Tip zone: greenfield, građevinsko zemljište za industrijsku uporabu. Površina: 10,7 ha, 3 slobodne parcele (parcela br.3 P=19.850,00 m²; parcela br.5A P=6.815,00 m² ; parcela br.5B P=5.335,00 m²). Osnovana od strane Općine . Ciljne djelatnosti: metaloprerađivačka, tekstilna, prehrambena, informacijske tehnologije i druge čiste industrije.

Prometna povezanost lokacije

- 1 km od magistralnog puta M17 B.Šamac (granični prijelaz sa Hrvatskom)–Žepče–Sarajevo.
- 0,5 km od regionalnog puta R-465 Žepče–Zavidovići–Tuzla.
- 0,1 km od željezničke pruge Budimpešta–B. Šamac–Sarajevo–Ploče (luka).
- 2 km od budućeg Paneuropskog koridora Vc.
- 0,5 km od buduće autoceste Tuzla–Žepče–Sarajevo.
- 0,5 km od središta grada.

Infrastruktura

- Cesta: Da, pristupna cesta i izgrađen put do svake parcele.
- Struja: Da, visoko-naponska električna energija, TS 10(20)0,4 kV, 2×630 kVA.
- Voda: Da, pitka/tehnološka, promjer cijevi o100).
- Kanalizacija: Da, otpadna i oborinska (promjer cijevi o200 – o600 mm), pristup prečišćivaču otpadnih voda.
- Odvoz krutog otpada: Da.
- Telefon/Internet: Da, telefonska centrala sa 100 parica.
- Grijanje: Ne.
- Plin: Ne.

2.5.3. Pregled turističkih područja¹⁴

U odnosu na prirodne resurse, ZDK ima značajne potencijale za razvoj različitih oblika turizma (sajamski, banjsko-zdravstveni turizam, zimski, speleološki, kulturno-historijski, lovni i ribolovni, avanturistički, tranzitni itd.).

Općina Breza

Breza se kao naselje u povijesnim dokumentima spominje od drugog stoljeća naše ere s imenom *Hedum Kastelum* (naseljena tvrđava). Bila je sjedište veoma militantnog plemena Desidiata, a iz ovog perioda postoje mnogi važni spomenici (najznačajniji su dvije crkve iz 5 stoljeća).

Geografski položaj, konfiguracija i kvalitet tla, klima, područje bogato vodom, povijesno naslijeđe, te postojeći ugostiteljski i sportsko-rekreativni objekti, predstavljaju vrijednu perspektivu za razvoj turizma. U Brezi se nalaze nalazišta ugljena.

U Brezi pronalazimo mnoštvo spomenika različitih vrijednosti. Prije svega treba navesti Baziliku iz doba Desitijata koji su naseljavala ove prostore za vrijeme Ilirika. Osim Bazilike, čiji ostatci su i danas sačuvani, tu je mnoštvo stećaka, sa najpoznatijim lokacijom Hrasno. Prije nekoliko godina u Brezi je sagrađena i Sahat-kula, koja krasi centar grada. Jedna od najznačajnijih džamija u Brezi je tzv.Stara džamija, koja je prije dvije godine restaurirana. Tu je i jedna od najstarijih džamija u Bosni i Hercegovini - džažmija u Podgori. Trenutno je u izgradnji jedna od najvećih džamija na Balkanu i nalazi se u samoj jezgri grada. Osim džamija,

¹³ Preuzeto sa zvanične web stranice općine Žepče.

¹⁴ Podatci za oblast turizma za općine ZDK preuzete sa zvanične web stranice Turističke zajednice ZDK.

u Brezi pronalazimo i druge sakralne objekte, kao što su Pravoslavna i Katolička crkva, i nalaze se također u samoj jezgri gradića.

Općina Doboj-jug

Za ovu općinu možemo reći da nema nekih značajnijih turističkih odredišta obzirom da pokriva veoma malu površinu, ali je važno istaći ogroman privredni razvoj ovog dijela Zeničko-dobojskog kantona i kao turistička ponuda mogu biti brojni ugostiteljski objekti, moteli, hosteli i drugi zanimljivi sadržaji koji se nalaze na ovom području.

Općina Kakanj

Općina Kakanj ima dugu tradiciju i bogato kulturno – historijsko naslijeđe. Naziv Kakanj kao naziv naseljenog mjesta, prvi put se spominje u Povelji kralja Stjepana Dabiše, vojvodi Hrvoju Vukčiću Hrvatiniću, izdatoj u Sutjesci 15. travnja 1392. godine.

Za razliku od većine gradova gdje su prvo nastajala naselja, pa tek onda tvornice i preduzeća, u Kaknju se dešavalo suprotno. Austro-Ugarska monarhija je 1900. godine prvo otvorila rudnik mrkog uglja, a onda je, uz njega, gradila kuće i rudarske barake, podizala tako naselje, koje se kasnije proširilo i dalje od ugljenokopa.

Općina Kakanj iznimno je bogata kulturno-historijskim nasljeđem koje još uvijek nije dovoljno ni istraženo, a nije ni iskorišteno. Na teritoriji općine Kakanj nalaze se stara neolitska naselja u dolini rijeke Trstionice, a u samom centru grada pronađeno je paleolitsko naselje i mnogobrojni značajni artefakti koji se nalaze u raznim muzejima u Bosni i Hercegovini. Najznačajnije kulturno – historijske znamenitosti odnosno najznačajnija turistička mjesta koja se nalaze na području općine Kakanj su:

Kraljeva Sutjeska - udaljena od Kaknja 12 km i izrazito kulturno središte nakon što je Bosna u 14. i 15. stoljeću doživjela snažan kulturni uspon. Na području Kraljeve Sutjeske se nalazi 5 nacionalnih spomenika, a u neposrednoj blizini je i Kraljevski grad Bobovac (koji pripada općini Vareš). Kraljeva Sutjeska poznata je i po najstarijoj džamiji u Bosni i Hercegovini koju je izgradio sultan El-Fatih. Blizu džamije nalazi se i najstariji franjevački samostan, Samostan Kraljeva Sutjeska, poznat po iznimno bogatom knjižnom fondu i starim orguljama. Planinarsko izletište Bočica - Planinarski dom Bočica se nalazi na 920 metara nadmorske visine, a udaljen je od Kaknja deset kilometara. Planinski dom na Bočici je okružen crnogoričnom i bjelogoričnom šumom, a okolina doma je idealna za planinarske višednevne boravke, lovačko druženje, izviđačko logorovanje, lagane šetnje, pripreme sportskih ekipa u ljetnom i zimskom periodu.

Izletište Ponijeri - Nadomak Kaknja, 19 km udaljeno od gradskog središta, na nadmorskoj visini od 1144-1200 m, nalazi se izletište Ponijeri, koje je i zračna banja, i planinsko izletište, i zimsko odmaralište, ali i lovačko polazište. U blizini protiču i kristalno čiste rijeke bogate ribom: Marošićka, Mala rijeka, Trstionica, Ribnica i Bukovica. Općina Kakanj poznata je i po čuvenom Zgošćanskom stećku koji nažalost se ne može vidjeti u Kaknju nego ispred Zemaljskog muzeja u Sarajevu. Na teritoriji Kaknja je pronađena i kamena kugla koja još uvijek nije dovoljno istražena, a takve kugle su pronađene i u drugim općinama u Bosni i Hercegovini.

Općina Maglaj

Grad Maglaj smješten je uz magistralni put M-17, između Zenice i Doboja, na desnoj obali rijeke Bosne. Nastao je u 15. stoljeću, a danas ima oko 43.000 stanovnika. Još i danas ga krase prelijepa tvrđava Gradina sa pet pratećih kuća (Dizdareva, Kapi, Širbegova, Kapetanova i Sahat-kula). Sve one, zajedno sa Tvrđavom, pričaju burnu historiju ovog kraja, a od vjerskih objekata historijsku težinu ima Kuršumlja ili Jusuf-pašina džamija, stara preko 500 godina. Nasuprot starom dijelu grada, lijeva obala Bosne nosi moderni, industrijsko-urbani dio iz koga je ovaj crpio, materijalnu osnovu svog življenja, decenijama ugošćujući brojne privrednike iz cijelog svijeta.

Ovaj malo gradić poznat je i po tvornici "Natron", koja je osnovana je kao mala tvornica 1956. godine. Već na početku svog postojanja u tvornici su korištene najsavremenije proizvodne metode uporedive sa onima vodećih svjetskih firmi iz te oblasti. "Natron" je bio najveći proizvođač natron papira i ambalaže na Balkanu i jedan od najvećih proizvođača u Evropi. Natronov integrisani proizvodni proces uključuje: uzgoj četinarskog drveta, proizvodnju električne energije, industrijske vode i pare, proizvodnju sulfatne celuloze, natron papira i modernih materijala za pakovanje. Natron je privatiziran od 01.05.2005. godine i radi kao firma Natron - Hayat. Svake godine, ljeti, održava se zabavno-muzička manifestacija Studentsko ljeto, koja je proizvela i afirmirala neke danas poznate muzičke interpretatore.

Općina Olovo

Olovo je grad smješten 50 km sjeveroistočno od Sarajeva, na magistralnoj cesti što vodi od Sarajeva prema Tuzli. Olovu se može doći iz pravca Sarajeva, Vareša, Zavidovića i Tuzle. Svaki od njih vodi kroz živopisni planinski ambijent visoke crnogorice optočen bistrim vodotocima bezbroj planinskih vrela i potočića, a sama Krivaja nudi izazovne mogućnosti uzbudljivog raftinga.

U Olovu su još od srednjeg vijeka poznata nalazišta olovne rude, po čemu je grad i dobio ime. Banjsko - terapijski i rekreativni centar "Aquaterm" smješten je u samom centru grada na sastavcima rijeka Bioštica i Stupčanice. Ovdje vriju četiri termalna izvora, vrlo ljekovita i sa temperaturom 36°C, vrlo su pogodna za zdravstveno-turističku rekreaciju i turizam. U blizini su još dvije rijeke uspjenušana Orlja i plahovita Krivaja, koja sve tri prethodne upija u svoja bujna njedra. Crkva Olovske Gospe, Obelisk Tvrtka visok preko 4 metra, Crkvište sv. Roka, samo su neki od povijesno-duhovnih vrijednosti ovog kraja koje, pored povijesno - arhitektonske imaju i svoju edukativnu dimenziju.

Općina Tešanj

Tešanj leži među brdima uz rječicu Tešanjku, na 230 metara nadmorske visine. U Tešanj morate doći namjerno sa raskršća u Doboj-jugu do Tešanjke ili Jelaha, pa dobrom asfaltnom cestom do Tešnja. Površina općine Tešanj iznosi 160 km² na kojoj živi oko 53 000 stanovnika. Općina se u susjedstvu granici sa općinama Doboj, Doboj-jug, Usora, Teslić i Maglaj.

Pored prirodnih ljepota Tešanj ima bogatu kulturno-historijsku prošlost. Pod današnjim imenom Tešanj se prvi put spominje 1461. godine u povelji, kojom kralj Stjepan Tomašević svome stricu Radivoju Krstiću pored ostalog daruje "i na Usori grad Tešanj". Tešanj u svom gradskom jezgru baštini niz kulturno - historijskih spomenika kao što je stara Gradina, jedna od najznačajnijih i prostorno najvećih tvrđava na prostoru BiH, zatim džamija Ferhadija, izgrađena 1564.godine.

Posebno je interesantna sahat kula, koja je jedna od četiri u BiH koje još i danas rade, a izgrađena je u 17.stoljeću i visoka 18,5 metara. Tu je i Eminagića konak, najstariji i najljepši objekat porodičnog graditeljskog naslijeđa u Tešnju, a smatra se da datira još iz 1860.godine.

Inače, Tešanjski kraj je u svijetu poznat po izvorima najkvalitetnijih mineralnih voda od kojih skoro sve nose najveća svjetska priznanja za kvalitet. Upravo zbog toga je Turističko - rekreaciona zona Kiseljak, zdravstveno - gastronomski sigurno izuzetno zanimljiva destinacija za sve one koji cijene izvorno - prirodne vrijednosti i vlastito zdravlje.

Općina Usora

Općina Usora je mala općina sa oko 6.000 stanovnika i nalazi se na relativno prometnoj komunikaciji, a graniči sa općinama Doboj, Tešanj i Doboj-jug. Tokom srednjeg vijeka čitav kraj uz rijeku Usoru zvao se Usora, o čemu nažalost, gotovo nema nikakvih spomenika. Posljednji stećak u ovom kraju, što je ležao u mahali Bedaci, tridesetih godina prošlog stoljeća je izdobljen i upotrebljen za gradnju. Danas jedino što nas veže za taj period jesu dva karavanska puta 'Drum' i 'Grabik', kojima se sve do polovine XIX stoljeća odvijao glavni promet u dolini Usore, te lokalitet zvani 'Gradina'u Mravićima.

Usora je pala u Turske ruke 1512. godine. Prvi pisani dokument iz turskog perioda koji govori o ovom prostoru je zapisnik što su ga vodile tešanjске kadije negdje između 1639. i 1642. U tom zapisniku se govori o muslimanima među Bosnom i Usorom. Ovaj prostor je sve do 1952. godine bio pod patronatom Sreza Tešnja, kada je novom administrativno-teritorijalnom podjelom pripojen Doboju.

Još uvijek u razvoju, ova mlada općina, svoju privrednu, turističku i životnu šansu traži u njegovanju vjerskog turizma s osloncem na već tradicionalna vjerska okupljanja u ovoj župi. Usora je proglašom Biskupa fra Grge Varešanina župa od 1802.godine.

Crkva sv. Ante Padovanskog, iako je izgrađena početkom XX stoljeća (1929.-1931.godine), stekla je izuzetno mjesto u katoličkom svijetu. Svake godine 13. juna u ovoj crkvi okupljaju se hodočasnici iz okolnih krajeva. Pored ove crkve, veoma je interesantna crkva sv. Ane izgrađena 1911.godine. Crkva se nalazi u Žablaku u općini Usora. Svake godine, 26.jula u ovoj crkvi okupljaju se hodočasnici. Rijeka Usora, po kojoj je općina dobila ime, je nadaleko poznata po bogatstvu ribe. Iskusni ribolovci znaju da se u ovoj rijeci kriju škobalj, klen, plotica, štuka, bjelica, a u gornjem toku i pastrmka.

Općina Vareš

Vareš je brdski gradić s nadmorskom visinom od 829 metara koji se smjestio u kotlini rječice Stavnje, 45 km od Sarajeva, a okružen visokim planinskim masivima: Kapijom, Stijenama, Zvijezdom i Perunom. Golemo rudno bogatstvo se krije ispod površine vareških brda, pa postoje tragovi da se tu kopala željezna rudača i talilo željezo još u antičko vrijeme. Na rudištu zvanom Smreka nađene su rudarske svjetiljke i alat iz rimskoga doba i ploča sa natpisom Villicius Procurator, što je označavalo nadglednika važnog rudnika. Vareško selo Dubošticu kralj Tvrtko je smatrao riznicom svoga kraljevstva, jer je bilo središte rudarstva toga kraja.

Perivojska ljepota ovog mjesta daje mu neslućene mogućnosti za razvoj ljetnog i zimskog turizma, seoskog posebno, pri čemu, ljubaznost ovdašnjih ljudi može služiti kao primjer gostoprimitstva. Ispresijecana bistrim potocima i pjenušavim brzacima punim pastrmke, planinska ljepotica Zvijezda pruža lijek za dušu i oči posjetilaca.

Ribnjaci na Pogaru i Stricama, Orlja sa ribljim bazenima, Jozo Klarić sa svojim seoskim domaćinstvom, selo Očevija sa kovačima i starovjekovnim kovačnicama na vodeni pogon te utvrda Bobovac čine ambijentalno neopisivi ures Vareša. Sve je dostupno pješke i automobilom, a sve zajedno pruža izvanrednu priliku za aktivni odmor, duge šetnje, skijanje i rekreaciju.

Općina Visoko¹⁵

Najznačajnije kulturno - historijske znamenosti odnosno najznačajniji turistički objekti koji se nalaze na području općine Visoko su: Arheološko područje Mili u Arnautovićima, Arheološko područje – Prahistorijsko naselje na lokalitetu Okolišće i Radovanovići, Srednjovjekovni bosanski kraljevski grad Visoki, Arheološki park piramida Ravne, planinarski dom u Goranima i Zbilju, stara Tabačka – Tabhanska džamija, pravoslavna crkva sv. Prokopija, samostan sv. Bonaventure u Visokom.

Zbog svoje velike kulturno – historijske važnosti za Bosnu i Hercegovinu, općinu Visoko, ovi lokaliteti su odlukama Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika proglašeni nacionalnim spomenicima, i kao takvi moraju biti adekvatno zaštićeni od svih neželjenih utjecaja – posebno od požara. To zahtjeva adekvatan tretman i osiguranje mjera mjera i aktivnosti zaštite od požara, što između ostalog podrazumijeva i samoorganizaciju, posjedovanje sredstava i opreme za gašenje požara u minimalnoj mjeri, pristupačnost lokalitetima.

U tom smislu pristup vatrogasnih vozila je omogućen svim lokalitetima, a planinarski domovi u Goranima i Zbilju, kao i turistički lokalitet „Ravne“ posjeduju sredstva i opremu za gašenje u minimalnoj mjeri u obliku aparata za gašenje požara.

¹⁵ Podaci preuzeti iz Procjene ugroženosti od požara općine Visoko

Franjevački samostan sv. Bonaventure – Visoko posjeduje sredstva i opremu za gašenje požara, opremljen je hidrantskim instalacijama i aparatima za početno gašenje požara, a instalacija vatro – dojave nije u potpunosti završena.

Općina Zavidovići

Zavidovići su mlad grad, nastao krajem 19. vijeka. Zauzima površinu od 590 km² i broji oko 46.000 stanovnika. Kao i ostala mjesta Zeničko-dobojskog kantona, Zavidovići su bogati vodenim tokovima, te se oslanjaju na tri rijeke Bosnu, Krivaju i Gostović. Nekad grad moćne drvne industrije, Zavidovići su ambijentalno smješteni u podnožju šumovitih planina i brda, koje nude ogromne rekreativno - turističke mogućnosti.

Brojne speleološki zanimljive pećine, gusto obrasle šume pune divljači, garancija su mogućnosti dobre zabave i odmora. Turistički zanimljive destinacije su poznata izletišta Kamenica na rijeci Krivaji i Maoča, neobično nalazište kamenih kugli koje se istražuje u okviru svjetski poznatog kompleksa Fondacije Arheološki park: "Bosanska piramida Sunca". Tu je i Park prirode "Tajan", istinsko odmorište za oči i dušu onih koji čeznu za nepatvorenom ljepotom.

Grad Zenica

Zenica je glavni grad i administrativno sjedište Zeničko-dobojskog kantona. Nalazi se u centralnom dijelu Bosne i Hercegovine, baš kao zjenica oka, što joj je vjerovatno i nadjenulo tako predivno ime. Pokriva prostor od 557.5 km² i ima oko 130 000 stanovnika. Zenica se nalazi u dolini rijeke Bosne, na nadmorskoj vsini od 316 m i oko 70 km je udaljena od Sarajeva. Povijest dokazuje da j ovo područje bilo naseljeno još u neolitu. Zenicu su naseljavali Iliri, zatim Rimljani, koji su i osnovali općinu Bistua Nuova, na području današnje Zenice.

Veoma važan datum u povijesti Zenice je 8. april 1203., kada se slavni vladar Kulin ban, na Bilinom Polju, prividno odrekao Bogumilstva, u svoje lične, ali i u ime svih stanovnika Bosne, samo da bi izbjegao krstaški pohod. U posljednjih 100 godina, metalurgija je simbol ovog grada. U prekrasnoj zeničkoj dolini izgrađen je grad čelika, kao simbol industrijskog napretka. U dušama stanovnika Zenice, grad je ipak kroz stoljeća, zadržao osjećaj za ljepotu i tradiciju, humor i gostoljubivost domcilnog stanovništva, zbog kojeg se svaki gost osjeća dobrodošlim.

Općina Žepče

Grad Žepče smješten je u centralnoj Bosni, na putnoj komunikaciji M 17. Općina Žepče prostire se na 340 km² i broji oko 30.000 stanovnika. Historijski izvori kažu da prvi pisani spomen Žepča datira od 14. oktobra 1458. godine, kada je kralj Stjepan Tomaš izdao povelju visokom činovniku Stjepanu Ratkoviću. Na području općine Žepče postoji nekoliko vjerskih objekata različitih konfesija, kao što su džamije i crkve. U neposrednoj blizini grada i u samom gradu nalazi se 14 izvora mineralne vode. Grad Žepče je smješten u dolini, a okružen je planinama koje su pogodne za planinarenje i lovni turizam. Planinarski dom "Matinski vis" i brojne lovačke kuće na šumskim proplancima i padinama, garancija su mogućnosti zanimljivog i zdravog načina provođenja slobodnog vremena izletnika, vikendaša.

2.5.4. Pregled šumskih područja

Područje Zeničko-dobojskog Kantona obiljuje šumskim bogatstvima i ima dovoljno prostora za razvoj drvne industrije i drugih sličnih prerađivačkih pogona.

Na području Zeničko-dobojskog kantona, po svom sastavu, zastupljene su četinarske, lišćarske i mješovite šume, a po vrsti drveća najviše su zastupljene autohtone vrste (bukva, jela, smrča, bor, hrast i grab). U ukupnim zalihama drvne mase polovinu čine zalihe četinarskih vrsta.

Područje Zeničko-dobojskog kantona je nekada bilo poznato po šumskim resursima, koji su posljednjih 20-ak godina doživjeli veliki stepren devastacije.

Ukupna površina **državnih i privatnih** šuma i šumskog zemljišta na području ZDK iznosi 220.408 ha, od toga je ukupno obraslo šumsko zemljište na površini od 189.906 ha i to:

<i>Kategorija šume</i>	<i>Površina</i>
Visoke šume	132.753 ha,
Izdaničke šume	46.884 ha,
Goleti sposobne za pošumljavanje.....	2.130 ha,
Goleti nesposobne za pošumljavanje.....	9.338 ha.

Od ukupne površine šuma i šumskog zemljišta, površina **državnih** šuma i šumskog zemljišta iznosi 185.085 ha, od čega je ukupno obraslo šumsko zemljište na površini od 149.458 ha. Površina po kategorijama šuma iznosi:

<u>Kategorija šume</u>	<u>Površina</u>
Visoke šume	122.728 ha,
Izdaničke šume	26.730 ha,
Goleti sposobne za pošumljavanje.....	1.907 ha,
Goleti nesposobne za pošumljavanje.....	8.383 ha.

Dok je površina **privatnih** šuma i šumskog zemljišta 35.323 ha, od čega je ukupno obraslo šumsko zemljište na površini od 30.179 ha. Površina po kategorijama šuma iznosi:

<u>Kategorija šume</u>	<u>Površina</u>
Visoke šume	10.025 ha,
Izdaničke šume	20.154 ha,
Goleti sposobne za pošumljavanje.....	223 ha,
Goleti nesposobne za pošumljavanje.....	955 ha.

Minirane površine - Od ukupne površine, 29.302 ha je površina za koju se zna ili se pretpostavlja da je minirana i to 25.337 ha *državnih* šuma i 3.965 ha *privatnih* šuma.

Stvarno minirana površina je vjerovatno znatno manja, jer se obično zbog sigurnosnih razloga, stvara sigurnosni pojas oko površina za koje se zna da su minirane. Među ovim površinama značajan udio čine i visoke ekonomske šume. Ove površine predstavljaju sigurnosni problem, ali stvaraju i ekonomski gubitak obzirom da se miniranim površinama ne može gazdovati. Raspored miniranih površina (u državnim šumama) po šumskogospodarskim područjima je:

<u>Šumsko gospodarsko područje</u>	<u>Minirana površina</u>
Olovsko	3.585 ha,
Gornjebosansko	2.116 ha,
Kakanjsko.....	148 ha,
Krivajsko	13.375 ha.
Natron-Usorsko-Ukrinsko.....	6.112 ha.

Poslove zaštite šuma od požara vrši Šumsko privredno društvo, na osnovu važećeg Plana zaštite od požara i godišnjih Programa mjera za zaštitu od požara. Planom i programom su utvrđene šume po stepenu ugroženosti od požara, regulisana materijalno-tehnička sredstva za zaštitu šuma od požara, precizirana organizacija zaposlenih prije i prilikom pojave požara. Kantonalna uprava je posredstvom čuvara šuma uključena u izvještajno-dojavnu službu.

Šumama i šumskim zemljištem gazduje JP Šumsko privredno društvo, d.o.o. Zavidovići, koje organizaciono, u svom sastavu, pored Uprave ima i deset poslovnih jedinica. Šumsko privredno društvo obavlja sve poslove na gazdovanju šumama, u koje spadaju poslovi planiranja, iskorišćavanja šuma, pošumljavanja i provođenja mjera zaštite šuma.

Upravljanje šumama: Poslove upravljanja i zaštite šuma obavlja Kantonalna uprava za šumarstvo, a to su poslovi kontrole gazdovanja šumama i neposredne zaštite državnih šuma, putem čuvarske službe.

2.5.5. Pregled poljoprivrednih površina

Sve dotle dok čovjek ne osvoji proizvodnju osnovnih komponenata ljudske hrane (bjelančevine, ugljeni hidrati i masti) na sintetički način zemljište ostaje jedino sredstvo proizvodnje ljudske i stočne hrane i jedini hranilac čovječanstva.

Švedski naučnici su utvrdili da je za formiranje jednog tipičnog podzola, ispod vegetacije četinarske šume, potrebno 1000 – 1500 godina. To znači prirodi je potreban dug vremenski period za stvaranje poljoprivrednog zemljišta, a čovjeku je, nekad, dovoljan samo jedan dan za njegovo uništavanje.

Naprijed navedene činjenice idu u prilog konstataciji da je poljoprivredno zemljište izuzetno vrijedan resurs, prema kojem čovjek ima dvije veoma važne obaveze, da ga čuva za buduće generacije i da ga savjesno iskorištava.

Od ukupne teritorije Bosne i Hercegovine, koja iznosi 5.112.879 ha, Federacija BiH zauzima 2.607.579 ha ili 51%. Od ukupnog zemljišta u Federaciji BiH, poljoprivredno zemljište zauzima 1.139.512 ha ili 43,7 %, šumsko 1.008.090 ha ili 38,66% i ostalo 459.977 ha ili 17,64 %.

U strukturi poljoprivrednog zemljišta obradivo zemljište zauzima 719.032 ha ili 63,1% (oranice-njive i bašte 409.129 ha, voćnjaci 42.998 ha, vinogradi 4.027 ha, livade 262.878 ha), neobradivo 420.480 ha ili 36,9% (pašnjaci 417.957 ha i trstici i bare 2.523 ha). Zeničko-dobojski kanton raspolaže sa 120.051 ha poljoprivrednog zemljišta, od toga 102.278 ha je obradivo.

Po kategorijama korištenja obradivo poljoprivredno zemljište u Zeničko-dobojskom kantonu dijelimo na: oranice i bašte koje zauzimaju 58.940 ha, voćnjake sa 8.893 ha, livade sa 34.445 ha i pašnjake sa 17.773 ha. Od ukupnih površina poljoprivrednog zemljišta u FBiH, a u odnosu na broj stanovnika od 2.325.000, po jednom stanovniku ima 0,49 ha poljoprivrednog zemljišta odnosno 0,31 ha obradivog. Kritična granica poljoprivrednog zemljišta potrebnog za proizvodnju dovoljnih količina kvalitetne hrane i sirovina potrebnih za opstanak stanovništva, odnosno održivi razvoj čovječanstva, iznosi 0,40 ha po stanovniku, a obradivog 0,17 ha, što ukazuje na relativno dobro stanje u Federaciji BiH.

Zakonom o poljoprivrednom zemljištu ("Službene novine Federacije BiH", broj: 2/98) utvrđen je pojam, upravljanje, zaštita, upotreba i uređenje poljoprivrednog zemljišta i ostala važna pitanja koja se odnose na poljoprivredno zemljište. Kao prirodno bogatstvo i dobro od općeg interesa, poljoprivredno zemljište uživa posebnu zaštitu i koristi se za poljoprivrednu proizvodnju i ne može se koristiti za druge svrhe osim u slučajevima i pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom. Zakon je predvidio i definisao trajnu i privremenu promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta i ista se može provesti samo uz prethodno pribavljenu saglasnost kantonalnog organa uprave nadležnog za poslove poljoprivrede, te plaćenu naknadu za pretvorbu. Na osnovu ovog zakona Zeničko-dobojski kanton je donio Odluku o korištenju sredstava prikupljenih od naknada za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj:10/06), Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o korištenju sredstava prikupljenih od naknada za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj:04/08) kojima je propisan način korištenja namjenskih sredstava od pretvorbe poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredno. Vlada Kantona, na prijedlog Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu, donosi godišnji program korištenja ovih sredstava, a Ministarstvo na osnovu programa raspisuje javni poziv za korištenje sredstava. Sredstva u prethodnom periodu korištena su za uređenje poljoprivrednog zemljišta, te jedan manji dio za izradu karte upotrebne vrijednosti zemljišta na području Zeničko-dobojskog kantona.

2.6. Pregled građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara, a koje su određene procjenom ugroženosti za područje općine ili grada

2.6.1. Pregled građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine Breza

Na području općine Breza u slijedećim pregledima ćemo izdvojiti slijedeće objekte i građevine na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara kako slijedi:

1. Osnovna škola "Safvet Beg Bašagić" u Mahali sa područnim školama u Župči i Slivnu.
2. Osnovna škola „Enver Čolaković“, u Brezi.
3. Mješovita srednja škola „Mehmedalija Mak Dizdar“ i Gimnazija „Muhsin Rizvić“ u zajedničkom objektu u Brezi.
4. Obdanište „Umihana Čuvidina“ u Brezi.
5. Javna Ustanova „Dom zdravlja“ Breza.
6. Biblioteka „Muhammed Kantardžić“ u Brezi.
7. Kino sala „Sretno Breza“ (Objekat u kome povremeno boravi veći broj lica).

Pregled skladišta opasnih i zapaljivih materija:

- Benzinska pumpa „BM“ (Braća Muratović), kapacitet oko 200 m³, lokacija Podžuča;
- Benzinska pumpa „HOLDINA“ d.o.o., kapacitet oko 200 m³, lokacija Potkraj kod RMU Breza;
- Benzinska pumpa „NAHONAL-GAS“ d.o.o., kapacitet 200 m³, i TNP 5 m³, lokacija Potkraj kod RMU Breza;
- Benzinska pumpa ZDRMU „Breza“ u Brezi, kapacitet oko 100 m³;
- „ISTRABENZ PLINI“, kapacitet 800 m³(4x200) lokacija Potkraj

Ovdje treba dodati i firmu EUROASFALT koja posjeduje:

- tri nadzemna rezervoara za smještaj bitumena ukupnog kapaciteta 135 m³(kubnih),
- rezervoar za smještaj lož ulja kapaciteta 30m³(kubnih),
- rezervoari za smještaj termalnog ulja: osnovni rezervoar kapaciteta 147 litara i sigurnosni (za nadopunjavanje osnovnog) kapaciteta 1500 litara.

2.6.2. Pregled građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine Doboju

Pregled lokacija na kojima su uskladištene veće količine zapaljivih tečnosti i gasova, eksplozivnih materija i drugih opasnih materija

U tabeli broj 27. su navedena pravna lica u kojima se nalaze veće količine zapaljivih tečnosti i gasova, eksplozivnih materija i drugih opasnih materija

Tabela: 27.

Redni broj	Zapaljiva materija	Naziv pravnog lica i lokacija
1.	Benzinske pumpe	1.HIFA 2.Ganjgo petrol
2.	Spremnici goriva i plina	1.E&E GAS 2.Dobojputevi 3.Bosnaexpres
3.	Veće količine raznih zapaljivih materija	1.d.o.o. „Trend-tex“ 2.d.o.o. „Bingo“

		3.d.o.o. „Dukat” 4.d.o.o. „Skula” 5.d.o.o. „Pilot” kompani 6.d.o.o. „Gorcijana” 7.d.o.o. „Nordstar” 8.d.o.o. „Horman 9.d.o.o. „Ege”comerc 10. d.o.o. „Aqvastil” 11. d.o.o. „UZ”comerc 12. O.Š. „21MART” 13.J.K.P. „VIS” 14.J.Z.U. Poliklinika” 15.Općina Doboj Jug (objekat)
4.	Transformatorske stanice	Čvorna trafostanica (TS 8MVA).
5.	Skladište boja i lakova	1.d.o.o. „Duga” Doboj Jug 2.d.o.o. „Chemoprom”
6.	Poljoprivredna apoteka d.o.o.”Maniko”	-Pesticidi -Herbicidi
7.	APOTEKE	1. Medifarm 2. Vitafarm
8.	Trafo stanice	1. Trafo ulje

2.6.3. Pregled građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine Kakanj

Kao što je navedeno u prethodnim dijelovima Procjene ugroženosti od požara, na području općine Kakanj registrovano je 416 pravnih lica od kojih je njih 154 potrebno dodatno analizirati sa aspekta protupožarne zaštite i razvrstati u određenu kategoriju požarne ugroženosti. Također pored navedenih pravnih lica posebnu pažnju treba posvetiti značajnijim javnim i kulturnim ustanovama. U narednoj tabeli prikazan je broj onih pravnih lica koje svojim djelatnostima, predstavljaju za druge ili za sebe potencijalnu opasnost u slučaju nastanka i izbijanja požara, prikazani u tabeli 28.

Tabela: 28.

Redni broj	Naziv ustanove	Lokacija	Požarno optrećenje [MJ/m ²] - ispod 1 GJ/m ² je nisko PO, - od 1 GJ/m ² do 2 GJ/m ² je srednje PO i - preko 2 GJ/m ² je visoko PO	Klasa opasnosti	Kategorija PU	Klasifikaciona šifra građevine
1	Općina Kakanj	Branilaca bb	670	III	PU2	122
2	JP Grijanje d.o.o Kakanj	Alije Izetbegovića 51/1 Kakanj	754	III	PU2	125
3	JP Vodokom d.o.o Kakanj	Alije Izetbegovića 5111 Kakanj	-	-	PU2	123
4	JU Dom zdravlja Kakanj	ZPO 50	335	III	PU2	1264
5	JU Gradska biblioteka Kakanj	Šehida 5	1677	III	PU2	1262
6	JU Centar za socijalni rad Kakanj	309 Brdske brigade 17	335	III	PU2	1264
7	JU Kulturno - sportski centar Kakanj	Šehida 5	335	III	PU2	1262
8	Gimnazija "Muhsin Rizvić"	Ulica Šehida 32	251	IV	PU2	1236
9	Srednja tehnička škola "Kemal Kapetanović"	Ulica Šehida 32	251	IV	PU2	1236
10	Mješovita srednja škola Kakanj	Ulica Šehida 32	251	IV	PU2	1236
11	"OŠ Hamdija Kreševljaković"	Šehida br. 2 Kakanj	251	IV	PU2	1236
12	"OŠ Mula M. Bašeskija	Rudarska 17, Kakanj	251	IV	PU2	1236
13	Područna škola "Tršće"	Tršće	251	IV	PU3	1236

14	Područna škola "Bijele Vode"	Bijele Vode	251	IV	PU3	1236
15	Područna škola "Zagrađe"	Zagrađe	251	IV	PU3	1236
16	Područna škola "Vukanovići"	Vukanovići	251	IV	PU3	1236
17	"OŠ Omer Musiće"	Brežani	251	IV	PU2	1236
18	Područna škola "Čelikovina"	Ričica	251	IV	PU3	1236
19	Područna škola "Bistrani"	Bistrani	251	IV	PU3	1236
20	Područna škola "V. Trnovci"	Veliki Trnovci	251	IV	PU3	1236
21	Područna škola "Nažbilj"	Nažbilj	251	IV	PU3	1236
22	Područna škola "K. Sutjeska"	Kraljeva Sutjeska	251	IV	PU3	1236
23	"OŠ 15 April Dobož"	29. novembar 35 Dobož	251	IV	PU2	1236
24	Područna škola "Naselje TE"	Naselje TE	251	IV	PU3	1236
25	Područna škola Čatici	Čatici	251	IV	PU3	1236
26	Područna škola "Slapna gora"	Slapna Gora	251	IV	PU3	1236
27	Područna škola "Slapnica"	Slapnica	251	IV	PU3	1236
28	Područna škola "Sebinje"	Sebinje	251	IV	PU3	1236
29	"OŠ Rešad Kadić"	Brnjic	251	IV	PU3	1236
30	OŠ "Ahmed Muradbegović"	Donji Kakanj	251	IV	PU2	1236
31	Područna škola "Bilješevo"	Bilješevo	251	IV	PU3	1236
32	Područna škola "Modrinje"	Modrinje	251	IV	PU3	1236
33	Područna škola "Roščevina"	Roščevina	251	IV	PU3	1236
34	Područna škola "Desetnik"	Desetnik	251	IV	PU3	1236
35	Područna škola "Gora"	Gora	251	IV	PU3	1236
36	JU za predškolski odgoj i obrazovanje Mladost Kakanj	ZP066	251	III	PU3	1236
37	PPU "Pčelica i Med" Kakanj	ZP052	251	III	PU3	1236
38	UR Caffè Bar Plan B	A. Izetbegovića	251	III	PU2	123

39	Caffè Bar Nur	A.lzetbegovića	251	III	PU2	123
40	UR Caffè Bar Fiera	A.lzetbegovića, Lamela	251	III	PU2	123
41	Ambulanta Haljinići	Haljinići bb	167	III	PU3	1264
42	Porodična medicina I		167	III	PU3	1264
43	Porodična medicina 11		167	III	PU3	1264
44	Ambulanta Brnjic	Brnjicbb	167	III	PU3	1264
45	Porodična medicina I		167	III	PU3	1264
46	Porodična medicina 11		167	III	PU3	1264
47	Ambulanta porodične medicine Kakanj I	ZPO 50	167	III	PU3	1264
48	Ambulanta porodične medicine Kakanj 11	ZPO 50	167	III	PU3	1264
49	Ambulanta porodične medicine Kakanj III	ZPO 50	167	III	PU3	1264
50	Ambulanta porodične medicine Kakanj IV	ZPO 50	167	III	PU3	1264
51	Ambulanta porodične medicine Stara jama	7. Muslimanske brigade. bb	167	III	PU3	1264
52	Ambulanta porodične medicine Doboj	S.ef. Merdanovića	167	III	PU3	1264
53	Ambulanta porodične medicine Trsće	Tršće	167	III	PU3	1264
54	Ambulanta porodične medicine Kraljeva Sutjeska	Kraljeva Sutjeska	167	III	PU3	1264
55	Ambulanta porodične medicine Donji Kakanj	Donji Kakanj	167	III	PU3	1264
56	Ambulanta porodične medicine Čatići	Čatići	167	III	PU3	1264
57	Ambulanta porodične medicine Bilješevo	Bilješevo	167	III	PU3	1264
58	Ambulanta porodične medicine Vukanovići	Vukanovići	167	III	PU3	1264
59	Ambulanta porodične medicine Papratnica	Papratnica	167	III	PU3	1264
60	Ambulanta porodične medicine Bjelavići	Bjelavići	167	III	PU3	1264
61	Ambulanta TC	TC	167	III	PU3	1264

62	Ambulanta Termoelektrana	TE	167	III	PU3	1264
63	Bingo d.o.o. Tuzla - P J Supermarket Kakanj	A.lzetbegovića 37	670	III	PU2	123
64	Robot general trading Co d.o.o. Sarajevo	S.ef.Merdanovića bb	670	III	PU2	123
65	Konzum d.o.o. Sarajevo - Podružnica Kakanj	Mehmeda Skopljaka bb	670	III	PU2	123
66	Eurobest d.o.o. - PJ Cash & Cary	Željeznicka bb	670	III	PU2	123
67	CC 1 (trenutno nije u <i>funkciji</i>)- <i>Planiran trini centar</i>	A.lzetbegovića bb	419	III	PU2	123
68	Discotheque Ara Kakanj	A.lzetbegovića bb	335	III	PU2	123
69	Caffe Bar V.LP.	AJzetbegovića	251	III	PU2	123
70	Stare note - UR Bistro	A.lzetbegovića	251	III	PU2	123
71	UR Caffe Bar Enjoy	A.lzetbegovića	251	III	PU2	123
72	UR Caffe Bar Boern	A.lzetbegovića	251	III	PU2	123
73	BS Trgošped I	Mehmeda Skopljaka	srednje PO	-	PUI	1230
74	BS Trgošped 2	31 1 Lahke brigade	srednje PO	-	PUI	1230
75	BS Trgošped 3	Branilaca	srednje PO	-	PUI	1230
76	BS Kakanj Petrol I	3 I I Lahke brigade	srednje PO	-	PUI	1230
77	BS Kakanj Petrol 2	Podbjelavici	srednje PO	-	PUI	1230
78	BS Kameni Petrol	Čatići bb.	srednje PO	-	PUI	1230
79	BS Delta Petrol	Čatići	srednje PO	-	PUI	1230
80	BS Brkić Petrol	Bilješevo bb	srednje PO	-	PUI	1230
81	BS Zaimović d.o.o.	311 Lake brigade	srednje PO	-	PUI	1230
82	BS Energopetrol	3 I I Lake brigade	srednje PO	-	PUI	1230
83	BS Rudnik	Vrtlište bb.	srednje PO	-	PUI	1230
84	BS Hidrogradnja	Kamenolom	srednje PO	-	PUI	1230
85	BS Centrotrans	Kakanj bb.	srednje PO	-	PUI	1230

86	BS Hifa Petrol	Rudarska bb	srednje PO	-	PUI	1230
87	AB Petrol d.o.o. - Kakanj	Šehida bb	167	IV	PU3	125
88	Adria Novi Kapital BH d.o.o. Kakanj	A Izetbegovića	335	III	PU2	1211
89	Albelos d.o.o. Kakanj	3 I I . Lahke brigade	670	III	PU2	123
90	AM-MI d.o.o. - PJ Pilana	Rojin potok-Ričica	419 (bez skladišta)	IJI	PU2	125
91	ANG Mont d.o.o. Kakanj	Rudarska 5	167	VI	PU2	1251
92	Bajra d.o.o.Travnik - PJ Kakanj (mesnica)	A.Izetbegovića	42	V	PU3	123
93	Balta prom d.o.o. Kakanj	Doboj- Vatrogasna 18	419	IJI	PU3	122
94	Beged d.o.o. Kakanj	Šehida 40	419	IJI	PU3	122
95	Beta d.o.o. - PJ Pilana	Haljinići	419 (bez skladišta)	IJI	PU2	125
96	Bezerneal d.o.o. Kakanj	A.Izetbegovića bb	167	VI	PU2	1251
97	BH Pošta Zenica - PJ Kakanj	A .Izetbegovića	419	III	PU3	1212
98	BH Telecom - PJ Kakanj	A.I zetbegovića	84	III	PU2	1241
99	BH Telecom direkcija Zenica - PJ Maloprodaja	A Izetbegovića	335	III	PU3	122
100	Bonasai O.P.Z. p.o. Kakanj	Almira Hasagica 6	502	II	PU2	122
101	Bosnadrvo d.o.o. Kakanj	Omera Maslića 55	419 (bez skladišta)	III	PU2	125
102	Bosnadrvo-Constructor d.o.o. Kakanj	Brnj bb	419 (bez skladišta)	IJI	PU2	125
103	Brojler d.o.o. Sarajevo - PJ 2 Kakanj	A.Izetbegovića	42	V	PU3	123
104	Brojler d.o.o. Sarajevo - PJ 5 Kakanj	A.Izetbegovića	42	V	PU3	123
105	Brkić Petrol-II d.o.o. Zenica - PJ Kakanj	Donji Lučani bb	1340	II	PU1	1230
106	Centrotrans d.d. Kakanj	7. muslimanske	419	IJI	PU2	1241
107	Del trans d.o.o. Kakanj	311. Lahke brigade 14	419	IJI	PU3	122
108	Deli prom d.o.o. Kakanj	311.LB.	586	III	PU2	125
109	Delibašić Poliuretani I d.o.o. - Kakanj	Podbjelavici bb	1677	I	PUI	2303
110	DSM- Trade d.o.o. - Kakanj	A.Izetbegovića	502	III	PU2	122

111	DSM- Trade d.o.o. - PJ Čatići	Čatići	502	III	PU2	125
112	Edil & Trans d.o.o. Kakanj	A.Izetbegovića	419	III	PU3	122
113	Energy d.o.o. Kakanj	311. L.B. bb	-	-	PU2	2302
114	Energopetrol d.o.o. Sarajevo-PJ Kakanj CAFFE BAR	A. Izetbegovića	251	III	PU2	123
115	Eurobest d.o.o. - Kakanj	Željeznička bb	670	IJI	PU2	123
116	Industrija 4 B d.o.o. - Kakanj	Obre bb	586	III	PU2	125
117	Inkos expor inport d.o.o. Kakanj	Bratstva i jedinstva bb	502	III	PU2	125
118	JP Autoceste FBiH d.o.o. - naplatno mjesto Kakanj I	Željeznička	-	-	PU3	1241
119	JP Autoceste FBiH d.o.o. - naplatno mjesto Kakanj 6	Papratnica	-	-	PU3	1241
120	JP Autoceste FBiH d.o.o. - naplatno mjesto Lučani	Bilješevo bb	-	-	PU3	1241
121	JIP EP BiH - JI Elektro distribucija Kakanj	A .Izetbegovića	-	-	PU2	122
122	JP EP BiH - TE "Kakanj"	Čatići	-	-	PUI	2302
123	JIP EP BiH - TE "Kakanj" – PJ Inženj. usluge	Čatići	-	-	PU2	122
124	IP EP BiH - TE "Kakanj" -PJ/ Održavanje	Čatići	-	-	PU2	122
125	JIP EP BiH - ZD RMU Kakanj d.o.o. - Kakanj	A.Izetbegovića	srednje PO	-	PUI	2301
126	JP EP BiH - ZD RMU Kakanj d.o.o. - PJ dru.stan	Dnevni kop-Restoran 2	251	III	PU2	123
127	JP EP BiH -Haljinići RMU	Haljinići	srednje PO	-	PUI	2301
128	JP EP BiH - ZD RMU Kakanj d.o.o. - P J održavanje	31 LLB			PU2	122
129	JP EP BiH - ZD RMU Kakanj d.o.o. - PJ Separacija	Čatići	srednje PO	-	PUI	2301
130	JP EP BiH - ZD RMU Kakanj d.o.o. - PJ Vrtilište	Naselje Vrtilište	srednje PO	-	PUI	2301
131	JP HT d.d. Mostar - PJ Kakanj -Robot	S.ef Merdanovića	670	III	PU3	122
132	JU Kulturno - sportski centar Kakanj - P J Ponijeri	Ponijeri	251	III	PU2	123
133	JP ŠPD ZDK d.o.o. Zavidovići - PJ Kakanj	ZP062	-		PUI	125

\34	JP ŠPD ZDK d.o.o. Zavidovići - PJ Servis	311.LB	-		PU2	125
135	K&B Export - Import d.o.o. Busovača - P J Kakanj	31LLB	167	III	PU2	123
136	Kakanj Petrol d.o.o. - PJ PVC stolarija	31 LLB	670	III	PU2	125
137	Kakanj petrol d.o.o. - PJ Veleprodaja	31 LLB	670	III	PU2	123
138	Kakanj - bus d.o.o. Kakanj	Podvarda I	419	III	PU2	1241
139	Kakanj mont d.o.o. Kakanj	Branilaca bb	84	VI	PU2	1251
140	Laze d.o.o. - PJ PILANA	Brnjic	419 (bez skladišta)	III	PU2	125
141	Maneco d.o.o. Kakanj	Almira Hasagića 9	1340	II	PU2	125
142	MBD export-import d.o.o. - pj Stov. grad. mat.	Bilješevo bb	-	-	PU2	123
143	Meriot d.o.o. Kakanj	Bratstva i jedinstva 107	837	III	PU2	123
144	MPS-Produkt d.o.o. - PJ KAKANJ	Branilaca bb	670	III	PU2	123
145	Nova trgovina -S d.o.o. - Kakanj	311.LB. bb	84	VI	PU2	123
146	Plama pur BIH d.o.o. - Kakanj	Bjelavići	1677	I	PUI	1230
147	Rudstroj d.o.o. Kakanj	Rudarska	167	VI	PU2	1251
148	Salčinović d.o.o. Zenica - PJ Kakanj 2	311.LB	251	III	PU2	123
149	Silvestra d.o.o. - PJ PILANA	Karaulsko polje	419 (bez skladišta)	III	PU2	125
150	Teško market d.o.o. - Kakanj	Rudarska	419 (bez skladišta)	III	PU2	125
151	Tiron d.o.o. - PJ Restoran T:C	S. ef Merdanovića	251	III	PU2	125
152	Trgošped d.o.o. - PJ Caffè slasticarna	Branilaca bb	251	III	PU2	123
153	Zaimović d.o.o. - PJ Prodavnica na veliko	311.LB	335	III	PU2	123
154	Željeznice FBiH - PJ Kakanj	Željeznička bb	419	III	PUI	1241

2.6.4. Pregled građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine Maglaj

Pregled lokacija na kojima su uskladištene veće količine zapaljivih tečnosti i gasova, eksplozivnih materija i drugih opasnih materija

U tabeli broj 29. su navedena pravna lica u kojima se nalaze veće količine zapaljivih tečnosti i gasova, eksplozivnih materija i drugih opasnih materija:

Tabela: 29.

R/b	Zapaljiva materija	Naziv pravnog lica	Lokacija
1.	Benzinske pumpe	1. Džino 2. Džino 3. Euroagent 4. Energopetrol 5. Energopetrol 6. Sjaj	1. Maglaj 2. Moševac 3. Liješnica 4. Maglaj 5. Bistrica 6. Maglaj
2.	Spremnici goriva i plina	1. Natron Hayat	1. Maglaj
3.	Veće količine raznih zapaljivih materija	1. Natron Hayat 2. Primus 3. Pero 4. Bontex 5. KB-Plastik 6. Hotel "Galeb" 7. Sportska dvorana 8. "Ionix"-Systems 9. JU Opća biblioteka 10. D.O.O. "Bex" 11. JU Dom culture sa kino salom 12. JU Dom Zdravlja 13. H-M promet 14. D.O.O. Škafa 15. Motel "Sjaj" 16. D.O.O. Čupo 17. D.O.O. Eurocentar 18. Konzum 19. Autobuska stanica "Sjaj" 20. Zovko auto PJ stovarište građevinskog materijala 21. JU Dječiji vrtić 22. JU Centar za socijalni rad 23. D.O.O. Hajdić 24. Općina Maglaj (zgrada) 25. D.O.O. Budo 26. "Soliter"	1. Maglaj 2. Maglaj 3. Liješnica 4. Liješnica 5. Liješnica 6. Maglaj 7. Maglaj 8. Poljice 9. Maglaj 10. Novi Šeher 11. Maglaj 12. Maglaj 13. Misurići 14. Maglaj 15. Maglaj 16. Moševac 17. Maglaj 18. Maglaj 19. Maglaj 20. Maglaj 21. Maglaj 22. Maglaj 23. Maglaj 24. Maglaj 25. Orahovo polje 26. Maglaj
4.	Transformatorske stanice	1. TS 110/35/10 kV 2. TS 35/10 kV	1. Maglaj 2. Maglaj
5.	Skladište boja i lakova	1. D.O.O. Duga 2. D.O.O. Megatas 3. Štamparija 3D	1. Maglaj 2. Maglaj 3. Maglaj
6.	Pilane i stolarije	1. M.L.Furniture Designe D.O.O. 2. Pilana 3. Pilana 4. Stolarija Mulić	1. Maglaj 2. Kosova 3. Novi Šeher 4. Maglaj
7.	Apoteke	1. Gradska apoteka 2. Apoteka (Dom zdravlja)	1. Maglaj 2. Maglaj
8.	Trafo stanice	1. Trafo ulje	1. Maglaj
9.	Poljoprivredna apoteka	1. Pesticidi 2. Herbicidi	1. Maglaj 2. Maglaj

2.6.5. Pregled građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine Olovo

Pregled značajnijih pravnih subjekata na području općine Olovo sa naznakom pravnih subjekata od povećane požarne ugroženosti prikazanih u tabeli broj 30.

Tabela: 30.

Pravno lice	Lokacija	Vrsta djelatnosti	Stepen ugroženosti od požara
"Alma Ras"	Olovske luke	Tekstilna industrija	II stepen
ŠPD "Šumarija" Zavidovići	Olovo	Primarna prerada drveta	II stepen
JZU "Aquaterrm"	Olovo	Zdravstvene usluge hotelijerstvo	III stepen
"Centrotrans" Sarajevo	Olovo	Prevoz putnika	II stepen
"Brkić"	Olovo	Tekstilna industrija	II stepen
JKP "Bioštica"	Olovo	Komunalna djelatnost	III stepen
"Prominvest-Stupčanica"	Olovo	Prerada drveta	II stepen
"Kovan"	Olovske luke	Prerada drveta	I stepen
"Kran"	Meorača	Prerada drveta	II stepen
"Šparda"	Bakići	Primarna prerada drveta	II stepen
"Panorama"	Olovo	Ugostiteljstvo	III stepen
"Bingo"	Olovske luke	Trgovina	III stepen
"Bh pošta"	Olovo	Pošta	III stepen
"Bh pošta"	Careva čuprija	Pošta	III stepen
"Amina trade"	Paskova luka	Eksploatacija mineral.sirovine	III stepen
"Autoreparatura"	Olovo	Servis vozila	III stepen
Motel "Montana"	Paklenik	Ugostiteljstvo	III stepen
Motel "Banja"	Olovo	Ugostiteljstvo	III stepen
BP "Energopetrol"	Olovo	Prodaja naftnih derivata	II stepen
BP "Holdina"	Olovo	Prodaja naftnih derivata	II stepen
„HIFA“ d.o.o	Olovo	Prodaja naftnih derivata	II stepen
"Stari mlin"	Olovo	Ugostiteljstvo	III stepen
"Kraško prom"	Musići	Primarna prerada drveta	II stepen
"Braća sirčo"	Musići	Primarna prerada drveta	II stepen
"Kulex"	Petrovići	Primarna prerada drveta	II stepen
"Alk"	Olovo	Servis vozila	III stepen
"Ha-es komerc"	Solun i Olovo	Trgovina	III stepen
"Paštrik"	Olovo	Pekara	II stepen
"Lutrija bih"	Olovo		III stepen
"Zaik"	Solun	Trgovina	III stepen
"Image"	Olovo	Knjižara	III stepen
"Unicredit banka"	Olovo	Banka	III stepen
"Sunrise"	Olovo	Mikrokreditna organizacija	III stepen
"Partner"	Olovo	Mikrokreditna organizacija	III stepen
"Eki"	Olovo	Mikrokreditna organizacija	III stepen
"Klas" Sarajevo	Olovske luke	Mlin	III stepen
Zemljoradnička zadruga	Olovo	Poljoprivredna djelatnost	III stepen
"Geomet"	Olovo	Rudarstvo (pripreme za eksploataciju)	II stepen
"Ako"	Olovske luke	Trgovina	III stepen
"Sajo"	Čuništa	Građevinarstvo	III stepen

2.6.6. Pregled građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine Tešanj

Pregled pravnih lica u privredi na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara prikazano u tabelarnom pregledu broj: 31.

Tabela: 31.

R/br.	PRAVNO LICE	LOKACIJA	VRSTA DJELATNOSTI
1.	Pobjeda d.d.	Bukva	metalna
2.	Mann Hummel Ba d.d	Bukva	metalna
3.	Enker d.d.	Bukva	metalna
4.	Fad d.d.	Jelah	metalna
5.	Inox Ajanović d.o.o	Tešanj	metalna
6.	East Inox d.o.o.	Jelah	metalna
7.	Kalim d.o.o	Jelah	metalna
8.	Medena Comerc d.o.o.	Dobropolje	metalna
9.	Saračević d.o.o.	Bukva	metalna
10.	Belifd.o.o	Jelah	hemijska
11.	Napredak d.d.	Raduša	tekstilna
12.	Kotex d.o.o.	Bukva	kožarska
13.	Contesa d.o.o.	Bukva	tekstilna
14.	Alpina Bromy d.o.o.	Vukovo	obučarska
15.	Koža comerc d.o.o.	Jelah	kožarska
16.	Sendy d.o.o.	Kraševo	tekstilna
17.	Art d.o.o.	Jelah	tekstilna
18.	Conita d.o.o.	Bukva	tekstilna
19.	Socks maker 3 d.o.o.	Bukva	tekstilna
20.	Ssam plast d.o.o.	Jelah	metalna
21.	Euro vez d.o.o	Rosulie	tekstilna
22.	Artisan d.o.o.	Medakovo	drvena
23.	Pilat & Pilat d.o.o.	Bukva	drvena
24.	Madi d.o.o.	Bukva	mesna
25.	AS d.o.o.	Jelah	prehrambena
26.	Subašić d.o.o.	Jelah	prehrambena
27.	Inžinjeri d.o.o.	Jelah	građevinska
28.	Famus gradnja d.o.o.	Jelah	građevinska
29.	Grafik comerc d.o.o.	Jelah	grafička
30.	Planjax d.o.o.	Bobare	grafička
31.	Piro promet d.o.o.	Bukva	građevinska
32.	Bio šamp d.o.o.	Šije	poljoprivredna
33.	Zupčanik d.o.o.	Šije	metalna

Pregled pravnih lica u privredi u smislu povećane opasnosti za nastajanje i širenje požara

Ono što je uopće karakteristično kod industrijskih objekata u smislu nedostataka, odnosi se na nepodijeljenost objekata u požarne sektore, na izvedene hidrantske instalacije (vanjske i unutrašnje), požarne puteve, uslove zaštitnih zona, upotrebu i skladištenje lakozapaljivih i eksplozivnih materija, dojavu požara, ventilaciju objekata i grijanje pojedinih objekata itd. Ovdje posebno izdvajamo skladištenje sirovina i proizvoda. Najznačajniji faktori koji utiču na pojavu požara u ovim postrojenjima su:

- složenost tehnološkog postupka;
- prisustvo velikih količina gorivih materija;
- prisustvo velikog broja električnih i tehnoloških vodova i sl.

Naprijed navedeno je dato u tabelarnom prikazu broj 32.

Tabela: 32.

Red. br.	PRAVNO LICE	ADRESA	NAMJENA
1.	Ina Holdina d.o.o.	Ul. Braće Pobrić bb, Tešanj	Benzinska pumpa
2.	Hifa d.o.o.	Krndija bb, Tešanj	Benzinska pumpa
3.	AS d.o.o.	Ekonomija bb, Jelah	Trgovačko-prehrambena prodaja i proizvodnja
4.	Hifa petrol d.o.o.	Bukva bb, Tešanj	Benzinska pumpa i terminal
5.	Belif d.o.o.	Ciglanska bb, Jelah	Hemijska proizvodnja
6.	Dukat d.o.o.	Ekonomija bb, Jelah	Prehrambena-mlin
7.	FAD d.d.	Ekonomija bb, Jelah	Metalska proizvodnja
8.	Farex d.o.o.	Ekonomija bb, Jelah	Trgovačka-veleprodaja
9.	Grafik komerc d.o.o.	Ciglanska bb, Jelah	grafička
10.	Kalim d.o.o.	Ciglanska bb, Jelah	Metalska- proizvodnja
11.	Muki export d.o.o.	Titova bb, Jelah	Trgovački i prehrambeni prodajni centar
12.	Koža komerc d.o.o.	Ciglanska bb, Jelah	Kožna-proizvodnja
13.	Tik d.o.o.	Titova bb, Jelah	Prodajni centar
14.	Euro trade d.o.o.	Ekonomija bb, Jelah	Prodajni centar
15.	Contesa d.o.o.	Bukva bb, Tešanj	Tekstilna-proizvodnja
16.	Kotex d.o.o.	Bukva bb, Tešanj	Kožna-proizvodnja
17.	Algoja d.o.o.	Bukva bb, Tešanj	Ambalažna-proizvodnja
18.	Mann Hummel Ba d.d.	Bukva bb, Tešanj	Metalska-proizvodnja
19.	Pilat & Pilat d.o.o.	Bukva bb, Tešanj	Drvena-proizvodnja
20.	Pobjeda d.d.	Bukva bb, Tešanj	Metalska-proizvodnja
21.	Silk trade d.o.o.	Bukva bb, Tešanj	Veleprodajna
22.	JP Toplana d.d.	Bukva bb, Tešanj	Energetska
23.	Enker d.d.	Bukva bb, Tešanj	Metalska-proizvodnja
24.	Socks maker d.o.o.	Bukva bb, Tešanj	Tekstilna-proizvodnja
25.	Alpina Bromy d.o.o.	Vukovo bb, Tešanj	Kožna-proizvodnja
26.	Nestro petrol a.d. - Benzinska pumpa	Vukovo bb, Tešanj	Benzinska pumpa
27.	Meva Comerc d.o.o.	Kalošević bb, Tešanj	Prodajni centar i Benzinska pumpa
28.	Inžinjering I d.o.o.	Jelah bb, Tešanj	Građevinska
29.	Euro Kantić d.o.o.	Rosulje bb, Tešanj	Benzinska pumpa
30.	Kosovčić komerc d.o.o.	Šije bb, Tešanj	Benzinska pumpa

31.	Planjax d.o.o.	Bobare bb, Tešanj	Graficka
32.	Istra Benz Plini d.o.o.	Kraševo bb, Tešanj	Plinska stanica
33.	Konzum d.o.o.	Kraševo bb, Tešanj	Prodajni centar
34.	Ćernan Energoprom d.o.o.	Jelah polje bb, Tešanj	Benzinska pumpa
35.	Tepih Centar Baraćkan d.o.o.	Titova bb, Jelah, Tešanj	Prodajni centar
36.	MS komerc d.o.o.	Titova bb, Jelah, Tešanj	Prodajni centar
37.	Madi d.o.o.	Bukva bb, Tešanj	Mesna industrija-proizvodnja
38.	Napredak d.d.	Raduša bb, Tešanj	Tekstilna-proizvodnja
39.	Bosna Comerc d.o.o.	Jelah polje, Tešanj	Drvena-pilana i skladište drvnih proizvoda
40.	Drvo proizvod d.o.o.	Šije, Tešanj	Drvena-pilana i skladište drvnih proizvoda
41.	Piro promet d.o.o.	Bukva, Tešanjka	Skladište Benzinska pumpa

2.6.7. Pregled građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine Usora

Tabelarni prikaz građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine Usora (Tabela broj 33.):

Tabela: 33.

R/b	Vrsta objekta	Mjesto gdje se nalazi objekat
1.	Benzinska pumpa	Žabljak
2.	Benzinska pumpa	Tešanjka
3.	Tržni centar	Tešanjka
4.	Plinara	Žabljak

2.6.8. Pregled građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine Vareš

Tabelarni prikaz građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine Vareš (Tabela broj 34.):

Tabela 34.

Red.br oj	Građevina	Adresa	Skladišna materija	Količina skladišne materije
1.	Benzinska pumpa Energopetrol	Raičevac bb	Benizin, nafta, tazna ulja i maziva	-20 tona, -25 tona i-2 tone
2.	Benzinska puma Butmir Oil doo Vareš	Prnjavor	Benizin, nafta, tazna ulja i maziva	-18 tona -20 tona i - 2 tone
3.	Pero doo Zenica	Prnjavor	Građevinski materijal	
4.	Alma Ras Olovo podružnica Vareš	Rudarska	Tekstilna materija	
5.	Amia promet doo Vareš	Ravne bb	Drvena materija	
6.	Edi-Control doo Vareš	Metalska 68	Metal i razna ulja	
7.	EKVA doo Vareš	Pajtov Han bb	Elektroinstalacioni materijal	
8.	Kapetanović doo	Ravne bb	Drvena materija	
9.	Naha doo Vareš	Dabravine bb	Drvena materija	
10.	Profitex doo Vareš	Metalska bb	Tekstila materija	
11.	Timpex doo Vareš	Rudarska bb	Drvena materija	

12.	FAAM doo Vareš	Daštansko bb	Drvena materija	
13.	TRD Vareš	Industrijska 2		
14.	JKP Vareš doo	Put mira bb	Razna ulja i maziva	
15.	BBM Amfibolit doo Vareš	Kota bb	Gorivo, propan, butan ,kisik	

2.6.9. Pregled građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine Visoko¹⁶

U narednoj tabeli prikazan je broj onih pravnih lica koje svojim djelatnostima, predstavljaju za druge ili za sebe potencijalnu opasnost u slučaju nastanka i izbijanja požara. U slijedećem tabelarnom prikazu dat je pregled tih pravnih lica. U narednoj tabeli dat je prikaz pravnih lica registrovanih području općine Visoko, sa povećanom požarnom opasnošću. Prikazano je 91 pravno lice u tabeli 35.

Tabela 35.

Redni broj	Naziv preduzeća	Adresa preduzeća	Pretežna djelatnost preduzeća
1.	„ADEKOV“ d.o.o. Visoko	Musala br. 11 Visoko	Prevoz robe u drumskom saobraćaju
2.	„ADO – TRANS“ d.o.o. Visoko	/	Prevoz robe u drumskom saobraćaju
3.	„A FOOD“ d.o.o. Visoko	/	Trgovina na veliko alkoholnim pićima
4.	„AM – COMPANY“ d.o.o. Visoko	/	Trgovina motornim vozilima
5.	„AMERICAN“ d.o.o. Visoko	Šareni hanovi bb, Visoko	Hoteli i sličan smještaj
6.	„AM – TRANS“ d.o.o. Visoko	/	Prevoz robe u drumskom saobraćaju
7.	APOTEKE SARAJEVO JU Visoko	/	Apoteke
8.	„ATREF“ d.o.o. Visoko	/	Ostali završni radovi
9.	„ASCU – AWUS“ d.o.o. Visoko	Donja Zimča br. 10, Visoko	Održavanje i popravka motornih vozila
10.	„ASFALTPANT“ d.o.o. Visoko	Očazi bb, Visoko	Proizvodnja betonske smjese
11.	„AUTO – RED“ d.o.o. Visoko	/	Trgovina motornim vozilima
12.	„BATO“ d.o.o. Visoko	Donja Zimča br. 12, Visoko	Iznajmljivanje i davanje mašina
13.	„BSH – MERKUR“ d.o.o. Visoko	/	Trgovina metalnom robom i cijevima
14.	„BETA – COMM“ d.o.o. Visoko	/	Trgovina na veliko računarima
15.	„BTS“ d.o.o. Visoko	Ul. Bakrčeva 1, Visoko	Cestovni prevoz robe
16.	„CITARPRODUKT“ d.o.o. Visoko	Zanatski centar Sebilj 1, Visoko	Trgovina dijelovima za motorna vozila
17.	„CODE SYSTEM“ d.o.o. Visoko	/	Proizvodnja opreme za upravljanje industrijskim procesima
18.	„ČULOV“ d.o.o. Visoko	/	Proizvodnja ostalih proizvoda od drveta
19.	„DEEP REKLAME“ d.o.o. Visoko	Čekrekčije bb, Visoko	Štampanje
20.	„DRVOPROGRAM“ d.o.o. Visoko	/	Proizvodnja rezane građe
21.	„DOKSO“ d.o.o. Visoko	Ul. Donje Moštre bb, Visoko	Trgovina motornim gorivom
22.	„D.S. – KOMERC“ d.o.o. Visoko	/	Trgovina na malo motornim gorivom
23.	„DŽEMO KOMERC“ d.o.o. Visoko	/	Trgovina na veliko ostacima i otpadima
24.	„ED.EM“ d.o.o. Visoko	Dobrinje br. 129, Visoko	Mašinska obrada metala
25.	„EKO – PANDA“ d.o.o. Visoko	Ul. Čajangradska bb, Visoko	Reciklaža izdvojenih metala
26.	„EKOSIROVINA“ d.o.o. Visoko	Ul. Donje Rosulje br. 9, Visoko	Reciklaža metalnih ostataka
Redni broj	Naziv preduzeća	Adresa preduzeća	Pretežna djelatnost preduzeća
29.	ENERGOPETROL d.d. Benzinska stanica Visoko	/	Trgovina na malo gorivom
30.	„ENEM“ d.o.o. Visoko	Mulići br. 8, Visoko	Popravka električnih aparata
31.	„EUROBIH INTERNACIONALE“ d.o.o. Visoko	/	Proizvodnja cisterni, rezervoara od metala
32.	„FAST – FOOD – IHTIJAREVIĆ“ d.o.o. Visoko	Ul. Čaršijska bb, Visoko	Restorani
33.	„FAKOM“ d.o.o.	/	Proizvodnja ambalaže od plastične mase
34.	„FENIX ALLIANCE“ d.o.o. Visoko	Ul. Kadije Uvejsa bb, Visoko	Trgovina na veliko metalima i metalnim rudama
35.	„FINEX“ d.o.o. Visoko	/	Nespecijalizovana trgovina na veliko hranom i pićem
36.	„FORTEGLAS“ d.o.o.	Ul. Čabaravdića br. 24, Visoko	Proizvodnja građevinske stolarije i elemenata
37.	„F&M“ d.o.o.	/	Djelatnost restorana
38.	„GAS I METAL“ d.o.o.	Ozrakovići bb, Visoko	Postavljanje cijevnih instalacija
39.	„GAMA RDV“ d.o.o.	/	Trgovina na veliko dijelovima i priborima za motorna vozila
40.	„GRADEKO“ d.o.o.	/	Trgovina motornih vozila na veliko
41.	„HADŽO TRANS“ d.o.o.	Kološići bb, Visoko	Trgovina na veliko čvrstim gasovitim materijama
42.	„HAMSEL“ d.o.o.	Uvorići bb, Visoko	Trgovina motornim vozilima
43.	„HIFA“ d.o.o. VISOKO PJ TEŠANJ	/	Trgovina na malo gorivima i mazivima
44.	„HOTEL DŽALE“ d.o.o. Visoko	Muhašinići bb, Visoko	Hoteli
45.	„IGM“ d.o.o. Visoko	Cigljanska bb, Visoko	Proizvodnja opeke, crijeva
46.	„INTEGRAL – ELEKTRO“ d.o.o. Visoko	/	Postavljanje električnih instalacija i opreme
47.	„INTEGRA – KOMERC“ d.o.o. Visoko	/	Prevoz robe u drumskom saobraćaju
48.	JP ŠPD ZDK d.o.o. ZAVIDOVIĆI – PJ ŠUMARIJA VISOKO	/	Uzgoj šuma
49.	J.u.A. Frischeis d.o.o. Visoko	Ozrakovići bb, Visoko	Trgovina na veliko drvetom
50.	„KING“ d.o.o. Visoko	/	Prevoz robe u drumskom saobraćaju
51.	„KOMOCHEM“ d.o.o. Visoko	/	Proizvodnja ljepljiva
52.	„KOVINA“ d.d. Visoko	/	Proizvodnja motornih vozila
53.	„LIVNICA“ d.d. Visoko	Arnaudovići bb, Visoko	Lijevanje željeza
54.	„LM – GAS“ d.o.o. Visoko	Zanatski centar, Visoko	Trgovina na veliko čvrstim i tečnim gorivima
55.	„LUTRIJA BOSNE I HERCEGOVINE“ d.o.o. PJ Visoko	/	Kockarnica i kladionica
56.	„MESIJUM“ d.o.o. Visoko	Ul. Dr. Džananovića br. 6, Visoko	Trgovina novinama i papirnom robom
57.	„METALIK“ d.o.o. Visoko	/	Trgovina na malo elekt. aparatima
58.	„METAL – INOX“ d.o.o.	/	Kovanje i presovanje metala
59.	„MIKI – PROM“ d.o.o. Visoko	/	Trgovina na veliko ostacima i otpacima
60.	„MOOCA COMMERC“ d.o.o.	Ul. Branilaca br. 20 Visoko	Nespecijalizovana trgovina na veliko
61.	„MIREL“ d.o.o. Visoko	/	Proizvodnja električnih motora
62.	„NERA“ PZU d.o.o. Visoko	Ul. Branilaca bb, Visoko	Apoteke
63.	„NEW GRADENKO“ d.o.o. Visoko	Ul. Kakanjska br. 4 Visoko	Posredovanje u trgovini mašinama

¹⁶ Podaci preuzeti iz Procjene ugroženosti zaštite od požara općine Visoko

Redni broj	Naziv preduzeća	Adresa preduzeća	Pretežna djelatnost preduzeća
64.	„OMERBEGOVIĆ“ d.o.o. Visoko	/	Uslužne djelatnosti u šumarstvu
65.	OZZ MOŠTRE d.o.o. Visoko	/	Proizvodnja mlijeka, mliječnih proizvoda i sira
66.	„PETROL BH OIL“ Sarajevo Produženica Zenica BS Oszakovići	/	Trgovina na malo gorivom
67.	„PINETO“ d.o.o. Visoko	Ul. Kakanjska br. 4, Visoko	Proizvodnja talasaste hartije i kartona
68.	„PREVENT SARAJEVO“ d.o.o. Visoko	/	Istraživanje i eksperimentalni razvoj
69.	PRODUŽNICA ELEKTRODISTRIBUCIJA ZENICA PJ VISOKO	/	Distribucija električnom energijom
70.	„SENA 99“ d.o.o. Visoko	PC Vizija, ul. Alije Izetbegovića bb, Visoko	Proizvodnja kožne odjeće
71.	„SERCOM“ d.o.o. Visoko	Mulići bb, Visoko	Proizvodnja furnira i ostalih ploča
72.	„STAR – COMERC“ d.o.o. Visoko	Ul. Čajangradska bb, Visoko	Trgovina na veliko šećerom i čokoladom
73.	„ŠABA BH“ d.o.o. Visoko	/	Proizvodnja metalne građe i stolarije
74.	„TEMA“ d.o.o. Visoko	/	Mašinska obrada metala
75.	„TEVE VARNOST ELEKTRONIKA“ d.o.o. Visoko	Ul. Čajangradska bb, Visoko	Proizvodnja karoserija za motorna vozila
76.	„UNIVERZAL – PROGRES“ d.o.o. Visoko	/	Proizvodnja električnih motora
77.	„UNICREDIT BANKA“ d.d. poslovnica u Visokom	/	Bankarska djelatnost
78.	„UNICREDIT BANKA“ d.d. poslovnica 1 u Visokom	/	Bankarska djelatnost
79.	„VE HA GLMONT“ d.o.o. Visoko	Dobrinje br. 129, Visoko	Mašinska obrada podataka
80.	„VISOKOGAS“ d.o.o. Visoko	Naselje Luke bb, Visoko	Distribucija i prodaja gasa
81.	„VIS – PANDA“, d.o.o. export – import Visoko	/	Trgovina na malo čvrstim i tečnim gorivima
82.	NEIMAX d.o.o.	Radanovići	Proizvodnja kartonske ambalaže
83.	BROVIS d.o.o.	Dobrinje	Proizvodnja gotovoe hrane za životinje
84.	UGARAK PRODUKT d.o.o.	Dobrinje	Proizvodnja proizvoda za građenje
85.	VITA LIFE d.o.o.	Topuzovo Polje	Proizvodnja prehrambenih proizvoda i dijetalne hrane
86.	ASFALTGRADNJA d.d.		Izgradnja objekata niskogradnje
87.	VISPAK - VISOKO	Oszakovići	Proizvodnja i pakovanje kafe
88.	AKOVA GROUP	Dobrinje	Industrija mesa
89.	PAK RAPART	T. Polje	Proizvodnja hrane
90.	KOTEX	Čekrečije	Šivanje tekstila i kože
91.	INTERCAT	Oszakovići	Trgovina na veliko hemijskim proizvodima

U narednoj tabeli prikazan je broj onih pravnih lica koje svojim djelatnostima, predstavljaju za druge ili za sebe potencijalnu opasnost u slučaju nastanka /izbijanja požara prikazan u tabeli 36.

Tabela 36.

Redni broj	Naziv građevine	Lokacija	Kategorije PU	Klasifikaciona šifra građevine
1.	Secom	Mulići bb. Visoko	PU 1	125
2.	Prevent	Goruša bb.	PU 1	125
3.	KTK	Goruša bb.	PU 1	125
4.	Pineto	Kakanjska 4. T. polje	PU 1	125
5.	Prevent	Topuzovo polje	PU 1	125
6.	Vitex	Topuzovo polje	PU 2	123
7.	Gradska groblja	Topuzovo polje	PU 1	125
8.	Mecom	Podvinj	PU 1	125
9.	Nerzz Bešlagić	Oszakovići	PU 2	125
10.	Alim	Oszakovići	PU 1	123
11.	JUA Frischeis	Oszakovići	PU 1	125
12.	Komochem	Zimča bb	PU 1	125
13.	IGM	Donje Moštre	PU 1	125
14.	Ugarak produkt	Dobrinje	PU 2	125
15.	Antesil	Sarajevski put (BTS)	PU 2	125
16.	Tref	Čekrekčije bb	PU 2	125
17.	Neimax	Radinovići	PU 2	125
18.	Vispak Visoko	Oszakovići	PU 1	125
19.	Akova Group	Dobrinje	PU 1	125
20.	Kotex	Čekrekčije	PU 1	125
21.	Pak Rapart	Topuzovo nolle	PU 2	125
22.	Intercat	Oszakovići	PU 1	125
23.	Zgrada općine Visoko	Alije Izetbegovića 12A	PU2	122
24.	Gradsko kino "Visoko"	Alije Izetbegovića	PU2	1261
25.	Obdanište "Visoko"	Donje Rosulje bb	PU2	1263
26.	Hotel"Piramida Sunca"	Musala br.1	PU2	1211
27.	Poslovno-ugostiteljski centar "Vizija"	Alije Izetbegovića br. 1	PU1	123

28.	Hotel "Visoko"	Musala	PU1	1211
29.	KSC "Mladost"	Branilaca bb	PU1	1261
30.	Tržni centar "Suša"	D. Zimča bb	PU1	123
31.	Tržni centar "IGM"	Ciglanska bb	PU1	123
32.	Tržni centar "BINGO"	Kakaniska bb	PU2	123
33.	Tržni centar "KOVO"	Ozrakovići bb	PU3	123
34.	Tržni centar "INTEREX"	Arnautovičko polje bb	PU3	123
35.	Stadion "Luke"	Luke bb	PU1	1263
36.	Gimnazija "Visoko"	Musala 23	PU2	1263
37.	Mješovita srednja škola "Hazim Šabanović"	Branilaca 24	PU2	1263
38.	Franjevački samostan Svetog Bonaventure	Kadije Uvejsa 4	PU1	1263
39.	Zgrada Konvikta	Bosne Srebrene 4	PU2	1263
40.	OŠ "Safvet-beg Bašagić"	Donja Mahala 42	PU2	1263
41.	OŠ "Kulin Ban"	Gornje Rosulje 1	PU2	1263
42.	OŠ "Alija Nametak"	Buci74	PU2	1263
43.	OŠ "Mehmedalija Mak Dizdar"	Dobrinje	PU2	1263
44.	OŠ "Mulamustafa Bašeskija"	Donje Moštre	PU2	1263
45.	OŠ "Musa Ćazim Ćatić"	Veliko Čajno	PU2	1263
46.	Medresa „Osman-ef. Redžović" Đacki dom	Branilaca Bosne 2	PU2	1263
47.	Medresa "Osman-ef. Redžović" Sportska dvorana	Branilaca Bosne 2	PU2	1263

2.6.10. Pregled građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine Zavidovići¹⁷

Kroz analizu prostornog stanja objekata na području Općine mogu se pretpostaviti sljedeći mogući izvori opasnosti od požara :

- IP "Krivaja" d.d. Zavidovići,
- Preduzeće zaštitne odjeće i konfekcije "ZIKO" na lokalitetu Zavidovića i Dolca,
- TDD "Centar " Zavidovići,
- KP "Radnik" Zavidovići,
- Preduzeće "Ferimpex",
- Pogon "Elektro-distibucija " Zavidovići,
- Privredni objekti i skladište poljoprivrednih proizvoda i stočne hrane na širem području općine,
- Trgovačke, zanatske, ugostiteljske, diskontne radnje, skladišta raznih materijala itd..

Industrijski objekti su locirani u sjeveroistočnom i jugozapadnom dijelu grada. Od ukupne površine užeg gradskog područja od 350 ha, industrijska zona zauzima 45 ha (40 ha IP "Krivaja" d.d. Zavidovići, a 5 ha ostala industrija). Značajni javni objekti locirani su u užem centru grada koji je formiran duž ulica "Maršal Tita", "Patriotske lige", "Gazi Husrev begova", Safvet bega Bašagića" i ulice "Mehmed Paše Sokolovića".

Stambeni objekti:

Kao što smo već naveli, u granicama užeg urbanog područja stambeni objekti zauzimaju 89 % površine. Prema podacima iz Urbanističkog plana Zavidovića od aprila 1985. god., u granicama užeg urbanog područja nalazi se 1.456 objekata (bez objekata u poslovnim krugovima IP "Krivaja" d.d. Preduzeća zaštitne odjeće i konfekcije "ZIKO", KP "Radnik" i preduzeća "FERIMPEX"). Uzevši u obzir godinu građenja, opremljenost infrastrukturom, vrstu građevinskog materijala, nivo očuvanosti objekata, iste možemo podijeliti u četiri kategorije :

- prva kategorija 666 objekata (45,74 %),

¹⁷ Podatci preuzeti iz Procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća za područje općine Zavidovići.

- druga kategorija 257 objekata (17,66 %),
- treća kategorija 218 objekata (14,98 %),
- četvrta kategorija 211 objekata (14,49 %).

Van kategorije (objekti za rušenje) ima 55 objekata ili 3,77 %, dok objekata u gradnji ima 49 ili 3,36 %. U narednoj tabeli 37., navest ćemo broj i spratnost objekata u granicama užeg gradskog područja :

Tabela 37.

<u>Spratnost objekta</u>	Broj objekata	Procenat (%)
Prizemni	637	43,75
Visoko prizemlje	221	15,17
P + 1	433	29,73
P + 2	51	3,51
P + 3	29	1,19
P + 4	18	1,23
P + 5	5	0,24
P + 6	6	0,41
P + 7	1	0,68
P + 8	1	0,06
P + 10	3	2,06
Objekti u gradnji	49	3,36
Ukupno	1.456	100 %

Možemo konstatovati da je od ukupnog broja izgrađenih objekata 63,4 % je više građevinske vrijednosti. Od 1975. god. počinje intenzivna gradnja stambenih objekata na području grada. U narednom planskom periodu preovladavat će izgradnja objekata spratnosti P + 3 do P + 5. Analiza i procjena ugroženosti od požara objekata na užem gradskom području, izgrađena na osnovu činjeničnog stanja snimljenih relevantnih parametara, bit će prikazana u jednom od narednih poglavlja ovog Plana, po požarnim sektorima.

Školski objekti:

Na području općine Zavidovići egzistira više osnovnih, kao i tri javne ustanove za srednje obrazovanje. Na gradskom području locirane su sljedeće škole :

- J.U. "Srednja tehnička škola",
- J.U. "Srednja stručna škola",
- J.U. "Opća gimnazija",
- J.U. "Prva osnovna škola",
- J.U. "Druga osnovna škola".

U dvije naredne tabele 38. i 39., prikazat ćemo analizu stepena ugroženosti za školske objekte.

Prosječno požarno opterećenje za školske objekte

Tabela: 38.

R/b	Namjena objekta	Spratn. Objekta	Tlocrt Površina (m2)	Neto koris. Površina (m2)	Vrsta konstrukcije	Ukupna toplotna Vrijed. Objekta (MJ)	Prosječno požarno optereć. (MJ/m2)
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.	JU Srednja tehnička škola objekat škola objekat fiskulturna sala	P+1 P+0	600 400	1 200 400	AB Mješovita	400 000 100 000	670 100
2.	JU Prva osnovna škola objekat velika škola objekat mala škola objekat fiskulturna sala	P+2 P+1 P+0	300 200 400	900 400 400	Zidani Mješovita Mješovita	210 000 200 000 400 000	500 700 100
4.	JU Opća gimnazija						

5.	JU Srednja stručna škola objekat škola objekat fiskulturna sala	P+1 P+0	1200	2 400	AB AB	600 000	500
6.	JU Druga osnovna škola Sportska dvorana	P+1 P+0	1500 100	3 000 1 000	Mješovita Drvena	600 000 1 100 000	400 110

Stepen primjenjenosti mjera za školske objekte

Tabela: 39.

R/b	OBJEKAT	Zaštitn zone	Stepen otpornosti konstrukcije	Protupožarne prepreke	Izlaz za evakuaciju	Mog. Prijava objektu vozil	Odimljavanje	Hidrant mreža		Elekt. Instal.		Stepen primjenjivosti, mjera
								Unutrašnja	Spojina	Panik. rasvjeta	Dojava požara	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
1.	JU srednja teh. Škola objekat škola objekat fiskul. Sala	Loše Jedna strana	IV III	I III	Dobri loši	NE NE	DA DA	DA DA	DA DA	NE NE	NE NE	III III
2.	JU Prva osn. Škola objekat velika škola objekat mala škola objekat fiskul. Sala	Dobre Loše sa jedne	IV III III	II III III	2 izlaza 1 izlaz 1 izlaz	DA DA DA	DA DA DA	DA NE NE	NE NE NE	DA NE NE	NE NE NE	III III III
3.	JU Gimnazija	Loše	III	III	2 izlaza	DA	DA	DA	NE	NE	NE	III
4.	JU srednja str. Škola objekat škola objekat fiskul. Sala	Loše Dobre	IV III	II III	2 izlaza 2 izlaza	DA DA	DA DA	DA NE	NE DA	NE NE	NE NE	III III
5.	JU Druga osn. Škola	Dobre	III	III	4 izlaza	DA	DA	DA	NE	NE	NE	III

Javni objekti:

Značajniji javni objekti : Zgrada Općine Zavidovići, Policijska uprava, Općinski sud, zgrada Stare Općine, Glavna pošta, Investiciono – komercijalna banka d.d. Zenica Ekspozitura Zavidovići, J.U. “Gradski dječiji vrtić”, J.U. “Dom kulture”, Hotel “Kristal”, objekat “Stari hotel” (d.d. “Tajan”) J.U. “Dom zdravlja”, apoteke , locirani su u užem centru grada. U dvije naredne tabele (Tabela br. 3. – Prosječno požarno opterećenje i Tabeli 40 - Stepene primjenjenosti mjera po objektima) prikazat ćemo analizu stepena ugroženosti za javne objekte.

Prosječno požarno opterećenje za javne objekte

Tabela: 40.

R/b	Namjena objekta	Spratn. Objekta	Tlocrt Površina (m2)	Neto koris. Površina (m2)	Vrsta konstrukcije	Ukupna toplotna Vrijed. Objekta (MJ)	Prosječno požarno optereć. (MJ/m2)
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.

1.	Objekat Općine i PU Zavid.	P+3	700	2800	AB	400 000	570
2.	Objekat Općinskog suda	P+1	400	800	AB	200 000	500
3.	Objekta državne apoteke	P+1	200	200	AB	80 000	400
4.	Objekat Glavne pošte	P+1	600	1200	AB	250 000	420
5.	Objekta IK banke	P+1	200	400	AB	110 000	550
6.	Objekat Hotel "Kristal"	P+3	400	1600	AB	200 000	500
7.	Objekat "Dom Kulture"	P+1	500	1000	AB	350 000	700
8.	Objekat Stari hotel	P+1	300	600	Mješovita	270 000	900
9.	Objekat DPO	P+1	600	1200	AB	250 000	420
10.	JU Dom Zdravlja						
	Glavna bolnica	P+2	700	2100	Mješovita	560 000	800
	montažni (hitna i laborat.)	P+1	600	1200	Mješovita	540 000	900
	montažni (specijalist)	P+0	200	200	Mješovita	350 000	450

Industrijski i ostali privredni objekti

Najveći požarni rizici su prisutni u industrijskim i većim privrednim objektima, jer su u objektima ove vrste skoncentrisana velika materijalna dobra. Značajni industrijski objekti locirani su na području grada Zavidovića i mali dio u naselju Dolac i Vozuća. Industrijski razvoj Zavidovića uticao je na sve veću upotrebu opasnih materija (eksplozivnih materija, zapaljivih tečnosti i gasova) u procesima proizvodnje. Na području Zavidovića uglavnom dominira drvna, tekstilna i metalna industrija. Na lokalitetima ovih industrija prisutni su vatroopasni pogoni, zbog prisustva opasnih materija u većoj ili manjoj mjeri. Sladištenje sirovina i gotovih proizvoda je često nepropisno, pa nisu obezbjeđeni manipulativno – požarni putevi što bi onemogućilo efikasnu intervenciju u slučaju požara. Prisutni su nedostaci kod skladištenja i upotrebe zapaljivih tečnosti, dojave požara, lokacije pojedinih prostora u sastavu objekata.

Industrijsko preduzeće "KRIVAJA" d.d. Zavidovići

Objekti IP "Krivaja" d.d. Zavidovići smješteni su na više lokacija :

- Poslovni krug br.1. (krug "Pilane") lociran je u sjevero istočnom dijelu grada između rijeke Bosne, tačnije ul. "Radnička" i željezničkog kolosijeka Sarajevo – Doboj.
- Poslovni krug br. 2. (krug "Tvornice montažnih kuća" - TMK) lociran je u jugozapadnom dijelu grada između rijeke Bosne i željezničkog kolosijeka Sarajevo – Doboj.
- Poslovni krug br. 3.1. (krug "Auto – pogon") lociran je u jugozapadnom dijelu grada na desno obali rijeke Bosne pored regionalnog puta R – 465 Žepče – Zavidovići – Doboj – Modriča.
- Poslovni krug br. 3.2. (krug "Instalacija") lociran je u sjevernom dijelu grada pored željezničkog kolosijeka Sarajevo – Doboj u neposrednoj blizini željezničke stanice Zavidovići.
- Poslovni krug br. 3.3. (krug "Tvornice dijamantskih alata" – TDA) lociran je istočnom dijelu grada na desnoj obali rijeke Bosne pored regionalnog puta R – 465 Žepče – Zavidovići – Doboj – Modriča.
- Poslovni krug br.1. (krug "Pilane")

Na ovom lokalitetu smješteni su sljedeći objekti

Djelatnosti "Šumarstvo i prerada" :

- DC "Remont i transport" (Tehnički pregled motornih vozila),
- DC "Pilana,
- DC "Furnirnica",

- DC "Energetika i održavanje", RJ "Energetika 1,
- DC "Parketara",
- DC "Namještaj 4",
- DC "Namješta 5",
- DC "Tvornica stolica".

Djelatnost "Investiciona gradnja" :

- DC "Gradnja" (posebno izdvojeni krug preko puta Tehničkog pregleda motornih vozila),
- DC "Metalogradnja",
- DC "Tvornica opreme",

Djelatnost "Promet" :

- DC "Promet".

Djelatnost "Finansije" :

- DC "Finansije, računovodstvo i ekonomika".

Djelatnost "Pravni i uslužni poslovi" :

- DC "Zajednički poslovi",
- DC "Ugostiteljstvo" (restoran "Pilana", restoran DIT-I, DIT-II).

Djelatnost "Istraživanje i razvoj" :

- DC "Centar za istraživanje i razvoj".

Udaljenost između objekata u poslovnom krugu u potpunosti ne zadovoljava uslove zaštitnih zona. Oko objekata, pored uskladištene drvene rezane građe prisutne su određene količine otpadnog drvenog materijala i piljevine koje ne samo što mogu biti izvor požara nego i sredstvo širenja požara na objekte u krugu.

Poslovni krug br.2. (krug "Tvornice montažnih kuća" - TMK)

Na ovom lokalitetu smješteni su sljedeći objekti

Djelatnosti "Šumarstvo i prerada" :

- DC "Energetika i održavanje", RJ "Energetika 2,
- DC "Namještaj 1",

Djelatnost "Investiciona gradnja" :

- DC "Gradnja", (uprava), RJ "Betonara",
- DC "Gradnja", RJ "Betonara",
- DC "Tvornica kuća",

Djelatnost "Pravni i uslužni poslovi" :

- DC "Ugostiteljstvo" (restoran "TMK-a")

Prilaz krugu je sa pristupne saobraćajnice koja se odvaja sa glavne ulice "Safvet bega Bašagića". Na istočnom dijelu kruga su pristupne kapije (jedna za izlaz ekstremno velikih terata iz DC "Tvornica kuća" i druga za industrijski kolosjek) i objekti TDD "Centar" (uprava), objekat "Kuglana" – pekara "KOBRA" i parking za motorna vozila. Izgrađenost objekata je između industrijskog kolosjeka i lijeve rijeke Bosne, dok su na zapadnom i istočnom dijelu kruga stovarišta i skladišta drvene građe. Lokalitet kruga je dosta povoljna kada su u pitanju zaštitne zone kruga kao cjeline jer rijeka Bosna i industrijski kolosijek treba da predstavljaju protupožarne prepreke od prenošenja požara sa susjednih objekata na ovaj krug i obratno.

Preduzeće zaštitne odjeće i konfekcije "ZIKO" - Zavidovići

Poslovni krug preduzeća za proizvodnju zaštitne odjeće i konfekcije "ZIKO" - Zavidovići locirana je između SPN "Branioci grada – I" i željezničke stanice. U sastavu poslovnog kruga, koji je ograđen žičanom ogradom slobodnog prostora, smješteni su sljedeći objekti :

- portirnica,

- proizvodni pogon,
- skladište sirovina i gotove robe,
- uprava sa restoranom i kotlovnicom,
- deponija uglja.

U sklopu poslovnog kruga “ZIKO” na lokaciji u Zavidoviću sa južne strane nalazi se objekat preduzeća “FERIMPEX” Zavidovići.

Preduzeće zaštitne odjeće i konfekcije “ZIKO” - Dolac

Poslovni krug preduzeća za proizvodnju zaštitne odjeće i konfekcije “ZIKO” – Dolac lociran je u naseljenom mjestu Dolac udaljenom od Zavidovića cca 8 km1. U sastavu poslovnog kruga, koji je ograden žičanom ogradom slobodnog prostora, smješteni su proizvodni prostori, magacin sirovina i gotove robe, restoran društvene ishrane, kotlovnica na ugalj i portirnica. Prilaz vozilima do kruga omogućen je izvedenom asfaltiranom saobraćajnicom, čime je prilaz vatrogasnim vozilima u slučaju eventualnog požara brži i sigurniji. Udaljenost između susjednih objekata i objekata u krugu, kao i udaljenost između samih objekata u krugu, zadovoljava uslove zaštitnih zona. Objekti su izgrađeni od čvrstih i negorivih materijala, dovoljne vatrootpornosti.

Komunalno Preduzeće “RADNIK” – Zavidovići

Objekti KP “Radnik” – Zavidovići locirani su na više lokaliteta u Zavidovićima i bližoj okolini (Kamenica). Poslovni krug preduzeća sa portirnicom, upravnom zgradom, objektom skladišta i stolarskom radionicom, pomoćnim magacinom i deponijama drveta i uglja lociran je na području grada (prigradsko naselje Podubravlje), na prostoru koji ograničava željeznički kolosijek Sarajevo – Doboj i ul. Podubravlje. U ul. “Huseina Kapetana Gradašćevića” br.49 i ul. “Dr. Pinkasa Bandta” br. 22 (zgrada “samačke”) u podrumu stambenih objekata smještene su gradske kotlovnice (na ugalj). U Kamenici, cca 18 km1 od Zavidovića nalazi se stanica za hlorisanje vode. Uslov zaštitnih zona nije zadovoljen u krugu preduzeća za objekat skladišta i stolarske radionice i pomoćnog magacina, gdje usljed blizine objekata može lahko doći do širenja i prenošenja požara. Na prenošenje požara može lahko da utiče i zapaljivi materijal oko objekata zbog čega se posebno mora voditi računa pri skladištenju drveta i uglja o udaljenosti od objekata. U prostorima magacina tehničke robe, gume, nafte, potencijalne opasnosti od požara vezane su za nepropisno skladištenje nafte, boje i lakova. Iste uskladištavati u skladu sa odgovarajućim važećim propisima.

Zapaljive različitih zapaljivih tečnosti u posudama ukupne zapremine do 200 litara mogu se uskladištavati u metalnom ormaru sa ventilacijom van objekta, pragom visine 10 cm1 i bravom za zaključavanje.

Od ostalih industrijskih i privrednih objekata potrebno je istaknut i sljedeće subjekte :

- J.U. “Gradska pekara”;
- P.P. Parketara “SOJKIĆ”;
- Preduzeće “FERIMPEX”;
- Pekara “KOBRA” i

Zone opasnosti

Opasni prostori za koje su određene zone opasnosti i obezbjeđenje mjere zaštite su lokaliteti :

- IP “Krivaja” d.d Zavidovići, i
- Benzinska pumpa “Energopetrola”,
- Benzinske pumpe “ALMY”,
- Skladište propan – butan gasa na “Ekonomiji” i
- Stanica za snabdjevanje gorivom motornih vozila u poslovnom krugu D.D. “Prevoz putnika” Zavidovići odrediti zone opasnosti.

Zone opasnosti za ostale subjekte trebaju se odrediti :

- J.U. "Gradska pekara";
- P.P. Parketara "SOJKIĆ";
- Preduzeće "FERIMPEX";
- Pekara "KOBRA"

2.6.11. Pregled građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine/grada Zenica

U narednoj tabeli prikazan je broj onih pravnih lica koje svojim djelatnostima, predstavljaju za druge ili za sebe potencijalnu opasnost u slučaju nastanka i izbijanja požara. U slijedećem tabelarnom prikazu broj 42., dat je pregled tih pravnih lica.

Tabela 42.

Redni broj	Zapaljiva materija	Naziv pravnog lica i lokacija
1	Spremnici goriva- terminal	REUNION ZENICA ŽELJEZARA ZENICA
2	Spremnici plina	PLIN PROMET KPD ZENICA LINDE GAS
3	Benzinske pumpe	HOLD INA NEMILA ALMY PEČUJ 1 ALMY PEČUJ 2 REUNION KAMBEROVIĆA ČIKMA ENERGOPETROL KAMBEROVIĆA ČIKMA MAYPET PERIN HAN ČAGO PETROL LAŠVA BRKIĆ PETROL BLATUŠA HOLDINA ŠLJIVIK ENERGOPETROL GL. STANICA TIOIL NOVA ZENICA ENERGOPETROL DOM ARMIJE HOLDINA RASPOTOČJE METALNO DRIVUŠA AG METAL BRIST BRKIĆ PETROL RADA KOVO ORMAN LUKOVO POLJE BRKIĆ PETROL BRODA HIFA CRKVICE PETROL BOLNICA
4	Skladište eksploziva	RUDNIK (KOD METALNOG)
5	Veće količine raznih zapaljivih materija	ALMY PEČUJ EKOR KOMERC PERO RASPOTOČJE SALON NAMJEŠTAJA BOHA SALON NAMJEŠTAJA SALON NAMJEŠTAJA FANTASY RASPOTOČJE INDUSTRIJSKA ZONA PEČUJ EDNA M NEMILA SHOPPING CENTAR DŽANANOVIĆ BINGO CENTAR LUKOVO POLJE DP MARKETI KONZUM ROBNA KUĆA BOSANKA ROBNA KUĆA ZENIČANKA POSLOVNA ZONA- ZEDA

		BEST BLATUŠA BOSABSKO NARODNO POZORIŠTE MULTIPLEX EKRAN ZENICA HASS KOMERC ADRIA PRODUKT EKOR KOMERC LUKOVO POLJE EKOR ZACARINA EDO PROM TETOVO KONZUM CRKVICE POSLUGA DP MARKET KOD BOLNICE TEPIH CENTAR LUKOVO POLJE TEPIH CENTAR LUKOVO POLJE 2 KINESKA RADNJA STADION TOPLOTA BRIST DŽANANOVIĆ BRIST ITC ZENICA CIMOS ZENICA POLIKLINIKA RUDNIK MRKOG UGLJA PREVENT ZENKO UNION KOMERC KANTONALMA BOLNICA JU“ZAVOD ZA MEDICINU RADA“ZENICA KPZ ZENICA ŽELJEZARA ZENICA RMLH ZENICA
6	Skladište opasnih materija	
7	Skladište boja i lakova	INTEGRA BRIST MARKET KANAL ALMY PEČUJ PERO RASPOTOČJE MAJA EXPORT-IMPORT ART LEPIR MEOKUŠNICE
8	Tvornica stočne hrane i silosi za žito	KREHIĆ BRIST INPEK RASPOTOČJE BOSNA VET GORAŽDANSKA KALIN SK TOPČIĆ POLJE
9	Pilane i stolarije	NEMILA SENČI BISTRIČAK ŠERIĆI DRIVUŠA ALMY
10	Transformatorske stanice	
11	APOTEKE	APOTEKA BORIS KIDRIĆ APOTEKE KOFARM APOTEKE PHARMACIA

2.6.12. Pregled građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine Žepče

Napominjemo da za područje općine Žepče nije urađena procjena ugroženosti od požara, ali imajući u vidu da možemo dati tražene podatke iste Vam tabelarno i dostavljamo. Objekti i građevine na području općine Žepče na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara prikazani su u tabeli 43.

Tabela: 43.

R/b	Zapaljiva materija	Naziv pravnog lica i lokacija
1.	Zapaljive tečnosti i plinovi Benzinske crpke	1. Zovko auto, ulica Prva bb 2. Zovko auto, Goliješnica bb 3. Energopetrol, M-17 Tatarbudžak 4. Aveo, Ljeskovica 5. Sliško, Grabovica bb 6. Sliško, Goliješnica bb 7. Sliško, Lupoglav bb 8. Sliško, Bistrica bb 9. Katava Petrol, Ponijevo bb 10. Bećirović, Željezno polje bb 11. Petrol, Begov Han bb 12. Dilaver, Begov Han bb 13. Elmont, Donja Golubinja 14. Hold Ina, Donja Golubinja 15. Marić, Donje Ravne bb 16. Čago Komerc, Donja Golubinja.
2.	Spremnici goriva i plina TERMINAL	1. Zovko auto, Goliješnica bb
3.	Veće količine raznih zapaljivih materija	1. Industrijsko poslovna zova Begov Han 2. Industrijsko poslovna zona Donja Golubinja 3. Industrijsko poslovna zona Goliješnica 4. Industrijsko poslovna zona Ljeskovica 5. Industrijsko poslovna zona Poslovni centar XP

		Žepče 6. Industrijsko poslovna zona Polja 7. Uži centar grada sa svom infrastrukturom stambenih, javnih, obrazovnih, gospodarskih i drugih objekata.
4.	Transformatorske stanice	1. TS 35/10 Kv "Žepče" Žepče
5.	Skladište boja, lakova, ulja i maziva	1. "Ting" d.o.o. PC XC Žepče 2. "Hili" d.o.o. Bistrica bb Žepče 3. "Jasmin" d.o.o. Ljeskovica bb Žepče
6.	Pilane i stolarije	1. Pilana Makro drvo, Orahovica bb 2. Pilana Niko promet, Papratnica bb 3. Pilana Miško Holz, Papratnica bb 4. Stolarija Prograd Holz, Donja Golubinja bb 5. Pilana Nansi, Donja Golubinja 6. Pilana Tisa Komerc, Donja Golubinja bb 7. Pilana Tonino Holz, Ljubna bb 8. Pilana i parketara Budo export, Grabovica 9. Pilana Jozinović, Perković bb 10. Pilana Lončar, Ponijevo bb 11. Stolarija Barbara, Poslovni XP Centar 12. Proizvodnja namještaja Drvotim, XP Centar 13. Stolarska radiona Lupić, Tatarbudžak bb 14. Stolarska radiona Šimić, S.Radića bb 15. Proizvodnja namještaja A.M. Interstil, Donja Golubinja 16. Stolarska radnja Mulabdić Nedžad, Opšenik 17. Pilana Đuzel Group, Tatarbudžak bb 18. Proizvodnja montažnih kuća, Dom invest, Poslovni centar XP

2.7. Pregled cestovnih i željezničkih pravaca i veza koje prolaze preko područja Kantona

Prema važećoj kategorizaciji (Zakon o cestama FBiH) putevi se dijele na: magistralne, regionalne, lokalne i nekategorizirane. Značajni su: magistralni, regionalni i lokalni putevi (kategorizirani), kao osnovni pokazatelji razvoja mreže kategoriziranih puteva na području Kantona.

Dužine kategoriziranih puteva i stepen modernizovanosti u tabelarnom prikazu broj 44.

Tabela: 44.

Općina	Magistralni putevi	Stepen modern.	Regionalni putevi	Stepen modern.	Lokalni putevi	Stepen modern.
Breza			R-444 8,72	100%	72,95	50%
Doboj - Jug	M-4-2,1 M-17-5,00	100% 100%			21,87	61,7%
Kakanj	M-5 - 20,6	100	R444a, 6,00 R 445, 22,91 Neizgrađeno 9,7 km R 466, 36,31	0,0% 57% 27,7%	157,1	67,5%
Maglaj	M-17-17,5	100%	R 465, 25,97 R474, 8,71	100% 37%	81,1	32%
Olovo	M-18-24,0	100%	R 467, 44,5 R468, 10,0 R 444, 6,0	100% 90% 0%	111,5	26,6%
Tešanj	M-17-3,5 M-4-12,5	100% 100%	R-474, 28,7	72%	125,1	65,7
Usora	M-4-1,1	100%	0,0		17,1	50%
Vareš	0,0		R-444, 44,5 R-444a, 18,0	66,6% 28,8%	139,1	36,5%
Visoko	M-5-19,0 Autoput - 3,0 km	100%	R-445, 23,0 R-443, 10,0	100% 100%	91,7	75%
Zavidovići	0,0		R-465, 15,8 R-466, 30,4 R-467, 39,0 R-469, 3,8	79,0% 52,6% 100% 100%	126,0	43,8%
Zenica	M-17-37,2 M-5 -1,6	100% 100%	R413a, 10,7 R 441, 7,7 R 445, 36,6 R473, 15,6	100% 100% 100% 100%	83,6	88%
Žepče	M-17-28,2	100%	R-474, 5,5 R-465, 8,0	100% 100%	45,7	57,9%

Osnovu putne mreže u ZDK čini mreža cestovnih puteva i dio željezničke pruge normalnog kolosjeka poznate kao pruga Bosanski Šamac-Sarajevo. Vodeni saobraćaj u kantonu nije uopšte razvijen jer za to nema prirodnih pretpostavki.

Vazdušni saobraćaj u ZDK nije uopšte razvijen iako postoje prirodni uslovi za izgradnju poletno sletnu – staze – aerodroma na području općine Visoko, gdje već postoji poletno-slijetna staza koja ovakva kakva je ne predstavlja značajan segment u zračnom saobraćaju. Iznad teritorije kantona proteže se značajan dio vazdušnog koridora BiH. Na području kantona ima nekoliko djelimično uređenih mjesta koja mogu poslužiti kao heliodromi.

Osnovu cestovnog saobraćaja čini mreža magistralnih, regionalnih i lokalnih puteva i to:
Magistralni putevi: M-17 Lašva – Zenica – Doboj, M – 5/M-17 Lašva - Kakanj-Visoko, M-4 Jelah-Teslić i Jelah – Doboj jug;

Regionalni putevi: R-467 Olovo-Maoča-Zavidovići i Olovo-Han Pijesak, R-466 Zavidovići-Kraljeva Sutjeska-Ćatići, R-445 Ćatići-Podlugovi, R-444 Vareš-Breza-Podlugovi, R-474 Tešanj-Crni vrh- N.Šeher-Perković, R-473 Nemila-Bistričak, R-465 Zavidovići-Maglaj (tzv. stari put), R-443 Visoko-Kiseljak, R-441 Zenica-Vjetrenice-Vitez, R-468 Olovo-Sokolac, R-413a Zenica-Broda-Stranjani-Travnik, R-444a Kraljeva Sutjeska – Vareš te mnogo drugih manjih lokalnih puteva. Putevi imaju asfaltnu podlogu ali su slabog kvaliteta.

Trasom puta M-17 i M-5 u toku je izgradnja koridora 5C u kontinuitetu u proteklom periodu tako da je sada Zenica povezana sa Sarajevom autoputem A-1, izgrađeno je više tunela na području ZDK na ovom koridoru radi se naime od tzv. „Dvocijevnim tunelima“, sa dvije trake unutar istih.

Karakteristično je da na putu M-17 Zenica-Doboj postoje 4 tunela i to 2 u općini Zenica jedan u općini Žepče i jedan u općini Maglaj. Tuneli su osvijetljeni i obnovljeni, odnosno revitalizirani i stvoreni su uslovi za normalno odvijanje saobraćaja. Ima još nekoliko manjih tunela koji su karakteristični za nekadašnje trase pruga uskog kolosjeka kao i za pruge normalnog kolosjeka B. Šamac – Sarajevo.

Pregled željezničkih pravaca

Infrastruktura – Tuneli i mostovi

Tuneli:

Ukupan broj tunela na prugama Željeznica Federacije BiH iznosi: 163

Mostovi:

Ukupan broj mostova na prugama Željeznica Federacije BiH iznosi: 233

Ukupan broj vijadukta na prugama Željeznica Federacije BiH iznosi: 34

Kategorizacija pruga

Oznaka pruge	Puni naziv željezničke pruge	*Kategorija pruge
11	Sarajevo - Čapljina	D4
12	Bos. Šamac/Šamac - Sarajevo	D4
13	Doboj - Tuzla	D4
14	Brčko - Banovići	C3
15	Živinice - Zvornik	D4
17	Bosanski Novi - Knin	D4

Legenda: D4 - (opterećenje po osovini) 22,5 tona

(opterećenje po dužnom metru) 8 t/m

C3 - (opterećenje po osovini) 20,0 tona

(opterećenje po dužnom metru) 7,2 t/m

Kartografski prikaz razvijenosti željezničkog saobraćaja u Bosni i Hercegovini ¹⁸

Službena mjesta

Službena mjesta	Br.	Ukupno
Stanice	59	
Ukrsnice	15	
Otpremništva	1	131
Rasputnice	1	
Stajališta	55	

Stanice	Br.	Ukupno
Putničke	6	
Teretne	2	59
Mješovite	45	
Pretovarne	6	

¹⁸ Preuzeto sa zvanične stranice Željeznica Federacije Bosne i Hercegovine.

2.8. Pregled vodovodne i vanjske hidrantske mreže, gasovoda, naftovoda i drugih glavnih instalacija za transport zapaljivih i opasnih materija

Distribucija plina¹⁹

Bosna i Hercegovina nema svojih izvora prirodnog plina tako da je njeno snabdijevanje ovim energentom u potpunosti utemeljeno na uvozu. Postojeća trasa Zvornik-Sarajevo-Semizovac-Zenica u Zeničko-dobojskom kantonu opslužuje potrebe malog broja privrednih subjekata u općinama Visoko, Kakanj i Zenica. U cilju razvoja plinske mreže i otvaranja mogućnosti zamjene drugih energenata, prvenstveno uglja i mazuta, u planskom periodu kroz područje Kantona planirano je slijedeće:

- izgradnja pravca gasovoda Visoko-Brnjaci, kojim će se omogućiti nastavak gasifikacije Visokog;
- nastavak izgradnje gasovoda Semizovac-Zenica prema Travniku (dionica u dužini od 13 km prolazi kroz naselja Mutnica, Tišina, Dolipolje i Podjele na području Kantona);
- nastavak izgradnje trase gasovoda od Zenice prema hrvatskoj gasovodnoj mreži prolazeći kroz općine Zenica, Žepče, Maglaj, Tešanj, Doboj-Jug i Usora.

Općina Breza

Na području općine Breza u privrednim, javnim, stambenim i drugim objektima kao i u užem gradskom području je djelomično je razvijena vodovodna i hidrantska mreža koja se može koristiti za gašenje požara. Obzirom da nismo bili u mogućnosti dobiti podatke za naprijed navedeno zadužiti će se općinska Služba civilne zaštite Breza da iste dostavi do slijedećeg ažuriranja ove Procjene ugroženosti.

Općina Doboj-jug

Hidrantska mreža na području općine Doboj-jug u MZ Mravići prikazan je u tabeli 45.

Tabela: 45.

Red. broj	Broj hidranta	Datum servisa	Lokacija	Bar statički	Bar dinamički	Primjedba
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
01.	H-1	-	Ul.Lovačka 21 Hasan Škiljo-Hasko Ispred objekta	-	-	Nepropisno obilježen
02.	H-2	-	Ul.Lovačka 9 Fehim Škiljo-Brljak Na raskrsnici	-	-	Zatrpao
03.	H-3	-	Senad Krličević Ul.Škilje 67 Ispred objekta	-	-	Zatrpao
04.	H-4	-	OŠ“21.Mart“ Mravići, u dvorištu ispred škole	-	-	Ispravan
05.	H-5	-	Ul.Bukvik 15 Delić Fikret Na raskrsnici prekoputa ulaza	-	-	Zatrpao
06.	H-6	-	Ul.Bratstvo i Jedinstvo 2 Ul.Bratstvo i Jedinstvo 3 (Đulaga Krličević) U putu kod Elf-a	-	-	Ispravan

¹⁹ Podaci preuzeti iz Prostornog plana ZDK 2009-2029

07.	H-7	-	Omladinska 21 Krlićević Adem Na ulazu u garažu	-	-	Ispravan
08.	H-8	-	Ul.Sarajevska 65 Krlićević Mustafa(zobišćetov) Ispred objekta u putu	-	-	Ispravan

Hidrantska mreža na području općine Doboj-jug u MZ Matuzići prikazan je u tabeli 46.

Tabela 46.

Red. broj	Broj hidranta	Datum servisa	Lokacija	Bar statički	Bar dinamički	Primjedba
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
01.	H-9	-	Ul.203.brigade br.19 Bistro „Karuše“ Ispred objekta	-	-	ukinut
02.	H-10	-	Ul.203.brigade br.29 Salih Avdić U među između njega i Rasima Zaimovića	-	-	Zatrtan
03.	H-11	-	Ul.203.brigade Ahmet Kurbaša Ulaz u njegovo imanje	-	-	Ispravan
04.	H-12	-	Ul.203.brigade BINGO Njihova hidrantska mreža	-	-	Ispravan (na uglovima 4 komada)
05.	H-13	-	Ul.203.brigade Aljo kamenorezac Pored objekta	-	-	Ukinut
06.	H-14	-	Ul.203.brigade 85 Čehajić Musto U dvorištu	-	-	Ispravan
07.	H-15	-	Ul.203.brigade Aličić Adnan U dvorištu	-	-	Zatrtan
08.	H-16	-	Ul.203.brigade 85 Ajka Muratović U dvorištu	-	-	Zatrtan
09.	H-17	-	Ul.Usorska bb TRENDTEX Njihova hidantska mreža	-	-	Ispravna (dostupn a danju)
10.	H-18	-	Ul.Dobojska 7 Muratović Damir Ispred objekta u putu	-	-	Ispravan
11.	H-19	-	Ul.Dobojska KAMELIJA Njihova hidantska mreža	-	-	Ispravna (dostupn a danju)
12.	H-20	-	Ul.Dobojska bb KAMELIJA Kod ulazne kapije u putu	-	-	Ispravan
13.	H-21	-	Ul.Dobojska 41 Bešlagić Nedžad Ispred objekta u putu	-	-	Ispravan

14.	H-22	-	Ul.Dobojska bb Kaloševac Hadžira Ispred objekta u putu	-	-	Ispravan
15.	H-23	-	Ul.Usorska 21 BOSNAEXPRES Njihova hidantska mreža	-	-	Ispravna i dostupna
16.	H-24	-	Ul.Usorska bb DOBOJPUTEVI Njihova hidantska mreža	-	-	Ispravna i dostupna
17.	H-25	-	Ul.Usorska bb JKP „VIS“-Baza U dvorištu	-	-	Ispravan i dostupan
18.	H-26	-	Ul.Usorska bb GORICIANA Njihova hidantska mreža	-	-	Ispravan i dostupan
19.	H-27	-	Ul.Usorska 30 Begić Jasminka Ispred objekta u putu	-	-	Ispravan
20.	H-28	-	Ul.203.Brigade 27 PILOT-COMPANY Njihova hidantska mreža	-	-	Ispravna (dostupn a danju)
21.	H-29	-	Ul.203.Brigade GANJGO PETROL Njihova hidantska mreža	-	-	Ispravna i dostupna
22.	H-30	-	Ul.203.Brigade 347 Skulić Sakiba Ispred objekta	-	-	Ispravan
23.	H-31	-	Ul.203.Brigade 335 Dubravac Mevludin Ispred objekta	-	-	Zatrpan
24.	H-32	-	Ul.Bosanska Stara Džamija Ispred objekta u putu	-	-	Ispravan
25.	H-33	-	Ul.Bosanska Raskrsnica Lijeha U raskrsnici hidrant	-	-	Ispravan
26.	H-34	-	Ul.Brezik Raskrsnica Lijeha U raskrsnici hidrant	-	-	Ispravan
27.	H-35	-	Ul.Brezik 50 Skula Ramzija kraj puta u obali	-	-	Zatrpan
28.	H-36	-	Ul.Bosanska 180 Eso Škiljo kraj puta u obali	-	-	Zatrpan
29.	H-37	-	Ul.Bosanska Preko puta Rezervoara R2 Šaht sa betonskim poklopcem	-	-	Ispravan

Općina Kakanj

Pregled vanjske hidrantske mreže i pregled naselja i dijelova naselja u kojima su izvedene vanjske hidrantske mreže za gašenje požara

Općina Kakanj i grad Kakanj snabdijevaju se vodom sa četiri izvora:

- Bukovica sa kapacitetom od 240 000 m³ mjesečno ili 130 l/s, koristi se 92-96 l/s (iskorištenost 70%);
- Stog sa kapacitetom od 100 000 m³ mjesečno ili 30-40 l/s, koristi se 1,4 l/s, sa ovog izvorišta se snabdijeva Kraljeva Sutjeska (iskorištenost 4%);
- Pitka voda sa kapacitetom od 40 000 - 70 000 m³ mjesečno ili 15-27 l/s. (iskorištenost 100%);
- Ilidža sa kapacitetom od 30 000 m³ mjesečno ili 12-51 l/s.

Preko ovih izvora vodom za piće snabdijeva se 60% stanovništva općine Kakanj njima upravlja Javno preduzeće "VODOKOM" d.o.o. Kakanj. Javno preduzeće "VODOKOM" d.o.o. Kakanj trenutno upravlja i vrši nadzor nad 46 hidranta. U tabeli 47., u nastavku dat je pregled hidranata po lokacijama i funkcionalnosti.

Tabela: 47.

Redni broj	Adresa	Stanje
1	Vatrogasna br.14	Funkcionalan
2	V.Kulovica ispred garaze Krajine	Funkcionalan
3	Dohdibegovica br.250	Funkcionalan
4	Dohdibegovica br.200,202,204	
5	Kovarnica / raskrsnica	Zatrpao nefunkcionalan
6	Pocetak parka /auto limarija	Funkcionalan
7	Pumpna Stanica Cementara	Funkcionalan
8	Imamovica ulica bb./I. Imamovic	Funkcionalan
9	Imamovica ulica bb. Ispred vatrogasnog	Funkcionalan
10	Imamovica ulica bb./ J. Jasarspahic	Funkcionalan
11	S. Jasarspahica bb./ S.Balesic	Funkcionalan
12	S. Jasarspahica bb./F.Buza	Funkcionalan
13	S. Jasarspahica bb./F.Kulovic	Funkcionalan
14	S. Jasarspahica bb./E.Goga	Funkcionalan
15	S. Jasarspahica bb./N.Miljagic (kafana)	Funkcionalan
16	Sahat kula	Funkcionalan
17	IK. Banka(R096)	Funkcionalan
18	VII Muslimanska bb./ Veterinarska	Funkcionalan
19	Ulaz u postu/ u zelenoj površini	Funkcionalan
20	Park! Spomenik rudarima	U tovaru
21	Skola M.M. Baseskija	Funkcionalan
22	Katolicka crkva	Funkcionalan
23	Perijina Kuca	Funkcionalan
24	Ispred Tihog kutka	Nefunkcionalan/ zabetoniran
25	Kafic AS	Funkcionalan
26	Autobusko stajaliste	Funkcionalan
27	M.Skopljak br.1 00	Funkcionalan
28	M.Skopljak br.1 03	Funkcionalan
29	Patriotska Lige bb./ Prodavnica "Super Nova"	Funkcionalan
30	Patriotska Lige bb./ iznad starog bazena	Funkcionalan

31	Patriotska Lige bb'/E. Terum	Funkcionalan
32	O.Daficabb'/O.Silajdic	Funkcionalan
33	Rudi Cajevac./A.Husika	Funkcionalan
34	Rudi Cajevac.IM.Helja	Funkcionalan
35	Rudi Cajevac.IUlaz u lamelu "C"	Funkcionalan
36	Rudi Cajevac.IUlaz u lamelu "b"	Funkcionalan
37	Rudi Cajevac.I.Lamela	Funkcionalan
38	309 Br.Brigade/ centar za socijalni rad	Funkcionalan
39	309 Br.Brigade/ ulaz u zgradu	Funkcionalan
40	Ispred pokopnog drusva	Funkcionalan
41	Haljinici / blizu zupnog ureda	Funkcionalan
42	Haljinico/ preko puta poste	Funkcionalan
43	Haljinici/ raskrsnica za rudnik kod broja59	Funkcionalan
44	Crkvenjak/ kod kuće I.Fazlic	Funkcionalan
45	Crkvenjak/ kod kuće S.Berberic	Funkcionalan
46	Crkvenjakl kod kuće N.Plasto	Funkcionalan

Na osnovu navedenog može se konstatovati slijedeće "hidrantska mreža koja je provedena na prostoru općine Kakanj je u funkciji. Na istoj se redovno vrše zakonom propisana ispitivanja i mjerenja. Struktura i funkcionalnost hidrantske mreže na području Općine je na optimalnom nivou.

Postoji par izuzetaka gdje je došlo do narušavanja operativnosti hidrantskih priključaka kako je prikazano u tabeli iznad. Prikaz hidrantske mreže na području općine Kakanj bit će dat i u grafičkim priložima ove Procjene.

Općina Maglaj

Pregled prirodnih crpilišta vode koji se mogu upotrebljavati za gašenje požara

Na području općine Maglaj glavno crpilište vode za gašenje požara je rijeka Bosna, obzirom da se većina ove općine prostire upravo uz imenovanu rijeku.

Ukupan broj hidrantskih izvoda na području općine Maglaj, tj. samog grada je 61. Većina hidrantskih izvoda je u ispravnom stanju, no mali broj istih je ili van funkcije ili zatrpan.

Općina Olovo

Pregled vanjske hidrantske mreže u gradu Olovo, a pregled je dat u tabeli broj 48.

Tabela: 48.

Broj H	Lokacija	Primjedba
H - 1	Raskršće za Karagino Polje ispred prvog objekta	Neobilježen
H - 2	Ispred zgrade Karingtonka	Neobilježen
H - 3	Ispred gornjeg ulaza u Osnovnu školu	Neobilježen
H - 4	Ispred zgrade naspram Osnovne škole	Neobilježen
H - 5	U parku ispred srednje škole	Neobilježen
H - 6	Na platou ispred pekare "Paštrik"	Neobilježen
H - 7	Sa desne strane kuće Muje Duze	Neobilježen
H - 8	Park ispred Općine sa lijeve strane	Neobilježen
H - 9	Park ispred Šumarstva prema ul. Branilaca	Neobilježen
H - 10	Ispred prodavnice u plavom soliteru	Neobilježen
H - 11	Ispred Policijske stanice Olovo sa desne strane	Neobilježen
H - 12	Između dvije zgrade naspram Hotela "Aquaterm"	Neobilježen
H - 13	Ulaz u podrum Hotela "Aquaterm" od rijeke Stupčanice	Obilježen

H - 14	S lijeve strane ulaza u Hotel "Aquaterm"	Obilježen
H - 15	U parku na lijevom uglu Hotela "Aquaterm"	Neobilježen
H - 16	Ispred posljednje "Lamele"	Neobilježen
H - 17	Iznad Policijske stanice Olovo	Neobilježen
H - 18	Park ispred Pošte	Neobilježen
H - 19	Ispred ulaza skladište Hotela "Banja"	Neobilježen
H - 20	Ispred Doma zdravlja u zidu ulaz sa desne strane	Obilježen
H - 21	Ispred kotlovnice Doma zdravlja	Neobilježen

Općina Tešanj

Pregled prirodnih crpilišta vode koji se mogu upotrebljavati za gašenje požara

. Gradski vodovod čine vodovodi Tešanj i Jelah i vodovod Kraševo, kojima upravlja JP Rad d.d. Tešanj.

Na području općine Tešanj nema uređen niti jedan pristup vatrogasnim vozilima jednom od vodotoka za potrebe gašenja požara, te bi svakako razvojne aktivnosti u oblasti zaštite od požara trebalo usmjeriti i na izgradnju jednog ovakvog crpilišta prevashodno na rijeci Usori.

Glavni oslonac u smislu crpilišta predstavljaju vjestaška jezera i bazeni. Isti su prikazani u tabeli 49.

Prikaz rasporeda vjestačkih jezera i bazena na području općine Tešanj

Tabela: 49.

R.br.	LOKACIJA	POVRSINA	KAPACITET VODE	PRISTUPACNOST
1	JEZERO "JELEN" JELAH POLJE	cca 10.000 m ²	cca 20.000 m ³	Postoji pristupni put do jezera
2	JEZERO "GLINIŠTE"	cca 2.500 m ²	cca 7.500 m ³	Postoji pristupni put do jezera
3	JEZERO "MRKOTIĆ"	cca 4.500 m ²	cca 6.500 m ³	Postoji pristupni put do jezera

Pregled naselja i dijelova naselja u kojima su izvedene vanjske hidrantske mreže za gašenje požara je dat u tabeli 50.

Tabela: 50.

Red. br.	MJESNA ZAJEDNICA- NASELJE	Broj hidranata	Gazduje
1.	Tešani	14	JP Rad Tešani
2.	Jelah	16	JP Rad Tešani
3.	Potočani	2	JP Rad Tešani
4.	Vukovo	3	JP Rad Tešanj
5.	Čifluk	1	JP Rad Tešanj

Općina Tešanj pokrivena je većim brojem vodovodnih mreža kojima upravljaju različite vlasničke strukture, te na većem broju njih nije instalirana hidrantska mreža. Treba istaći one koji su pod upravljanjem JP Rad Tešanj, a to su: vodovod Tešanj i Jelah i vodovod Kraševo. Isti pokrivaju područja naseljenih mjesta Tešanj, Bukva, Cerovac, Vukovo, Jelah, Potočani, Jevadžije, Miljanovci, Piljužići, Kraševo i Lepenica. Ova područja su u dobroj mjeri pokrivena hidrantskom mrežom, ali je jedan dio, usljed raznih aktivnosti zatrpan ili nefunkcionalan.

Vodovodni sistem kojim upravlja preduzeće „Rossa“ d.o.o. Ljetinić ima instaliranu hidrantsku mrežu, ali nema dosljednih podataka o ispravnosti iste. Ovaj vodovod pokriva mjesne zajednice Ljetinić, Rosulje, Novo Selo i dio Medakova.

Općina Usora

Na području općine Usora nema razvijenih hidrantskih mreža, osim u javnim, privrednim i drugim objektima koji po Zakonu istu treba da posjeduju. U narednom periodu zahtijevati na izgradnji iste.

Općina Vareš

Na području općine Vareš, ulični hidranti funkcionišu, hidranti u zgradama nisu u funkciji, osim u javnim, privrednim i drugim objektima koji po Zakonu istu treba da posjeduju. U narednom periodu zahtijevati na izgradnji iste.

Općina Visoko

Pregled prirodnih crpilišta vode koji se mogu upotrebljavati za gašenje požara

Cjelokupno područje općine Visoko je bogato prirodnim izvorima vode koja se mogu upotrijebiti u akcijama gašenja požara. Pored toga općina Visoko ima povoljnu riječnu mrežu i vodne tokove, razvijenu vodnu infrastrukturu. U tabelarnom prikazu u nastavku dat je pregled prirodnih crpilišta vode na području općine Visoko, koja se mogu koristiti u akcijama gašenja požara. Slijedi tabelarni prikaz broj 51.

Tabela: 51.

Redni broj	Naziv rijeke	Lokalitet i naseljeno mjesto
1.	FOJNICA	Buci
		Zbilje
		Zanatski centar "Sebilj"
2.	BOSNA	Cekreije (kod firmi Vraco d.o.o. i Deleco d.o.o.)
		U blizini BTS d.o.o.
		Luke
		Podvanj
		Mulići (u blizini pilanskog kompleksa SECOM d.o.o.)
		Moštre (Radanovici u blizini Neimax d.o.o.)
		Brovis d.o.o.
3.	GORUŠICA	Dobrinje (u blizini firme Ugarak d.o.o., ED EN d.o.o. Albex group)
		Bogosuci (Ilokacija Prevent d.o.o.)
		Gracanica (Veliko Cajno)
4.	RADOVLJANKA	Uvorići (Kovina, Livnica)
		Kondilo
		Radovlje
5.	ZIMČNICA	Sareni Hanovi

Pregled vanjske hidrantske mreže i pregled naselja i dijelova naselja u kojima su izvedene vanjske hidrantske mreže za gašenje požara

Gradsko područje općine Visoko te pojedina prigradska naselja općine su pokrivena gradskom vodovodnom mrežom koja ima stabilno napajanje potrebnim količinama vode sa izvorišta Vrutak, dok se ostala područja općine Visoko oslanjaju na lokalne vodosisteme. Prema službenoj evidenciji na teritoriji općine Visoko ukupno su evidnetirana 223 lokalna vodovoda."

Javno komunalno preduzeće Visočica trenutno ima 123 hidranata. Zastupljeni su uglavnom na cijelom gradskom užem području. Prema podacima kojim raspolaže služba za prostorno planiranje i komunalne poslove, veliki broj unutrašnjih hidranata u stambenim i poslovnim objektima su neispravni i ne ispituju se redovno.

U tabeli 53., ispod dat je prikaz broja ispravnih i neispravnih hidranata na području općine Visoko.

Tabela 53.

Redni broj	Mjesna zajednica	Broj ispravnih hidranata	Broj neispravnih hidranata	Broj hidranata
1.	NOVO NASELJE	24	13	37
2.	CENTAR	14	7	21
3.	ROSULJE	10	8	18
4.	STARI GRAD	18	15	33
5.	ŽELJEZNIČKA STANICA	8	6	14
UKUPNO		74	49	123

Ostala naselja i mjesne zajednice nemaju instalirane hidrante, osim industrijskih zona u kojima je razvijena hidrantska mreža. Upravljanje i održavanje vanjske hidrantske mreže u Općini Visoko je u nadležnosti JKP „Visočica“. Prema podacima JKP „Visočica.“

Sa druge strane kada je riječ o distributivnoj mreži gasa na području općine Visoko, područje općine Viskoko se nalazi na glavnom tranzitnom vodu BiH, tako da su stvorene pretpostavke za snadbjevanje grada još jednim energentom. U 1991. godini kao najpovoljnije rješenje pitanja snadbjevanja općine toplotnom energijom usvojeno je rješenje dovođenja gasa u svako domaćinstvo.²⁰

Nakon toga je urađen gasovod od 50 bara, dužine 2,5 kilometara, gasovod od 3bara i 0,1 bar dužine oko 10 kilometara. Danas ukupna dužina gasne mreže na području općine Visoko iznosi 100 km.

Gasnom mrežom je pokriveno kompletno gradsko područje i dijelovi vangradskog područja, odnosno dijelovi MZ Moštre, MZ Arnautovići i Mulići, te sve privrednopolovne zone na teritoriji općine Visoko (poslovna zona Topuzovo Polje, Ozrakovići, Čekrčije).

Općina Zavidovići

Na području općine Zavidovići u gradskoj zoni i nekim prigradskim naseljima ima ukupno 65 hidrantskih izvoda. Vanjska hidrantska mreža predstavlja glavni i osnovni preduslov za gašenje požara (vodosnabdjevanje) i ista je izvedena prije svega na užem području grada, te u veoma malom broju naselja, odnosno pojedinih privrednih subjekata (Čipsara Vozuća, Trimont itd..) dok u ostalim naseljima Mjesnim zajednicama na području općine Zavidovići vanjska hidrantsska mreža uopće ne postoji, što veoma otežava gašenje požara. Na intervencijama u naseljima gdje vanjska hidrantska mreža ne postoji vatrogasna jedinica je prinuđena da dopunu vodom vatrogasnog vozila vrši na najbližem hidrantskom priključku, odnosno u gradu, što je neprihvatljivo.

²⁰ Podaci preuzeti iz Procjene ugroženosti od požara općine Visoko

Grad Zenica

Stanja vodovodne, odnosno hidrantske mreže u Gradu Zenica

Sektori: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21

U ovim sektorima postoji hidrantska mreža i u njima su instalisani podzemni i nadzemni hidranti. Raspoloživi pritisak se kreće u zadovoljavajućim količinama. U sektoru br. 9 je izveden vodovodni sistem bez hidrantske mreže. U sektorima 19, 22 izvedena je nepotpuna hidrantska mreža, nema dovoljan broj hidranata. Snabdjevenost vodom i vladajući pritisci su zadovoljavajući. U širem prostoru općine - izvan navedenih sektora - nema izvedene vodovodne mreže, koja bi zadovoljila potrebne količine vode i profile u smislu protivpožarne zaštite. Ukupno na području urbanog dijela grada postoji cca 300 podzemnih i nadzemnih hidranata.

Općina Žepče

Pregled vanjske hidrantske mreže:

Hidrantska mreža na području općine Žepče je u veoma lošem stanju. Hidrantska mreža sa podzemnim hidrantima instalirana je u samom gradu, a znatan broj uličnih hidranata je neispravan i ne održava se redovno, tako da je, prema Idejnom rješenju sanacije i dogradnje hidrantske mreže u Žepču, od 10.12.2013. godine, JP "KOMUNALNO" Žepče, trenutno:

- 16 ispravnih podzemnih hidranata i
- 8 neispravnih podzemnih hidranata

2.9. Pregled građevina za uskladištenje zapaljivih, eksplozivnih i gasnih materija ili drugih opasnih materija.

Općina Breza

Lokacije gdje su uskladištene veće količine zapaljivih tečnosti i gasova u općini Breza su:

Benzinska pumpa „BM“ (Braća Muratović), kapacitet oko 200 m³, lokacija Podžuču;

Benzinska pumpa „HOLDINA“ d.o.o., kapacitet oko 200 m³, lokacija Potkraj kod RMU Breza;

Benzinska pumpa „NAHONAL-GAS“ d.o.o., kapacitet 200 m³, i TNP 5 m³, lokacija Potkraj kod RMU Breza;

Benzinska pumpa ZDRMU „Breza“ u Brezi, kapacitet oko 100 m³;

„ISTRABENZ PLINI“, kapacitet 800 m³(4x200) lokacija Potkraj

Ovdje treba dodati i firmu EUROASFALT koja posjeduje:

- tri nadzemna rezervoara za smještaj bitumena ukupnog kapaciteta 135 m³(kubnih),
- rezervoar za smještaj lož ulja kapaciteta 30m³(kubnih),
rezervoari za smještaj termalnog ulja:osnovni rezervoar kapaciteta 147 litara i sigurnosni(za nadopunjavanje osnovnog) kapaciteta 1500 litara.

Na svim ovim navedenim lokacijama se vrši i utovar i istovar zapaljivih tekućina. Ne postoje druge lokacije gdje se vrši utovar i istovar zapaljivih tekućina.

Općina Doboj-jug

U tabeli broj 54. su navedena pravna lica u kojima se nalaze veće količine zapaljivih tečnosti i gasova, eksplozivnih materija i drugih opasnih materija

Tabela 54.

Redni broj	Zapaljiva materija	Naziv pravnog lica i lokacija
1.	Benzinske pumpe	1.FIFA 2.Ganjgo petrol
2.	Spremnici goriva i plina	1.E&E GAS 2.Dobojputevi 3.Bosnaexpres
3.	Veće količine raznih zapaljivih materija	1.d.o.o. „Trentex” 2.d.o.o. „Bingo” 3.d.o.o. „Dukat” 4.d.o.o. „Skula” 5.d.o.o. „Pilot” kompani 6.d.o.o. „Gorcijana” 7.d.o.o. „Nordstar” 8.d.o.o. „Horman” 9.d.o.o. „Ege”comerc 10. d.o.o. „Aqvastil” 11. d.o.o. „UZ”comerc 12. O.Š. „21MART” 13.J.K.P. „VIS” 14.J.Z.U. Poliklinika” 15.Općina Doboj Jug (objekat)
4.	Transformatorske stanice	Čvorna trafostanica (TS 8MVA).
5.	Skladište boja i lakova	1.d.o.o. „Duga” Doboj Jug 2.d.o.o. „Chemoprom”
6.	Poljoprivredna apoteka d.o.o.”Maniko”	-Pesticidi -Herbicidi
7.	APOTEKE	1. Medifarm 2. Vitafarm
8.	Trafo stanice	1. Trafo ulje

Općina Kakanj

Pregled lokacija na kojima su uskladištene veće količine zapaljivih tečnosti i gasova, eksplozivnih materijala, te drugih opasnih materijala. U slijedećoj tabeli dat je pregled lokacija na kojima su uskladištene veće količine zapaljivih materijala, a za koje se smatra da mogu da predstavljaju opasnost za nastajanje i širenje požara. Također, kao potencijalno opasne lokacije za nastajanje i širenje požara mogu se smatrati i domaćinstva i privredni subjekti koji za potrebe grijanja koriste spremnike lož ulja i drugih energenata. Prikaz dat u tabeli 55.

Tabela: 55.

Redni broj	Naziv Benzinske Pumpe	Adresa	Ukupan kapacitet (t)	Zapremnina tankova (m ³)
1	Trgosped 1	Rudarska bb.	300	3x 100000
2	Trgosped 2	3 II Lake brigade	300	3x100000
3	Trgosped 3	Brnilaca	300	3 x 100 000
4	Trgosped skladište	3 II Lake brigade	100	1 x 100 000
5	Delta Petrol	Catici bb.	300	3 x 100000
6	Delta Petrol	Catici bb.	100	1 x 100 000
7	Kameni Petrol	Catici bb.	300	3 x 100000

8	Kakanj Petrol	Kakanj bb.	300	3 x 100000
9	Kakanj Petrol	Bjelavici bb.	300	3 x 100 000
10	Zairnovic Petrol	3 II Lake brigade	300	3 x 100000
II	Energo Petrol	Kakanj bb.	300	3 x 100 000
12	Rudnik	Vrtlisre bb.	100	1 x 100 000
13	Hidrogradnja	Kamenolom	100	1 x 100000
14	TE. Kakanj	Kakanj bb.	100	1 x 100 000
15	Centrotrans	Kakanj bb.	100	1 x 100 000

Općina Maglaj

Pregled lokacija na kojima su uskladištene veće količine zapaljivih tečnosti i gasova, eksplozivnih materija i drugih opasnih materija. U tabeli broj 56. su navedena pravna lica u kojima se nalaze veće količine zapaljivih tečnosti i gasova, eksplozivnih materija i drugih opasnih materija:

Tabela: 56.

R/b	Zapaljiva materija	Naziv pravnog lica	Lokacija
1.	Benzinske pumpe	1. Džino 2. Džino 3. Euroagent 4. Energopetrol 5. Energopetrol 6. Sjaj	1. Maglaj 2. Moševac 3. Liješnica 4. Maglaj 5. Bistrica 6. Maglaj
2.	Spremnici goriva i plina	1. Natron Hayat	1. Maglaj
3.	Veće količine raznih zapaljivih materija	1. Natron Hayat 2. Primus 3. Pero 4. Bontex 5. KB-Plastik 6. Hotel "Galeb" 7. Sportska dvorana 8. "Ionix"-Systems 9. JU Opća biblioteka 10. D.O.O. "Bex" 11. JU Dom kulture sa kino salom 12. JU Dom Zdravlja 13. H-M promet 14. D.O.O. Škafa 15. Motel "Sjaj" 16. D.O.O. Čupo 17. D.O.O. Eurocentar 18. Konzum 19. Autobuska stanica "Sjaj" 20. Zovko auto PJ stovarište građevinskog materijala 21. JU Dječiji vrtić 22. JU Centar za socijalni rad 23. D.O.O. Hajdić 24. Općina Maglaj (zgrada) 25. D.O.O. Budo 26. "Soliter"	1. Maglaj 2. Maglaj 3. Liješnica 4. Liješnica 5. Liješnica 6. Maglaj 7. Maglaj 8. Poljice 9. Maglaj 10. Novi Šeher 11. Maglaj 12. Maglaj 13. Misurići 14. Maglaj 15. Maglaj 16. Moševac 17. Maglaj 18. Maglaj 19. Maglaj 20. Maglaj 21. Maglaj 22. Maglaj 23. Maglaj 24. Maglaj 25. Orahovo polje 26. Maglaj
4.	Transformatorske stanice	1. TS 110/35/10 kV 2. TS 35/10 kV	1. Maglaj 2. Maglaj
5.	Skladište boja i lakova	1. D.O.O. Duga 2. D.O.O. Megatas 3. Štamparija 3D	1. Maglaj 2. Maglaj 3. Maglaj
6.	Pilane i stolarije	1. M.L.Furniture Designe D.O.O.	1. Maglaj

		2. Pilana 3. Pilana 4. Stolarija Mulić	2. Kosova 3. Novi Šeher 4. Maglaj
7.	Apoteke	1. Gradska apoteka 2. Apoteka (Dom zdravlja)	1. Maglaj 2. Maglaj
8.	Trafo stanice	1. Trafo ulje	1. Maglaj
9.	Poljoprivredna apoteka	1. Pesticidi 2. Herbicidi	1. Maglaj 2. Maglaj

Općina Olovo

Na području općine Olovo postoje tri benzinske pumpe koje se nalaze na magistralnom putu M 17 i gravitiraju pri samom gradu Olovo na međusobnoj udaljenosti od nekih 2000 metara. Kapacitet navedenih pumpi predstavljen u sljedećim tabeli 57.

Tabela 57.

Naziv	Tank	Gorivo	Kapacitet u litrima
HIFA	1	Dizel/benzin	11 000
	2	Dizel/benzin	29 000
	3	Dizel/benzin	19 000
	4	Dizel/benzin	38 500
	5	Točeni plin	29 500
Naziv	Tank	Gorivo	Kapacitet u litrima
ENERGOPETROL	1	Dizel/benzin	10 000
	2	Dizel/benzin	22 000
	3	Dizel/benzin	12 000
	4	Dizel/benzin	30 500
	Rešetka	Plin u bocama po 10 kg.	30 boca
Naziv	Tank	Gorivo	Kapacitet u litrima
INA	1	Dizel/benzin	50 000
	2	Dizel/benzin	50 000
	3	Dizel/benzin	20 000
	4	Dizel/benzin	20 500
	5	Dizel/benzin	30 000
	6	Dizel/benzin	30 000
	Rešetka	Plin u bocama od 10 kg.	200 kg

Općina Tešanj

Na području općine Tešanj egzistira devetnaest preduzeća ili njihovih ispostava, a koja se bave prometom nafte i naftnih derivata i plinom. To svakako predstavlja veliku požarnu opterećenost bez obzira na količine, te ih treba posebno posmatrati u cilju preduzimanja mjera zaštite od požara i eksplozija. Raspoređeni su većinom uz glavne putne komunikacije pored magistralnog puta M-4 u Tešanjci, Rosuljama, Jelahu i Kaloševiću, magistralnog puta M-17 u Šijama, regionalnog puta RP-474 u Vukovu, Tešnju i Mekišu i pored lokalnog puta Tešanj-Tešanjka u Bukvi.

Tabela br. 58- Pregled lokacija u kojima su uskladištene veće količine zapaljivih tečnosti i gasova, eksplozivnih materija i drugih opasnih materija

Tabela 58.

R/br.	Naziv pravnog lica	Lokacija	Vrsta zapaljivih tečnosti i gasova, eksplozivnih materija i drugih opasnih materija
1.	Hifa d.o.o.	Krndija, benzinska pumpa	Benzin – 50.000 l Diesel – 250.000 l
		Rosulje, benzinska pumpa	Benzin – 35.000 l Diesel – 65.000 l
2.	Hifa petrol d.o.o.	Bukva, benzinska pumpa i terminal	Goriva – 2.500.000 l Plin – 40.000 l
3.	Ćemanenergoprom d.o.o.	Jelah polje, benzinska pumpa	Goriva – 200.000 l Ulja – 1.000 l
4.	Piro promet d.o.o.	Tešanjka, benzinska pumpa	Goriva – 200.000 l Ulja – 1.000 l
5.	Brkić benz d.o.o.	Dobropolje, benzinska pumpa	Goriva – 90.000 l Ulja – 500 l
6.	Mešić benz d.o.o.	Jelah, benzinska pumpa	Goriva – 200.000 l
7.	InaHold Ina d.o.o.	Ul. Braće Pobrić, Tešanj	Benzin – 60.000 l Diesel – 40.000 l
7.	Energopetrol d.d.	Ul. Husein Kapetana Gradaševića, Jelah, benzinska pumpa	Goriva - 120.000 l
8.	Meva comerc d.o.o.	Kalošević, benzinska pumpa	Goriva - 50.000 t
9.	Gas petrol d.o.o.	Bukva, plinska stanica	Plin – 10.000 l
10.	Istra benz Plini d.o.o.	Kraševo, plinska stanica i veleprodaja	Plin u tanku – 300.000 l Plin u bocama -10.000 l
11.	Kosovčić komerc d.o.o.	Šije, (benzinska pumpa)	Goriva – 240 t
12.	Nestro petrol a.d.	Vukovo, benzinska pumpa	Goriva – 200 t
13.	Euro Kantić d.o.o.	Rosulje, benzinska pumpa	
14.	Jelić d.o.o	Kraševo, (benzinska pumpa)	Goriva – 200.000 l
15.	Mann Hummel Ba d.d.	Bukva, (skladišta, plinska stanica)	-lakovi, boje, ulja, razređivači- 11.254 kg -lož ulje, nafta – 40 t -propan butan – 20 m ³
16.	Fad d.d.	Krug preduzeća Jelah, (skladišta)	-mrki ugalj – 60 t -ulja i maziva – 800 kg -lakovi, ulja i antifriz – 1.200 kg
17.	JP Rad d.d.	Krug preduzeća Tešanj (skladišta)	-guma – 100 kg -plastične mase – 500 kg -motorno ulje – 200 l
		Skladište Dobropolje	-plastična masa – 500 kg -plinska stanica – 4.700 l -hlor tečni – 1.000 l

		Hlorna stanica Jelah	-hlor gasni – 220 kg
		Hlorna stanica Kraševo	-hlor tečni – 50 kg
18.	Contessa d.o.o.	Industrijska zona Bukva	-lož ulje – 3 m ³
20.	O.Š.“Mustafa Mulić“, Šije	Šije, krug škole	-lož ulje – 1.900 l
21.	Artisan d.o.o.	Medakovo, (skladište)	-ulje – 300 l

Općina Usora

Tabelarni prikaz građevina na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara na području općine Usora (Tabela broj 59.):

Tabela: 59.

R/b	Vrsta objekta	Mjesto gdje se nalazi objekat
1.	Benzinska pumpa	Žabljak
2.	Benzinska pumpa	Tešanjka
3.	Tržni centar	Tešanjka
4.	Plinara	Žabljak

Općina Vareš

Pregled većih građevina za uskladištenje zapaljivih, eksplozivnih i gasnih materija dat je u tabelarnom prikazu broj 60.

Tabela 60.

Redni broj	Građevina	Adresa	Skladišna materija	Količina skladišne materije
1.	JP ŠPD Ze-Do Kantona PJ „Šumarija“ Vareš	Ljepovići bb	Dizel Benzin Ulje	5 tona 500 l 100
2.	Benzinska pumpa Energopetrol	Raičevac bb	Benizin, Dizel, Plin	-20 tona, -25 tona -2 tone
3.	Benzinska pumpa Butmir Oil doo Vareš	Prnjavor	Benizin, Dizel, Plin	-18 tona -20 tona - 2 tone
4.	BBM	Kota bb	Gorivo, Propan, Butan , Kisik Eksplozivne materije	

Općina Visoko²¹

U narednoj tabeli 61., dat je pregled privrednih društava, preduzeća i drugih pravnih lica koja se bave proizvodnjom, skladištenjem, prevozom, prodajom, odlaganjem opasnih materija (eksploziva, plinova, zapaljivih tečnosti i dr. opasnih materija), koje mogu izazvati požare i eksplozije većih razmjera na području općine Visoko.

²¹ Podaci preuzeti iz Procjene ugroženosti od požara općine Visoko.

Tabela 61.

Red. broj	Naziv privrednog društva, preduzeća ili pravnog lica	Adresa	Vrsta djelatnosti	Naziv i vrsta opasne materije	Godišnja proizvodnja, skladištenje, promet i sl.	
					nafta-benzin (tona)	gas (tona)
1.	VISOKO GAS	Luke 16 Visoko	Distribucija gasa	Gas	-	-
2.	PETROL I d.o.o. Visoko	Čekrekčije	Promet nafta-benzin	nafta-benzin-gas	300	0,5
3.	PETROL II d.o.o. Visoko	Arnautovići	Promet nafta-benzin	nafta-benzin-gas	200	0,5
4.	ENERGOPETROL I Visoko	Ul. Sarajevska	Promet nafta-benzin	nafta-benzin-gas	300	0,5
5.	ENERGOPETROL II Visoko	Arnautovići	Promet nafta-benzin	nafta-benzin-gas	300	0,5
6.	LUŠIJA d.o.o. Visoko	Ul. Mule Hodžića	Promet nafta-benzin	nafta-benzin-gas	300	5,5
7.	COOL d.o.o. Visoko	Ul. Sarajevska	Promet nafta-benzin	nafta-benzin-gas	200	0,5
8.	COOL II d.o.o. Visoko	Ozrakovići	Promet nafta-benzin	nafta-benzin-gas	100	-
9.	SUŠA d.o.o. Visoko	Ul. Kakarjska	Promet nafta-benzin	nafta-benzin-gas	300	5,5
10.	SUŠA II d.o.o. Visoko	Donja Zimča	Promet nafta-benzin	nafta-benzin-gas	200	0,5
11.	JUGOVIĆ d.o.o. Visoko	Donja Zimča	Promet nafta-benzin	nafta-benzin-gas	60	-
12.	DOKSO d.o.o. Visoko	Donje Moštre	Promet nafta-benzin	nafta-benzin-gas	200	0,5
13.	HAMSEL d.o.o. Visoko	Uvorici	Promet nafta-benzin	nafta-benzin-gas	160	0,5
14.	BTS d.o.o. Visoko	Ul. Bakarčeva	Promet nafta-benzin	nafta-benzin-gas	60	-
15.	MUŠINBEGOVIĆ d.o.o. Visoko	Muhašinovići	Promet nafta-benzin	nafta-benzin-gas	200	0,5
16.	DŽANGO d.o.o. Visoko	Muhašinovići	Promet nafta-benzin	nafta-benzin-gas	150	0,5
17.	MIRABEL d.o.o. Visoko	Muhašinovići	Promet nafta-benzin	nafta-benzin-gas	120	0,5
18.	TIM d.o.o. Visoko	Poljice - Radovlje	Promet nafta-benzin	nafta-benzin-gas	100	-
19.	Plinska stanica „LINDE“	Zimča bb	Distribucija gasa	Gas	-	5,5
20.	Mesna industrija „BROVIS“	Dobrinje	Mesna industrija	Nafta-amonijak-propan - butan	40	-
21.	Ugarak produkt	Dobrinje	Proizvodnja plastične stolarije	Nafta	43	-
22.	IGM Moštre	Moštre	Industrija građevinskog materijala	Mazut	11	-
23.	Vispak	Ozrakovići bb	Trgovina i proizvodnja	Lož ulje	2	-

Općina Zavidovići

Pod zapaljivim tekućinama i plinovima u Procjeni ugroženosti podrazumjevaju se one zapaljive tečnosti i gasovi koji su opisani u Zakonu o zapaljivim tečnostima i gasovima. U istom Zakonu utvrđene su osnovne smjernice građenja građevina i postrojenja u kojima se obavlja skladištenje i promet zapaljivim tečnostima i/ili gasovima kao i opće mjere zaštite od požara i eksplozija u njima. U Pravilniku o zapaljivim tečnostima zapaljive tečnosti su svrstane u grupe i podgrupe i detaljnije razrađene smjernice dane u Zakonu o zapaljivim tečnostima i gasovima. U ovom poglavlju specificirane Ove građevine pretežno su locirane na užem području grada Zavidovića.

Građevine (benzinske pumpe) u kojima se nalaze relevantne količine zapaljivih uskladištene su u podzemnim rezervoarima za snabdjevanje motornih vozila gorivom u Zavidovićima. i gasova u bocama (TNG-smjesa Propan-Butan) za domaćinstvo i ugostiteljstvo. Lokacija skladišta eksplozivnih materija na području općine Zavidovići nema, kao niti skladišta nekih drugih opasnih materija. Naprijed navedeni podatci prikazani su u tabeli 62.

Tabela 62.

Benzinska Pumpa (BP)	Lokacija	Poslovni prostor (m ²)	Ukupna količina (tona)
"ENERGOPETROL"	ul. Zlatnih Ljiljana, 2-gi km	450	135
"HIFA-PETROL"	ul. Zlatnih Ljiljana, 2-gi km	50	81
"ALMY"	ul. Dr. Pinkasa Bandta	135	53
"ALMY"	ul. Radnička	91	90
"JUSUFOVIĆ"	Vozuća	47	117,45

Grad Zenica²²

U tabeli broj 63 su navedena pravna lica u kojima se nalaze zapaljive i eksplozivne materije koje mogu izazvati požar većih razmjera.

Tabela 63.

Redni broj	Zapaljiva materija	Naziv pravnog lica i lokacija
1	Spremnici goriva- terminal	1. REUNION ZENICA 2. ŽELJEZARA ZENICA
2	Spremnici plina	1. PLIN PROMET 2. KPD ZENICA 3. LINDE GAS
3	Benzinske pumpe	1. HOLD INA NEMILA 2. ALMY PEČUJ 1 3. ALMY PEČUJ 2 4. REUNION KAMBEROVIĆA ČIKMA 5. ENERGOPETROL KAMBEROVIĆA ČIKMA 6. MAYPET PERIN HAN 7. ČAGO PETROL LAŠVA 8. BRKIĆ PETROL BLATUŠA 9. HOLDINA ŠLJIVIK 10. ENERGOPETROL GL. STANICA 11. TIOIL NOVA ZENICA 12. ENERGOPETROL DOM ARMije 13. HOLDINA RASPOTOČJE 14. METALNO DRIVUŠA 15. AG METAL BRIST 16. BRKIĆ PETROL RADA KOVO 17. ORMAN LUKOVO POLJE 18. BRKIĆ PETROL BRODA 19. HIFA CRKVICE 20. PETROL BOLNICA
4	Skladište eksploziva	1. RUDNIK (KOD METALNOG)
5	Veće količine raznih zapaljivih materija	1. ALMY PEČUJ 2. EKOR KOMERC 3. PERO RASPOTOČJE 4. SALON NAMJEŠTAJA BOHA 5. SALON NAMJEŠTAJA 6. SALON NAMJEŠTAJA FANTASY RASPOTOČJE 7. INDUSTRIJSKA ZONA PEČUJ 8. EDNA M NEMILA 9. SHOPPING CENTAR DŽANANOVIĆ 10. BINGO CENTAR LUKOVO POLJE 11. DP MARKETI 12. KONZUM 13. ROBNA KUĆA BOSANKA 14. ROBNA KUĆA ZENIČANKA 15. POSLOVNA ZONA- ZEDA 16. BEST BLATUŠA 17. BOSABSKO NARODNO POZORIŠTE 18. MULTIPLEX EKTRAN ZENICA 19. HASS KOMERC 20. ADRIA PRODUKT 21. EKOR KOMERC LUKOVO POLJE 22. EKOR ZACARINA 23. EDO PROM TETOVO 24. KONZUM CRKVICE POSLUGA 25. DP MARKET KOD BOLNICE 26. TEPIH CENTAR LUKOVO POLJE 27. TEPIH CENTAR LUKOVO POLJE 2

²² Podatci preuzeti iz Procjene ugroženosti od požara grada Zenica.

		28. KINESKA RADNJA STADION 29. TOPLOTA BRIST 30. DŽANANOVIĆ BRIST 31. ITC ZENICA 32. CIMOS ZENICA 33. POLIKLINIKA 34. RUDNIK MRKOG UGLJA 35. PREVENT 36. ZENKO 37. UNION KOMERC 38. KANTONALMA BOLNICA 39. JU“ZAVOD ZA MEDICINU RADA“ZENICA 40. KPZ ZENICA 41. ŽELJEZARA ZENICA 42. RMLH ZENICA
6	Skladište opasnih materija	
7	Skladište boja i lakova	1. INTEGRA BRIST 2. MARKET KANAL 3. ALMY PEČUJ 4. PERO RASPOTOČJE 5. MAJA EXPORT-IMPORT 6. ART 7. LEPİR MEOKUŠNICE
8	Tvornica stočne hrane i silosi za žito	1. KREHIĆ BRIST 2. INPEK RASPOTOČJE 3. BOSNA VET GORAŽDANSKA 4. KALIN SK TOPČIĆ POLJE
9	Pilane i stolarije	1. NEMILA 2. SENČI BISTRIČAK 3. ŠERIĆI 4. DRIVUŠA 5. ALMY
10	Transformatorske stanice	
11	APOTEKE	1. APOTEKA BORIS KIDRIĆ 2. APOTEKE KOFARM 3. APOTEKE PHARMACIA

Građevine u kojima su sadržane radioaktivne, eksplozivne, otrovne i druge opasne materije na području grada Zenica. U tabeli broj 64. navedena su pravna lica sa vrstom i količinom opasne materije

Tabela 64.

Redni broj	Pravno lice	Vrsta opasne materije	Količina
1	JU“Kantonalna bolnica“Zenica	- Alkohol - Kisik - Radioaktivni izotopi	
2	Hoteli 1. ZENICA 2. DUBROVNIK 3. INTERNACIONAL 4. DOM RUDARA 5. ALMY 6. BISTRIČAK 7. HOTEL NEMILA 8. DOM PENZIONERA 9. FONTANA MOTEL 10. STUDENTSKI DOM 11. ČAGO LAŠVA		

Plinovod na području grada Zenica

Magistralni gasovod DN 400/50 bar Semizovac-Zenica na teritoriji općine/grada Zenica prolazi terenom iz pravca općine Kakanj preko Mošćanice, Perinog Hana, Klopči i dolazi do krajnje tačke a to je mjerna stanica u krugu željezare Arcelor Mittal, ukupne dužine cca 15 km. Blok stanica je u Perinom Hanu a blok, čistačka stanica je na desnoj obali rijeke Bosne kod prelaza preko iste u Zenici (lokacija Kanal- stari željeznički most). Na lokaciji Perin Han je blok, čistačka, mjerna stanica na kojoj je početak magistralnog gasovoda DN 400/50 bar Zenica-Travnik. Trasa ovog gasovoda ide od Perinog Hana prema općini Busovača a dužina na teritoriji Zenice je cca 6 km. Transport gasa gasovodom Semizovac-Zenica na godišnjem nivou iznosi cca 40 mil. Sm³ (40 000 000 Sm³), dok na gasovodu Zenica-Travnik trenutno nema transporta, tj. još uvijek nema priključenih potrošača.

Općina Žepče

Napominjemo da za područje općine Žepče nije urađena procjena ugroženosti od požara, ali imajući u vidu da možemo dati tražene podatke iste Vam tabelarno i dostavljamo. Objekti i građevine na području općine Žepče na kojima postoji opasnost od nastajanja i širenja požara prikazani su u tabeli 65.

Tabela: 65.

R/b	Zapaljiva materija	Naziv pravnog lica i lokacija
1.	Zapaljive tečnosti i plinovi Benzinske crpke	1. Zovko auto, ulica Prva bb 2. Zovko auto, Goliješnica bb 3. Energopetrol, M-17 Tatarbudžak 4. Aveo, Ljeskovica 5. Sliško, Grabovica bb 6. Sliško, Goliješnica bb 7. Sliško, Lupoglav bb 8. Sliško, Bistrica bb 9. Katava Petrol, Ponijevo bb 10. Bećirović, Željezno polje bb 11. Petrol, Begov Han bb 12. Dilaver, Begov Han bb 13. Elmont, Donja Golubinja 14. Hold Ina, Donja Golubinja 15. Marić, Donje Ravne bb 16. Čago Komerc, Donja Golubinja.
2.	Spremnici goriva i plina TERMINAL	1. Zovko auto, Goliješnica bb
3.	Veće količine raznih zapaljivih materija	1. Industrijsko poslovna zona Begov Han 2. Industrijsko poslovna zona Donja Golubinja 3. Industrijsko poslovna zona Goliješnica 4. Industrijsko poslovna zona Ljeskovica

		5. Industrijsko poslovna zona Poslovni centar XP Žepče 6. Industrijsko poslovna zona Polja 7. Uži centar grada sa svom infrastrukturom stambenih, javnih, obrazovnih, gospodarskih i drugih objekata.
4.	Transformatorske stanice	1. TS 35/10 Kv "Žepče" Žepče
5.	Skladište boja, lakova, ulja i maziva	2. "Ting" d.o.o. PC XC Žepče 3. "Hili" d.o.o. Bistrica bb Žepče 4. "Jasmin" d.o.o. Ljeskovica bb Žepče
6.	Pilane i stolarije	1. Pilana Makro drvo, Orahovica bb 2. Pilana Niko promet, Papratnica bb 3. Pilana Miško Holz, Papratnica bb 4. Stolarija Prograd Holz, Donja Golubinja bb 5. Pilana Nansi, Donja Golubinja 6. Pilana Tisa Komerc, Donja Golubinja bb 7. Pilana Tonino Holz, Ljubna bb 8. Pilana i parketara Budo export, Grabovica 9. Pilana Jozinović, Perković bb 10. Pilana Lončar, Ponijevo bb 11. Stolarija Barbara, Poslovni XP Centar 12. Proizvodnja namještaja Drvotim, XP Centar 13. Stolarska radiona Lupić, Tatarbudžak bb 14. Stolarska radiona Šimić, S.Radića bb 15. Proizvodnja namještaja A.M. Interstil, Donja Golubinja 16. Stolarska radnja Mulabdić Nedžad, Opšenik 17. Pilana Đuzel Group, Tatarbudžak bb 18. Proizvodnja montažnih kuća, Dom invest, Poslovni centar XP

#

2.10. Pregled glavnih energetske instalacije²³

Energetska infrastruktura na području ZDK²⁴

Elektroenergetsku djelatnost u ZOK obavljaju JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo (JP EP BiH d.d. Sarajevo), JP Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg-Bosne d.d. Mostar (JP EP HZHB d.d. Mostar) i Elektroprenos BiH. JP Elektroprivreda BiH i JP EP HZHB su javna preduzeća za proizvodnju, distribuciju i prodaju električne energije.

Na području ZOK postoji samo jedna termoelektrana - TE "Kakanj" u Kakanju. Ekonomski značaj TE "Kakanj" treba posmatrati sa sileg privrednog stanovita, s obzirom da je TE "Kakanj" Kakanj trenutno drugi proizvođač električne energije po veličini u BiH (kapaciteta oko 2,3 milijarde kWh za jednu godinu), čime godišnja proizvodnja od 2,3 milijarde kWh podmiruje 1/4 ukupne potrošnje u BiH.

Proizvodnja električne energije u ZOK je veća od potrošnje, odnosno ZOK vlastitom proizvodnjom električne energije u potpunosti zadovoljava svoje energetske potrebe i višak proizvedene energije daje u elektroenergetski sistem BiH.

ZOK ima velike potencijalne mogućnosti za iskoristavanje hidroenergetskog potencijala u smislu izgradnje malih hidroelektrana za proizvodnju električne energije. Glavni tok rijeke Bosne nosi 57% ukupnog bruto hidroenergetskog potencijala ZOK. Od svih pritoka rijeke Bosne najznačajnija je rijeka Krivaja koja nosi 20% ukupnog bruto hidroenergetskog potencijala ZDK. Za kapitalne investicije su kao prioritetni projekti navedeni HE Vranduk, HE Janjici i HE Kovanici a koje će biti locirane u ZDK.

BiH nema svojih izvora prirodnog plina tako da je njeno snabdijevanje ovim energentom u potpunosti utemeljeno na uvozu. Postojeća trasa Zvornik-Sarajevo-Semizovac-Zenica u ZDK opslužuje potrebe malog broja privrednih subjekata u općinama Visoko, Kakanj i Zenica. Planirana je izgradnja pravca gasovoda Visoko-Brnjaci, nastavak izgradnje gasovoda Semizovac-Zenica prema Travniku, te nastavak izgradnje trase gasovoda od Zenice prema hrvatskoj gasovodnoj mreži prolazeći kroz Grad Zenica, općine Zepce, Maglaj, Tesanj, Doboj Jug i Usora.

Koristenje biomase kao izvora energije nudi veliku prednost u poređenju sa tradicionalnim izvorima energije, kao i drugim obnovljivim izvorima. Da bi se podstaklo korištenje energije biomase u ZDK potrebno je sprovesti studije za procjenu fizičke i ekonomske raspoloživosti različitih vrsta biomase, uključujući drvo i drvene otpade, kao i poljoprivredni otpad i usjeve, te uspostaviti program pomoći za nabavku strojeva za skupljanje, prijevoz i obradu biomase te uvođenje evropskih standarda i regulative za goriva iz biomase kako bi se olaksalo njeno energetske korištenje, što rezultira nužnošću donošenja propisa koji bi olakšali razvoj tržišta, te povećali povjerenje potrošača.

Zbog ekonomskih karakteristika fotonaponskih sistema neophodno je da se uvede sistem podrške i tako omogućiti značajnija proizvodnja električne energije iz ovog obnovljivog izvora. Korištenje

Sistemi daljinskog grijanja su postojali i još uvijek postoje u većim gradovima. Većina tih sistema je u dosta lošem stanju, ne održavana i zastarjela, te je potrebna njihova značajna modernizacija. Postojeće toplane i pripadajuća oprema, posebno kotlovnice, stare su između 20 i 25 godina, tj. na rubu svoga radnog vijeka, što rezultira niskom efikasnošću sistema. Urađene analize situacije toplinarstva u većim urbanim centrima ZDK (Zenica, Kakanj, Tesanj, Breza), ukazuju da je naročita koncentracija toplinskih preduzeća sa sistemima daljinskog grijanja na područjima bazena nalazišta uglja, pa je određen broj sistema vezan za lokalne termoelektrane i veće industrijske kapacitete koji koriste lokalno gorivo.

²³ Podaci preuzeti iz Prostornog plana ZDK 2009-2029.

²⁴ Podaci preuzeti iz informacije koju smo dobili od Ministarstva privrede ZDK.

Veci urbani centri, posebno oni srnjesteni u blizini znacajnih industrijskih kapaciteta i termoelektrana, koriste daljinsko grijanje u znacajnijem opsegu (Zenica, Kakanj, Tesanj, Breza). Vecina dornacinstava, s obzirom na nisku razinu prihoda po stanovniku koriste kao izvor grijanja ugalj, drvo i elektricnu energiju. Postojece toplane i pripadajuca oprema, posebno kotlovnice, stare su izmedu 20 i 25 godina, tj. na rubu svoga radnog vijeka, sto rezultira niskom efikasnoscu sistema.

Postojeca trasa Zvornik-Sarajevo-Semizovac-Zenica u ZDK opsluzuje potrebe malog broja privrednih subjekata u opcinama Visoko, Kakanj i Gradu Zenici. ZOK posjeduje znacajan potencijal kada je u pitanju sunceva energija. Energija vjetra kao obnovljivog izvora preporucuje se na podrucju ima ZDK gdje prirodne karakteristike to omogucavaju.

Elektricna energija

U narednoj tabeli datje pregled planiranih i ostvarenih kolicina elektricne energije, odnosno, potrosnja u Kantonu u 2015. godini i plan potreba za 2016. godinu, kao i proizvodnja u termoelektranama ZO TE "Kakanj"d.o.o. Kakanj i "Natron-Hayat"d.o.o. Maglaj;

Elektro-energetski sistem je na podrucju Zenicko - dobojskog kantona u 2015. godini funkcionisao stabilno, kako u oblasti proizvodnje, tako i u oblasti prijenosa i distribucije elektricne energije. Zahvaljujuci tome omoguceno je kontinuirano snabdjevanje elektricnom energijom. Tehnicko-tehnoloski uslovi za dalji rast proizvodnje objektivno postoje, ali u najvecoj mjeri zavise o mogucnostima isporuke i potreba (potrosnje) elektricne energije. Snabdjevenost trzista, odnosno, potrosaca elektricnom energijom, tokom cijele prethodne godine bila je zadovoljavajuca i u skladu sa potrebama. Izgradnja HE "Janjici"- protocne pribranske elektrane, instalirane snage 13,3 MW i godisnje proizvodnje 68 GWh, planirana je na rijeci Bosni, na podrucju Zenice.

Investicija izgradnje HE "Janjici" je vrijedna 68,5 miliona KM, a bit ce finansirana iz kredita i sredstava JP Elektroprivreda BiH.

Na podrucju Zenicko-dobojskog kantona, u 2016. godini, planirano je predati potrosacima kolicine elektricne energije u iznosu 758.631,08 [MWh]. Prilikom izrade Bilansa za 2016. godinu u Federaciji Bosne i Hercegovine osnovno polaziste predstavlja zadovoljenje ocekovane potrosnje elektricne energije na podrucju Federacije, a time i na podrucju Zenicko-dobojskog kantona. Planiranim sanacionim i rehabilitacionim radovima proizvodnih kapaciteta u prethodnim godinama obezbijedeni su uslovi da se, u okviru realnih mogucnosti, planira na optimalan nacin rad elektro-energetskog sektora.

Vlada Federacija Bosne i Hercegovine je, u cilju dugorocnog osiguranja elektricne energije u Federaciji, donijela Odluku kojom se utvrduje javni interes za izgradnju sest termoelektrana, 16 hidroelektrana i sest vjetroelektrana. Na podrucju Zenicko-dobojskog kantona planirano je KAKANJ I blok 81 300 MW; Kakanj Ikombi ciklus 100 MW . Na podrucju Zenicko-dobojskog kantona planirano je HE Krusevo sa HE Zeleni vir u Olovu (instalirane snage (9,75+2,13) MW), i HE Vranduk i HE Janjici u Zenici (instalirane snage 19,63 MW + 13,30 MW).

Evropska investicijska banka (EIB) odobrila je kredit JP Elektroprivreda BiH u iznosu 37,5 miliona eura za realizaciju projekta izgradnje Hidroelektrane "Vranduk". HE "Vranduk" je planirana kao protocno postrojenje derivacionog tipa sa vise objekata koji ce funkcionalno predstavljati jednu cjelinu. Ukupna snaga HE "Vranduk" iznosice 19,63 MW dok je predvidena godisnja proizvodnja 96,38 GWh.

Izgradnja HE "Janjici"- protocne pribranske elektrane, instalirane snage 13,3 MW i godisnje proizvodnje 68 GWh, planirana je na rijeci Bosni, na podrucju Zenice. Investicija izgradnje HE "Janjici" je vrijedna 68,5 miliona KM, a bit ce finansirana iz kredita i sredstava JP Elektroprivreda BiH. Prikaz u tabeli 66.

sektor	potrošnja 2013. 20dina	potrošnja 2014. 20dina	potrošnja 2015. 20dina	potrošnja 2015.god.
				potrošnja 2014.god. [%]
INDUSTRIJA	216.127	189.415	349.308,81	184,41
DOMACINSTVA	366.434	370.850	376.636,70	101,56
UKUPNO	582.561	560.265	725.945,51	129,57

Obzirom na provedene aktivnosti na izgradnji, sanaciji i održavanju objekata prijenosne i distributivne mreže i ostvaren visok stepen pogonske spremnosti elektrana i dalekovoda, prema Bilansu energetske potrebe Federacije Bosne i Hercegovine za 2016. godinu, nastavlja se modernizacija u daljem osposobljavanju sistema upravljanja, kao i sistema veza.

Bosna i Hercegovina je ratificirala Ugovor o uspostavi energetske zajednice Jugoistočne Evrope 2006. godine. Svaka ugovorna strana se obavezuje da će izraditi plan implementacije Direktive 2001/77/EC Evropskog parlamenta i Vijeća o promociji električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora. Cilj ove Direktive je porast proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora na unutrašnjem tržištu.

Elektroenergetsku djelatnost u Ze-dio kantonu obavljaju JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo (JP EP BiH d.d. Sarajevo), JP Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg-Bosne d.d. Mostar (JP EP HZHB d.d. Mostar) i Elektroprenos BiH. JP Elektroprivreda BiH i JP EP HZHB su javna preduzeća za proizvodnju, distribuciju i prodaju električne energije. Dio preduzeća Elektroprivreda BiH koji obavlja proizvodnju električne energije, a koji se nalazi na području Ze-dio kantona, je Termoelektrana Kakanj. Dio preduzeća Elektroprivreda BiH koji obavlja distribuciju i prodaju električne energije na većem dijelu područja Ze-dio kantona je Podružnica Elektrodistribucija Zenica (elektroenergetski objekti nazivnog napona do 35kV). Dio preduzeća Elektroprivreda HZHB koji obavlja distribuciju i prodaju električne energije na dijelu rubnih područja Ze-dio kantona je Distributivno područje Centar (dijelovi općina Žepče, Vareš i Usora). Elektroprenos BiH je jedinstvena državna kompanija u Bosni i Hercegovini za prenos električne energije (elektroenergetski objekti nazivnog napona 110kV, 220kV i 400kV)..

2.11. Pregled značajnih građevina u kojima povremeno ili stalno boravi veći broj lica Breza

PREGLED GRAĐEVINA U KOJIMA POVREMENO ILI STALNO BORAVI VEĆI BROJ LICA

1. Osnovna škola "Safvet Beg Bašagić" u Mahali sa područnim školama u Župči i Slivnu.
2. Osnovna škola „Enver Čolaković „ u Brezi.
3. Mješovita srednja škola „Mehmedalija Mak Dizdar “ i Gimnazija „Muhsin Rizvić“ u zajedničkom objektu u Brezi.
4. Obdanište „Umihana Čuvidina“ u Brezi.
5. Javna Ustanova „Dom zdravlja “ Breza.
6. Biblioteka „Muhammed Kantardžić “ u Brezi.
7. Kino sala „Sretno Breza“(Objekat u kome povremeno boravi veći broj lica)

Doboj-jug

Objekti i građevina u kojima boravi veći broj osoba je prikazan u tabeli broj 67. Takođe u navedene objekte se ubrajaju i vjerski objekti koji su izgrađeni na ovom području.

Tabela 67.

Redni broj	Naziv pravnog lica i lokacija	Broj lica koja borave	Direktori(ime i prezime telefon)	Odgovorna osoba za zaštitu od požara(ime i prezime telefon)
1.	JU OŠ „21MART“ Doboj Jug	356	Bečić Amir tel,fax 032/691-909 mob.061/833-469	Bečić Amir tel,fax 032/691-909 mob.061/833-469
2.	JU „Područna škola“ Mravići	56	Bečić Amir tel,fax 032/691-909 mob.061/833-469	Bečić Amir tel,fax 032/691-909 mob.061/833-469
3.	JZU „Poliklinika“ Doboj Jug	24	Čabrić Emir tel.032/691-624	Čabrić Emir tel.032/691-624

Kakanj

U tabelarnom prikazu koji slijedi dat je pregled značajnijih građevina u kojima stalno ili privremeno boravi veći broj lica, a koje je potrebno posmatrati sa aspekta protupožarne zaštite. Tabelarni prikaz 68.

Tabela 68.

Redni broj	Naziv ustanove	Adresa ustanove	Udaljenost od PVJ u km	Min.potrebno vrijeme za dolazak PVJ u min.	Broj zaposlenih
1.	Općina Kakanj	Branilaca bb	2,4	5	130
2.	JP Grijanje d.o.o.	Alije Izetbegovića 51/1	2,2	5	44
3.	JP Vodokom d.o.o.	Alije Izetbegovića 51/1	2,2	5	144
4.	JU Dom zdravlja	ZPO 50	3,2	8	175
5.	JU gradska biblioteka	Šehida 5	1,6	5	7
6.	JU Centar za socijalni rad	309 Brdske brigade 17	3,3	10	12
7.	JU Kulturno-sportski centar	Šehida 5	1,6	5	15

Srednjoškolske ustanove prikazane u tabeli 69.

Tabela 69.

Redni broj	Naziv ustanove	Adresa ustanove	Udaljenost od PVJ u km	Min.potrebno vrijeme za dolazak PVJ u min.	Broj zaposlenih	Broj učenika
1.	Gimnazija „Muhskin Rizvić“	Ulica Šehida 32	1,6	5	48	371
2.	Srednja tehnička škola „Kemal Kapetanović“	Ulica Šehida 32	1,6	5	57	503
3.	Mješovita srednja škola Kakanj	Ulica Šehida 32	1,6	5	78	550

Osnovne i područne škole na području općine Kakanj:

Na području općine kakanj ima 28 ustanova za osnovno obrazovanje, i to 6 centralnih i 22 područne osnovne škole. U sljedećem tabeli 70., dat je pregled osnovnoškolskih ustanova koje djeluju na području općine Kakanj.

Tabela 70.

Redni broj	Naziv ustanove	Adresa ustanove	Udaljenost od PVJ u km	Min.potrebn o vrijeme za dolazak PVJ u min.	Broj zaposlenih	Broj učenika
1.	OŠ Hamdija Kreševljaković	Šehida br.2..	1,5	4	81	988
2.	OŠ Mula M. Bašeskija	Rudarska 17.	3,2	10	60	746
3.	Područna škola Tršće	Tršće	9,5	25	30	166
4.	Područna škola Bijele vode	Bijele vode	9	25	4	44
5.	Područna škola Zagrađe	Zagrađe	8,9	25	3	16
6.	Područna škola Vukanovići	Vukanovići	14,6	40	2	4
7.	OŠ Omer Mušić	Brežani	5,7	15	67	390
8.	Područna škola Čelikovina	Ričica	7,9	20		37
9.	Područna škola Bištrani	Bištrani	9,8	25		29
10.	Područna škola Veliki Trnovci	Veliki Trnovac	13,5	40		21
11.	Područna škola Nažbilj	Nažbilj	18,7	40		8
12.	Područna škola Kraljeva Sutjeska	Kraljeva Sutjeska	10,8	20		11
13.	OŠ 15.April Doboj	29.novembar 35.	3,8	8	72	337
14.	Područna škola Naselje TE	Naselje TE	5,5	15		136
15.	Područna škola Čatići	Čatići	2,9	8		46
16.	Područna škola Slapna gora	Slapna Gora	6,7	25		12
17.	Područna škola Slapnica	Slapnica	6,9	25		11
18.	Područna škola Sebinje	Sebinje	14,7	50		3
19.	OŠ Rešad Kadić	Brnjic	17,7	60,1	42	290
20.	OŠ Ahmed Muradbegović	Donji Kakanj	6,5	20	60	175
21.	Područna škola Bilješevo	Bilješevo	12,1	30		179
22.	Područna škola Modrinje	Modrinje	14,8	35		21
23.	Područna škola Rošćevina	Rošćevina	4,5	15		21
24.	Područna škola Desetnik	Desetnik	6,4	20		24
25.	Područna škola Gora	Gora	14,1	45		5

U općini Kakanj nalaze se dvije ustanove za predškolski odgoj i obrazovanje. U slijedećoj tabeli 71., dat je pregled istih.

Tabela 71.

Redni broj	Naziv ustanove	Adresa ustanove	Udaljenost od PVJ u km	Min.potrebn o vrijeme za dolazak PVJ u min.	Broj zaposlenih	Broj učenika
1.	JU za predškolski odgoj i obrazovanje Mladost	ZPO 66	3,05	8	27	155
2.	PPU Pčelica i Med	ZPO 52	3,05	8	6	43

Maglaj

Na području općine Maglaj navedene su slijedeće ustanove u kojima boravi veći broj lica. Vjerski i drugi objekti nisu prikazani u Procjeni ugroženosti od požara općine Maglaj.²⁵ Podatci prikazani u tabeli broj 72.

Tabela 72.

Redni broj	Naziv pravnog lica	Broj lica koja borave
1.	JU OŠ „Maglaj“ Maglaj	783
2.	JU Prva Osnovna škola	939
3.	JU OŠ Novi Šeher	642
4.	JU Mješovita srednja škola	833
5.	JU Opća gimnazija Edhem Mulabdić	364
6.	JU Dom kulture Edhem Mulabdić	9
7.	JU Dječiji vrtić	85
8.	JU Centar za socijalni rad	9
9.	Sportske dvorana	5
10.	JU Dom zdravlja	95

Olovo

Na području općine Olovo navedene su slijedeće ustanove u kojima boravi veći broj lica. Vjerski i drugi objekti nisu prikazani u Procjeni ugroženosti od požara općine Olovo. U tabelama 73. i 74, dat je prikaz naprijed navedenih ustanova.

Tabela 73.

Institucija	Mjesto	Vrsta djelatnosti	Broj ljudi cca
Općina Olovo - organ uprave	Olovo	Usluge građanima	70
JZU BRC "Aquaterm"	Olovo	Zdravstveni turizam	200
JZU "Dom zdravlja"	Olovo	Prim. I sek. Zdravstvena zaštita	100
JU "Centar za socijalni rad"	Olovo	Socijalna zaštita	10
JU "Veterinarska stanica"	Olovo	Zaštita životinja	5

²⁵ Podatci preuzeti iz Procjene ugroženosti od požara općine Maglaj.

Školske ustanove

Tabela 74.

Nivo obrazovanja	Mjesto	Br.nastavnika	Br. Učenika
MSS "Musa Ćazim Ćatić"	Olovo	52	463
OŠ "Olovo"	Olovo	18	375
PŠ. "Olovo"	Olovske luke	5	78
PŠ. "Olovo"	Dugandžići	2	17
PŠ. "Olovo"	Petrovići	1	5
PŠ. "Olovo"	Musići	2	26
PŠ. "Olovo"	Kruševo	1	12
OŠ "Hasan Kikić"	Solun	23	176
OŠ "Hasan Kikić"	Milankovići	1	8
OŠ "Hasan Kikić"	Careva ćuprija	24	121
OŠ "Hasan Kikić"	Kamensko	2	18
OŠ "Hasan Kikić"	Jelaške	2	35
OŠ "Hasan Kikić"	Čuništa	2	27

Tešanj²⁶

Pregled građevina u kojima povremeno ili stalno boravi veći broj lica (škole, vrtići, jaslice, đачki i studentski domovi, domovi penzionera, bolnice, sportski objekti, kulturno-umjetnički i historijski objekti) Prikazani u slijedećim tabelama 75. i 76.

*Školski objekti***Tabela 75.**

Red. br.	NAZIV PRAVNOG LICA	LOKACIJA	ORJENTACIONI BROJ PRISUTNIH OSOBA
1.	JU GIMNAZIJA „Musa Ćazim Ćatić“	Dolac, Raduša	230
2.	JU MJEŠOVITA SREDNJA ŠKOLA	Dolac, Raduša	600
3.	JU SREDNJA STRUČNA ŠKOLA	Dolac, Raduša	460
4.	O.Š. „HUSO HODŽIĆ“	ul.Braće Pobrić	450
5.	O.Š.„GAZI-FERHAT BEG“	Jablanica	190
6.	O.Š. „1. MART“	Ul.Husein Kapetana Gradašćevića, Jelah	400
7.	O.Š.„ABDULVEHAB ILHAMIJA“	Kalošević	230
8.	O.Š. „KULIN BAN“	Tešanjka	240
9.	O.Š. „MUSTAFA MULIĆ„	Šije	210
10.	O.Š. „DŽEMAL BJEDIĆ“	Miljanovci	
11.	O.Š. „9. SEPTEMBAR“	Medakovo	245
12.	O.Š.„REŠAD KADIĆ“	Krndija	320

²⁶ Podatci preuzeti iz Procjene ugroženosti od požara općine Tešanj.

Tabela 76.

Red. br.	NAZIV PRAVNOG LICA	LOKACIJA	ORJENTACIONI BROJ PRISUTNIH OSOBA
1.	JU OPĆA BOLNICA	Ul.Braće Pobrić, Tešanj	300
2.	JU DOM ZDRAVLJA „Izudin Mulabećirović Izo“ SA POLIKLINIKOM	Ul.Braće Pobrić, Tešanj	140
3.	JU CENTAR ZA KULTURU I OBRAZOVANJE	Trg Alije Izetbegovića, Tešanj	10 (povremeno 450 u kino dvorani)
4.	JU CENTAR ZA SOCIJALNI RAD	Tešanj,	15
5.	JU SPORTSKO-REKREACIONI CENTAR TEŠANJ	Raduša, Tešanj	50 (povremeno do 1000 sportski i kulturni događaji)
6.	JU MUZEJ	Trg Alije Izetbegovića, Tešanj	30 povremeno
7.	OPĆINA TEŠANJ	Trg Alije Izetbegovića, Tešanj	106
8.	JP RAD	Ul. Patriotske lige, Tešanj	50

Usora

Na području općine Usora djeluje samo jedna Osnovna škola i to: OŠ Ivana fra Frane Jukića smještena u naselju Sivša bb, kao i Mješovita srednja škola Stjepan Radić u mjestu Žabljak bb.²⁷ Takođe tu su i vjerski objekti koji nisu prikazani u tabelarnom prikazu. Pregled ustanova dat u tabeli 77.

Tabela 77.

	Naziv škole	Adresa	Naselje
1.	OŠ Ivana fra Frane Jukića	Sivša bb.	Sivša
2.	Mješovita srednja škola Stjepana Radića	Žabaljak bb	Žabljak
3.	Zgrada općine Usora	Sivša bb	Sivša

²⁷ Podatci preuzeti sa zvanične stranice Pedagoškog zavoda ZDK.

Vareš

Tabelarni pregled građevina u kojima boravi veći broj osoba prikazanu u tabeli 78., 79., 80., 81. i 82., i 83.²⁸

Javne ustanove

Tabela 78.

Red.broj.	Naziv građevine	Adresa	Kontakt
1.	Općina Vareš	Zvijezda 34	032/848-100
2.	JU Centar za socijalni rad Vareš	Zvijezda bb Vareš	
3.	JU Zavod za zapošljavanje	Zvijezda 41	032/849-260
4.	JU Zavod zdravstvenog osiguranja	Zvijezda 6	032/849-070
5.	Porezna ispostva Vareš	Zvijezda G blok	032/843-075
6.	Centar za kulturu i edukaciju Vareš	Put Mira	
7.	JU Opća Biblioteka Vareš	Put Mira	
8.	Centar za socijalni rad Vareš	Zvijezda bb	032/849-480
9.	Vareš stan doo Vareš	Korovvinjići 1	032/845-202

Prodajni centri, hoteli, kino dvorane

Tabela 79.

Red.broj	Naziv građevine	Adresa	Kontakt
1.	Motel Centar	Put Mira 39	032/849-610

Srednjoškolske ustanove

Tabela 80.

Red.broj.	Naziv ustanove	Adresa ustanove	Kontakt informacije	Odgovorna osoba
1.	MSŠ NORDBAT 2	Zvijezda 34	032-465-308	Direktor

Osnovnoškolske ustanove

Tabela 81.

Red.broj.	Naziv ustanove	Adresa ustanove	Kontakt informacije	Odgovorna osoba
1.	Osnovna škola Vareš Majdan	Perunska broj 24	032-465-324	Direktor
2.	Područna škola Dabravine	Dabravine bb	032/465-324	Direktor
3.	Područna škola Budoželje	Budoželje bb	032/465-324	Direktor
4.	Područna škola Striježovo	Striježovo bb	032/465-324	Direktor
5.	Područna škola Kokošćići	Kokošćići bb	032/465-324	Direktor

²⁸ Podatci preuzeti iz dopisa koji su nam dostavili iz općine Vareš, tj. Član radne grupe za izradu procjene ugroženosti od požara gosp. Anel Fatić.

6.	Područna škola Ravne	Ravne bb	032/465-324	Direktor
7.	Osnovna škola Vareš	Put Mira 37	032/849-250	Direktor
8.	Područna škola Pogar	Pogar bb	032/849-250	Direktor
9.	Područna škola Pržići	Pržići bb	032/849-250	Direktor
10.	Područna škola Očevija	Očevija bb	032/849-250	Direktor
11.	Područna škola Ligatići	Ligatići bb	032/849-250	Direktor
12.	Područna škola Dragovići	Dragovići bb	032/849-250	Direktor
13.	Područna škola Vijaka	Vijaka bb	032/849-250	Direktor

Predškolske ustanove

Tabela 82.

Red.broj.	Naziv ustanove	Adresa ustanove	Kontakt informacije	Odgovorna osoba
1.	JU Dječije obdanište Vareš	Zvijezda 22	032/845-021	Direktor

Ostale građevine u kojima privremeno ili stalno boravi veći broj lica

Tabela 83.

Red.broj	Naziv	Adresa	Kontakt informacije
1.	Parić doo		032/843-480
2.	MPM doo Vareš	Benići 32 Vareš	032 / 843 140
3.	Kuća susreta doo Vareš	Bijel Borje bb	32-845 550
4.	Mega Comerc doo Vareš	Zvijezda 77	061 785 134
5.	Pekara Real doo Vareš	Zvijezda br.33	
6.	„Gradina „poljoprivredna i uslužna zadruga	Dabravine bb	
7.	Ljaljić-Tours doo Čelić		
8.	Ribnjak doo Vareš	Strica bb	032/841-010
9.	Perun doo Vareš	Put Mira 39	
10.	Bh Pošta	Put mira 15 0-4	
11.	Uni Credit Bank Vareš	Put Mira	
12.	Elektroprivreda	Put Mira O-1	32 843-100
13.	Restoran Šećerka	Korovinjići 4	061/307-543

Zgrada općine Visoko,

Tabela 84.

Redni broj	Naziv ustanove	Adresa ustanove	Udaljenost od PVJ u km	Minimalno potrebno vrijeme za dolazak PVJ u min.	Broj zaposlenih	Broj povremeno prisutnih lica
1.	Općina Visoko	Alije Izetbegovića 12A	1,5	3,6	97	300

Srednjoškolske ustanove

Tabela 85.

Redni broj	Naziv ustanove	Adresa ustanove	Udaljenost od PVJ u km	Minimalno potrebno vrijeme za dolazak PVJ U min.	Broj zaposlenih	Broj učenika
1	Gimnazija "Visoko"	Musala 23	1,5	3,6	58	535
2	Mješovita srednja škola "Hazim Šabanović"	Branilaca 24	0,8	1,92	97	1.024
3	Franjevačka klasična gimnazija	Bosne Srebrene	1,5	3,6	100	
4	Medresa "Osman - ef. Redžović"	Veliko Čajno	5	12	55	240

Osnovne škole

Tabela 86.

Redni broj	Naziv ustanove	Adresa ustanove	Udaljenost od PVJ u km	Minimalno potrebno vrijeme za dolazak PVJ U min.	Broj zaposlenijih	Broj učenika
1	OŠ "Kulin Ban"	Gornje Rosulje 1			63	639
2	OŠ "Safvet-beg Bašagić"	Donja Mahala 42			78	943
3	OŠ "Mula Mustafa Bašeskija"	Donje Moštre ²³	6	14,4	94	1169
4	OŠ "Musa Čazim Čatić"	Veliko Čajno	6	14,4	50	444
5	OŠ "Mehmedalija Mak Dizdar"	Dobrinje	12	28,8	37	344
6	OŠ "Alija Nametak"	Buci 74	3	7,2	47	448
7	Osnovna muzička škola "Avdo Smajlović ²⁴	Islamovića 6				

²⁹ Podaci preuzeti iz Procjene ugroženosti od požara općine Visoko

Redni broj	Naziv tržnog centra	Udaljenost od PVJ u km	Minimalno potrebno vrijeme za dolazak PVJ <i>U min.</i>	Broj zaposlenih	Broj povremeno prisutnih
1	SUŠA	0.3	0.72		
2	IGM	0.5	1.2		
3	BINGO	1.0	2.4		
4	KOVO	1.5	3.6		
5	INTEREX	0.5	1.2		

Kulturno – sportski objekti

Značajnije građevine u kojima privremeno boravi veći broj osoba, a koji su smješteni na područja općine Visoko svakako su i kulturno sportski objekti prikazani

1. Gradsko kino „VISOKO“
2. KSC „Mladost“
3. Kulturni centar „ALTINDAG-VISOKO“
4. Sportska dvorana u krugu bivše kasarne
5. Gradski stadion „Luke Visoko“, kao i drugi fudbalski stadioni po mjesnim zajednicama.
6. Zavičajni muzej

Vjerski objekti

Vjerski objekti su također su objekti u kojima povremeno boravi veći broj ljudi.

Na području općine Visoko značajni su objekti Medžlisa Islamske zajednice visoko, a radi se o 9 džamija u gradskom području i 21 džamiji u ostalim područjima općine. Pored toga tu su svakako i pravoslavna crkva Svetog Prokopije i katolička crkva u Zimči.

Zdravstvene ustanove

JU "Dom zdravlja sa poliklinikom" Visoko pruža zdravstvenu zaštitu za oko 40.000 stanovnika općine Visoko u objektu Ustanove u Visokom i tri punkta u MZ Moštre, Buci i Gračanica.

Stambeni objekti

U kategoriju objekata u kojima stalno ili povremeno boravi veći broj lica, a koji su važi za izradu procjene ugroženosti, dakako se mogu svrstati i stambeni objekti u užem gradskom jezgri. „Stambene zgrade u Lukama pod nazivom zgrada A, B, C i D, zgrade pod nazivom Lamela od 1 do 4 sa brojem stambenih jedinica od 18 do 62.“

Pored navedenog stambenog naselja tu je i naselje koje se nalazi uz gradski fudbalski stadion, gdje je smješteno 40 stambenih zgrada sa između 16 i 36 stambenih jedinica i spratnošću od 2 do 4 sprata.

Zavidovići³⁰

Pravilnikom o razvrstavanju građevina, građevinskih dijelova i prostora u kategorije ugroženosti od požara, osim građevina u kojima se proizvode, prerađuju ili uskladištavaju zapaljive tečnosti, u kategorije ugroženosti razvrstane su i sve građevine javne i poslovne namjene u kojima se okuplja 20 ili više osoba i to na načina da su:

³⁰ Preuzeto iz Procjene ugroženosti požara za područje općine Zavidovići.

- javne i poslovne građevine koje imaju prostorije za okupljanje više od 1000 osoba razvrstane u IIa kategoriju;
- javne i poslovne građevine koje imaju prostorije za okupljanje od 500 - 1000 osoba razvrstane u II b kategoriju;
- javne i poslovne građevine koje imaju prostorije za okupljanje od 300 - 500 osoba razvrstane u III kategoriju, a
- javne i poslovne građevine koje imaju prostorije u kojima se okuplja 20 - 300 osoba razvrstane su u IV kategoriju.

Pregled ovih objekata dat je u tabeli 88.

Tabela 88.

Red. broj		kapacitet
	Obrazovne institucije	
1.	Objekat : J.U. "Gradski dječiji vrtić" Zavidovići	120
	Osnovne škole	
2.	Objekat : J.U. "Prva osnovna škola" Zavidovići	1.095
3.	Objekat : J.U. "Druga osnovna škola" Zavidovići	772
4.	Objekat : J.U. "Osnovna škola gostović" Gostović	548
5.	Objekat : J.U. "Osnovna škola Kovači" Kovači	642
6.	Objekat : J.U. "Osnovna škola Hajdarevići" Hajdarevići	517
7.	Objekat : J.U. "Osnovna škola Vozuća" Vozuća	550
	Srednje škole	
8.	Objekat : J.U. "Gimnazija" Zavidovići	450
8.	Objekat : J.U. "Srednja stručna škola" Zavidovići	466
19.	Objekat : J.U. "Srednja tehnička škola" Zavidovići	780
	Hoteli	
11.	Objekat : Hotel "Kristal" Zavidovići	
	Restorani	
12.	Objekat : "Sirano "	
13.	Objekat : "Fontana "	
14.	Objekat : "Lovački dom "	
15.	Objekat : "Solaris"	
16.	Objekat : "Restoran Kamenica"	
	Ostali objekti	
17.	Objekat : Centar za kulturu	
18.	Sportski objekti	
19.	Robne kuće i hipermarketi	
20.	Tržni centri	
21.	Diskotke i noćni klubovi	

Zenica³¹

Pregled građevina u kojima boravi veći broj ljudi:

a) Vrtići

- Vrtić „Pinokio“
- Vrtić „Begagića“
- Vrtić „Pčelica“
- Vrtić „Kekec“
- Vrtić „Kananinac“
- Vrtić „Poletarac“
- Vrtić „Lipa“
- Vrtić „Radakovo“

³¹ Podatci preuzeti iz dopisa gradske Službe civilne zaštite Zenica koji je tražen da se dostavi radnoj grupi.

b) Kulturne institucije

- Bosansko narodno pozorište
- Muzej Grada Zenica
- Opća biblioteka Zenica
- Škole na području grada Zenice³²

Tabela 89.

Naziv škole	Adresa	Naselje	Telefon	e-mail
OŠ "Meša Selimović"	Talića brdo 14	Zenica	032-460-338(D) 032-460-337(FX) 032-460-336(S) 032-460-340(Pom) 032-460-339(Ped)	osmesaze@bih.net.ba
OŠ "Miroslav Krleža"	Travnička cesta 8	Zenica	032-460-520(D) 032-460-524(FX) 032-460-521(S) 032-460-523(Pom) 032-460-522(Ped)	krlezamiroslav@bih.net.ba
OŠ "Musa Ćazim Ćatić"	Školska 23	Zenica	032-460-342(D) 032-460-343(FX) 032-460-341(S) 032-460-345(Adm) 032-460-344(Ped)	mccatic@bih.net.ba
OŠ "Mak Dizdar"	Čurukovića put 17	Crkvice	032-460-347(D) 032-460-346(FX) 032-460-348(S) 032-460-349(Pom) 032-460-350(Ped)	makd.zen@bih.net.ba
OŠ "Hasan Kikić"	Tetovska 351	Tetovo	032-460-588(DiF) 032-460-585(S) 032-460-587(Adm) 032-460-584(Pom) 032-460-586(Ped)	hkikic@bih.net.ba
OŠ "Skender Kulenović"	Mustafe Čauševića 1	Radakovo	032-460-352(DiF) 032-460-351(S) 032-460-355(Adm) 032-460-354(Pom) 032-460-353(Ped)	skenderkulenovic@bih.net.ba
OŠ "Aleksa Šantić"	Bistua Nova 213	Perin Han	032-465-033(D) 032-465-034(FX) 032-465-035(S) 032-465-036(Adm) 032-465-032(Ped)	aleksasantic@bih.net.ba
OŠ u sastavu KŠC "Sveti Pavao"	Aska Borića 20	Zenica	032-449-105 032-449-112	ksc.ze.osn@gmail.com
Škola za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju osoba sa poteškoćama u psiho-fizičkom razvoju Zenica	M. Tarabara 10	Zenica	032-460-362(D) 032-460-362(FX) 032-460-360(S) 032-460-363(Ped) 032-460-361	osszenica@yahoo.com
OŠ "Edhem Mulabdić"	Londža 99	Zenica	032-460-528(D) 032-460-529(FX) 032-460-527(S)	edhemmulabdic@bih.net.ba

³² Podatci preuzeti sa zvanične Web stranice Pedagoškog zavoda ZDK.

			032-460-526(Pom) 032-460-525(Ped)	
OŠ "Vladimir Nazor"	Sarajevska 20	Zenica	032-460-531(D) 032-460-532(FX) 032-460-533(S) 032-460-534(Adm) 032-465-047(Ped)	osvladimirnazor@bih.net.ba
OŠ "Hamza Humo"	Babino	Babino	032-460-591(D) 032-460-589(FX) 032-460-590(S) 032-460-593(Rac) 032-460-592(Ped)	os.hamza.humo@hotmail.com
OŠ "Arnauti"	Arnauti bb	Arnauti	032-465-026(D) 032-465-023(FX) 032-465-021(S) 032-465-024(Adm) 032-465-025(Ped)	os.arnauti@yahoo.com
OŠ "Ahmed Muradbegović"	Stranjani	Stranjani	032-460-536(DiPom) 032-460-539(FX) 032-460-535(S) 032-460-537(Adm) 032-460-538(Ped)	os.ahmedmuradbegovic@hotmail.com
OŠ "Alija Nametak"	Ričički put bb	Ričički put bb	032-465-029(D) 032-465-030(FX) 032-465-031(S) 032-465-028(Adm) 032-465-027(Ped)	alijan@bih.net.ba
OŠ "Enver Čolaković"	Sarajevska 410	Janjići	032-465-006(D) 032-465-009(FX) 032-465-005(S) 032-465-008(Bibl) 032-465-007(Ped)	osecolakovic@yahoo.com
OŠ "Ćamil Sijarić"	Doglodska bb	Nemila	032-465-001(D) 032-465-004(FX) 032-465-000(S) 032-465-002(Pom) 032-465-003(Ped)	oscamil.sijaric@gmail.com
Osnovna muzička škola	Školska 17	Zenica	032-460-358(D) 032-460-359(FX) 032-460-367(S) 032-460-356(Por)	omuzicka@bih.net.ba
Međunarodna osnovna škola Zenica	Bilmišće bb	Zenica	032-440-860 032-941-190	zenica@internationalschool.ba
Privatna ustanova Osnovna škola "Hasan Kjačija Pruščak"	Zmaja od Bosne bb	Zenica	032-248-112	hkpzenica@gmail.com
PU Prva osnovna Montessori škola Zenica	Crkvice 20	Zenica	061-934-783	jasminamela19@gmail.com
Privatna osnovna muzička i baletska škola "Amadeus"	Meokušnice 10	Zenica	061-186-334	amadeus.bih@gmail.com
Prva gimnazija u Zenici	Bulevar Kulina bana 26	Zenica	032-460-364(DiP) 032-460-365(FX) 032-460-367(S) 032-460-366(Adm) 032-460-368(Ped)	gim_zedo@bih.net.ba gim_zedo.direktor@bih.net.ba

Druga gimnazija u Zenici	Mejdandžik 2	Zenica	032-465-037(D) 032-465-038(FX) 032-465-041(S) 032-465-040(Adm) 032-465-039(Ped)	drugagimnazija1@yahoo.com
Opća gimnazija "KŠC Sveti Pavao"	Aska Borića 20	Zenica	032-449-106 032-449-112	ksc.ze.gimn@gmail.com
Srednja muzička škola	Školska 17	Zenica	032-460-372(D) 032-460-373(A,FX) 032-460-370(S) 032-460-371(Ped) 032-460-369(Por)	srednjamuzicka@yahoo.com
Ekonomska škola	Mejdandžik 2	Zenica	032-465-045(D) 032-465-042(SiFX) 032-465-046(Adm) 032-465-044(Pom) 032-465-043(Ped)	ekonomze@bih.net.ba
Medicinska škola	Crkvice bb	Zenica	032-460-377(DiS) 032-460-378(FX) 032-460-374(Adm) 032-460-376(Pom) 032-460-375(Ped)	med.skola.ze@bih.net.ba medicinskaskola@hotmail.com
Tehnička škola	Bilmišće 69	Zenica	032-460-571(D) 032-460-572(FX) 032-460-570(S) 032-460-573(Pom) 032-460-574(Ped)	tscze@bih.net.ba
Srednja mješovita škola "Mladost"	Bilmišće 69	Zenica	032-460-576(D) 032-460-578(FX) 032-460-575(S) 032-460-577(Pom) 032-460-579(Ped)	szskola@bih.net.ba
Mješovita srednja industrijska škola	Bulevar kralja Tvrtka I br.11	Zenica	032-460-381(D) 032-460-380(FX) 032-460-379(S) 032-460-383(Pom) 032-460-382(Ped)	indskola@hotmail.com
Mješovita srednja škola	Adolfa Goldbergera 10	Zenica	032-460-386(D) 032-460-387(FX) 032-460-388(S) 032-460-385(Pom) 032-460-384(Ped)	pprehrambena@yahoo.com
Mješunarodna srednja škola u Zenici	Bilmišće bb Zenica	Zenica	032-440-860 032-941-190	zenica@internationalschool.ba
Srednja škola za stručno obrazovanje i radno osposobljavanje	Bilmišće 69	Zenica	032-460-581(D) 032-460-582(FX) 032-460-580(S) 032-460-583(Soc.r.)	spsrskze@bih.net.b

Sportski tereni

- Arena Zenica
- Kompleks stadiona Kamberovića polje sa pripadajućim terenima
- Teniski tereni
- Tereni za mali fudbal, košarku i odbojku na Kamberovića polju
- Sportska dvorana „Papirna“ sa pripadajućim betonskim terenom
- Streljana
- Kuglana
- Kompleks Gradskih bazena

Žepče³³

Tabela 90.

Naziv škole	Adresa	Nnaselje	Telefon	e-mail
OŠ "Abdulvehab Ilhamija"	Željezno polje	Željezno polje	032-670-377	oszpolje@bih.net.ba
OŠ "Alija Nametak"	Begov Han	Begov Han	032-684-291	alijanametak@bih.net.ba
OŠ "Žepče" bb	Ulica Stjepana Radića	Žepče	032-881-724	oszepce@gmail.com
OŠ "Fra Grga Martić"	Ozimica	Ozimica	032-897-239	os.ozimica@tel.net.ba
Osnovna glazbena škola "Katarina Kotromanić - Kosača"	Ulica Stjepana Radića bb	Žepče	032-880-453	glazbena.skola@in--tel.net
Srednja mješovita škola	Fra Mate Nikolića 2	Žepče	032-881-014	sms.zepce@tel.net.ba
Opća gimnazija "KŠC Don Bosco"	Stjepana Radića bb	Žepče	032-883-144	ksc-db-gim@tel.net.ba
Srednja mješovita škola "KŠC Don Bosco"	Stjepana Radića bb	Žepče	032-883-144	ksc-db-sms@tel.net.b

³³ Tabela preuzeta sa zvanične Web stranice Pedagoškog zavoda ZDK.

2.12. Pregled vatrogasnih domova i broj dobrovoljnih i profesionalnih vatrogasnih jedinica koji se koriste u slučaju dojava nastanka požara

ZDK je kanton sa visokom požarnom ugroženošću u BiH i već desetljećima sa velikim brojem požarnih intervencija. U ZDK se nalaze određene federalne i sve kantonalne institucije, međunarodne organizacije i javni objekti. Objekti u ZDK zadovoljavaju minimalne uslove protivpožarne sigurnosti. Ono što predstavlja najveći problem jeste da većina objekata nije priključena na automatsku dojavu sa profesionalnom vatrogasnom jedinicom, što direktno utiče na brzinu i efikasnost vatrogasne jedinice.

Postojeća zakonska regulativa omogućila je da se vatrogastvo na području ZDK-a organizira kroz dvije osnovne forme i to kao:

- Profesionalne vatrogasne jedinice
- Dobrovoljna vatrogasna društva

Stanje opremljenosti ličnom i kolektivnom opremom profesionalnih vatrogasnih jedinica je na niskom nivou. Starosna dob vozila i kolektivne opreme u prosjeku je preko 30 godina. Većina vozila su dotrajala, nefunkcionalna i nepouzadana za određene vrste vatrogasnih intervencija. Sve ovo povećava ranjivost sredine od požara. Razlog ovakvog stanja je, jako skupa vatrogasna oprema (vatrogasna vozila) i isključivo oslanjanje općina na znavljanje opreme vatrogasnih jedinica putem donacija. Ove činjenice svijesno je i Vijeće ministara BiH, koje je u cilju prevazilaženja postojećeg stanja donijelo Odluku o postupku ostvarivanja prava na oslobođanje od plaćanja uvozne dažbine na opremu koja se stavlja u slobodan promet za organe civilne zaštite i vatrogastva (Službeni glasnik BiH“, br. 77/10).

Organizovanost, popunjenost i opremljenost vatrogasnih jedinica u općinama ZDK dat je u tabelarnom prikazu broj 91.

Tabela: 91.

R/ b	OPĆINA	VATROGASNA JEDINICA		VATROGASNA I DRUGA VOZILA		KOLEKTIVNA OPREMA	
		Naziv	Broj operativni pripadnika	Naziv i opće karakteristike, godina proizvodnje	Broj vozila	Naziv i opće karakteristike	Količina mjernoj jedinici
1	2	3	4	5	6	7	8
		PVJ		„FAP-Mercedes“ cisterna, 1987.g. 4500 l.voda-pjena	1	Pumpe, vatrogasne	2
				Skanija R8ZM 4x2542 ; 2000 l, specijalno 1987.g.	1	El. Generator	1
				Lada-NIVAter. 1995.g.	1	Gener za pjenu	3
				Vat.cisterna Stayr,2000 lit.	1	Vat.mješalica	3
						Ljestve prislonjače	3
						Naprtnjače brentače	10
						Vatrogasna crijeva	800 m
						Vatrogasni aparat	IO
	Tešanj			Auto cisterna, TAM 5000 i, 1976.	1	Pumpa „ROSENBAUER“, 800 l/min	3 ;
				Kombinovano vozilo FAP 16 16 TOP, 4500 l;400 l pjene; 1000 kg praha, 1981. Godina	1	Električna pumpa monofazna „VEDA“	1

				Navalno vozilo mercedes Daimier benz 1113 B, 2400 I, opremljeno opremom za saobraćajke, 1972.godina	1	Visoko tlačni modul tipa „MONTANA“, 500 l	1
				Vozilo za teh. Intervencije mercedes Daimier benz 1113 B, 1600 I, 1973.godina	1	Agregat 1,5 KW	1
				Navalno vozilo mercedes Daimier benz 911 13, 3000 I, 1973.godina	1	Ljestve: Rastegače	2
				Vozilo za spašavanje sa visina AUTO LJESTVE MAN, visina dosega je 35 m, 1962. Godina	1	Ljestve: sklapače	2
				Kombi LT Vvolksvagen 281 AMBULANT, 1992. G	1	Ljestve: sastavljače	1
				Komandno vozilo Vvolksvagen Pasat, 1991.godina	1	Naprtnjače „Pastor“	16
				Radno vozilo Bager DA4 30006, 2002.godina	1	Čamac za spašavanje(jedan sa mot. I jedan bez motora)	2
				Kamion Mercedes 1987	1	Voz.za l.int. FORD,200 lit.,2013.god.	1
				Put.vozilo škoda „Romster“ 2010.	1		
				Kombi LT 35, 1999.god.	1	Pumpa „ROSENBAUE R	1
				FAP 16/16 80 Kap.8000 l vode postojeća pumpa	1	Agregat 5,5 KVV	2
				Vatrogasne naprtnjače	10	Vatrogasne ljestve	3
						Pumpa Honda 300 l/min	1
	Tešanj 1905					Vatrogasna odijela	12
				Vatrogasno vozilo SCANIA 7 m ³ 1977 godište	1	Pumpa „HONDA“, 800 l/min	1
				Navalno vozilo FORD, 200 lit, 2013.god.	1	Hidraulične makaze	1
						Agregat 3,5 kw	1
						Naprtnjače	6
						Vatrogasna crijeva	300 m
6.	Olovo	DVD	10	Navalno vozilo IVECO,1994	1		
	Zenica	DVD		TAM 75 T 3-za šumkse požare, prevoz ljudi i vatrogasne opreme,	1	Naprtnjače	20
				Vozilo za teh.int. TAM 190, 1986	1	Pumpa	3
				Kombi za prevoz ljudi i opreme, Ford, 2005	1	Čamac za spašavanje	2
						Ljestve kukače	1
						Vatrogasna crijeva	75 m

8.	Zenica	PVJ	55	TAM 190 CO2 – navalno vozilo – 1989.	1	HONDA - motorna pumpa za	6
				MERCEDES 12/13 -navalno- 1986	1	TOMOS - motorna pumpa za vodu – 1981	1
				TAM 190 S - 1000 -navalno – 1986	1	ROZENBAUER- pumpa za vodu – 1985	2
				MERCEDES ATEGO -navalno tehničko – 2007	1	ROZENBAUER- pumpa za vodu – 1985	1
				FAP 16/16 - cisterna -7000 - prateće - pitka voda – 1985	1	PAUL LUDVKi molorna pumpa za vodu -1978	
				FAP 13/14 – cisterna -7000 - prateće - pitka voda	1	MAGIRU.S - motorna pumpa za vodu – 1964	1
				TAM 190 - tehničko -tehničke intervencije -1987	1	Generator 3 kW Generator 5 kW	1
				TAM 150 - šumsko -šumski požari – 1985	1	Generator 10 kW	1
				MERCEDES – ljestva 54 m – spašavanje i gašenje na visinama –	1	Generalor 19 kV Generator 25 kW	1
				TAM 125 – AOIL ljestva 30 m - spašavanje i gašenje	1	Generator za pjenu	1
				Zglobna platforma za spašavanje sa visina HTP 21“	1	Prikolica za pjenu	1
				WV - kombi - servis, prevoz opreme i ljudi -1986	1	Ljestve kukate	8
				LADA NIVA 4x4 -komandno vozilo - 1998	1	Ljestve prislanjate	7
				Vozilo za teh.intervencije Ford- Ranger, 2010.g.	1	Ljestve rastegače	3
						Ljestve jarbol	6
						Mornarske ljestve 50 m	1
						Spusnica otvorena	3
						Spusnica zatvorena	7
						Spusnica spiralna	1
						Uskočnica	1
						Uskočni jastuk	1
						Čamac za spašavanje	2
						Naprtnjače	41
				Qwad sa prikolicom	1	Pumpa „ROSENBAUER“	2
				Bedford – 1985 navalno	1	Pumpa „ZIEGLER“	1
				TAM-4500 1967	1	Pumpa „HONDA“	2
				FAP 13/14 1977 cisterna	1	Elektro generator	1
				Leyland 1994 cisterna	1	Ljestve rastegače	1
				Dennis 1989 auto – ljestve	1	Ljestve kukače	1
				Lada-Niva 1997 šumski požari	2	Čamac +motor	2
				Vatrogasni skuter	3	Naprtnjača	10
				Vozilo za teh.int.Ford-2010	1	Vatrogasna crijeva	25
						Protiv požarni aparati	10
						Vatrogasna odijala	20

11.	Maglaj	PVJ	14	Pinz-gauer za šumske požare 1980	1	Agregati	2
				Vozilo za teh.intervencije Ford-rendžer, 2010.g.	1	13-75 i C-52 cijevi	24
				Lada „Niva“ komandno vozilo	1	Motome pumpe vvv	3
				Navalno vozilo VOLVO FL 614	1	Ljestve rastegače	1
				Prateće vozilo IVECO	1	Ljestve jarbolke	1
				Izolacioni aparat	4	Ljestve kukače	7
						Čamac za spašavanje	2
12	Maglaj	DVD		Mercedes sanducar za pod.5t	1		
13	Visoko	DVD	32	TAM-navalno vozilo 1980.god	1		
				FAP 14/14 1988 god.	1	El. Agregat	1
				Zastava 8052 1988 god	1	Pumpa za vodu	3
				Denis kombinovano vozilo 1988 g.	1	Ljestve klasič	3
				Lada-Niva 2007. Šumski požari	1	Uskočnica	1
				Navalno vozilo MAN, 2016.god.	1	Naprtnjače brentače	5
						Vatrogasna crijeva	30
						Moto. Pila	1
				Kombinirano vozilo TAM 190 1987 god.	1	Pumpa 1972.god „ROSENBAUER“	1
				Prateće vozilo Hyndai 2015.god.	1	Pumpa za vodu ITC 2004.g., 2010.	2
				Kombi vozilo VW 1983.god.	1	El.generator	1
				Duster komandno vozilo 2012	1	Ljestve rastegače	1
				Vozilo za teh.intervencije Ford-rendžer, 2013.g.	1	Naprtnjače brentače	15
						Vatrogasna crijeva	450 m
				Golf 3, 1997.g.	1	Radne uniforme	18
				Navalno vozilo RENAULT 3200lit, 1994.god.	1		
				Navalno komb.vozilo FAP 13/14 1983.g.	1	Uskočni jastu	1
				Vozilo za teh.intervencije Ford-rendžer, 2013.g.	1	Gumeni čamac Maestrali 18S	1
				Platforma , 1977	1	Naprtnjače V-25	15
				LADA NIVA komandno vozilo	1	Vatrogasna crijeva „C ¹¹ “	50
				Vodena pumpa HONDA	3	Vatrogasna crijeva „B“	35
				Motorna pila	1	Ljestve Kukače	4
		PVJ	9	Profesionalnih vatrogasaca	161		
		DVD	8	Dobrovoljnih vatrogasaca	117		

2.13. Pregled općina u kojima postoji stalno vatrogasno dežurstvo

Stalno vatrogasno dežurstvo je obezbjeđeno u svim domovima dobrovoljnih vatrogasnih jedinica, te u stanicama profesionalnih vatrogasnih jedinica. Prema evropskim pravilima i normama, velike šumske površine, te oblasti prirodnih i drugih rezervata nacionalnih parkova i oblasti od državnog interesa koji su ugroženi, trebali bi imati vatrogasno dežurstvo sa udarnim timom vatrogasaca ili drugih radnika stručno osposobljenih i opremljenih, koji bi vršili preventivna dejstva, osmatranje terena, te udarno početno gašenje radi spriječavanja širenja požara.

Za građevine, otvorene prostore i druge prostore od posebnog značaja kako za ZDK općenito, tako i za općine, ili za vrijeme povećane opasnosti, od krucijalnog značaja je uvođenje stalnog vatrogasnog dežurstva pripadnika profesionalnih vatrogasnih jedinica ili osoba osposobljenih za poslove dobrovoljnih ili industrijskih vatrogasaca. U tabeli 92, prikazane su profesionalne vatrogasne jedinice koje su u sastavu Službi civilnih zaštite sa područja Zeničko-dobojskog kantona i koje imaju stalno dežurstvo.

Tabela 92.³⁴

Redni broj	Općinska profesionalna vatrogasna jedinica	Broj telefona	Adresa	Stalno dežurstvo DA/NE
1.	Kakanj	123 ili 032/558-849	Imamovića 1	DA
2.	Maglaj	123 ili 032/603-232	Ilijasa Smajlagića	DA
3.	Olovo	123 ili 032/825-542	Huseina Kapetana Gradašćevića	NE do 16,00 sati
4.	Tešanj	123 ili 032/650-720	Bukva bb	DA
5.	Vareš	123 ili 032/838-123	Zvijezda	DA
6.	Visoko	123 ili 032/737-500	Branilaca 26	DA
7.	Zavidovići	123 ili 032/878142	Tvornička bb	DA
8.	Zenica	123 ili 032 408 010	Velikog sudije Građeše	DA
9.	Žepče	123-ili 032/881-606	Stjepana Radića bb	DA

Dobrovoljna vatrogasna društva u ZDK pregled dat u tabeli 93.

Tabela 93.

OPĆINA	DVD	ADRESA	TELEFON
ZENICA	ZENICA	Sarajevska 41	032 833 221
DOBOJ-JUG	DOBOJ-JUG	Matuzići	nema
TEŠANJ	JELAH	Maršala Tita bb, Jelah	032 666 102
	TEŠANJ 1905	Bukva bb	032 650 157
MAGLAJ	MAGLAJ	Ulica Ilijasa Smajlagića 18	032 603 474
ZAVIDOVIĆI	KRIVAJA	Tvornička bb	032 878 298
KAKANJ	KAKANJ	Ulica Imamovića 1, Doboj, Kakanj	032 558 793
OLOVO	OLOVO	Ulica Huseina Kapetana Gradašćevića	032 825 542
VISOKO	VISOKO	Branilaca 26	032/737-500
ZAVIDOVIĆI	ZAVIDOVIĆI	Tvornička bb	032/878-142

³⁴ Zvanični podaci kojima raspolaže Kantonalna uprava civilne zaštite ZDK.

2.14. Pregled uređenih prirodnih izvorišta vode za gašenje požara

Voda, kao jedno od sredstava koje se najviše koristi za gašenje požara, ima veliku ulogu u sistemu zaštite od požara. Stoga, postoji izražena potreba za obezbjeđivanjem potrebnih količina vode za gašenje eventualnih požara, te uređenja pristupa istim. ZDK leži na velikim količinama vodnih tokova manjih rijeka, potoka, te drugih vidova akumulacija, međutim, zbog svojih brdskoplaninskih karakteristika teritorije, veoma je mali procenat ovih rijeka koje imaju stabilnu akumulaciju. Pored ovih činjenica, ipak, možemo navesti određen broj akumulacija, što prirodnih, što umjetnih, koje se mogu iskoristiti za eventualne akcije gašenja požara te dopune rezervoara sa vodom.

Breza

Na području općine Breza postoje vodovodne mreže lokalnog karaktera kao i rijeke i potoci koji se mogu iskoristiti za gašenje požara. Nema uređenih crpilišta za eventualno gašenje požara većih razmjera. Pri ažuriranju ove procjene potrebno je da općina Breza dostavi podatke vezane za ista, kao i raditi na izgradnji istih.

Doboj-jug³⁵

OPIS ZA CRPILIŠTE VODE BR:1

LOKACIJA:Uzvodno 150m od mosta na rijeci Bosni koji spaja MZ Mravići općina Doboj Jug i MZ Ševarlije općina Doboj RS.

OPIS MJESTA ZA CRPILIŠTE VODE BR:1

TEREN:Tvrđ i kamenit, put kaldrma.

Širina puta cca 3,0 m.

Nagib puta cca 10-12% do izlaza na asfaltni lokalni put.

PRISTUP KORITU RIJEKE BOSNE:

Kamenit i dovoljno dubok za najmanji nivo korita u toku godine.

NAMJENA:Za gašenje eventualnog požara u MZ Mravići na istočnom dijelu općine.

POTREBNA TEHNIČKA OPREMA ZA CRPLJENJE VODE:

- motorna vatrogasna pumpa;
- usisno vatrogasno crijevo dužine 1,6-3,2m;
- prijenosni lafet za vatrogasnu pumpu;
- usisna korpa;
- dva univerzalna vatrogasna ključa;
- konop za vezanje usisnog voda;
- konop za vezanje motorne vatrogasne pumpe.

ZA POVLAČENJE VODE IZ KORITA RIJEKE“BOSNE“POTREBNI SU VATROGASCI:

- rukovodilac akcije gašenja požara;
- cijevni jedan i cijevni dva(C-1 i C-2)
- vodni jedan i vodni dva (V-1 i V-2)
- strojar-vozač vatrogasnog vozila.

ODRŽAVANJE CRPILIŠTA ZA VODU SA RIJEKE „BOSNE“

Postaviti pisanu metalnu tablu sa natpisom „CRPILIŠTE:ZA GAŠENJE POŽARA“

Obzirom da su se do sada sva crpilišta za gašenje požara na području općine Doboj Jug održavala na razne načine, po potrebi i povremeno stoga predlažemo da općina sklopi Ugovor sa JKP„VIS“ za održavanje i uređenje postojećih crpilišta za vodu i iste dovede u funkcionalno stanje.

OPIS ZA CRPILIŠTE VODE BR:2

LOKACIJA:Pristupni put skeli na rijeci Bosni

OPIS MJESTA ZA CRPILIŠTE VODE BR:2

TEREN:Tvrđ i kamenitmt, put kaldrma obrastao visokom travom.

Širina puta 3,5m.

³⁵ Podatci preuzeti iz Procjene ugroženosti od požara Doboj-jug.

Nagib za crpilište 10-12%. do izlaza na magistralni put M17.
PRISTUP KORITU RIJEKE BOSNE:

Kamenit sa šljunkom i dovoljno dubok za postavljanje usisne korpe i crpljenje vode u sušnom periodu.
NAMJENA:

Za gašenje eventualnog požara u jednom djelu MZ Mravići i jednom djelu MZ Matuzići na istočnom djelu općine.

POTREBNA TEHNIČKA OPREMA ZA GAŠENJE POŽARA:

- motorna vatrogasna pumpa;
- usisno vatrogasno crijevo 1,6m-3,2m;
- usisna korpa za crpljenje vode;
- dva univerzalna vatrogasna ključa;
- konop za vezanje usisnog voda;
- konop za vezanje motorne vatrogasne pumpe.

ZA POVLAČENJE VODE IZ KORITA RIJEKE "BOSNE" POTREBNI SU VATROGASCI:

- rukovodilac akcije gašenja požara;
- za sklapanje usisnog voda cijevni jedan i cijevni dva(C1 i C2);
- za sklapanje usisnog voda na vatrogasnu pumpu vodni jedan vodni dva(V1 i V2);
- strojar-vozač vatrogasnog vozila.

OPIS ZA CRPILIŠTE VODE BR:3

LOKACIJA: Karuše, na završetku puta označen kao vojni put.

OPIS MJESTA ZA CRPILIŠTE BR:3

TEREN: Tvrd i nasut put do same rijeke Usore.

Nagib za crpilište mjestimično 4-5% dužine 80m, širina 4,0m do izlaza na magistralni put M4.

PRISTUP KORITU RIJEKE USORE: kamenit sa šljunkom isti je potrebno samo mjestimično pokrpati udarne rupe.

NAMJENA: Za gašenje eventualnog požara u MZ Matuzići na južnom dijelu općine.

POTREBNA OPREMA ZA CRPLJENJE VODE:

- motorna vatrogasna pumpa
- usisni vatrogasni vod dužine 1,6-3,2m;
- prijenosno postolje za vatrogasnu pumpu;
- dva univerzalna vatrogasna ključa;
- konop za vezanje usisnog voda;
- konop za vezanje motorne vatrogasne pumpe.

ZA POVLAČANJE VODE IZ KORITA RIJEKE "USORE" POTREBNI SU VATROGASCI:

- rukovodilac akcije gašenja požara;
- za sklapanje usisnog voda cijevni jedan i cijevni dva(C1 i C2);
- za sklapanje usisnog voda na vatrogasnu pumpu vodni jedan i vodni dva(V1 i V2);
- strojar-vozač vatrogasnog vozila.

OPIS ZA CRPILIŠTE VODE :Br:4

LOKACIJA: Kod bijelog kamena, izlaza fekalne voda iz primarnog kolektora u rijeku Usoru.

OPIS MJESTA ZA CRPILIŠTE Br:4

TEREN: Tvrd i kamenit teren do same rijeke Usore.

Nagib blagi za

crpilište 1-2 % cca 80m, širina 4,0m.

PRISTUP KORITU RIJEKE USORE: put kamenit nasut sa zaglinjenim tamponom isti je potrebno samo mjestimično pokrpati.

NAMJENA: za gašenje eventualnog požara u MZ Matuzići na južnom dijelu općine.

POTREBNA OPREMA ZA CRPLJENJE VODE:

- motorna vatrogasna pumpa;
- usisni vatrogasni vod dužine 3,2 do 4,8 m;

- prijenosno postolje za vatrogasnu pumpu;
 - dva univerzalna vatrogasna ključa;
 - konop za vezanje usisnog voda;
 - konop za vezanje motorne vatrogasne pumpe.
- ZA POVLAČENJE VODE IZ KORITA RIJEKE „USOTE“ POTREBNI VATROGASCI:
- rukovodilac akcije gašenja požara.
 - za sklapanje usisnog voda cijevni jedan i cijevni dva(C1 i C2);
 - za sklapanje usisnog voda na vatrogasnu pumpu vodni jedan i vodni dva(V1 i V2);
 - strojar-vozač vatrogasnog vozila.

Kakanj³⁶

Tabela 94.

Redni broj	Naziv akumulacije / crpilista	Pristup
1.	Akumulacija Bosna	Tokom rijeke Bosne moguće je izvesti više zahvata te prikupiti vodu. Pristup ovoj akumulaciji je moguć sa glavne saobraćajnice te sa sporednih saobraćajnica, na više lokacija. Rijeka Bosna kroz općinu Kakanj protice u dužini od 22 km.
2.	Akumulacija Rudnik	Akumulacija na prostoru Rudnika mrkog uglja, na prostoru bazena separacije. Pristup ovoj akumulaciji je moguć sa glavne saobraćajnice, te sa internih saobraćajnica u kompleksu rudnika.
3.	Akumulacija Trstionica	Pri povoljnom vodostaju moguće je ostvariti dobru akumulaciju na rijeci Trstionici. Pristup ovoj akumulaciji je moguć sa glavne saobraćajnice te lokalnih puteva i prilaza. Rijeka Trstionica kroz općinu Kakanj protice u dužini od 27 km.
4.	Akumulacija Zgosca	Pri povoljnom vodostaju moguće je ostvariti dobru akumulaciju na rijeci Zgosci. Pristup ovoj akumulaciji je moguć sa glavne saobraćajnice te lokalnih puteva i prilaza. Rijeka Zgosca kroz općinu Kakanj protice u dužini od 15,5 km.
5.	Akumulacija Ribnica	Pri povoljnom vodostaju moguće je ostvariti dobru akumulaciju na rijeci Ribnici. Pristup ovoj akumulaciji je moguć sa glavne saobraćajnice te lokalnih puteva i prilaza. Rijeka Ribnica kroz općinu Kakanj protice u dužini od 20,5 km.
6.	Akumulacija bazeni Koprivnica	Na teritoriji općine Kakanj nalazi se privatni bazen u naselju Koprivnica, koji se može iskoristiti kao akumulacija za zahvat vode. Bazen se koristi u ljetnim mjesecima te je zadovoljavajućeg kapaciteta.
7.	Akumulacija bazeni Biljesevo most	Na teritoriji općine Kakanj nalazi se privatni bazen u naselju Biljesevo, koji se može iskoristiti kao akumulacija za zahvat vode. Bazen se koristi u ljetnim mjesecima te je zadovoljavajućeg kapaciteta.

Maglaj³⁷

Pregled prirodnih crpilišta vode koji se mogu upotrebljavati za gašenje požara

³⁶ Podatci preuzeti iz Procjene ugroženosti od požara općine Kakanj.

³⁷ Podatci preuzeti iz Procjene ugroženosti od požara općine Maglaj.

Na području općine Maglaj glavno crpilište vode za gašenje požara je rijeka Bosna, obzirom da se većina ove općine prostire upravo uz imenovanu rijeku.

Opis za crpilište vode br.1.

LOKACIJA: Preko puta kuće Agić Halime i džamije Fali Paše.

OPIS MJESTA ZA CRPILIŠTE VODE BR.1.

TEREN: zemljani obrastao travom i niskim rastinjem, potrebno je bagerom izgurati zemlju do korita rijeke Bosne, kako bi se nesmetano moglo spustiti vatrogasnu pumpu.

Širina puta cca 3,0 m.

Nagib puta cca 5-7%.

PRISTUP KORITU RIJEKE BOSNE:

Kamenit i dovoljno dubok za najmanji nivo korita u toku godine.

NAMJENA: za gašenje eventualnog požara na sjevernom dijelu Starog grada.

POTREBNA TEHNIČKA OPREMA ZA CRPLJENJE VODE:

- Motorna vatrogasna pumpa
- Usisno vatrogano crijevo dužine 1,6-3,2 m
- Prijenosni lafet za vatrogasnu pumpu
- Usisna korpa
- Dva univerzalna vatrogasna ključa
- Konop za vezanje usisnog voda
- Konop za vezanje motorne vatrogasne pumpe.

ZA POVLAČENJE VODE IZ KORITA RIJEKE BOSNE POTREBNI SU VATROGASCI:

- Rukovodilac akcije gašenja požara
- Cijevni jedan i cijevni dva
- Vodni jedan i vodni dva
- Strojari-vozači vatrogasnog vozila

OPIS ZA CRPILIŠTE VODE BR.2.

LOKACIJA: Preko puta kuće Hadišehića od početka sporednog puta

OPIS MJESTA ZA CRPILIŠTE VODE BR.2.

TEREN: tvrd i kamenit obrastao visokom travom.

Nagib za crpilište 12-13% potrebno izgraditi betonsko stepenište u dužini cca 10m kako bi se nesmetano mogla spustiti motorna vatrogasna pumpa za crpljenje vode. Širina stepeništa od armiranog betona najmanje 120 cm.

PRISTUP KORITU RIJEKE BOSNE

Kamenit sa šljunkom i isti treba malo produbiti, jer najmanji nivo u toku godine ne bi odgovarao dubinom za postavljanje usisne korpe.

NAMJENA: za gašenje eventualnog požara na Omerdinom polju i južnog dijela Starog grada.

POTREBNA TEHNIČKA OPREMA ZA GAŠENJE POŽARA:

- Motorna vatrogasna pumpa
- Usisno vatrogano crijevo dužine 1,6-3,2 m
- Prijenosni lafet za vatrogasnu pumpu
- Usisna korpa
- Dva univerzalna vatrogasna ključa
- Konop za vezanje usisnog voda
- Konop za vezanje motorne vatrogasne pumpe

ZA POVLAČENJE VODE IZ KORITA RIJEKE BOSNE POTREBNI SU VATROGASCI:

- Rukovodilac akcije gašenja požara
- Cijevni jedan i cijevni dva
- Vodni jedan i vodni dva
- Strojari-vozači vatrogasnog vozila

OPIS ZA CRPILIŠTE VODE BR.3.

LOKACIJA Preko puta kuće Ljuca Senada i voznog parka KJD

OPIS MJESTA ZA CRPILIŠTE BR.3.

TEREN: tvrd i kamenit do same rijeke Bosne. Nagib za crpilište 4-5% dužine 80m, širina 3,0m.

PRISTUP KORITU RIJEKE BOSNE; kamenit sa šljunkom isti je potrebno samo uvaljati.

NAMJENA: za gašenje eventualnog požara na južnom dijelu grada, centra grada, kao i stare čaršije.

POTREBNA TEHNIČKA OPREMA ZA GAŠENJE POŽARA:

- Motorna vatrogasna pumpa
- Usisno vatrogano crijevo dužine 1,6-3,2 m
- Prijenosni lafet za vatrogasnu pumpu
- Usisna korpa
- Dva univerzalna vatrogasna ključa
- Konop za vezanje usisnog voda
- Konop za vezanje motorne vatrogasne pumpe

ZA POVLAČENJE VODE IZ KORITA RIJEKE BOSNE POTREBNI SU VATROGASCI:

- Rukovodilac akcije gašenja požara
- Cijevni jedan i cijevni dva
- Vodni jedan i vodni dva
- Strojar-vozač vatrogasnog vozila

OPIS ZA CRPILIŠTE VODE BR.4.

LOKACIJE: Kod Jusufovog mlina i bilizine zgrade Kajak kluba "Natron" Maglaj.

OPIS MJESTA ZA CRPILIŠTE BR. 4.

TEREN: tvrd i kamenit teren do same rijeke Bosne. Nagib za crpilište 4-5% cca 80m, širina 3,0m.

PRISTUP KORITU RIJEKE BOSNE: kament sa šljunkom isti je potrebno samo uvaljati.

NAMJENA: za gašenje eventualnog požara na južnom dijelu grada kao i čaršije.

POTREBNA TEHNIČKA OPREMA ZA GAŠENJE POŽARA:

- Motorna vatrogasna pumpa
- Usisno vatrogano crijevo dužine 1,6-3,2 m
- Prijenosni lafet za vatrogasnu pumpu
- Usisna korpa
- Dva univerzalna vatrogasna ključa
- Konop za vezanje usisnog voda
- Konop za vezanje motorne vatrogasne pumpe

ZA POVLAČENJE VODE IZ KORITA RIJEKE BOSNE POTREBNI SU VATROGASCI:

- Rukovodilac akcije gašenja požara
- Cijevni jedan i cijevni dva
- Vodni jedan i vodni dva
- Strojar-vozač vatrogasnog vozila

OPIS ZA CRPILIŠTE BR.5.

LOKACIJA: preko puta kuće Murtezanović i Bradarić i puta prema zgradi Socijalne ustanove.

OPIS MJESTA ZA CRPILIŠTE BR.5.

TEREN: tvrd i kamenit do same rijeke Bosne. Nagib za crpilište 5-6%, razdaljina od vozila do pumpe na rijeci Boseni cca 25m, za nesmetano nošenje vatrogasne pumpe, ka oi postavljanje na početku puta navalnog vatrogasnog vozila.

NAMJENA: za gašenje eventualnog požara na sjevernom putu grada ka oi spajanje linije za eventualni požar u DOO Eko sirovina i DOO Dino benzinska pumpa.

POTREBNA TEHNIČKA OPREMA ZA GAŠENJE POŽARA:

- Motorna vatrogasna pumpa
- Usisno vatrogano crijevo dužine 1,6-3,2 m
- Prijenosni lafet za vatrogasnu pumpu
- Usisna korpa
- Dva univerzalna vatrogasna ključa

- Konop za vezanje usisnog voda
- Konop za vezanje motorne vatrogasne pumpe

ZA POVLAČENJE VODE IZ KORITA RIJEKE BOSNE POTREBNI SU VATROGASCI:

- Rukovodilac akcije gašenja požara
- Cijevni jedan i cijevni dva
- Vodni jedan i vodni dva

Strojar-vozač vatrogasnog vozila.

Olovo³⁸

U hidrografkom smislu općina Olovo se može smatrati izuzetno bogatom vodenim tokovima te dobrim pristupom istim. S tim u vezi potrebno je konstatovati da putne komunikacije u najvećem broju slučajeva prate riječne tokove, te kao takve izuzetno su povoljne za snabdijevanje vodom vatrogasnih vozila u slučaju potrebe.

Tabela 95.

Put	Kategorija i oznaka	Relacija	Dužina u km	Vrsta podloge	Vodotok koji prati put
Magistralni put	M-18	Sarajevo-Tuzla	20	asfalt	Bioštica i Stupčanica
Regionalni put	R-467	Olovo-Zavidovići	43	asfalt	Krivaja
Regionalni put	R-468	Olovo-Sokolac	11	asfalt	Jablanica
Regionalni put	R-467	Olovo-Han Pijesak	15 (11/4)	asfalt/ makadam	Stupčanica
Regionalni put	R-444	Olovo-Vareš		asfalt makadam	Orlja

Postavljanjem u odnos prethodne tabele, jedino magistralni put M - 18 nije u cijeloj dužini praćen vodenim tokom i to u jugozapadnom dijelu općine, na relaciji Olovo – Sarajevo, na području Mjesne zajednice Dolovi u dužini od nekih 10 KM. Navedeno područje nema izraženo požarno opterećenje i raspolaže seoskim vodovodom koji se može koristiti za snabdijevanje vodom u slučaju požara. Pored kategorisanih puteva i vodotoka u njihovom pojasu postoji i veliki broj pritoka svim rijekama u vidu potoka, tako da općina Olovo raspolaže dobrim vodozahvatni pojason na području cijele općine.

Tešanj³⁹

Kod Procjene ugroženosti od požara i planiranja represivne zaštite od požara bitan elemenat predstavlja obezbjeđenje vode za gašenje požara i sprječavanje njegovog širenja, obzirom da voda još uvijek predstavlja osnovno i najšire primijenjeno sredstvo za gašenje požara. Nedostatak vode dolazi do izražaja u ljetnim mjesecima kada se povremeno uvide redukcije u vodosnabdijevanju, kako u gradskim vodovodima kojima upravlja komunalno preduzeće, tako i u mjesnim vodovodima. Gradski vodovod čine vodovodi Tešanj i Jelah i vodovod Kraševo, kojima upravlja JP Rad d.d. Tešanj.

Najveći broj požara na području općine dešava se u periodu mart-oktobar i oni su u većini slučajeva požari na otvorenom, odnosno šumski požari i požari niskog rastinja. To su uglavnom područja koja nemaju hidrantske mreže, te se snabdijevanje vodom za gašenje požara usporeno odvija, zbog udaljenosti hidranata. Efekat se može popraviti obezbjeđenjem cisterne ili cisterni za vodu većeg kapaciteta i dodatno, određivanjem prirodnih crpilišta vode koja bi osigurala adekvatne količine vode i osigurala efekat bržeg transporta vode do požarišta. Ovo se posebno odnosi za sušne ljetne periode, kada se provode redukcione mjere u vodovodnim sistemima.

³⁸ Preuzeti podatci iz Procjene ugroženosti od požara općine Olovo.

³⁹ Podatci preuzeti iz Procjene ugroženosti od požara općine Tešanj.

Povoljnija situacija je u područjima gdje je izgrađena hidrantska mreža, jer raspored hidranata osigurava efikasnu dostavu vode do požarišta. Poseban akcenat treba staviti na ispravnost hidranata i markiranje ispravnih i neispravnih i stavljanje u funkciju neispravnih hidranata. Manji broj požara, prema dosadašnjoj statistici, je na privrednim i drugim objektima i na drugoj infrastrukturi. Kako privredni objekti imaju izgrađenu hidrantsku mrežu, to je i olakšano izvođenje operativnih mjera gašenja požara.

Crpilišta vode mogu biti akumulacije vode sa pristupom za cisternu, kao što su vještačka jezera, uređeni pristupi vodotocima, bazeni i sl. Na području općine Tešanj nema uređen niti jedan pristup vatrogasnim vozilima jednom od vodotoka za potrebe gašenja požara, te bi svakako razvojne aktivnosti požarstva trebalo usmjeriti i na izgradnju jednog ovakvog crpilišta prevashodno na rijeci Usori. Glavni oslonac u smislu crpilišta predstavljaju vještačka jezera i bazeni. Isti su prikazani u tabeli 96.

Prikaz rasporeda vještačkih jezera i bazena na području općine Tešanj

Tabela 96.

R.br.	LOKACIJA	POVRŠINA	KAPACITET VODE	PRISTUPAČNOST
1.	JEZERO „JELEN,, JELAH POLJE	cca 10.000 m ²	cca 20.000 m ³	Postoji pristupni put do jezera
2.	JEZERO „GLINIŠTE“	cca 2.500 m ²	cca 7.500 m ³	Postoji pristupni put do jezera
3.	JEZERO „MRKOTIĆ“	cca 4.500 m ²	cca 6.500 m ³	Postoji pristupni put do jezera

Usora

Općina Usora nema uređenih mjesta za crpljenje vode u slučaju gašenja požara nego se može iskoristiti tok rijeke Usore koja prolazi kroz ovu općinu.

Vareš

Općina Vareš raspolaže velikim potencijalom vode za piće, ali vodosnabdijevanje svih naselja pitkom vodom nije na zadovoljavajućem nivou. Jedan od osnovnih razloga je nepovoljan raspored naselja koja su razbacana po brdsko-planinskom prostoru. Vodosnabdijevanje stanovništva i privrede Vareša i Vareš Majdana vrši se sa više manjih kraških vrela zahvaćenih na padinama planina Zvijezda i Perun. Okosnicu javnog snabdijevanja uže urbane zone za Vareš čini vodovodni sistem sa zahvatom na izvorištu Očevje u slivu rijeke Krivaje. Sistem je potisno – gravitacioni a max kapacitet je 60 l/s i to kada rade dvije pumpe u paru 2 x 30 l/s. Kapacitet izvorišta Očevja se kreće od $Q_{min}= 45$ l/s (kada su sušni periodi koji se javljaju ciklično svakih 10 – 12 godina) do $Q_{max}= 300$ l/s, dok je prosječni protok 100 l/s.

Pored Očevje snabdijevanje Vareša se vrši i sa manjih izvorišta i to: Selište, Semizova Ponikva, Gašina stijena, Sedrenik, Brlog, Bukov Potok i Glavica I i II. Ukupna izdašnost prethodno navedenih izvorišta je cca 8 – 10 l/s, svi su gravitaciono uključeni u sekundarnu mrežu i služe za snabdijevanje vodom perifernih dijelova gradskog područja. Snabdijevanje uže urbane zone Vareš Majdana vrši se sa sljedećih izvorišta: Jarčića – Saški potok koji je i ujedno najveći izvor vodosnabdijevanja za vodovodni sistem Vareš Majdana a čija je izdašnost u rasponu $Q_{min}= 8$ l/s do $Q_{max}= 30$ l/s (prosječno se kreće 14 do 18 l/s), Perun $Q_{min}= 2$ l/s do $Q_{max}= 6$ l/s, Čamilov potok $Q_{min}= 4$ l/s do $Q_{max}= 8$ l/s, Trifkovića potok $Q_{min}= 1,5$ l/s do $Q_{max}= 12$ l/s, te Planiničko vrelo i Prnjavor $Q_{min}= 1$ l/s do $Q_{max}= 4$ l/s. Vodovodi Vareša i Vareš Majdana su uvezani u jedan sistem i međusobno se nadopunjuju. Pored prethodno navedenih izvorišta koja služe za snabdijevanje urbane zone Vareša, te prateće infrastrukture u sistemu, JKP d.o.o. Vareš upravlja i održava sljedeće seoske vodovode i izvorišta u okviru istih: vodovod Mačak – izvorište Studenac, vodovod Zubeta – izvorište Studenac, vodovod Budoželje – izvorište Zubetsko vrelo (snabdijeva Budoželje i Kadariće), vodovod Lalića

Mlin – izvoriste Lalića Mlin (izdašnost u rasponu $Q_{\min.} = 6$ l/s do $Q_{\max} = 15$ l/s a koji snabdijeva Pržice, Tisovce, Bijelo Broje, Mir i Stupni Do), vodovod Stupni Do – izvoriste Sedra, te vodovod Crna vrela (izdašnost u rasponu $Q_{\min.} = 6$ l/s do $Q_{\max} = 15$ l/s koji snabdijeva naselja Kokošćići, Zazani, Gaj, Podvinci, Bogošići i Lužnicu cca 1000 domaćinstva).

Važno je napomenut da vodovodom Mrestilište (Studeni potok, izdašnosti u rasponu $Q_{\min.} = 8$ l/s do $Q_{\max} = 15$ l/s) upravlja JKP d.o.o. Vareš, te da se višak voda iz ovog sistema planira koristiti u budućnosti za sljedeće namjene:

- flaširanje vode,
- za potrebe ribogojilišta na lokalitetu mrestilišta, te
- snabdijevanje vodom naselja Pogar, Sjenokos, Strica i Zarude.
-

U toku je realizacija ugovora za prvu fazu izgradnje vodovoda Pogar, a u okviru kojeg se radi pumpna stanica i 3 km potisnog cjevovoda.

Na području Općine Vareš su izgrađeni i služe za snabdijevanje vodom naseljenih mjesta sljedeći lokalni (seoski) vodovodni sistemi koji imaju jedno ili više izvorišta i to: vodovodi Ligatići – Mižnovići, Očevlja, Duboštica, Ivančevo, Daštansko, Donja i Gornja Borovica, Mijakovići, Dragovići, Pogar, Javornik, Strica – Zarude, Striježevo, Planinica – Slavin, Dabravine, Brgule i Ravne. Svi ovi seoski vodovodi su infrastrukturno u veoma lošem stanju zbog njihovog neodržavanja i lošeg upravljanja (predviđeno je da upravljaju mjesne zajednice), voda je upitnog kvaliteta jer se ne vrši hlorisanje vode, a većina uzoraka bakteriološke analize koje ponekad realizuje Dom zdravlja Vareš su neispravni. U sušnom periodu, na većini seoskih vodovoda, je nestašica vode isključivo zbog lošeg upravljanja. Može se zaključiti da je 76% stanovništva (gradskih i seoskih područja i naseljenih mjesta) u Općini Vareš priključeno na vodovod kojim upravlja JKP d.o.o. Vareš.

Preostalo stanovništvo koje nije pokriveno javnim sistemom snabdijevanja koristi vodu iz seoskih vodovoda na području Općine Vareš, u kojima zbog lošeg upravljanja i održavanja postoje problemi u potrebnim količinama vode i kontinuitetu snabdijevanja.

Na osnovu višegodišnjeg monitoringa (preko 10 godina) količina vode na izvorištima u javnom sistemu vodosnabdijevanja, prosječna kaptirana količina vode na svim izvorištima kreće se cca 100 do 110 l/s i to:

- gradsko područje raspolaže cca 70 do 80 l/s,
- seoska područja raspolažu cca 30 do 40 l/s.

Ako se zna da su potrebe za snabdijevanjem vodom gradskog područja cca 14 do 20 l/s (za stanovništvo i privredne subjekte) i da potrošnja konstantno opada, evidentno je da postoji višak vode od u količini od cca 40 do 60 l/s koji se može distribuirati drugim susjednim općinama, odnosno korisnicima (domaćinstva i privreda) tamo gdje je to potrebno.

S obzirom na prethodno navedeno, započete su aktivnosti na izradi projektnog zadatka za plasiranje i distribuciju vode rubnim dijelovima općina Breza, Visoko i Ilijaš. Sva izvorišta i vodovodi kojima upravlja JKP d.o.o. Vareš imaju utvrđene i općinskim odlukama definisane zone sanitarne zaštite, projektnu i drugu tehničku dokumentaciju i vodne dozvole.

Glavni gradski vodovod sa izvorišta Očevlja ima cjevovode u ukupnoj dužini od 13.195 m, od čega je potisni cjevovod od čeličnih cijevi $\varnothing 355$ dužine 3.266 m, a gravitacioni od lijevano-željeznih cijevi $\varnothing 300$ dužine 8.356 m i $\varnothing 250$ dužine 1.573 m. Voda se iz pumpne stanice Očevlja sa kote 812 m.n.m. podiže na kotu 1.102 m.n.m. u rezervoar Lovački dom (zapremine $2 \times 100 \text{ m}^3$), te se gravitacijom, uz sistem rasteretnih komora, dovodi u glavni rezervoar Lazine (zapremine $2 \times 300 \text{ m}^3$), na kotu 938,50 m.n.m, odakle se distribuira potrošačima.

Vodosnabdijevanje naselja Vareš Majdan riješeno je sljedećim vodovodima: Jaričići, Saški potok, Perun, Trifkovića potok, Čamilov potok, Prnjavor i Planiničko vrelo. Vodovod „Jaričić – Saški“ je dužine cca 14 km, obuhvata kaptaze Jaričić potoka i druge, te vodu dovodi cijevima (PEHD $\varnothing 140$ mm, 125 mm i 110 mm) u rezervoar Vareš Majdan (kapacitet $2 \times 250 \text{ m}^3$). JKP d.o.o. Vareš je uvezao vodovode Jaričići i Saški potok s gradskim vodovodom u Varešu, tako da se u sušnom periodu određene količine vode po potrebi prebacuju u jedan ili drugi sistem.

Javnim sistemom vodosnabdijevanja u gradskoj zoni Općine Vareš i 7 lokalnih vodovoda upravlja JKP d.o.o. Vareš. Broj potrošača priključen na javni sistem vodosnabdijevanja kojim upravlja JKP d.o.o. Vareš u 2015. Godini bio je 6.779. Ovi podaci uključuju stanovništvo u gradskoj zoni i selima a koje je priključeno na javni sistem vodosnabdijevanja. Broj domaćinstava u Općini Vareš koji koriste vodu iz lokalnih (seoskih) vodovoda u 2015. Godini bio je 2.657, a broj domaćinstava koja nemaju pristup javnim i lokalnim vodama je 300. Tokom 2015. Godine prosječna cijena 1 m³ vode bila je 1,24 KM, a stepen naplate usluga vodosnabdijevanja 96%.

Jezera

Specifičnost prostora općine Vareš su umjetna jezera stvorena ili eksploatacijom rude ili odlaganjem jalovine. Takva jezera se nalaze na dnevnom kopu „Smreka“ (površine cca 120 ha), jalovištu „Veovača“ (cca 30 ha) i jalovištu „Mala rijeka“ (cca 20 ha). Ovi, slučajno stvoreni resursi, mogu se korisno upotrijebiti.⁴¹

Sve naprijed navedeno može se iskoristiti za gašenje požara i kao crpilišta.

Visoko⁴²

Tabela 97.

Redni broj	Naziv rijeke	Lokalitet / naseljeno mjesto
1.	Fojnica	Buci
		Zbilje
		Zanatski centar „Sebilj“
2.	Bosna	Čekrčije (kod firmi Vračo d.o.o. i Deleco d.o.o.)
		U blizini BTS d.o.o.
		Luke
		Podvanj
		Mulići (u blizini pilanskog kompleksa SECOM d.o.o.)
		Moštre (Radanovići u blizini Neimax d.o.o.)
3.	Gorušica	Brovis d.o.o.
		Dobrinje (u blizini firmi Ugarak d.o.o., ED EN d.o.o. Albex group)
		Bogošuci (lokacija Prevent d.o.o.)
		Gračanica (Veliko Čajno)
4.	Radovljanka	Uvorići (Kovina, Livnica)
		Konđilo
		Radovlje
5.	Zimačnica	Šareni Hanovi

Zavidovići⁴³

⁴¹ Podaci Općine Vareš

⁴² Podaci preuzeti iz Procjene ugroženosti od požara općine Visoko

⁴³ Podatci preuzeti iz Procjene ugroženosti od požara općine Zavidovići.

Snabdjevanje vodom na području općine Zavidovići vrši se putem vodovoda grada Zavidovići, iz prirodnog izvora izron riječice Suha, vodozahvat 160 lit./sek. i prirodnog izvora riječice Tajašnice, vodozahvat od 15 do 30 lit./sek. koji trenutno nije u funkciji. Hidrografsku okosnicu Općine predstavlja rijeka Bosna sa svojim pritokama rijekom Krivaja i Gostović. Na području Općine od ostalih hidrografskih potencijala koji mogu poslužiti kao izvor protupožarne vode skoncentrisani su uglavnom u manjim rječicama i bujicama u slivu rijeke Krivaje.

Navedene količine vode ne mogu pokriti potrebe u slučaju požara većih razmjera, kad izbija istovremeno više požara većih razmjera koji nastaju kao posljedica ratnih dejstava, zemljotresa, drugih elementarnih nepogoda. U slučaju požara većih razmjera kao dopuna požarne vode može se računati na površinske vode (rijeka, potoci itd...). To je u prvom redu rijeka Bosna, zatim rijeke Krivaja i Gostović. Za sada nisu iskorištene mogućnosti za označavanje i uređenje crpilišta, odnosno po potrebi izgradnja pristupnih puteva do prirodnih crpilišta požarne vode. Obezbjedenje dovoljnih količina vode i pouzdano neprekidno vodosprema javnog vodovodnog sistema je u glavnom bazenu na brdu Klek, naselje Potkleče (2 x 2.000 m³ = 4.000 m³)

Od ostalih izvora opskrbe vatrogasnom-požarnom vodom

- Rasteretna komora Kamenica	30 m ³ ;
- Rasteretna komora 9-ti km Čardak	500 m ³ ;
- Bazen Poljice	50 m ³ ;
- Bazen Stipovići	50 m ³ ;
- Bazen Naselje Potklečja	150 m ³ ;
- DUBRAVICA	
- Pumpna Stanica Matije Gupca sa bazenom	15 m ³ ;
- Pumpna Stanica Močilai i Dubravica	15 m ³ ;
- Bazen Močila	100 m ³ ;
- Bazen Glavica	50 m ³ ;
- PK I	3 m ³ ;
- PK II	3 m ³ ;
- PK III	3 m ³ ;
- GRLIĆI	
- Pumpna Stanica Grlići sa bazenom	5 m ³ ;
- Bazen Karaula	20 m ³ ;
- VRBICA	
- Vrbica-Karaula	100 m ³ ;
- PK Debelo brdo	m ³ ;
- LUG	
- Bazen Lug	40 m ³ ;
- PK I	3 m ³ ;
- PK II	3 m ³ ;
- BILJAČIĆ	
- Bazen Biljačić	20 m ³ ;
- PK I	3 m ³ ;
- RIDŽALI	
- Bazen Ridžali	40 m ³ ;
- Pumpna Stanica Bazen	15 m ³ ;
- ALIĆI	
- Bazen Alići	40 m ³ ;
- Pumpna Stanica Bez bazena	m ³ ;
- ULJIĆI	
- Bazen Uljići	20 m ³ ;
- Pumpna Stanica bazen	5 m ³ ;
- MEČEVIĆI	
- Pumpna Stanica bazen	15 m ³ ;

- Bazen Mećevići 100 m³;
- PK I 3 m³;
- PK II Bazen 50 m³;
- KRČEVINE
- Bazen Krčevine 50 m³;
- DOLAC
- Bazen Dolac 100 m³;
- Bazen Dolac 20 m³;

- Gornji Kovači (sela Stavci,Brijeg,Dragovići i Dvor)
- Bazen Gornji Kovači 100 m³;

Uređenih crpilišta za sada nema.

Postoji mogućnost crpljenja riječne vode za potrebe vatrogasnih intervencija na više lokacija

VODOSPREME

Tabela 98.

Red. broj	Vrsta objekta	Lokacija	Kapacitet (m ³)
1.	Poluukopani rezervoara požarne vode	IP Krivaja (krug Pilana)	500
2.	Ukopana cisterna	Krivaja-metali	12
3.	Ukopana cisterna	Krivaja-Tvornica montažnih kuća	12
4.	Ukopana cisterna	IP Krivaja(krug TMK-a)	12

Minimalne potrebne količine vode koje treba osigurati

Tabela 99.

stanovnika u naselju	minimalna količina vode za gašenje l/sek. = l/min. = m ³ /h	odjeljenja/vatrogasaca
do 5.000*	10 600 36	1/9

* 3 "C" mlaza (usnac Ø 12 mm1, pritisak od 2,5 do 3,0 bara) = 3 vatrogasca po mlazu = 1 odjeljenje.

Mjere osiguranja vodoopskrbe

Preporučuje se izgradnja hidrantske mreže na prostorima gdje još ne postoji;

- Postojeće hidrante koji ne udovoljavaju propisima i pravilima tehničke prakse sanirati i dovesti u ispravno stanje;
- Izvršiti obilježavanje svih hidransta propisanim oznakama;
- Postojeću hidrantsku mrežu redovno održavati i ispitivati;
- Cisterne i rezervoare po naseljenim mjestima redovno čistiti, puniti vodom i u slučaju nužde koristiti kao izvore za snabdjevanje vodom;
- Na mjesnim rezervoarima ugraditi odgovarajuće priključke za priključenje vatrogasnih vozila;
- U cjevovodu za vatrogasnu-požarnu vodu osigurati pritiska od najmanje 5 bara;
- Za potrebe gašenja požara osigurati minimalne potrebne količine vode od 10 l/s (za naselja do 5.000 stanovnika);
- Održavanje vodovodne mreže i priključaka hidrantske mreže u obavezi je J.K.P. "Radnik" Zavidovići;
- U rezervoaru u Zavidovićima J.K.P. "Radnik" Zavidovići dužan je za slučaj požara imati jednu komoru od 2.000 m³ požarne vode;
- U zgradama za kolektivno stanovanje spratnosti P+5 i više izvesti suhi hidrantski vod sa izvodima na svakoj etaži-spratu;
- Izvedbom nove vodovodne mreže obavezno izvesti i potreban broj hidranata.

Pregled je izrađen kao specifikacija prikaza prirodnih crpilišta vode za gašenje požara danih u procjenama ugroženosti od požara općine i grada te na osnovi podataka Vodoprivrede Federacije BiH. U Mjesnim Zajednicama nisu evidentirani prirodni izvori vode koji svojom izdašnošću tokom cijele godine mogu služiti za potrebe gašenja požara. Nakon popisa izvorišta, njihovih pobježe opisanih lokacija i podacima o njihovoj izdašnosti specificiranih po jedinicama lokalne samouprave dati su na isti način specificirani podaci o položaju i uređenosti prilaza do izvorišta.

Urediti po mogućnosti crpilišta na obali, uz preporuku udaljenosti crpilišta od područja :

Tabela 100.

područje	max. udaljenost
- zatvorene izgradnje ili povećane opasnosti od požara	200 m
- prigradsko	300 m
- stambeno male gustoće izgrađenosti	400 m

Zenica⁴⁴

Hidrografska mreža na području općine Zenica je dosta razvijena i u cjelosti pripada slivu rijeke Bosne.

A/ Lijeve pritoke rijeke Bosne:

- Ciganski potok
- Begovića potok (Baretnjak)
- Starinska rijeka
- r. Bistričak
- Orahovička rijeka
- Loznički potok
- Bistrički potok
- p. Ostrožnica
- p. Bobovik
- p. Bukovica
- p. Podbriježje
- Tetovski potok
- Kočeva
- p. Meokušnice (Vrcaljev p.)
- Zvečajski potok
- Janjički potok I
- p. Prihodi
- Janjički potok II
- p. Suha
- r. Lašva
- r. Lašva I
- p. Dusina.

B/ Desne pritoke rijeke Bosne:

- p. Kovanići
- Nemilska rijeka
- Crni potok
- Bećin potok
- Mlinički potok
- p. Ponirak
- p. Vraca
- Gračanička rijeka
- Svitački potok (Dobra voda)
- Babina rijeka
- p. Margita
- Klopaki potok
- p. Perin Han I (Stijenčica)
- p. Perin Han II
- Đulanova rijeka
- r. Mutnica
- r. Mrstava
- p. Dolača
- Putovički potok
- Klanički potok

Ukupna dužina vodotoka iznosi oko 145 km, te je prosječna visina prirodnih tokova oko 0,285 km/km². Gornji tokovi pritoke rijeke Bosne imaju bujični karakter i pri nepovoljnim hidrološkim uslovima se ponašaju dvojako:

- kao vodotoci sa znatnom količinom vode koje naglo otiču i ugrožavaju donje tokove,
- kao vodotoci čiji se proticaji u sušnim periodima smanjuju na sanitarno i biološki nedovoljne vrijednosti, a često imaju i povremeni karakter

⁴⁴ Podatci preuzeti iz Procjene ugroženosti od požara grada Zenica.

Na rijeci Bosni najniži vodostaji obično se pojavljuju u razdoblju VIII i IX mjeseca, a najveći II - IV mjesec. Na formiranje velikih voda utiču dugotrajne kiše i naglo topljenje snijega. Prirodno formirano korito rijeke Bosne odnosno djelimično regulirano (na području grada) pruža dovoljnu zaštitu od velikih voda. Naugroženije dijelove predstavljaju područja:

Lukovog Polja, Bilmišća, Šljivika, Kanala, te Nemile gdje kod velikih voda (stogodišnje vode) dolazi do djelimičnog plavljenja, ali bez velikih materijalnih šteta. Kod pritoka treba napomenuti slijedeća područja ugrožena od poplava: Stranjani, Lokvine, Čajdraš te naselja u gradskom dijelu oko rijeke Kočeve. Može se konstatovati da je veći dio općine bogat površinskim vodotocima, ali da nema uređenih crpilišta za obezbjeđenje vode za gašenje požara, kako u gradu tako i na širem području općine. Treba napomenuti da na vodotocima ne postoje vodene rekreacione površine u vidu privremenih ljetnih ustava.

Ustave na Babinoj rijeci tokom 1998. godine nisu obnovljene.

Žepče

Na području općine Žepče nema uređenih crpilišta vode, ali se mogu iskoristiti kako rijeka Bosna tako i ostale rijeke i potoci koji gravitiraju ovim područjem. Napominjemo ponovo da općina Žepče nije izradila Procjenu ugroženosti od požara, pa s toga nemamo ni relevantne podatke o istom.

2.15. Pregled sistema telefonske i radio veze upotrbljivih prilikom gašenja požara

Razvoj telekomunikacija u posljednjem vremenskom periodu je vrlo dinamičan. Javljanje konkurencije u svim domenima ove djelatnosti uslovljava da operatori koji djeluju na području kantona, svakako i šire, moraju imati vrlo izražene razvojne politike koje će rezultirati velikim pogodnostima za građane. Uvode se nove generacije mobilne telefonije, kako „treće“ tako i „četvrte“ generacije na pojedinim mjestima u gradu. Posebna pažnja je posvećena izgradnji novih baznih stanica i proširenju kapaciteta postojećih. Za komunikacijske potrebe, na području ZDK na raspolaganju je fiksna i mobilna telefonija javnog preduzeća BH Telekom-a.

2.16. Pregled operativnih centara civilne zaštite i profesionalnih vatrogasnih jedinica koji se koriste u slučaju dojava nastanka požara

Operativni centri civilne zaštite 121 i dojavni centri Profesionalnih vatrogasnih jedinica 123

U skladu sa odredbama člana 149. Zakona o zaštiti i spašavanju, operativni centri civilne zaštite treba da su organizovani u sastavu organa civilne zaštite. Oni su ovlašteni da stalno (24. sata neprekidno, svaki dan u sedmici - Kantonalni i Federalni operativni centar) prikupljaju podatke o svim pojavama i opasnostima sa područja za koje su osnovani. Podatke operativni centar prikuplja od svih subjekata iz oblasti privrede i društvenih djelatnosti i građana, putem jedinstvenog broja 121. Prikupljeni podaci se obrađuju, klasifikuju i distribuiraju nadležnim organima vlasti, susjednim operativnim centrima i nadređenim operativnim centrima civilne zaštite.

Osnovni cilj uvođenja broja 121 je koordinacija aktivnosti većeg broja subjekata u spašavanju života ljudi i imovine u slučaju svakodnevnih nesreća. Poseban značaj imaju u slučaju postojanja prirodne i druge nesreće kada vrše prenošenje naredbi i drugih akata rukovođenja i komandovanja štabava civilne zaštite. U perspektivi broj 121 će se mijenjati u broj 112 koji se koristi kao broj za hitni poziv u zemljama EU.

Danas kantonalni i općinski operativni centri svoje zadaće sprovode u okviru raspoloživih kadrovskih mogućnosti i materijalne opremljenosti. Kantonalna uprava je u postupku izrade Projekta tehničko-tehnološkog i organizacionog rješenja sistema za komunikacijsku i informacijsku podršku KOC i OOC CZ, kojim se žele stvoriti uvjeti za realizaciju zadataka iz nadležnosti rada općinskih i Kantonalnog operativnog centra.

Tehnička opremljenost i popunjenost Operativnih centara civilne zaštite 121, dat je u tabelarnom prikazu broj 101.

Tabela: 101.

R/B	KANTON/ OPĆINE	OPERATIVNI CENTRI 121 u Zeničko-dobojskom Kantonu i njihova tehnička opremljenost	Popunjenost ljudstvom	
			Potrebno	Popunjeno
1.	Kantonalni OC	Radio KT-uređaj, 4 računara, 1 fax, 2 printerera, 2 skener, 2 ručne radio stanice, internet, direktni telef. broj i broj 121	5	3
2.	Zenica OC	1. računar, direktni i lokalni telef, 1. radio uređaj, 1 fax, nema broj 121,	1	1
3.	Kakanj OC	2 računara, skener, faks, laptop, broj 121	1	1
4.	Tešanj OC	Radio KI - uređaj, 2 računara, 1 laptop, 1 fax, 2 VHF stanice, 16 ručnih stanica, internet, direktni i lokalni telef i broj 121, 2 repetitora, sirena /a uzbunjivanje 5	1	1
5.	Zavidovići OC	Radio KT-uređaj, 1 kompjuter, 1 laptop, 1 fax, 1 VHF stanica, 8 ručnih stanica	1	1
6.	Visoko OC	1 računar, direktni telef, lokalni telf, internet i faks	1	1
7.	Vareš OC	1 računar, internet, lokalni telef, 1 faks	1	-
8.	Maglaj OC	Direktni telef. i faks	1	1
9.	Olovo	1 računar, direktni telef, lokalni telef, internet.	1	-
10.	Usora	nema oformljen centar	1	-
11.	Žepče	nema oformljen centar	1	-
12.	Doboj-jug	nema oformljen centar	1	-
13.	Breza	nema oformljen centar	1	-
UKUPNO:			17	9

Što se tiče Profesionalnih vatrogasnih jedinica na području Zeničko-dobojskog kantona, trenutno je formirano 9 jedinica u kojima su aktivni centri za hitan poziv na broj 123. Oprema koja se koristi u ovim centrima je zastarjela i postala skoro neupotrebljiva. U daljnjem razvoju Vatrogastva i protivpožarne zaštite potrebno je unaprijediti i modernizovati ove pozivne centre, obzirom da su sada u sastavu struktura Službi civilne zaštite općina sa područja Kantona.

Popunjenost općinskih Službi civilne zaštite zajedno sa Profesionalnim vatrogasnim jedinicama na području ZDK, dat je u tabelarnom prikazu broj 102.

Tabela: 102.

R/B	OPĆINE	Služba civilne zaštite	Broj uposlenih		Operativni centar 121 CZ	Ukupan br. Uposlenih u službi cz sa profesionalnim vatrogascima
			Po pravilniku	Trenutno uposleni	Br. uposlenih	
1.	ZENICA	Formirana služba CZ	74	9	-	6
2.	KAKANJ	Formirana služba CZ	34	4	1	2
3.	VISOKO	Formirana služba CZ	15	2	1	1
4.	VAREŠ	Formirana služba CZ	11	11	-	1
5.	OLOVO	Formirana služba CZ 2003.g.	8	2	Nema centra	7
6.	ZAVIDOVIĆI	Formirana služba CZ 2005.g.	27	4	1	19

7.	TEŠANJ	Formirana služba CZ 2005.g.	21	15	1	15
8.	USORA	Formirana služba CZ 2004.g.	2	2	Nema centra	2
9.	DOBOJ-IUG	Formirana služba CZ 2006.g	3	2	Nema centra	2
10.	ŽEPČE	Formirana služba CZ 2008.g	16	1	1	16
11.	BREZA	Formirana služba CZ 2006.g.	3	3	Nema centra	-
12.	MAGLAJ	Formirana služba	21	21	1	2
UKUPNO:			235	76	6	1

2.17. Pregled zdravstvenih ustanova i bolnica koje bi pružile prvu pomoć ozlijeđenim u gašenju požara

U tabelarnom prikazu broj 103., dat je prikaz zdravstvenih ustanova i bolnica koje bi bile u mogućnosti pružiti prvu pomoć ozlijeđenima u gšenju požara sa područja ZDK.

Tabela: 103.

R/b	OPĆINA	ZDRAVSTVENE USTANOVE
1.	Zenica	Kantonalna bolnica Zenica, Institut za zdravlje i sigurnost hrane Zenica, Zavod za medicinu rada, Zavod za borbu protiv bolesti ovisnosti, Dom zdravlja sa poliklinikom
2.	Zavidovići	Dom zdravlja Zavidovići
3.	Tešanj	Opća bolnica Tešanj, Dom zdravlja Tešanj, Medicus poliklinika sa dnevnom bolnicom
4.	Visoko	Dom zdravlja Visoko
5.	Maglaj	Dom zdravlja Maglaj
6.	Kakanj	Dom zdravlja Kakanj
7.	Breza	Dom zdravlja Breza
8.	Žepče	Dom zdravlja Žepče
9.	Olovo	Dom zdravlja Olovo
10.	Vareš	Dom zdravlja Vareš

11.	Usora	Dom zdravlja Usora
12.	Doboj-Jug	Poliklinika Doboj-Jug

2.18. Pregled šuma po vrstama i stepenu ugroženosti od požara i izgrađenosti protivpožarnih puteva

Ukupna površina **državnih i privatnih** šuma i šumskog zemljišta na području ZDK iznosi 220.408 ha, od toga je ukupno obraslo šumsko zemljište na površini od 189.906 ha i to:

<i>Kategorija šume</i>	<i>Površina</i>
Visoke šume	132.753 ha,
Izdaničke šume	46.884 ha,
Goleti sposobne za pošumljavanje.....	2.130 ha,
Goleti nesposobne za pošumljavanje.....	9.338 ha.

Od ukupne površine šuma i šumskog zemljišta, površina **državnih** šuma i šumskog zemljišta iznosi 185.085 ha, od čega je ukupno obraslo šumsko zemljište na površini od 149.458 ha. Površina po kategorijama šuma iznosi:

<u><i>Kategorija šume</i></u>	<u><i>Površina</i></u>
Visoke šume	122.728 ha,
Izdaničke šume	26.730 ha,
Goleti sposobne za pošumljavanje.....	1.907 ha,
Goleti nesposobne za pošumljavanje.....	8.383 ha.

Dok je površina **privatnih** šuma i šumskog zemljišta 35.323 ha, od čega je ukupno obraslo šumsko zemljište na površini od 30.179 ha. Površina po kategorijama šuma iznosi:

<u><i>Kategorija šume</i></u>	<u><i>Površina</i></u>
Visoke šume	10.025 ha,
Izdaničke šume	20.154 ha,
Goleti sposobne za pošumljavanje.....	223 ha,
Goleti nesposobne za pošumljavanje.....	955 ha.

Minirane površine - Od ukupne površine, 29.302 ha je površina za koju se zna ili se pretpostavlja da je minirana i to 25.337 ha *državnih* šuma i 3.965 ha *privatnih* šuma.

Stvarno minirana površina je vjerovatno znatno manja, jer se obično zbog sigurnosnih razloga, stvara sigurnosni pojas oko površina za koje se zna da su minirane. Među ovim površinama značajan udio čine i visoke ekonomske šume. Ove površine predstavljaju sigurnosni problem, ali stvaraju i ekonomski gubitak obzirom da se miniranim površinama ne može gazdovati. Raspored miniranih površina (u državnim šumama) po šumskogospodarskim područjima je:

<u><i>Šumsko gospodarsko područje</i></u>	<u><i>Minirana površina</i></u>
Olovsko	3.585 ha,
Gornjebosansko	2.116 ha,
Kakanjsko.....	148 ha,
Krivajsko	13.375 ha.
Natron-Usorsko-Ukrinsko.....	6.112 ha.

Poslove zaštite šuma od požara vrši Šumsko privredno društvo, na osnovu važećeg Plana zaštite od požara i godišnjih Programa mjera za zaštitu od požara. Planom i programom su utvrđene šume po stepenu ugroženosti od požara, regulisana materijalno-tehnička sredstva za zaštitu šuma od požara, precizirana organizacija zaposlenih prije i prilikom pojave požara. Kantonalna uprava je posredstvom čuvara šuma uključena u izvještajno-dojavnu službu.

Šumama i šumskim zemljištem gazduje JP Šumsko privredno društvo, d.o.o. Zavidovići, koje organizaciono, u svom sastavu, pored Uprave ima i deset poslovnih jedinica. Šumsko privredno društvo obavlja sve poslove na gazdovanju šumama, u koje spadaju poslovi planiranja, iskorišćavanja šuma, pošumljavanja i provođenja mjera zaštite šuma.

Upravljanje šumama: Poslove upravljanja i zaštite šuma obavlja Kantonalna uprava za šumarstvo, a to su poslovi kontrole gazdovanja šumama i neposredne zaštite državnih šuma, putem čuvarske službe.

2.19. Pregled poljoprivrednih površina i izgrađenosti puteva

Od ukupne teritorije Bosne i Hercegovine, koja iznosi 5.112.879 ha, Federacija BiH zauzima 2.607.579 ha ili 51%. Od ukupnog zemljišta u Federaciji BiH, poljoprivredno zemljište zauzima 1.139.512 ha ili 43,7 %, šumsko 1.008.090 ha ili 38,66% i ostalo 459.977 ha ili 17,64 %. U strukturi poljoprivrednog zemljišta obradivo zemljište zauzima 719.032 ha ili 63,1% (oranice-njive i bašte 409.129 ha, voćnjaci 42.998 ha, vinogradi 4.027 ha, livade 262.878 ha), neobradivo 420.480 ha ili 36,9% (pašnjaci 417.957 ha i trstici i bare 2.523 ha). Zeničko-dobojski kanton raspolaže sa 120.051 ha poljoprivrednog zemljišta, od toga 102.278 ha je obradivo.

Po kategorijama korištenja obradivo poljoprivredno zemljište u Zeničko-dobojskom kantonu dijelimo na: oranice i bašte koje zauzimaju 58.940 ha, voćnjake sa 8.893 ha, livade sa 34.445 ha i pašnjake sa 17.773 ha. Od ukupnih površina poljoprivrednog zemljišta u FBiH, a u odnosu na broj stanovnika od 2.325.000, po jednom stanovniku ima 0,49 ha poljoprivrednog zemljišta odnosno 0,31 ha obradivog. Kritična granica poljoprivrednog zemljišta potrebnog za proizvodnju dovoljnih količina kvalitetne hrane i sirovina potrebnih za opstanak stanovništva, odnosno održivi razvoj čovječanstva, iznosi 0,40 ha po stanovniku, a obradivog 0,17 ha, što ukazuje na relativno dobro stanje u Federaciji BiH.

Zakonom o poljoprivrednom zemljištu ("Službene novine Federacije BiH", broj: 2/98) utvrđen je pojam, upravljanje, zaštita, upotreba i uređenje poljoprivrednog zemljišta i ostala važna pitanja koja se odnose na poljoprivredno zemljište.

Kao prirodno bogatstvo i dobro od općeg interesa, poljoprivredno zemljište uživa posebnu zaštitu i koristi se za poljoprivrednu proizvodnju i ne može se koristiti za druge svrhe osim u slučajevima i pod uvjetima utvrđenim ovim Zakonom. Zakon je predvidio i definisao trajnu i privremenu promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta i ista se može provesti samo uz prethodno pribavljenu saglasnost kantonalnog organa uprave nadležnog za poslove poljoprivrede, te plaćenu naknadu za pretvorbu. Na osnovu ovog zakona Zeničko-dobojski kanton je donio Odluku o korištenju sredstava prikupljenih od naknada za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj:10/06), Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o korištenju sredstava prikupljenih od naknada za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj:04/08) kojima je propisan način korištenja namjenskih sredstava od pretvorbe poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredno. Vlada Kantona, na prijedlog Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu, donosi godišnji program korištenja ovih sredstava, a Ministarstvo na osnovu programa raspisuje javni poziv za korištenje sredstava. Sredstva u prethodnom periodu korištena su za uređenje poljoprivrednog zemljišta, te jedan manji dio za izradu karte upotrebne vrijednosti zemljišta na području Zeničko-dobojskog kantona.

2.20. Pregled Pregled broja požara i vrsta značajnih građevina i prostora na kojima su nastajali požari u zadnjih 10 godina na području Kantona po općinama

Breza

Obzirom da općina Breza nema Profesionalnu vatrogasnu jedinicu nismo u mogućnosti prikazati ove podatke, ali se ovom Procjenom nalaže općini Breza da formira Profesionalnu vatrogasnu jedinicu za područje općine obzirom da je ista visokorangirana po požarnoj opterećenosti, kako smo vidjeli u predhodnim upisanim podacima u ovoj procjeni.

Doboj-jug

Obzirom da općina Doboj-jug nema Profesionalnu vatrogasnu jedinicu nismo u mogućnosti prikazati ove podatke, a te poslove obavlja TVJ „Doboj“, po sporazumu između općine i ove vatrogasne jedinice. Formirano DVD Doboj-jug, koje bi se moglo koristiti kao interventna Služba zaštite od požara za područje ove općine, a posjeduje i 1 navalno vozilo.

Kakanj

Tabela 104.

Vrsta intervencije	Broj intervencija									
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Požar po vrsti intervencije
Stambeni objekti	12	21	10	12	12	20	8	3	12	110
Gašenje dimnjaka	6	5	7	10	3	6	6	22	9	74
Gašenje zapaljenih automobila	4	4	2	5	3	1	7	1	4	31
Gašenje stogova sijena	8	5	2	10	1	3	3	2	3	37
Gašenje smeća u kontejnerima	10	9	15	20	15	37	58	29	29	222
Otvoreni požari (trava, nisko rastinje, borova šuma)	40	37	30	50	26	37	154	11	26	411
Tehničke intervencije	15	19	15	10	22	40	20	22	19	182
Deponija smeća	10	17	0	5	19	40	0	4	12	107
Industrijski objekti	0	0	0	0	0	6	4	2	4	16
Plinske boce	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2
Željeznički pragovi	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Šumski požari	10	25	15	40	24	95	95	13	20	337
Zapaljenje stuba el.energije	0	0	0	0	0	3	3	2	1	9
Gašenje zapaljenih kamiona	0	1	0	0	0	3	0	0	6	10
Požar elektro instalacije	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Poplava	4	7	0	10	21	9	3	7	17	78
Saobraćajna nesreća	2	10	2	5	13	6	13	8	5	64
Gašenje privatne jame uglja	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2
Požar štala	5	5	4	3	8	6	12	1	3	47
Vađenje životinjskog leša	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Lažna dojava	0	2	0	0	2	0	3	2	2	11
Prevoz vode i sapiranje	0	0	0	0	0	158	162	4	33	357
Željeznička lokomotiva	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Ukupno intervencija po godinama	126	171	102	180	170	472	551	133	206	2111

UKUPNO INTERVENCIJA U 9 GODINA

Maglaj

Tabela požara na području općine

Tabela 105.

Godina	2002;2003;2004	2005;2006;2007	2008;2009;2010	2011;2012;
Broj požara	28 ; 20 ; 12	41 ; 31; 6	12; 10 ; 27	57; 6;

Olovo

Tabela požara na području općine (zvanični podaci kojima raspolažemo):

Tabela 106.

R/br.	Broj požara				Štete				
	Na objektima	Na otvorenom	Na vozilima	Tehničke int.i ostalo	Na objektima	Na otvorenom	Na vozilima	Tehničke int.i ostalo	Izraženo u KM.

2005	5	10		30	5	10	1		175 000
2006	2	8	1	30	2	10			21 000
2007	2	27	1		2	15	1		60 000
2010	2	7			2	6		32	10 000
2011	5	25	1	195					
2012	4	48	1	263					
2013	5	25	1	195					

Tešanj

Pregled vrste građevina na kojima su nastali požari u zadnjih 10 godina:

Tabela 107.

B R O J P O Ž A R A									
Godina	Industrijski i proizvodni objekti	Drugi poslovni objekti	Stambeni objekti	Stočna hrana	Šume	Otvoreni prostori	Vozila	Ostalo	Ukupna materijalna šteta (KM) - procjena
2002	2	4	7	4	6	4	1	5	
2003	0	2	4	4	27	9	2	0	
2004	0	0	3	2	0	3	3	2	
2005	4	0	9	3	6	0	6	3	
2006	2	0	5	5	11	0	4	11	
2007	1	7	10	9	15	6	4	11	
2008	0	3	18	3	14	0	11	16	
2009	0	14	14	5	6	0	5	10	
2010	0	6	11	1	5	0	6	17	
2011	0	7	20	0	2	60	0	6	
UKUPNO	9	43	101	36	92	82	42	81	

Usora

Obzirom da općina Usora nema Profesionalnu vatrogasnu jedinicu nismo u mogućnosti prikazati ove podatke, a te poslove obavlja TVJ „Doboj“, po sporazumu između općine i ove vatrogasne jedinice. U toku je formiranje DVD Usora, koje bi se moglo koristiti kao interventna služba zaštite od požara za područje ove općine.

Vareš

Nismo dobili informacije vezane za broj požara u zadnjih 10 godina od ove općine.

Visoko

Prosječan broj intervencija/ požara koji su nastajali na području općine Visoko u proteklih deset godina kreće se od 20 do 90 intervencija godišnje, zavisno o kojoj godini u protkelih deset je riječ. Većina ovih evidentiranih požara bili su manjeg intenziteta. Gorile su šume, nisko rastinje, stambeni, privredni i ostali objekti uključujući i deponije. Najveći broj intervencija odvijao se u šumskim područjima, premda šumske površine na području Općine uz pravilno održavanje i čišćenje predstavljaju prepreke za širenje eventualnih požara, ljudski faktor, odnosno nepažnja, nehat su najveći razlozi izbijanja požara, naravno, mora se pored toga uzeti u obzir i izbijanje požara pri početku i pri kraju ljetne sezone, kada zbog visokih temperatura dolazi do izbijanja požara.

Požari koji su nastajali na objektima za stanovanje i vozilima, uglavnom su bili locirani prijavljeni na vrijeme te brzom intervencijom vatrogasaca ugašeni. Ukupan broj intervencija u proteklih 10. Godina na području općine Visoko jeste 798. U komparaciji sa ostalim općinama na području ZDK, za općinu Visoko slobodno se može reći da predstavlja prosjek, ali ako uzmemo u obzir da u zadnjih 3 (tri) godine dolazi do više intervencija, trebalo bi se ipak malo više obratiti pažnja na ispravnosti instalacija, ljudsku nepažnju i sl. U narednoj tabeli prikazan je ukupan broj požara u periodu od 2003. do 2012. Godine.

Tabela 108.

Godina	Broj intervencija	Šuma	Nisko rastinje	Stambeni objekti	Privredni objekti	Pomoćni objekti	Vozila	Tehničke intervencije	Deponije	Ostali objekti	Ostalo
2003	74	21	9	11	3	8	5	8	4	3	2
2004	34	12	4	6	2	4	3	2	1	1	-
2005	29	8	3	4	1	5	1	3	2	1	1
2006	38	10	2	8	3	6	3	2	3	1	-
2007	81	22	6	12	6	9	7	8	5	3	3
2008	53	14	6	9	4	5	2	6	6	-	1
2009	82	18	8	20	6	3	14	10	-	3	-
2010	108	24	8	23	11	4	17	15	-	6	-
2011	142	59	21	9	4	14	10	11	16	5	3
2012	157	31	40	36	3	2	3	11	22	2	7
Ukupno	798	219	107	138	33	60	65	76	59	25	17
P. %	798	27,5%	13,4%	17,3%	4,1%	7,5%	8,1%	9,5%	7,4%	3,1%	2,1%

	Tehnički nedostaci	Nehat - nepažnja	Namjerna paljenja
Uzroci požara u procentima	246 – 30,9 %	356 – 44,6%	196 – 24,5 %

Zavidovići

Tabela 109.

Godina	2007	2008	2009	2010	2011	SUM
Požari na građevinama						
- stambena građevina	21	18	17	27	24	107
- gospodarska građev.	6	8	7	-	4	25
- javna građevina	5	4	4	-	3	16
- građevina u preduzeću	7	9	8	11	7	42
SUM :	39	39	36	38	38	190
Požari na otvorenom prostoru						
- šumski požar	12	7	5	4	6	34
- nisko rastinje i trava	45	53	38	11	25	172
- kontejner za smeće	5	15	45	56	47	168
- ostale površine	4	7	6	1	4	22
SUM :	66	82	94	72	82	396
Požari na saobraćajnom-prometnom sredstvu						
- na putničkom m/v	2	3	2	1	6	6
- na teretnom m/v	1	-	1	-	-	2
SUM :	3	3	3	1	6	16
Ostale požarne intervencije						
- lažna dojava	8	12	6	11	8	45
- ostale intervencije	56	74	82	95	124	431

Zenica

Na području grada Zenica u periodu od 2006.godine do 2015.godine, zabilježen je slijedeći broj intervencija:

Godina	Broj intervencija
2006	412
2007	631
2008	535
2009	503
2010	558
2011	740
2012	894
2013	700
2014	626
2015	664
UKUPNO:	6263

Žepče

Broj požara u zadnjih 10 godina u općini Žepče.

Tabela 110.

Godina	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Ukupno:
Uzrok:											
Stambeni objekti	10	13	5	11	8	6	16	6	3	8	86
Poslovni objekti	1	2	2	4	3	2	2	5	10	6	37
Sportski objekti	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Industijski objekti	1	0	0	1	1	0	0	0	2	1	6
Pomoćni objekti	6	4	3	5	4	5	6	6	3	2	44
Infrastrukturni objekti	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Šumski požari	11	17	5	12	2	24	68	19	18	11	187
Nisko rastinje	16	20	20	17	3	20	21	11	8	12	148
Kontejneri	2	0	0	4	7	5	3	2	0	14	37
Dimnjaci	2	0	4	1	5	6	2	5	0	4	29
Motorna vozila	3	0	1	2	1	4	15	8	8	5	47
Sijeno, deponije smeća i sl.	18	12	19	11	2	8	7	2	2	2	83
Ukupno:	70	68	63	68	36	80	140	64	52	65	704

III. STRUČNA OBRADA PODATAKA

U ovom poglavlju, a u skladu sa Metodologijom za izradu procjene ugroženosti od požara („Službene novine FBiH“, broj 8/11), stručnom obradom podataka daju se stručna mišljenja:

- – pravilnoj izgrađenosti i povezanosti naselja, gradova, te šumskih i poljoprivrednih površina gledajući uslove za širenje požara;
- izgrađenosti puteva za akciju gašenja požara;
- stanje izgrađene hidrantske mreže za gašenje požara;
- – opasnosti od nastajanja požara u građevinama gdje boravi veći broj lica, industrijskim, skladišnim i drugim
- opasnim građevinama i lokacijama, odnosno zonama;
- opasnostima od nastajanja požara u određenim šumskim i poljoprivrednim područjima;
- opasnostima pri transportu i prevozu opasnih materija i određivanju područja na kojima se takva opasnost očekuje;
- opasnostima na instalacijama za distribuciju gasa i električne energije;
- opasnostima koje proizlaze iz dotrajalosti građevina, tehnologija ili instalacija za razvod energenata;
- opasnostima zbog neizgrađenosti puteva ili njihove nedovoljne širine za gašenje požara vatrogasnim vozilima;
- funkcionalnosti sistema veza za osmatranje i gašenje požara;
- brojnosti i osposobljenosti stanovništva za gašenje požara;
- prevozu snaga za gašenje požara;
- organiziranosti zdravstvene zaštite i prehrane vatrogasaca tokom akcija gašenja većih požarima;
- broju profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasnih jedinica.

3. STRUČNO MIŠLJENJE:

3.1. Stručno mišljenje o pravilnoj povezanosti naselja, gradova, te šumskih i poljoprivrednih površina gledajući uslove za širenje požara, izgrađenosti puteva za akciju gašenja požara,

Trasom puta M-17 i M-5 u toku je izgradnja koridora 5C u kontinuitetu u proteklom periodu tako da je sada Zenica povezana sa Sarajevom autoputem A-1, izgrađeno je više tunela na području ZDK na ovom koridoru. Posredstvom magistralnih puteva vrši se povezivanje centra kantona sa bližim i daljim okruženjem, a regionalnim i lokalnim cestama povezana su naselja s gradovima i naselja s naseljima. Lokalne ceste međusobno povezuju naselja, ali i veće šumske i poljoprivredne površine, na koje se nastavljaju šumske i poljoprivredne ceste. Na regionalnim cestama nema ograničenja za vožnju vatrogasnih vozila i tehnike, osim na pružnih prijelaza gdje je moguće usporenje vožnje u slučaju nailaska voza.

Gradska stambena područja u ZDK su uglavnom urbanistički planirana i izgrađena uz uvažavanje uslova sa aspekta zaštite od požara, odnosno imaju razgranatu infrastrukturnu mrežu puteva i prilaza koji omogućavaju brz pristup vatrogasnih jedinica i vozila, osim u područjima centra grada, gdje uslijed nedostatka parking prostora, nepropisno parkirana vozila mogu usporiti intervencije u slučaju požara što je identičan problem i kod naselja sa izraženom bespravnom gradnjom, te seoskim naseljima na nepristupačnim terenima.

Šume i šumska zemljišta su, prema Zakonu o šumama, od općeg interesa za Federaciju i Kantone. Vlasništvo je podijeljeno na državne i privatne šume i šumska zemljišta. Šumama u državnom vlasništvu na području ZDK i šumskim zemljištem gazduje JP Šumsko privredno društvo, d.o.o. Zavidovići, koje organizaciono, u svom sastavu, pored Uprave ima i deset poslovnih jedinica. Šumsko privredno društvo obavlja sve poslove na gazdovanju šumama, u koje spadaju poslovi planiranja, iskorišćavanja šuma, pošumljavanja i provođenja mjera zaštite šuma.

Upravljanje šumama:

Poslove upravljanja i zaštite šuma obavlja Kantonalna uprava za šumarstvo, a to su poslovi kontrole gazdovanja šumama i neposredne zaštite državnih šuma, putem čuvarske službe.gospodari

Šumske i poljoprivredne površine u ZDK imaju izgrađenu infrastrukturnu mrežu puteva i prosjeka, koji su uglavnom neasfaltirani, a u brdskim i planinskim dijelovima, mogu usljed neodržavanja pričinjavati problem za prilaz vatrogasnih jedinica i vozila.

Imajući u vidu dostupnost podataka sa aspekta zaštite šuma od požara, može se zaključiti da je u područjima pod šumama mogućnost širenja požara znatno izražena na planinskim područjima Ravan planine, Konjuha, Smolina, Zvijezde i Čemerske planine, koji se kreću od 1.145 m.n.v. (Pogar) do 1.472 m.n.v. (Karasanovina), gdje je otežan pristup vatrogasnim jedinicama i vozilima, a posebno uslijed zaostalih minskih polja.

Osnovu cestovnog saobraćaja čini mreža magistralnih, regionalnih i lokalnih puteva i to:

Magistralni putevi: M-17 Lašva – Zenica – Doboj, M – 5/M-17 Lašva - Kakanj-Visoko, M-4 Jelah-Teslić i Jelah – Doboj jug;

Regionalni putevi: R-467 Olovo-Maoča-Zavidovići i Olovo-Han Pijesak, R-466 Zavidovići-Kraljeva Sutjeska-Čatići, R-445 Čatići-Podlugovi, R-444 Vareš-Breza-Podlugovi, R-474 Tešanj-Crni vrh- N.Šeher-Perković, R-473 Nemila-Bistričak, R-465 Zavidovići-Maglaj (tzv. stari put), R-443 Visoko-Kiseljak, R-441 Zenica-Vjetrenice-Vitez, R-468 Olovo-Sokolac, R-413a Zenica-Broda-Stranjani-Travnik, R-444a Kraljeva Sutjeska – Vareš te mnogo drugih manjih lokalnih puteva. Putevi imaju asfaltnu podlogu ali su slabog kvaliteta.

Trasom puta M-17 i M-5 u toku je izgradnja koridora 5C u kontinuitetu u proteklom periodu tako da je sada Zenica povezana sa Sarajevom autoputem A-1, izgrađeno je više tunela na području ZDK na ovom koridoru Stanje cesta, tj. kvalitet kolovoza u gradskim i prigradskim dijelovima koji se nalaze na nižoj nadmorskoj visini je na zadovoljavajućem nivou i u boljem stanju u odnosu na stanje cesta u gradskim i prigradskim područjima na višim visinskim kotama, a pogotovo u odnosu na stanje cesta u seoskim naseljima i selima na području ZDK.

Općenito se može konstatovati da je stanje puteva u nizinskom, frekventnijem dijelu ZDK u boljem stanju od onog u brdskim i planinskim područjima. Sa stajališta zaštite od požara, stanje putne mreže je zadovoljavajuće na gotovo cijelom područjuZDK.

S obzirom na svoju širinu i uređenost, magistralne, regionalne i lokalne ceste onemogućavaju prijenos požara s jedne strane ceste na drugu, osim u slučaju olujnih i jakih vjetrova. Šumski i poljoprivredni putevi, iako dosta uži od ostalih pobrojanih kategorija, također ne ograničavaju u značajnoj mjeri pristup vatrogasnim vozilima i tehnicima. Kod formiranja požarne zone na području požarnom području ZDK, uvažava se kriterij po kojem sjedišta profesionalnih vatrogasnih jedinica i dobrovoljnih vatrogasnih društava određuju tako da sve vatrogasne jedinice u što kraćem mogućem roku započnu sa gašenjem požara, s tim da se minimalni rok za izlazak na intervenciju bliže utvrđuje u planu zaštite od požara kantona, općine i grada, imajući u vidu udaljenost pojedinih mjesta od sjedišta jedinice, odnosno ispostave.

Preporuke:

1. Neophodno je vatrogasne puteve i prilaze označiti u skladu sa važećom regulativom, a po potrebi preventivno djelovati policijsko-inspekcijskim organima i „pauk“ službom, te ukloniti prepreke koje onemogućavaju prilaz vatrogasnih vozila objektima sa rizikom od pojave požara;
2. Poboljšati i unaprijediti održavanje puteva i gradskih saobraćajnica;
3. U užim gradskim jezgrima otežan je prilaz vatrogasnim vozilima i jedinicama za spašavanje pa se preporučuje nabavka i korištenje vozila manjih gabarita (mala navalna vozila);

4. Problem saobraćaja u mirovanju rješavati kroz izgradnju javnih parkinga i garaža, kao i adekvatnom regulacijom saobraćaja;
5. JP Direkcija cesta Federacije BiH i Direkcija cesta ZDK, nadležne za ceste u ZDK, dužne su izraditi godišnji plan čišćenja cestovnog pojasa od lako zapaljivih tvari, odnosno onih tvari koje bi mogle izazvati požar ili omogućiti/olakšati njegovo širenje, uz javne saobraćajnice koje prolaze kroz šume razvrstane u visoki stepen ugroženosti od požara, te one koje su od posebnog značaja;
6. Osobitu pažnju potrebno je posvetiti na cestovne pravce lokalnog značaja, a koje su u toku turističke sezone pojačane prometom (prilazi i prolazi kroz parkove prirode, prilazi u kampove i sl.). Godišnji plan čišćenja s dinamikom izvršenja, nadležne direkcije su dužne odmah po donošenju, dostaviti Kantonalnoj upravi civilne zaštite, a one općinskim službama u njihovoj nadležnosti.

U tabeli br.1 dat je prikaz odnosa rizik uzrok posljedica:

Tabela 1.

RIZIK	UZROK	POSLEDICA	PROCJENA RIZIKA
Prenaseljenost gradskih i prigradskih naselja	Povećan priliv stanovništva u urbana naselja u potrazi za poslom, uske i nepristupačne ulice	Povećano požarno opterećenje, povećan rizik od nastajanja požara, otežan pristup vatrogasnim jedinicama	Srednji rizik
Zagušenost saobraćajem	Nedovoljna propusnost gradskih saobraćajnica i magistralnih, regionalnih i dijelova lokalnih puteva uzrokovana povećanim saobraćajnim opterećenjem i gustinom saobraćaja.	Smanjena brzina reakcije, odnosno usporena reakcija vatrogasnih jedinica.	Visoki rizik
Loše rješenje saobraćaja u mirovanju u užim gradskim jezgama	Povećan broj motornih vozila u Kantonu uz nedovoljan kapacitet javnih parkinga površina i neadekvatno organiziran javni prijevoz i djelomično neadekvatnu regulaciju saobraćaja u užim gradskim jezgama.	Smanjena brzina reakcije, odnosno usporena reakcija vatrogasnih jedinica uz mjestimično otežan i onemogućen pristup vatrogasnih vozila objektu intervencije zbog saobraćaja u mirovanju ili fizičkih blokada.	Visoki rizik
Bespravna gradnja i dogradnja građevina, nepostojanje tehničke dokumentacije	Nepotpuna zakonska regulativa, niske prekršajne kazne i slaba tehnička opremljenost inspektorata	Povećan požarni rizik, otežan pristup vatrogasnim jedinicama, duže vrijeme vatrogasne intervencije	Visoki rizik
Neuređenost šumskih i poljoprivrednih površina i neodržavanje šumskih puteva i prosjeka	Nepostojanje regulative, jasne odgovornosti korisnika i plansko-organizacijskih mjera	Povećan požarni rizik, otežan pristup vatrogasnim jedinicama, duže vrijeme vatrogasne intervencije	Visoki rizik
Slaba povezanost i izgrađenost puteva padinskih naselja, te seoskih i prigradskih naselja, uske i nepristupačne saobraćajnice	Geohistorijski položaj, poddimenzionirane širine saobraćajnica, kašnjenje sa provedbom urbanističkih planova, nedostatak sredstava	Povećan rizik od nastajanja požara, otežan pristup vatrogasnim jedinicama	Visoki rizik
Neadekvatno redovno i investiciono održavanje kolovoznih konstrukcija i kolovoznih zastora, sistema odvodnje cesta uz pojavu klizišta u brdskim dijelovima	Nedostatak finansijskih sredstava uz otežanu i reduciranu implementaciju planova razvoja i održavanja cestovne infrastrukture	Otežana i usporena intervencija vatrogasnih jedinica	Visoki rizik

3.2. Stručno mišljenje o stanju izgrađene hidrantske mreže za gašenje požara

Vanjska hidrantska mreža na području ZDK izvedena je najvećim dijelom podzemnim hidrantima što ne zadovoljava propisane uvjete. Kod rekonstrukcija i proširenja hidrantskih mreža instaliraju se nadzemni hidranti. Nivo opremljenosti hidrantima pojedinih područja naseljenosti nije zadovoljavajuća, što uz nerjetke pojave zatrpavanja i oštećivanja i instalirane hidrante često čini neuporabljivim kod vatrogasnih intervencija. Pouzdanim podacima o pritiscima unutar javnih hidrantskih mreža nema, jer nema provedenih odgovarajućih ispitivanja. Hidranti se instaliraju na cjevovode promjera i ispod 100 mm, čime postaje upitna njihova učinkovitost kod stvarnih potreba gašenja.

Na području ZDK ima naselja i bez izvedenih hidrantskih mreža, pa se u njima u slučaju većeg požara potrebne količine vode mora osiguravati vatrogasnim vozilima, jer nije moguće nadopunjavanje vozila vodom iz hidrantske mreže.

S obzirom na utvrđeno stanje vanjske hidrantske mreže potrebno je u što kraćem mogućem roku:

- zahtijevati od distributera redovno provođenje ažuriranja podataka o vanjskoj hidrantskoj mreži (položaj hidranata, ispravnost hidranata), redovno provođenje geodetskog snimanja vanjskih hidranata i ucrtavanje lokacija hidranata u situacijski plan naselja kao i segmente naselja ucrtati na A3 papir i sto dostaviti na korištenje vatrogasnim jedinicama;

- Potrebno je redovno ispirati vanjske hidrantske mreže, jedan do dva puta godišnje, u cilju onemogućavanja zamuljavanja i začepljenja hidranata, kako bi hidrantska mreža bila uvijek u funkciji za gašenje požara.

- Tehničke karakteristike vanjske hidrantske mreže za gašenje požara moraju se provjeravati u zadanom vremenu i na način propisan Pravilnikom o tehničkim normativima za vanjsku i unutrašnju hidrantsku mrežu za gašenja požara. ("Sl.novine FBiH", br. 87/11)

Na osnovu utvrđenog stanja može se ocijeniti da na području ZDK ne postoji odgovarajuće razvedena hidrantska mreža za gašenje požara i za snabdijevanje vatrogasnih vozila vodom.

Iz gore iznijetog može se konstatovati kako hidrantska mreža ne udovoljava Pravilniku o tehničkim normativima za vanjsku i unutrašnju hidrantsku mrežu za gašenja požara. ("Sl.novine FBiH", br. 87/11).

U cilju poboljšanja funkcionalnosti hidrantske mreže i prevencije početnog gašenja i širenja požara preporučuje se:

1. izrada hidrantske mreže na prostorima gdje još ne postoji;
2. postojeće hidrante koji ne nisu u skladu sa propisima i pravilima tehničke prakse, odnosno važećim Pravilnikom o tehničkim normativima za spoljnu i unutrašnju hidrantsku mrežu za gašenje požara ("Sl.novine FBiH", br. 87/11), sanirati i dovesti u funkcionalno stanje;
3. obilježiti sve hidrante propisanim oznakama;
4. izraditi grafički pregled hidranata na terenu, tj. mapu hidrantske mreže;
5. postojeću hidrantsku mrežu redovno održavati i ispitivati i redovno dostavljati protokole o funkcionalnim ispitivanjima nadležnim organima i službama ;
6. Rezervoare za vodu (cisterne) i spremnike po naseljenim mjestima redovno čistiti, puniti vodom i u slučaju nužde koristiti za gašenje požara;
7. izvedbom nove vodovodne mreže obavezno obezbjediti i potreban broj hidranata;
8. urediti crpilišta na obali akumulacija vode i izvorišta, gdje je to moguće i obilježiti ih.

U tabeli br.2. dat je prikaz rizika, uzroka i posljedica koji proizilaze iz uočenih nedostataka hidrantske mreže u ZDK:

Tabela 2.

RIZIK	UZROK	POSljedICA	PROCJENA RIZIKA
Nepostojanje centralne evidencije o stanju hidrantske mreže	Neizvršavanje obaveza nadležnog/nadležnih javnih preduzeća koja upravljaju vodosnadbjevanjem u ZDK-u općinama ZDK	Rizik u slučaju požara zbog otežanog gašenja, vatrogasne jedinice nemaju potpunu informaciju o stanju, ispravnosti i rasporedu hidrantske mreže	Srednji
Nepostojanje hidrantske mreže u prigradskim i seoskim naseljima	Nedovoljna pokrivenost ZDK hidrantskom mrežom	Otežana i usporena akcija gašenja, isključiva upotreba vode iz vatrogasnih vozila	Srednji
Nepotpuna zakonska regulativa, neupućenost građana o ovoj vrsti problema, finansijski razlozi	Rizik od neispravnosti hidrantske mreže u slučaju nužde,	Rizik za širenje požara na druge građevine zbog neispravnosti sredstava sa početno gašenje požara	Srednji

3.3. Stručno mišljenje o opasnostima od nastajanja požara u građevinama gdje boravi veći broj lica, industrijskim, skladišnim i drugim opasnim građevinama i lokacijama, odnosno zonama

U poglavlju „Pregled značajnih građevina u kojima povremeno ili stalno boravi veći broj osoba“, navedeni su objekti u kojima postoji mogućnost povremenog ili stalnog okupljanja većeg broja osoba. Podaci su preuzeti iz ranijih Procjena ugroženosti grada i općina onako kako su te podatke prikupili izrađivači istih. Podaci su dopunjeni za potrebe izrade ove Procjene. U Procjeni su prikazani samo veći objekti, a ostale građevine trebaju biti prikazane u Procjenama ugroženosti grada i općina kantona.

U prikazanim podacima date su procjene mogućeg povremenog boravka osoba u objektima, obzirom da u većini slučajeva nema ili nije prikazana projektno-tehnička dokumentacija objekata iz kojih bi se dobili pouzdani podaci o predviđenom broju osoba koje mogu boraviti u tim objektima.

Arhitektonski objekti

Na arhitektonske objekte gdje se okuplja i boravi veći broj lica i mogućnost nastajanja požara u njima, kao i na širenje požara na susjedne objekte, od uticaja su kako preduzete urbanističke i druge mjere van samog objekta, tako i preduzete mjere unutar samog objekta, vrste primjenjenih građevinskih materijala, kao i instalacija u samim objektima.

Izgradnjom različitih arhitektonskih objekata, javnih, poslovnih, stambenih, obrazovnih, zdravstvenih i objekata kombinovane namjene riješila su se pitanja smještaja institucija, preduzeća, trgovine, stanovanja kao drugih funkcija javnog i privatnog života. Međutim zanemaren je problem saobraćajnica, odnosno javnih površina za vozila. Planeri su pravilno procijenili razvoj gradova i porast broja stanovnika. Međutim, pogrešno je procijenjen porast broja vozila, te nije prepoznat problem parkiranja vozila oko starih pa i novih urbanističkih jedinica, odnosno naselja. Prilaz do takvih objekata je problematičan iz razloga što nema dovoljno parkirnih mjesta pa su automobili parkirani na trotoaru ili jednoj saobraćajnoj traci što, znatno sužava vatrogasni prilaz i mogućnosti intervencije vatrogasne jedinice, te je pristup vatrogasnih vozila do objekata često onemogućen. Prilazi nekim objektima i parkiralištima omogućeni su automatskim rampama, za koje samo vlasnici i korisnici imaju ključeve, odnosno daljinske upravljače, što je također potencijalni problem za nesmetan prilaz vatrogasnih vozila do požarno ugroženog objekta.

Sa druge strane izgrađenost, ispravnost, funkcionalnost i pristup sistemu vanjske hidrantske mreže je neophodan aspekt razmatranja zaštite objekata od požara, koj je posebno obrađen u poglavlju 2.8 Razmatrajući situaciju u samim objektima pogotovo kod objekata starijeg datuma građenja od 1970-te godine, ugrađeni su materijali koji imaju materijale manje otpornosti na požar. Čak i kod novijih objekata, može se uočiti ugradnja necertificiranih građevinskih proizvoda. To se odnosi kako na materijale sklopova stropnih konstrukcija, vrata i drugih elemenata koji relativno lako omogućuju prenos požara iz jednog požarnog sektora u drugi.

Kod električnih instalacija u objektima, kao jednog od najčešćih uzročnika požara je takođe značajan faktor starost građevine i same instalacije. Starija instalacija je poroznija, ima slabija izolaciona svojstva, te je upitno da li je instalacija adekvatno dimenzionirana shodno savremenim potrebama svih priključenih trošila u objektu ili je napravljena prije 30 i više godina, prema tadašnjim potrebama. Požari električnih instalacija mogu nastati i u novo-izvedenim objektima, ali s manjom vjerovatnoćom da će se proširiti na cijelu građevinu iz prostora u kojem je nastao, jer su elektroinstalacije kod novijih objekata atestirane.

Kod starijih objekata, na već spomenuti nedostatak nadovezuje se i problem dimovodnih kanala. Dimovodni kanali starijih objekata pretežno su zidani od pune opeke, a objekti su građeni bez projektne dokumentacije, te su se dimovodni kanali izvodili „proizvoljno“ ili po želji vlasnika odnosno korisnika. Ako su dimovodni kanali poddimenzionirani u odnosu na potrebe priključenog trošila, može doći do taloženja nesagorelih čestica na pregrijane stjenke dimnjaka, što direktno utiče na povećanu vjerojatnost zapaljenja dimnjaka ukoliko se dimnjak ne održava i ne čisti redovno. Stariji dimnjaci imaju u stjenke ponekad ugrađene stropne ili krovne grede kao mjesta njihovog statičkog oslanjanja, koje će se evidentno zapaliti u slučaju da se dimnjak ne održava.

Kao i kod vanjske hidrantske mreže, postavlja se pitanje održavanja ispravnosti, funkcionalnosti, kao i pristupa i kompletnosti sistema unutrašnjih hidrantskih mreža u objektima slučaju požara. Otežavajuća okolnost je da ne postoje ili ne funkcioniraju stabilni sistemi za dojavu i gašenje požara kod značajnog broja građevina gdje se okuplja veći broj ljudi, ili nisu uvezani sa vatrogasnom jedinicom.

Opasnost od nastajanja požara u arhitektonskim objektima gdje se okuplja veći broj osoba proizilazi iz slijedećih činjenica:

- starost građevina (5 – 200 godina);
- stare i neispravne električne instalacije i uređaji (pregrijavanje, iskrenje);
- neispravni dimnjaci, dimovodni kanali, ložišta;
- nekontrolirana i bespravna gradnja (bespravna dogradnja postojećih građevina ili izgradnja pomoćnih objekata), što olakšava prijenos požara s objekta na objekat;
- radovi u građevinama uz upotrebu otvorenog plamena, zavarivanje, rezanje, brušenje i druge vrste radova (bez poduzetih preventivnih mjera zaštite od požara);
- držanje zapaljivih tekućina i plinova na nepropisan način i u količinama većim od dozvoljenih;
- gomilanje robe u skladištima, odlaganje i skladištenje robe na transportnim, vatrogasnim i evakuacionim putevima, prolazima i prilazima;
- neodgovorno ponašanje korisnika prostora i uposlenih (pušenje, unošenje otvorenog plamena, paljenje svijeća, korištenje kuhala i grijnih tijela s otvorenom žarnom niti, itd.)
- Industrijski objekti.
-

ZDK je jedno od industrijski najrazvijenijih područja u BiH. Potencijalnu opasnost za nastajanje požara i eksplozija predstavljaju građevine i energetska postrojenja. Uslijed nastajanja požara može doći do zaustavljanja proizvodnje, odnosno, ugrožavanja mikro i makro lokacije. Ovakvih građevina je veliki broj na području ZDK, a popis istih u procjeni je izrađen na temelju realnih opasnosti kojima su izloženi ljudi, građevine, postrojenja i uža (mikro) lokacija.

U popisu su navedene i građevine u kojima postoje realne opasnosti od mogućih požara zapaljivih tečnosti (gorivo, ulje i sl.), gasa (prirodni gas, LNG), opasnost od eksplozija i ugrožavanje lokacije. Količine zapaljivih tečnosti koje su evidentirane iznose više od 20.000 l, a TNP u količinama većim od 1000 kg. Opasnost od eksplozije procijenjena je s obzirom na skladištenje i upotrebu eksplozivnih tečnosti ili plinova: motornih benzina, dizel goriva, trafo ulja, mazuta kao i ukapljenog naftnog gasa koji se nalazi u bocama ili stabilnim gasnim kontejnerima.

Rudnici uglja u ZDK predstavljaju mjesta na kojima postoji veliki rizik od nastajanja požara. Ugalj je hemijski vrlo složena materija, pri čemu ugljevi iz raznih ležišta mogu biti vrlo različitog sastava. Prema prirodnoj teoriji početno zagrijavanje uglja nastaje zbog prelaska piritu u prisustvu vode i kiselonika u željezo sulfat kojom prilikom se oslobađaju znatne količine toplote.

Po prirodi nastajanja, rudnički požari su klasifikovani na egzogene koji nastaju spoljnim izvorom toplote i endogene koji nastaju procesom samozapaljenja. U rudnicima se, u eksploataciji uglja, upotrebljavaju razne vrste eksploziva.

U gotovo svim općinama ZDK postoje brojna skladišta lako zapaljivih, agresivnih, toksičnih i eksplozivnih materija. Sve navedeno znatno podiže stepen ugroženosti od požara u industrijskim postrojenjima, a indirektno utiče na podizanje stepena ugroženosti od požara u graničnim područjima, gdje su vrlo često na nedovoljnoj udaljenosti, locirani stambeni, poslovni i drugi objekti.

U tehnologiji prerade drveta opasnosti od nastanka požara i eksplozije proističu iz gorivih osobina drveta, eksplozivnih osobina drvene prašine i iz same tehnologije obrade drveta pri kojoj se ostvaruju uvjeti za nastanak požara i eksplozije (zagrijavanje i stvaranje prašine prilikom mehaničke obrade, lakiranje).

U industrijskim objektima u zavisnosti od namjene i vrste procesa rada koji se u njima obavlja i vrsti gorivih tvari koje se koriste u toku rada (drvo, zapaljivi lakovi, eksplozivni i zapaljivi gasovi, papirna ambalaža, i dr.) postoji mogućnost stvaranja eksplozivne smjese, pa je iz tog razloga neophodno instalirati sisteme za otkrivanje eksplozivnih smjesa i gasova i sistem za automatsku dojavu požara i ranu prevenciju.

U industrijskim zonama, odnosno u građevinama za proizvodnju i preradu, provođenje preventivnih mjera zaštite od požara nije u potpunosti zadovoljavajuće. Razlog tome je nedostatak finansijskih sredstava prouzročen lošim stanjem u privredi BiH, kao i posljedice nastale zbog oštećenja tokom posljednjih ratnih dejstava. Za slučaj gašenja požara, pravne osobe u skladu sa propisima i potrebama, uglavnom imaju izgrađenu vanjsku i unutrašnju hidrantsku mrežu spojenu na gradski vodovod.

U slučaju nastajanja požara u građevinama i prostorima u industrijskim zonama, vrlo mala je vjerovatnoća za širenja požara na susjedne građevine, jer između pojedinih građevina ima dovoljno prostora za lokaliziranje požara. Na osnovu navedenog, može se konstatovati da je znatno smanjena mogućnost ugrožavanja građevina izvan industrijskih zona. Pregled tehnoloških mjesta u pogledu vjerovatnosti za nastajanje i širenje požara i opasnosti svode se na najmanji mogući nivo pridržavanjem uputa za rad na siguran način, provođenjem preventivnih mjera zaštite od požara a instalacije i postrojenja, strojevi i uređaji koriste u granicama nazivnih vrijednosti i redovito održavaju.

U seoskim poljoprivrednim gazdinstvima svake godine nastane više požara uslijed korištenja električnih grijalica za zagrijavanje prostorija za smještaj pilića i krupne i sitne stoke. Uzroci požara kod privrednih objekata mogu biti pomanjkanje zaštitnih uređaja i opreme, ali najčešći uzroci su nepridržavanje propisanih tehničkih i organizacijskih preventivnih mjera zaštite od požara.

Izvori opasnosti za nastanak i širenje požara mogu biti:

- pomanjkanje ventilacije u radioničkim prostorijama;
- nataložena prašina na sredstvima za rad;
- nataložena prašina u elektro ormarima, razvodnim kutijama, uređajima, a koji nisu izvedeni u skladu s IP zaštitom;
- neispravna električna instalacija i/ili predimenzionirani sklopovi sigurnosti;

- korištenje otvorenog plamena, topline, u prostorima proizvodnog pogona i
- skladišta (zavarivanje, lemljenje i brušenje metala u blizini zapaljivih tvari);
- neredovno održavanje mašina, sistema i uređaja te njihovih elektro motora, ventilatora i sl;
- samo zagrijavanje i samozapaljenje masnih krpa natopljenih otapalima ili uljima koja se koriste za čišćenje strojeva, ako se nekontrolirano odbacuju;
- nepridržavanje pravila i postupaka zaštite od požara u eksplozijski opasnim prostorima.

Preporuke

Na osnovu prethodne analize, daju se slijedeće preporuke u cilju minimiziranja rizika od nastanka požara:

- Napraviti analizu stanja i procjenu rizika od požara kod objekata javne namjene (gdje to nije urađeno) uz obezbjeđenje i poboljšanje adekvatnih pasivnih mjera zaštite od požara i naknadnu ugradnju aktivnih mjera zaštite od požara;
- Na isti način pristupiti tretmanu industrijskih objekata i industrijskih kompleksa uzimajući u obzir njihove tehnološke procese;
- Kod postojećih objekata kolektivnog stanovanja, posebnu pažnju posvetiti redovnom održavanju hidrantskih sistema i njihovoj kompletnosti i funkcionalnosti, dimnjačkih i ventilacionih kanala i vatrogasnih aparata kao i eventualno ostalih ugrađenih aktivnih mjera zaštite od požara u saradnji sa službom upravitelja objekata;
- Kod postojećih objekata individualnog stanovanja redovno vršiti i organizirati čišćenje i održavanje dimnjaka u saradnji sa mjesnim zajednicama;
- Kod izgradnje novih objekata, kako u fazi ishodovanja odobrenja za građenje, tako i u fazi izgradnje objekta obezbijediti sve legislativom iz ove oblasti propisane pasivne i aktivne mjere zaštite od požara, kao i ugradnju građevinskih proizvoda i opreme sa dokazom kvaliteta u požarnim okolnostima od strane akreditirane laboratorije;
- U industrijskim postrojenjima je neophodno imati razrađene procedure u radnom procesu sa zapaljivim i eksplozivnim materijama i način na koji se one skladište;
- Svako postrojenje treba imati napisane mjere opreza prilikom rukovanja s određenim supstancama u skladu sa propisima, te samim tim imati edukovano osoblje i dobar nadzor nad proizvodnjom;
- Neophodno je preduzimati kompleks preventivnih mjera zaštite, a ukoliko iste nisu dovoljne, moraju se preduzeti mjere sanacije. Preventivne mjere zaštite moraju biti ugrađene u svaku fazu tehnološkog procesa;
- Za eliminaciju požara u podzemnim objektima, rudnici moraju imati osposobljene kadrove i odgovarajuću opremu za efikasno gašenje i izolaciju eventualno nastalih požara.

Na svim građevinama u kojima se okuplja veći broj osoba treba voditi pažnja o evakuaciji iz tih građevina, te gašenju požara unutar prostorija, a za svaku takvu građevinu barem jednom godišnje potrebno je napraviti vatrogasnu vježbu gašenja i spašavanja osoba s nadležnom vatrogasnom jedinicom (nadležna vatrogasna jedinica je ona kojoj je dodjeljeno područje odgovornosti na kojem se nalazi građevina u kojoj se okuplja veći broj osoba).

Građevine u kojima se drže veće količine zapljivih i opasnih tvari

Na području ZDK veći je broj građevina u kojima se uskladištavaju zapaljive, eksplozivne, plinovite ili druge opasne tvari, koje mogu biti ugrožene požarom ili mogu uzrokovati požar (eksploziju). Požar ili eksplozija može nastati kod nepravilnog rukovanja s tim tvarima ili uslijed kvara na uređajima i opremi, koja je u neposrednoj blizini opasnih tvari. Posebnu pažnju prilikom požara na tim građevinama mora se pridati zaštiti vatrogasaca sa aspekta odabira potrebnog sredstva za gašenje te zaštitnog odijela i uređaja koje treba koristiti u vatrogasnoj intervenciji.

Naftni derivati i druge zapaljive tekućine

U ZDK najzastupljenije zapaljive tekućine su naftni derivati. Za gašenje požara naftnih derivata i drugih zapaljivih tekućina vatrogasna jedinica mora na intervenciju izići s vatrogasnim vozilom koje ima mogućnost proizvoditi srednje tešku ili iznimno tešku pjenu za gašenje. Ovo znači da vatrogasna jedinica kada izlazi na požar objekta u kojem se drže naftni derivati mora izlaziti s vozilom koje ima rezervoar s pjenilom i međumješalicu pjenila i vode, te uređaje za proizvodnju pjene (mlaznice 200 ili 400 l/min, topovi za pjenu).

Zapaljivi plin

Za gašenje požara na prostorima gdje je prisutna eksplozivna atmosfera plina sa zrakom ili se može očekivati prisutnost eksplozivne atmosfere, nužno je da vatrogasna jedinica na mjestu intervencije utvrdi eksplozimetrom koje su koncentracije plina u zraku. Ako su one oko donje granice eksplozivnosti, prilikom gašenja potrebna je posebna pažnja, te zabrana ulaska vatrogasnih vozila u ugrožen prostor. Pomoću raspršenog mlaza ili prislinom ventilacijom mora se nastojati razrijediti eksplozivnu atmosferu da bi se moglo započeti s vatrogasnom intervencijom.

Otrovne tvari

Za gašenje požara na mjestima gdje se nalaze otrovne opasne tvari kao što su hlor i amonijak, potrebna je stručna pomoć osoblja koji neposredno rade s tim tvarima, kako bi se izbjegle neželjene posljedice u vatrogasnoj intervenciji za same vatrogasce. U gašenju požara hlora ili amonijaka kao sredstva za gašenje koriste se raspršena voda i prah uz uporabu uređaja za zaštitu dišnih organa (maske) s odgovarajućim filterima.

Oksidirajuće tvari

Oksidirajuće tvari u dodiru s drugom tvari daju jaku egzotermnu reakciju (oslobađanje topline) ili pri tom nastaju druge promjene koje povećavaju stepen opasnosti od požara i eksplozije. U gašenju požara kod ovih tvari kao sredstva za gašenje koriste se voda, pjena i prah.

Eksplozivne tvari

Za gašenje požara u prostorima gdje se skladište privredni eksplozivi potrebno je voditi brigu da ova vrsta eksploziva može u masi eksplodirati. S tim u vezi gašenje požara skladišta u kome se nalaze eksplozivne tvari zbog sigurnosti vatrogasaca treba se obavljati uz pomoć stručne osobe koja neposredno radi na skladištenju eksplozivnih tvari, kako bi se izbjegle neželjene posljedice u vatrogasnoj intervenciji za same vatrogasce.

Alkoholne tvari

Za gašenje požara alkoholnih tvari (zapaljiva tvar topiva u vodi) vatrogasna jedinica mora na intervenciju izići s vatrogasnim vozilom koje ima mogućnost proizvoditi pjenu za gašenje alkohola (Alkosil i slično). Ovo znači da vatrogasna jedinica kada izlazi na požar objekta u kojem se drži npr. etilni alkohol mora izlaziti s vozilom koje ima rezervoar s pjenilom, međumješalicu pjenila i vode, te uređaje za proizvodnju pjene.

Radioaktivne tvari

Za gašenje požara u prostorima bolnica gdje se nalaze radioaktivne tvari potrebna je stručna pomoć osoblja bolnice koji neposredno rade s tim tvarima, kako bi se izbjegle neželjene posljedice u vatrogasnoj intervenciji za same vatrogasce. Ljudstvo koje sudjeluje u intervenciji gašenja požara gdje se očekuje prisutnost radioaktivnih tvari mora biti opremljeno dozimetrima i odgovarajućom zaštitnom opremom.

NAPOMENA: Preporuka je da Komandir nadležne vatrogasne jedinice u suradnji sa stručnjacima koji rukuju navedenim opasnim tvarima sačini operativni plan gašenja požara, te da najmanje jednom godišnje provede vježbu gašenja i spašavanja na objektima gdje se nalaze navedene vrste opasnih tvari

U tabeli br. 3., dat je prikaz odnosa rizik uzrok posljedica.

Tabela 3.

RIZIK	UZROK	POSLIJEDICA	PROCJENA RIZIKA
Bespravna gradnja i dogradnja, nepostojanje tehničke dokumentacije	Manjkavosti u implementaciji zakonske regulative, i slaba kadrovska i tehnička opremljenost inspekcijskih organa	Povećan rizik zbog nepostojanja Upotrebnih dozvola, kao i neizgrađenost infrastrukture, uključujući adekvatnu uličnu hidrantsku instalaciju i prilazne puteve u zonama bespravne gradnje	Visoki rizik
Dotrajale i slabe elektro instalacije, neispravna grijna tijela	Nedostatak tehničke dokumentacije, ugradnja necertificirane opreme, zastarjeli proračuni opterećenja, zastarjelost ili nepostojanje atesta el. instalacija	Povećan rizik od izbijanja požara, prenošenje požara u druge požarne sektore i na susjedne objekte, brzo širenje požara	Visoki rizik
Gradnja sa građevinskim proizvodima koji ne zadovoljavaju standarde i zahtjeve iz oblasti zaštite od požara	Nepoznavanje propisa iz oblasti građevinskih proizvoda, upitan kvalitet tehničke dokumentacije i slaba kadrovska i tehnička opremljenost inspekcijskih organa	Povećan rizik od širenja požara u susjedne požarne sektore, i na susjedne objekte, uz otežane vatrogasne intervencije	Visoki rizik
Ljudski faktor, nepažnja	Slabo održavanje građevina, nepridržavanje procedura, neobučeno osoblje i korisnici	Slabo održavanje građevina, nepridržavanje procedura, neobučeno osoblje i korisnici	Visoki rizik
Opasnost od požara i eksplozija za industrijska postrojenja	Nepropisno upravljanje tehnološkim postupcima, neobučenost radnika, zastarjela, necertificirana ili neispravna oprema	Povećani požarni rizik, rizik od eksplozije, stradanje ljudi i materijalnih dobara, zagađenje okoliša, trovanje ljudi.	Visoki rizik
Opasnost od požara i eksplozija za industrijska postrojenja	Upotreba necertificiranih oprema aktivnih mjera zaštite od požara kao i njihova neadekvatna ugradnja, te sigurnost korištene opreme za rad.	Nekontrolisano širenje požara, stradanje ljudi i materijalnih dobara, nemogućnost pravovremenog gašenja požara.	Visoki rizik

3.4. Stručno mišljenje o opasnostima od nastajanja požara u određenim šumskim i poljoprivrednim područjima

Područje Zeničko-dobojskog Kantona obiljuje šumskim bogatstvima i ima dovoljno prostora za razvoj drvne industrije i drugih sličnih prerađivačkih pogona.

Na području Zeničko-dobojskog kantona, po svom sastavu, zastupljene su četinarske, lišćarske i mješovite šume, a po vrsti drveća najviše su zastupljene autohtone vrste (bukva, jela, smrča, bor, hrast i grab). U ukupnim zalihama drvne mase polovinu čine zalihe četinarskih vrsta.

Područje Zeničko-dobojskog kantona je nekada bilo poznato po šumskim resursima, koji su posljednjih 20-ak godina doživjeli veliki stepen devastacije.

Ukupna površina državnih i privatnih šuma i šumskog zemljišta na području ZDK iznosi 220.408 ha, od toga je ukupno obraslo šumsko zemljište na površini od 189.906 ha i to:

Kategorija šume	Površina
Visoke šume	132.753 ha,
Izdaničke šume	46.884 ha,
Goleti sposobne za pošumljavanje.....	2.130 ha,
Goleti nesposobne za pošumljavanje.....	9.338 ha.

Od ukupne površine šuma i šumskog zemljišta, površina državnih šuma i šumskog zemljišta iznosi 185.085 ha, od čega je ukupno obraslo šumsko zemljište na površini od 149.458 ha. Površina po kategorijama šuma iznosi:

Kategorija šume	Površina
Visoke šume	122.728 ha,
Izdaničke šume	26.730 ha,
Goleti sposobne za pošumljavanje.....	1.907 ha,
Goleti nesposobne za pošumljavanje.....	8.383 ha.

Dok je površina privatnih šuma i šumskog zemljišta 35.323 ha, od čega je ukupno obraslo šumsko zemljište na površini od 30.179 ha. Površina po kategorijama šuma iznosi:

Kategorija šume	Površina
Visoke šume	10.025 ha,
Izdaničke šume	20.154 ha,
Goleti sposobne za pošumljavanje.....	223 ha,
Goleti nesposobne za pošumljavanje.....	955 ha.

Minirane površine - Od ukupne površine, 29.302 ha je površina za koju se zna ili se pretpostavlja da je minirana i to 25.337 ha državnih šuma i 3.965 ha privatnih šuma.

Stvarno minirana površina je vjerovatno znatno manja, jer se obično zbog sigurnosnih razloga, stvara sigurnosni pojas oko površina za koje se zna da su minirane. Među ovim površinama značajan udio čine i visoke ekonomske šume. Ove površine predstavljaju sigurnosni problem, ali stvaraju i ekonomski gubitak obzirom da se miniranim površinama ne može gazdovati. Raspored miniranih površina (u državnim šumama) po šumskogospodarskim područjima je:

Šumsko gospodarsko područje	Minirana površina
Olovsko	3.585 ha,
Gornjebosansko	2.116 ha,
Kakanjsko.....	148 ha,
Krivajsko	13.375 ha.
Natron-Usorsko-Ukrinsko.....	6.112 ha.

Poslove zaštite šuma od požara vrši Šumsko privredno društvo, na osnovu važećeg Plana zaštite od požara i godišnjih Programa mjera za zaštitu od požara. Planom i programom su utvrđene šume po stepenu ugroženosti od požara, regulisana materijalno-tehnička sredstva za zaštitu šuma od požara, precizirana organizacija zaposlenih prije i prilikom pojave požara. Kantonalna uprava je posredstvom čuvara šuma uključena u izvještajno-dojavnu službu.

Šumama i šumskim zemljištem gazduje JP Šumsko privredno društvo, d.o.o. Zavidovići, koje organizaciono, u svom sastavu, pored Uprave ima i deset poslovnih jedinica. Šumsko privredno društvo obavlja sve poslove na gazdovanju šumama, u koje spadaju poslovi planiranja, iskorišćavanja šuma, pošumljavanja i provođenja mjera zaštite šuma. Upravljanje šumama: Poslove upravljanja i zaštite šuma obavlja Kantonalna uprava za šumarstvo, a to su poslovi kontrole gazdovanja šumama i neposredne zaštite državnih šuma, putem čuvarske službe.

Dosadašnja iskustva nas upućuju na opravdanost preduzimanja preventivnih mjera kojima je cilj da se požar u najranijim fazama otkrije i suzbije. Dobro koncipirane preventivne mjere, uz njihovu kolektivnu provedbu mogu dati dobre rezultate. U vrijeme kada su opasnosti od požara povećane (period proljeće – ljeto) nužno je organizovati osmatranje i hitno dojavljivanje, kako bi se moglo pristupiti brzom i energičnom gašenju požara, prije nego što bude zahvaćen veći prostor. Na području Zeničko-dobojskog kantona, po svom sastavu, zastupljene su četinarske, lišćarske i mješovite šume, a po vrsti drveća najviše su zastupljene autohtone vrste (bukva, jela, smrča, bor, hrast i grab). U ukupnim zalihama drvene mase polovinu čine zalihe četinarskih vrsta.

Mogućnost nastanka požara u šumskim ekosistemima zavise također i od hemijskog sastava dominantnih vrsta koje sačinjavaju određenu šumsku sastojinu. Zapaljive komponente koje ulaze u sastav drvenastih vrsta su celuloza i hemiceluloza. Četinarske vrste sadrže i lako zapaljiva eterična ulja u četinama i smolu u samom stablu, što ih čini veoma ugroženim od požara. Količina eteričnog ulja koja je zabilježena u četinarskim vrstama izdvojena je procesom hidrodesitilacije.

U sljedećoj tabeli, tabela br. 4. prikazan je hemijski sastav dominantnih biljnih vrsta, a u tabeli br. elementarni sastav lišćarskih i četinarskih vrsta koje su najzastupljenije u ZDK.

Tabela 4.

Hemijski sastav Biljna vrsta	Celuloza (%)	Lignin (%)	Drvene polioze (%)	Ostalo (%)	
Lišćari	40	30 - 35	20-25	< 5	
Četinari	40	25-30	25-30	< 5	
	Celuloza (%)	Lignin (%)	Drvene polioze (%)	Ostalo (%)	Eterična ulja (mg/ml)
Hrast	48	20	29	2	
Grab	48	17,5	32	2	
Bukva	44	28	25	3	
Lipa	48	20	27	5	
Divlja trešnja	45	18	32	5	
Gorski javor	45	19	31	5	
Jela	35	24	37	4	0,91
Smrča	46	30	20	4	0,84
Bor	42	39,5	23,6	4,9	0,96

Tabela 5.

Vrsta	Ugljik (%)	Vodik (%)	Kisik (%)
Hrast (<i>Quercus</i> sp.)	49,4	6,1	44,5
Bukva (<i>Fagus sylvatica</i>)	48,5	6,3	45,2
Grab (<i>Carpinus betulus</i>)	48,99	6,2	44,81
Javor (<i>Acer</i> sp.)	49,8	6,3	43,9
Bor (<i>Pinus sylvestris</i>)	49,9	6,3	43,8
Jela (<i>Abies alba</i>)	50,0	6,4	43,6
Smrča (<i>Picea abies</i>)	49,6	6,4	44,0

Vrijeme povećane opasnosti za nastajanje šumskih požara su periodi:

- od 1. marta do 1. maja kada se spaljuje suha trava, granje i ostali biljni otpad, odnosno, pripremaju poljoprivredne površine za proljetnu sjetvu,
- od 1. juna do 1. oktobra zbog povećanih temperatura zraka
- od 1. oktobra do 15. novembra nakon berbe kukuruza.

Preko 90% požara šuma izazove čovjek nekom svojom djelatnošću, namjerno ili iz nehata, dok neznatan postotak otpada na druge uzroke. Nepažnjom nastaju požari zbog čovjekovog zanemarivanja ili potezivanja opasnosti (npr. kod spaljivanja korova i drugog biljnog otpada, odbacivanja neugašenih opušaka cigareta ili šibica, igre s vatrom, upotrebe ognjišta ili roštilja u prirodi, spaljivanja divljih odlagališta smeća i sl.). S obzirom na vrste šumskog pokrova kakav je zastupljen u ZDK rjeđe se očekuju proširenja požara uzrokovanih udarima groma (stradavaju tek pojedina stabla). Do požara šuma može doći i prelaskom požara s poljoprivrednog zemljišta u periodu pripreme tla za proljetnu sjetvu, a što će pretežno biti prizemni požar, odnosno požar suhog lišća i trave. Ovi požari se mogu očekivati u mjesecu februaru, martu ili aprilu, što ovisi o vremenskim prilikama (dugi sušan period tijekom zime i u proljeće). Požari šumskog zemljišta ne šire se brzo, ali često zbog slabe pristupačnosti (loši putevi za vatrogasnu tehniku), te zakašnjele intervencije, traju dugo s velikim brojem angažiranih vatrogasaca.

U državnim šumama pošto se gospodari po načelima šumarske nauke i mjerama zaštite od požara pridaje se veća pažnja, za razliku od privatnih šuma gdje nema provedene kategorizacije ugroženosti od požara niti izrađenih planova zaštite, pa nema niti definiranih obavezujućih protupožarnih mjera za njihove lasnike. Stoga svakako u budućnosti treba planirati uvođenje protupožarnog reda i za šumske prostore u privatnom vlasništvu.

U svrhu smanjenja opasnosti i mogućih šteta od požara u šumama posebnu pažnju treba pridavati mjerama čišćenja i prorede sastojina, izradi i održavanju protupožarnih prosjeka i šumskih puteva, održavanju koridora elektroenergetskih vodova koji prolaze šumskim područjem, te organizaciji osmatračko-dojavne službe. Kako je poljoprivredna površina dominantna na području na njima se u proljetnom periodu mogu očekivati požari koje izazivaju vlasnici poljoprivrednog zemljišta ili slučajni prolaznici (paljenje suhe trave, spaljivanje njiva radi prihrane ili uništavanje nametnika). Ovi požari uglavnom ne šire se velikom brzinom te ne stvaraju veliku materijalnu štetu, ali je problem na rubnim područjima između poljoprivrednog i šumskog zemljišta gdje se požari s poljoprivrednog mogu prošiti na šumsko zemljište. Karakteristika poljoprivrednog zemljišta u ZDK rascjepkanost je posjeda, te sadnja različitih kultura, što pridonosi sprečavanju proširenja požara.

Preporuke:

Veća kontrola nad šumskim površinama, radi sprječavanja negativnog antropogenog uticaja na šumske ekosisteme; veća kontrola izletišta te sprječavanje nakupljanja otpada i redovno uklanjanje istog; redovan obilazak, krčenje i čišćenje šumskih puteva čime se omogućava nesmetan prolazak vatrogasnih vozila u slučaju nastanka šumskih požara.

- Prilikom akcija čišćenja šumskih površina obratiti pažnju na primjenjivanje mjera zaštite od šumskih požara.
- Preporučuje se izrada i ažuriranje plansko regulacione dokumentacije, te uvođenje adekvatnih sankcionih mjera za počinioc podmetnutih požara. Svakodnevni rezultati procjene opasnosti trebale bi se dostavljati operativnim centrima koji bi svoje aktivnosti trebali uskladiti s tom informacijom.

U tabeli br. 6., dat je prikaz odnosa rizik uzrok posljedica.

Tabela 6.

RIZIK	UZROK	POSLEDJICA	TREKUTNI RIZIK
Nastajanje požara uslijed uticaja prirodnih uzroka i pojava	Povišene temperature u ljetnom periodu, grom i udar munje,	Povećan rizik u slučaju gašenja požara, jer vatrogasne jedinice nemaju potpunu informaciju o stanju zemljišta, puteva i prosjeka	Visok rizik
Otvoreni plamen	Radovi na sječi šume, poljoprivredni radovi, neuređeni izletnički lokaliteti, smještaj bespravnih pilana i postrojenja za preradu drveta	Povećan rizik od izbijanja požara, prenošenje požara na druge požarne sektore, brzina širenja požara, otežana vatrogasna intervencija	Visok rizik
Namjerno podmetnuti požari	Ljudski faktor, Nepostojanje mreže nadzora i uzbunjivanja na šumskim i poljoprivrednim područjima	Velike materijalne posljedice, prenošenje požara na druge požar-ne sektore, brzina širenja požara, otežana vatrogasna intervencija	Visok rizik

3.5. Stručno mišljenje o opasnostima pri transportu i prevozu opasnih materijai određivanju područja na kojima se takva opasnost očekuje

Za neometan rad industrijskih postrojenja, ugljenokopa i život stanovništva u ZDK-u, svakodnevno saobraćajnicama kroz ZDK prometuje se opasnim i zapaljivim materijama, što predstavlja potencijalnu opasnost za izbijanje nesreća. Prijevoz opasnih materija zahtjeva veće mjere opreza nego što je to pri pakiranju i skladištenju. U prijevozu postoje i dodatni rizici, kao što su djelovanje promjenjivih sila, promjene klime, te eventualne saobraćajne nesreće koje mogu izazvati prave katastrofe uzrokovane djelovanjem opasnih tvari. Potencijalnu opasnost po stanovništvo i okolinu predstavlja transport cisternama, tečnog hlora, amonijaka, propilena, propilen oksida, plina, nafte i naftnih derivata, veoma opasnih i agresivnih materija. Ove materije se koriste u svim proizvodnim pogonima ZDK, tako da je teško precizirati godišnje količine ovih materija.

U ZDK-u najzastupljeniji je drumski, a nešto manje željeznički promet opasnim i zapaljivim materijama, koje objektivno predstavljaju veliku opasnost od mogućih nesreća i izazivanje velikih opasnosti po ljude i okoliš. U zadnjih nekoliko godina nisu zabilježene nesreće ovoga tipa, kako u drumskom tako ni u željezničkom saobraćaju. Poslijeratni period donio je sa sobom novu vrstu prometovanja eksplozivnim sredstvima, a to su neeksplozivna ubojita i minsko-eksplozivna sredstva, zaostala iz posljednjeg rata, koja se prevoze do mjesta skladištenja ili uništavanja i kao takva predstavljaju realnu opasnost za učesnike u saobraćaju pa i šire. Intenzitet i vremenski period trajanja kao i posljedice akcidentnih situacija, pri prevozu opasnih i zapaljivih materija, ovisi o količini opasnih materija koje su stavljenе u promet, razornoj moći opasnih materija, mjestu nesreće i slično.

Ne postoji evidencija o količinama opasnih i zapaljivih materija koje se transportuju kroz ZDK, tako da se ne mogu precizno odrediti intenzitet, vremenski period i posljedice akcidentne situacije.

Saobraćajni pravci gdje se očekuju opasnosti pri prevozu opasnih materija su:

Drumski (cestovni)

Magistralni putevi: M-17 Lašva – Zenica – Doboj, M – 5/M-17 Lašva - Kakanj-Visoko, M-4 Jelah-Teslić i Jelah – Doboj jug;

Regionalni putevi: R-467 Olovo-Maoča-Zavidovići i Olovo-Han Pijesak, R-466 Zavidovići-Kraljeva Sutjeska-Ćatići, R-445 Ćatići-Podlugovi, R-444 Vareš-Breza-Podlugovi, R-474 Tešanj-Crni vrh- N.Šeher-Perković, R-473 Nemila-Bistričak, R-465 Zavidovići-Maglaj (tzv. stari put), R-443 Visoko-Kiseljak, R-441 Zenica-Vjetrenice-Vitez, R-468 Olovo-Sokolac, R-413a Zenica-Broda-Stranjani-Travnik, R-444a Kraljeva Sutjeska – Vareš te mnogo drugih manjih lokalnih puteva. Putevi imaju asfaltnu podlogu ali su slabog kvaliteta.

Trasom puta M-17 i M-5 u toku je izgradnja koridora 5C u kontinuitetu u proteklom periodu tako da je sada Zenica povezana sa Sarajevom autoputem A-1.

Željeznički

- dio željezničke pruge normalnog kolosjeka poznate kao pruga Bosanski Šamac-Sarajevo od Podlugova, Visokog, Kaknja, Zenice, Žepča do Doboja
- Vareš –Breza-Podlugovi
- Doboj – Tuzla

Pod pojmom mjera zaštite od požara pri prevozu opasnih tvari podrazumjevaju se mjere koje treba poduzimati već kod odabira ambalaže, kod pakiranja, kod utovara i istovara te kod prevoza opasnih tvari.

U cilju sigurnijeg transporta i prevencije od nastanka akcidentih situacija pri transportu opasnih i zapaljivih materijala preporučuje se:

- prevoz opasnih tvari vršiti u skladu s Europskim sporazumom o međunarodnom prevozu opasnih tvari u cestovnom prometu ADR i u skladu sa RID u željezničkom prometu;
- isključivanje nepropisno ili neoznačenih vozila iz saobraćaja; povećan nadzor nad poštivanjem zakonskih propisa iz ove oblasti;
- pri prevozu opasnih tvari raznih klasa razmatrati posebne mjere koje je potrebno provoditi ovisno o tome koje opasne tvari se prevoze;

U tabeli br. 7. dat je prikaz rizika, uzroka i posljedica koji se mogu dogoditi pri transportu opasnih i zapaljivih materija.

Tabela 7.

RIZIK	UZROK	POSLEDICA	PROCJENA RIZIKA
Klimatski uslovi	Povišene temperature u ljetnom periodu, neočišćene saobraćajnice u zimskom periodu kao i druge prirodne nepogode	Mogućnost eksplozije i isparavanja gasova, zagađenja okoliša, širenje požara, materijalna šteta kao i ljudske žrtve	Srednji rizik
Saobraćajne nezgode	Neprikladna vožnja uslovima na putu, ljudski faktor, neispravna vozila	Mogućnost eksplozije i isparavanja gasova, zagađenja okoliša, širenje požara, materijalna šteta kao i ljudske žrtve	Visoki rizik
Nepropisan prevoz opasnih materija	Neprikladno postupanje, neobučeno osoblje, necertificirana vozila, niske kazne	Mogućnost eksplozije i isparavanja gasova, zagađenja okoliša, širenje požara, materijalna šteta kao i ljudske žrtve	Visoki rizik

U tabeli br.8 dat je prikaz opasnih materija i njihov način ugrožavanja te štetnost.

Tabela 8.

Opasna tvar	Način ugrožavanja	Klasa po ADR
Aluminijev fosfid (otrov I skupine otrovnosti)	Akutno i hronično trovanje	6
Amonijak(bezvodni)	Akutno trovanje parama, korozivni učinak, eksplozija	2
Benzoil peroksid	Akutno trovanje, ubrzan metabolizam, eksplozija	5
Bezolovni motorni benzin	Snažan požar narkotično djelovanje	3
Bitumen	Trovanje produktima požara, foto hemijsko djelovanje	3
Čađ	Kancerogeno trovanje	4
DBS(decilibenzensulfonska kiselina)	Akutno trovanje, korozivni učinak	8
Disulpin	Eksplozija, narkotičko djelovanje	2
Dizel gorivo	Eksplozija, trovanje produktima požara	3
Dušična (nitratna) kiselina	Akutno i kancerogeno trovanje dušikovim oksidima u požaru, korozivni učinak	8
Dušikov oxidul	Narkotično djelovanje	2
Eksplozivi	Eksplozija, korozivno djelovanje	1
Etanol tehnički	Akutno trovanje, narkotičko djelovanje	3
Etanol rafinirani tehnički	Akutno trovanje, narkotičko djelovanje	3
Feriklorid	Akutno trovanje	8
Formaldehid	Kancerogeno trovanje	3
Glikol	Akutno trovanje	3
Hidrazin	Kancerogeno trovanje	2
Kalcijev nitrat	Akutno trovanje parama, korozivni učinak	5
Kaustična soda	Akutno trovanje, korozivni učinak	8

Opasna tvar	Način ugrožavanja	Klasa po ADR
Kisik	Akutno trovanje, ubrzan metabolizam	2
Kerozin	Narkotično djelovanje, trovanje produktima požara	3
Klor	Trovanje	2
Levoksin	Kancerogeno trovanje	3
Loživa ulja	Eksplוזija trovanje produktima požara	3
Mazut	Eksplוזija trovanje produktima požara	3
Natrijev klorit	Akutno i hronično trovanje, korozivni učinak	5
Natrijev perbonat	Akutno trovanje, ubrzan metabolizam	5
Perklorelin	Kancerogeno trovanje, narkotično djelovanje	5
Pesticidi	Kancerogeni, akutno trovanje,	6
Petrolej	Narkotično djelovanje, trovanje produktima požara	6
Protolaze	Akutno trovanje	9
Razne kiseline	Akutno i kancerogeno trovanje, u požaru korozivni	8
Soda	Akutno trovanje, korozivno djelovanje	8
Solna Kiselina	Trovanje parama, korozivni učinak	8
Sumpor	Akutno trovanje	4
Vulkasil (pulver SiO ₂)	Akutno trovanje s mogućnošću silikoze	9
UNP	Eksplוזija ,narkotično djelovanje	2
Terc- butilmerkaptan	Narkoza, akutno trovanje	3
Zemni plin	Akutno trovanje	2

3.6. Stručno mišljenje o opasnostima na instalacijama za distribuciju gasa i električne energije

3.6.1. Opasnosti na instalacijama za distribuciju plina (gasa)

Prirodni plin (gas) može u plinskim postrojenjima ili njihovoj okolini uzrokovati opasnosti na sljedeće načine:

- nekontrolisanim istjecanjem,
- kontrolisnim istjecanjem, ako se promijene početni ili očekivani uvjeti,
- ulaskom zraka u plinsko postrojene ili loše provedenim ispuhivanjem,
- zaostalom količinom plina u privremeno isključenom ili trajno napuštenom postrojenju,
- ulaskom plina pod visokim pritiskom u instalaciju niskoga pritiska,
- samozapaljenjem smjese nataložene prašine i zraka,
- zagrijavanjem plinovoda i postrojenja,
- udisanjem produkata izgaranja.
-

Svako dojavljeno ili preventivnim održavanjem utvrđeno mjesto nekontrolisanog istjecanja plina mora se što prije otkloniti postupkom priznatih pravila plinske tehnike. Samo u iznimnim slučajevima dozvoljeno je provizorno privremeno zaustavljanje istjecanja plina, ako takvo mjesto ostaje pod kontrolom stručnjaka. Kod svakog nekontrolisanog istjecanja plina moraju se odrediti granice ugroženog područja i unutar njih poduzeti sve potrebne mjere sigurnosti. Svaki rad kod kojeg dolazi do kontrolisanog istjecanja prirodnog plina, moraju obavljati najmanje dvojica stručno osposobljena radnika od kojih jedan (imenovani) ima odlučujuću riječ, bez obzira na jednake stručne kvalifikacije.

U svaku plinsku instalaciju koja nije pod pritiskom plina, zrak ulazi i kroz najmanji otvor stvoren na njoj i stvara manju ili veću količinu eksplozivne smjese. Posebno su opasni istodobni otvori na plinovodu na različitim geodetskim visinama radi intenzivnog uvlačenja zraka na principu tzv. "efekta dimnjaka". Manje količine eksplozivne smjese stvorene u plinskim instalacijama praskanjem oštećuju plinske uređaje, a veće mogu izazvati katastrofalne posljedice.

Svaki novopostavljeni element plinskog postrojenja unosi u njega određenu količinu zraka koju treba propisno ispuhati iz postrojenja.

U privremeno isključenom ili trajno napuštenom, a nepropisno ispuhanom plinovodu, ostaju određene količine plina koje mogu biti opasne za postrojenje i okolicu. I mimo ugrađenih sigurnosnih ispušnih i zapornih ventila može se dogoditi ulazak plina pod visokim pritiskom u instalaciju niskog tlaka. Tada je ugrožena cjelokupna okolina instalacije ili pojavom neočekivano velikog plamena ili nekontrolisanog istjecanjem plina na pukotinama najslabije dimenzioniranog elementa (obično plinomjera s mijehom).

Radi neminovne pojave sumpornih spojeva i merkaptana u plinu svaka prašina iz filtera i talog u plinovodu mogu biti piroforni pa s njima treba oprezno postupati, a trajno ih odlagati samo na mjesto koje nije u opasnosti. Svako i najmanje zagrijavanje plinovoda i postrojenja izaziva toplinske dilatacije, a jače zagrijavanje i promjenu strukture i čvrstoće materijala pa opasnosti koje mogu nastati od zagrijavanja treba predvidjeti i preventivno spriječiti.

U produktima izgaranja prirodnog plina i odoranata uvijek su prisutni ugljični monoksid, ugljični dioksid, dušični i sumporni oksidi, a često i drugi štetni spojevi pa njihovo udisanje oštećuje zdravlje, a može izazvati i smrt. Ako je u takvoj atmosferi potrebno obaviti neki posao tada se moraju koristiti plinske maske ili izolacijski aparati za disanje.

3.6.2. Opasnosti na instalacijama za distribuciju električne energije

Distributivne mreže električne energije, u vlasništvu i skrbništvu pravnih lica čije su ovo osnovna područja rada, izvedene su u skladu sa pozitivnim propisima za ista područja. Pravna lica koja gospodare mrežama imaju predviđene mehanizme djelovanja u slučaju akcidentnih situacija, načine iskopčanja mreže s napajanja radi omogućavanja vatrogasne intervencije te uvijek dostupne ovlaštene osobe koje će poduzeti sve potrebne mjere radi zaštite osoba i imovine. Zadužene su osobe za provođenje mjera zaštite od požara koje su zadužene i za provođenje svih ostalih zakonom predviđenih preventivnih mjera zaštite od požara.

Na elektroenergetskim postrojenjima u distribuciji električne energije izvori opasnosti su slijedeći:

- dalekovodi,
- transformatori,
- visokonaponski uređaji,
- elektromotori,
- kompresorska postrojenja,
- akumulatorska postrojenja,
- ljudska nepažnja.

Dalekovodi

Dalekovodi mogu uzrokovati požare na raslinju na trasama gdje dalekovodi prolaze. Požari mogu nastati zbog iskrenja koje nastaje zbog kratkog spoja, preopterećenja na električnoj mreži te zbog prekida vodiča na dalekovodima radi kvara ili elemenranih nepogoda.

Potrebno je redovito održavati zaštitne uređaje na dalekovodima kao i održavati trase dalekovoda, tj. održavati raslinje ispod trase dalekovoda tako da se u slučaju kvara i iskrenja ne može dogoditi požar na raslinju na trasi dalekovoda.

Transformatori

Zbog veće količine ulja koje se nalazi u transformatoru postoji mogućnost nastanka požara radi nepravilnog rada transformatora, proboja izolacije, neispravne zaštite, neredovitog održavanja i kontrole.

Količina ulja u transformatoru ovisi o snazi i vrsti transformatora. Protupožarne uređaje transformatora treba kontrolirati i održavati prema Tehničkim propisima za specijalnu zaštitu elektroenergetskih postrojenja, uputama i pravilnicima za održavanje JP ELEKTROPRIVREDA.

Visokonaponski uređaji

U postrojenju postoji cijeli niz uređaja kod kojih postoji mogućnost nastanka požara radi nepravilnog rada, proboja izolacije, neispravne zaštite, atmosferskih nepravilnosti, nepravilnog rukovanja i održavanja.

U nekim uređajima (sklopke, mjerni transformatori, strujni transformatori) postoje manje količine ulja te postoji mogućnost zapaljenja istog. Kako bi se spriječilo eventualno nastajanje požara potrebno je kontrolirati rad uređaja, a posebnu pažnju posvetiti rukovanju uređajima.

Elektromotori

Elektromotori kao izvor opasnosti od požara mogu biti radi preopterećenja, nepravilnog održavanja, neispravne zaštite, proboja izolacije i ostalog. Radi toga potrebno je obratiti pozornost održavanju i kontroli elektromotora.

Kompresorska postrojenja

U kompresorskom postrojenju postoji mogućnost nastanka eksplozije koja je često popraćena požarom. Do eksplozije dolazi radi neispravnih kontaktnih manometara, propusnih i sigurnosnih ventila. Zbog toga je potrebno obratiti pozornost kontroli i održavanju kompresorskog postrojenja.

Akumulatorska postrojenja

Prilikom rada akumulatora, posebice prilikom punjenja dolazi do razlaganja elektrolita i do razvijanja plina koji s okolnim zrakom tvori eksplozivnu smjesu. Do eksplozije i požara može doći pri unošenju otvorenog

plamena, pušenja i unošenja užarenih predmeta. Zbog toga je potrebno obratiti pažnju kontroli i održavanju akumulatorskog postrojenja.

Ljudska nepažnja

Ljudski su faktori u postrojenju uvijek potencijalni izazivači kvarova praćenih požarom, ukoliko se ne pridržava pogonskih uputa i upozorenja te nepravilno rukuje postrojenjem. Posebne opasnosti mogu nastati prilikom većih i dužih poslova remonta, godišnjih pregleda uređaja itd.

U cilju smanjenja opasnosti od nastanka požara kada je u pitanju prenosna, elektrodistributivna mreža i elektroenergetska postrojenja vezana za distribuciju električne energije daju se slijedeće preporuke:

- Redovno ispitivati i mjeriti impedansu uzemljenja prenosnih i distributivnih mreža, kao i elektroenergetskih postrojenja, prema odredbama „Pravilnika o električnim normativima za izgradnju nadzemnih elektroenergetskih vodova nazivnog napona od 1-400 kV“ („Sl. list SFRJ“, br. 65/88);
- Redovno ispitivati sve električne zaštite u elektroenergetskim postrojenjima i na mreži prema navedenom Pravilniku;
- Permanentna sječa šume i otklanjanje raslinja ispod i oko prenosnih i distributivnih mreža prema navedenom Pravilniku i internim propisima elektrodistributivnih preduzeća;
- U svim transformatorskim stanicama koje sadrže uljne transformatore osigurati kvalitetnu ventilaciju prostora;
- Pravilno i redovno održavanje distributivne i elektroenergetske opreme i uređaja prema Pravilniku o tehničkim normativima za elektroenergetska postrojenja nazivnog napona 10 kV za rad pod naponom 20 kV („Sl. List SFRJ“, br. 10/79);
- Vrata svih prostorija u kojima su smještene naprave i uređaji koji sadrže ulje, moraju biti od vatrootpornog materijala, minimalne vatrootpornosti 60 minuta, prema Pravilniku o tehničkim propisima za specijalnu zaštitu elektroenergetskih postrojenja od požara („Sl. list SFRJ“, br. 24/75);
- Svi objekti koji su priključeni na niskonaponsku mrežu moraju biti zaštićeni osiguračima-sklopkama-rastavljačima, prema članu 20 Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu („Sl. novine F BiH“ br. 64/09), a koji zadovoljavaju uslove propisane normom BAS EN 60947-3 koji se odnose na vatrootpornost tih elemenata. Obaveza primjene ovog standarda je od oktobra 2012. god.

U tabeli br. 9., dat je prikaz odnosa rizik uzrok posljedica.

Tabela 9.

RIZIK	UZROK	POSLEDICA	PROCJENA RIZIKA
Klimatski uslovi	Povišene temperature u ljetnom periodu, grom i udar munje, orkanski vjetrovi, zemljotresi, prirodne i druge nesreće	Povećan rizik u slučaju gašenja požara, posebna vrsta požara zahtjeva i posebne medije za gašenje	Visoki rizik
Neispravna oprema i postrojenja	Necertificirana oprema, prekoračenje predviđene snage, neispravna izolacija, nepostojanje sigurnosnih sklopki	Povećan rizik od izbijanja požara, prenošenje požara na druge požarne sektore, šumske površine, uvećana brzina širenja požara, otežana vatrogasna intervencija	Visoki rizik
Ljudski faktor, nepažnja, sabotaza	Nepridržavanje procedura, neobučeno osoblje, necertificirana vozila, teroristički akt	Povećan rizik od izbijanja požara, prenošenje požara na druge požarne sektore, šumske površine, uvećana brzina širenja požara, otežana vatrogasna intervencija	Visoki rizik

3.7. Stručno mišljenje o opasnostima koje proizlaze iz dotrajalosti građevina, tehnologija ili instalacija za razvod energenata

Opasnosti koje proizlaze iz dotrajalosti građevina vezane su u pravilu na stare i trošne građevine koje se nalaze u starim urbanim ili ruralnim sredinama na području ZDK. Veće starije urbanizirano područje na prostoru ZDK su gradske jezgra u Zenici, Visokom, Tešnju (starost građevinskih objekata preko 100 godina), a u grubo može se reći da je prosječna starost građevinskih objekata u ZDK oko 50-ak godina.

Opasnosti za nastajanje požara u starim građevinama uglavnom proizlazi iz načina zgrijavanja prostora, koji se često zagrijava čvrstim gorivom u prilagođenim pećima spojenim na dimovodne kanale. Nisu rijetki slučajevi da se dimovodni kanali ne održavaju pravilno, a u ponekim starim građevinama nisu pravilno izvedeni, pa u periodu godine kada temperature padnu značajnije ispod nule povećava se opterećenje dimnjaka (zbog učestalosti punjenja peći gorivom), što su pogodni uvjeti za nastajanje požara u njima. Ovi požari tada se mogu lako proširiti na krovnu i stropnu konstrukciju kada je ona napravljena od gorivog materijala.

Pored navedenog, opasnost za nastajanje požara u starim građevinama proizlazi i iz upotrebe električne energije. U vrijeme postavljanja električnih instalacija u takvim građevinama ista je koristila samo za rasvjetu i mali broj trošila (npr. radioaparat i sl.), a s povećanjem broja električnih aparata porasla je i potrošnja, dok su presjeci kablova ostali isti. Zbog neprimjerene zaštite (zakrpljeni, predimenzionirani osigurači) u ovim slučajevima dolazi do zagrijavanja vodiča i zapaljenja njihove izolacije, te često zapaljenja i gorivih tvari u tavanskim dijelovima građevina.

Za kućanstva nema obveze periodičnih pregleda ispravnosti električnih instalacija, pa je velik broj ovih instalacija izvan kontrole, zašto su one i čest razlog za pojave požara.

Opasnosti koje proizlaze iz obavljanja pojedinih tehnoloških procesa prvenstveno su prisutne u onim tehnologijama gdje se radi sa zapaljivim tekućinama, eksplozivnim tvarima, otvorenim plamenom ili se obavlja transport energenata (opasne tvari, plin, električna energija...). Mjere zaštite na takvim mjestima osiguravaju se kroz primjenu građevinskih, tehničko-tehnoloških, organizacijskih i drugih mjera, međutim nadzor nad njihovom primjenom mora se pojačati učestalijim periodičnim pregledima i ispitivanjima, te kontrolama od strane inspeksijskih službi, pogotovo tamo gdje se potencijalno opasniji tehnološki procesi nalaze unutar zona stanovanja.

Gradnju potencijalno opasnih tehnoloških procesa mora se predviđati unutar posebnih privrednih zona naselja, tj. izvan područja stambene gradnje, uz primjenu svih onih mjera kojima se opasnosti od požara na takvim tehnologijama smanjuju na minimum.

U proteklih 15 godina nastale su promjene vezane za privrednu djelatnost u ZDK, gdje su pojedina pravna lica prestale s radom, druga promijenila djelatnosti i proizvodnju, a pojedini pravni subjekti i vlasnike. Pojedine građevine su zatvorene ili napuštene, prepuštene propadanju, izložene su devastiranju i bespravnom "useljavanju" potencijalnih rušitelja i piromana. Dio građevina u vlasništvu fizičkih osoba građene su prije 50-100 godina pa se iste mogu svrstati u kategoriju "dotrajalih" kada su se krovne konstrukcije izrađivale od tesanog drva, a električne instalacije kao "električni vodovi" u Bergmanovim cijevima koji radi preopterećenja električnim uređajima mogu izazvati požar. Ovo je naročito izraženo u starim dijelovima općina i centara gdje je dominantna gradnja iz turskog i austrougarskog perioda.

Navedene građevine su građene prije više od 100, pa i 200 godina, a neki i ranije, pa te građevine traže posebnu pažnju pri održavanju. Većina ovih građevina bila je izložena napadima i oštećenjima u ratnim dejstvima što je još pogoršalo njihovo stanje i potrebu za popravcima i restauracijama. Otežavajuća okolnost je da te građevine u većini slučajeva ne posjeduju stabilne sisteme za dojavu i gašenje požara. Potrebno je stoga povećati brigu o održavanju građevina i provođenju preventivnih mjera zaštite od požara u tim građevinama. U dijelu kantona koji je gasificiran, postoji opasnost nekontrolisanog isticanja prirodnog plina i eksplozija. Akcidenti ovog tipa mogu nastati kako na stambenim građevinama tako i na poslovnim i privrednim građevinama. Opasnost od isticanja gasa moguća je i pri upotrebi ukapljenog naftnog plina (UNP-a), bilo da se nalazi u bocama od 10 i 35 kg ili u stabilnim kontejnerima. Onemogućavanje isticanja

gasa i nastanka eksplozije smanjit će se na najmanju moguću mjeru ako korisnici redovno održavaju gasne instalacije i ispituju nepropusnosti gasnih instalacija, skladno važećoj zakonskoj regulativi. U tabeli br. 10., dat je prikaz odnosa rizik uzrok posljedica.

Tabela 10.

RIZIK	UZROK	POSLEDICA	PROCJENA RIZIKA
Visoka starosna dob građevina, u prosjeku 50 godina a u starom jezgru i više stotina godina	Dotrajalost materijala, stara gradnja pretežno od drveta, loše izvedene instalacije	Povećan rizik od izbijanja požara, prenošenje požara na druge požarne sektore, šumske površine, uvećana brzina širenja požara, otežana vatrogasna intervencija	Visoki rizik
Dotrajalost instalacija za razvod energenata	Necertificirana oprema, prekoračenje predviđene snage, nispravna izolacija, nepostojanje sigurnosnih sklopki	Povećan rizik od izbijanja požara, prenošenje požara na druge požarne sektore, šumske površine, uvećana brzina širenja požara, otežana vatrogasna intervencija	Visoki rizik
Ljudski faktor, nepažnja, sabotaza	Slabo održavanje građevina, nepridržavanje procedura, neobučeno osoblje i korisnici	Povećan rizik od izbijanja požara, prenošenje požara na druge požarne sektore, šumske površine, uvećana brzina širenja požara, otežana vatrogasna intervencija	Visoki rizik

3.8. Stručno mišljenje o opasnostima zbog neizgrađenosti puteva ili njihove nedovoljne širine za gašenje požara vatrogasnim vozilima

Na cijelom području ZDK je dobra je izgrađenost saobraćajnica za potrebe akcija gašenja požara. saobraćajnica su dovoljne širine da se vatrogasna vozila po njima mogu slobodno kretati. Isto tako u većini naselja nema kvartova, ulica, odnosno značajnijih građevina nepristupačnih za prilaz vatrogasnim vozilima, s obzirom na postojeće širine i nosivost, odnosno radijuse zakrivljenosti prilaznih puteva.

U gradskim naseljima problem pristupa vatrogasnih vozila do pojedinih građevina uočen je u gradskim jezgrama i to kod visokih zgrada u Zenici i Kaknju te unutar gradske jezgre, što je uzrokovano parkiranjem automobila, neobilježenim i neosiguranim vatrogasnim putovima, te postavljanjem stupića odnosno žardinjera (koje nije moguće jednostavno ukloniti vatrogasnim alatom). Naime, kod gradnje višespratnim stambenih objekata nije se pridavalo dovoljno pažnje vatrogasnim prilazima i površinama za operativni rad, pa su slobodne površine oko zgrada većinom pretvorene u otvorene parkirališne prostore zauzete vozilima, čime se onemogućava brz i siguran prilaz vatrogasnih vozila u neposrednu blizinu visoke građevine, a još manje mogućnost pripreme vatrogasnih vozila (parkiranje, sidrenje) za upotrebu ljestvi i druge opreme potrebne u intervencijama evakuacija i spašavanja, te samog gašenja požara na ovakvim građevinama.

Slobodne zelene površine oko višespratnica nisu podesno tlo za operativne površine (pogotovo u kišnim razdobljima), jer ne osiguravaju dostatnu nosivost za sigurnu upotrebu vatrogasnih vozila i tehnike (od minimalno 100 kN). Također visine rubnika na pojedinim mjestima sprečavaju vatrogasnim vozilima direktan prilaz građevini s glavnih saobraćajnica, pa iz navedenih razloga vozila moraju biti udaljena podalje od vanjskih dijelova zgrada, čime se efikasnost uporabe tehnike u akcijama spašavanja i gašenja smanjuje (npr. postojeće autoljestve PVB Zenica i nisu uporabljive iznad 6. - 7. sprata).

Na prostoru starih gradskih jezgri kao što su u Zenici, Tešnju, Visokom postoje problemi u ulicama s jednosmjernim prometom, gdje se jedan polovina saobraćajnice koristi za parkiranje vozila. Ovim načinom se sužava prohodnost saobraćajnice ponekad i na širinu ispod 3 m, što je potreban minimum za prolaz vatrogasnih vozila (u primjeru Čaršijska ulica i Ulica Alije izetbegovića u Visokom) predlaže se ukidanje svih uličnih parkirališnih mjesta pošto su to uglavnom važni pravci vatrogasnih intervencija. Uz jednosmjernu regulaciju prometa gradskim jezgrama pojedine ulice ili njihove dijelove zatvaraju se i fiksnim stupićima ili žardinjerama radi stvaranja pješačkih zona i onemogućavanja prometa vozilima, čime se otežava prilaz vatrogasnim vozilima u neposrednu blizinu pojedinih građevina, pa se u slučaju stvarne potrebe moraju koristiti duži zaobilazni putevi ili čak nasilno uklanjati prepreke, što usporava vatrogasnu intervenciju. Isto tako kod odvijanja pojedinih manifestacija (vašari, ljetne kulturno sportke manifestacije i sl.) na uličnim prostorima i trgovima gradskih jezgri postavljaju se štandovi, bine i druge prepreke koje sužavaju prolaz ili ga potpuno onemogućavaju za vatrogasna vozila i tehniku.

U ruralnim naseljima u brdskom području ZDK postoje pojedina naselja do kojih je otežan, a u kišnim i zimskim uvjetima i onemogućen pristup vatrogasne tehnike.

Također, problemi u pogledu pristupa postoje u brdskim područjima s pretežitom izgrađenošću objekata povremenog boravka (vikendice). Naime, putevi na ovim prostorima često su neasfaltirani i uski, a kolne podloge mekane, mnoge dionice prolaze neutvrđenim usjecima gdje postoje opasnosti urušavanja zemlje, a uz puteve nema uređenih slivnih kanala niti utvrđenih bankina što za kišnih razdoblja dovodi do erozije kolnih površina i dodatnog slabljenja njihove nosivosti. Isto tako, neosiguranje ugibališta za vozila iz suprotnih smjerova, pogotovo na dionicama s usponima otežava ili čak potpuno onemogućava njihovo mimoilaženje, pa u slučaju vatrogasnih intervencija može doći i do značajnih kašnjenja vatrogasaca na požarište. U cilju otklanjanja ovih negativnosti planovima prostornog uređenja treba utvrditi zone vikend gradnji, te shodno tome osigurati i odgovarajuću prometna infrastrukturu koja će udovoljavati minimalnim zahtjevima i za vatrogasne pristupe.

Vatrogasni pristupi moraju biti osigurani:

- najmanje s jedne strane, i to duže, kod građevina niske stambene izgradnje (prizemne i jednospratne) i kolektivnog stanovanja, te građevina koje imaju obostrano orijentisane stambene jedinice, a čija visina ne prelazi četiri sprata;
- najmanje s dvije duže strane građevine kod građevina i prostora za javne skupove (kinematografi, pozorišta, koncertne dvorane, sportske dvorane, prostori za vjerske obrede i sl.), građevina namijenjenim odgoju i obrazovanju, bolnica, hotela, trgovačkih, industrijskih i visokih građevina kao i stambenih građevina kolektivne izgradnje s jednostrano orijentisanim stambenim jedinicama, stambenim građevinama koje imaju više od četiri sprata, te svim drugim građevinama i prostorima u kojima se okuplja, radi i boravi više od 100 osoba;
- kod pojedinih kategorija građevina, bez obzira na namjenu, ovisno o: tlocrtnoj prostranosti i razvedenosti građevina, konfiguraciji terena, te izgrađenosti okoliša.
- Samo pristupi koji se nalaze uzduž vanjskih zidova građevina na kojima su otvori, mogu se koristiti kao vatrogasni pristupi. Pristupi koji se nalaze uzduž vanjskih zidova građevina na kojima nema otvora, ne mogu se koristiti kao vatrogasni pristupi za tu građevinu. Kao vatrogasni pristupi mogu se koristiti površine:
 - javnih saobraćajnica;
 - pristupnih puteva do građevine;
 - prolaza kroz građevinu;
 - građevina (rampe, ploče uzdignutih pješačkih staza uz građevinu, površine nižih dograđenih dijelova građevina uz više građevina i sl.);
 - trotoara predviđenih za pješake, kao i
 - sve ostale površine na terenu koje omogućavaju siguran prolaz i rad vatrogasnih vozila.

Vatrogasne pristupe treba planirati tako da omogućavaju kretanje vatrogasnog vozila vožnjom naprijed. Vatrogasni pristup oko visokih građevina treba planirati tako da je kretanje vatrogasnih vozila moguće isključivo vožnjom naprijed. Slijepi vatrogasni pristupi duži od 100m, moraju na svom kraju imati okretališta koja omogućavaju sigurno okretanje vatrogasnih vozila.

Nosivost vatrogasnih pristupa treba biti takva da omogući kretanje i rad vatrogasnih vozila. Nosivost građevinskih konstrukcija, čije su površine predviđene da posluže kao vatrogasni pristup, treba biti takva da podnese osovinsko opterećenje od najmanje 10t.

Vatrogasni pristupi sastoje se od:

- vatrogasnih prilaza i
- površina za operativni rad vatrogasnih vozila.

Da bi se vatrogasni pristupi u određenom trenutku mogli koristiti u svrhu kojoj su namijenjeni, potrebno je:

- da budu vidljivo označeni oznakama u skladu sa normama ili pravilima tehničke prakse;
- da se na površinama koje se nalaze između vanjskih zidova građevina i površina za operativni rad vatrogasnih vozila ne postavljaju građevine ili zasađuju visoki drvore koji sprječavaju slobodan manevar vatrogasne tehnike;
- da na površinama koje su isključivo namijenjene za rad vatrogasnom tehnikom budu postavljene rampe kako bi se spriječio dolazak drugih vozila,
- da budu stalno prohodni u svojoj punoj širini.
-

Ravni vatrogasni prilaz predviđen za jednosmjerno kretanje vatrogasnih vozila treba biti širine najmanje 3m. Vodoravni radijus zaokretanja vatrogasnih prilaza za objekte do 22m visine navedeni su u Prilogu br.1 u zavisnosti od širine vatrogasnih prilaza.

Vodoravni radijus zaokretanja za objekte visine iznad 22m navedeni su u Prilogu br. 2 u ovisnosti o širini vatrogasnih prilaza. Širine, vatrogasnih prilaza uz radijus za okretanje, trebaju započeti najmanje 10 m prije početka vodoravne krivine i završiti 10 m po završetku krivine.

Vrijednosti radijusa iz Priloga 1 i 2 mogu se koristiti za kružna okretišta vatrogasnih vozila na krajevima vatrogasnih pristupa.

PRILOZI PRAVILNIKU

Prilog 1.

VATROGASNI PRILAZI ZA OBJEKTE VISINE DO 22 m

ŠIRINA VATROGASNIH PRILAZA [m]	VODORAVNI RADIJUS	
	UNUTARNJI [m]	VANJSKI [m]
6,00	5,00	11,00
5,50	7,50	13,00
5,00	10,00	15,00
4,50	12,00	16,50
4,00	16,50	20,50
3,50	21,50	25,00
3,00	37,00	40,00

Prilog 2.

VATROGASNI PRILAZI ZA OBJEKTE VISINE IZNAD 22 m

ŠIRINA VATROGASNIH PRILAZA [m]	VODORAVNI RADIJUS	
	UNUTARNJI [m]	VANJSKI [m]
7,00	5,00	12,00
6,50	7,00	13,50
6,00	8,50	14,50
5,50	9,50	15,00
5,00	12,00	17,00
4,50	15,50	20,00
4,00	20,50	24,50
3,50	27,50	30,50
3,00	45,00	48,00

Kada se kao vatrogasni prilaz koristi prolaz kroz građevinu, tada on treba biti u pravcu, a njegov slobodan profil treba iznositi najmanje 3 x 4 m.

Postojeći prolazi kroz građevinu, mogu se koristiti kao vatrogasni prilazi, ako su u pravcu, te ako njihov slobodni profil iznosi najmanje 3 x 3,80 m.

Uspón ili pad u vatrogasnom prilazu ne smije prelaziti 12% nagiba.

Prijelaz iz uspona u pad ili iz pada u uspon treba se izvest prevojem, čiji radijus mora iznositi najmanje 15m. U ograđenim kompleksima tvornica ili proizvodnih pogona za kretanje vatrogasnih vozila mora biti omogućen kružni tok kretanja i omogućen ulaz-izlaz na dvije strane kompleksa.

Stepenica na vatrogasnom prilazu ne smije imati veću visinu od 8cm. Međusobna udaljenost stepenica mora iznositi najmanje 10m.

U području konkavnih i konveksnih vertikalnih krivina ne smiju se primjenjivati stepenice. Površine za operativni rad vatrogasnih vozila planiraju se uzduž vanjskih zidova građevine, na razmacima koji omogućavaju spašavanje osoba i gašenje požara kroz prozore i druge otvore na građevinama dosezanjem sa za to namijenjenom specijalnom vatrogasnom tehnikom.

Širina površine planirane za operativni rad vatrogasnih vozila postavljenih paralelno s vanjskim zidovima građevine, treba biti najmanje:

- 5,5m za građevine visine do 40m,
- 7,0m za građevine visine iznad 40m.
-

Širina površine planirane za operativni rad vatrogasnih vozila postavljenih okomito na vanjski zid građevine, treba biti najmanje 5,5m, njena dužina minimalno 11m, a udaljenost od zida najviše 1m. Broj okomito postavljenih površina ovisi o dužini građevine, a treba biti takav da osiguravaju dohvat svih otvora od strane vatrogasne tehnike.

Razmak površine za operativni rad vatrogasnih vozila, od podnožja građevine tj. od vanjskih zidova građevina može iznositi najviše:

- 12m za građevinu visine od 16m.
- 6m za građevine više od 16m.

Dogradnja nižih dijelova građevina uz više građevine ili istake nižih etaža izvan gabarita viših etaža iste građevine, ne smiju svojom širinom priječiti dostup vatrogasne tehnike do otvora na vanjskim zidovima viših dijelova građevina. Ukoliku se predviđa dogradnja niže građevine uz više građevine čija širina onemogućava dostup vatrogasne tehnike do otvora na vanjskim zidovima viših dijelova građevina, potrebno je predvidjeti mogućnost dolaska vatrogasnog vozila na ploču građevine.

Prilikom oblikovanja površine za operativni rad vatrogasnih vozila mogu se promijeniti minimalni vodoravni radijusi zaokretanja navedeni u Prilozima 1 i 2 koje su sastavni dio ovog pravilnika i to za širine vatrogasnih prilaza od najmanje 5,5m ovisno za koju je visinu građevine predviđena površina.

Površina za operativni rad vatrogasnih vozila mora biti u jednoj ravni s dopuštenim maksimalnim nagibom od 10% u bilo kojem smjeru površine

U tabeli br. 11., dat je prikaz odnosa rizik uzrok posljedica.

Tabela 11.

RIZIK	UZROK	POSljedICA	PROCJENA RIZIKA
Zagušenost saobraćajem	Nedovoljan kapacitet gradskih saobraćajnica, zastarjela infrastruktura	Povećan rizik od izbijanja požara u saobraćaju, uvećana brzina širenja požara, otežana vatrogasna intervencija	Visoki rizik
Uske i nepristupačne ulice u brdskim dijelovima općina grada i starim jezgrama	Stara gradnja saobraćajnica, neplanska izgradnja i bespravna gradnja	Povećan rizik od izbijanja požara, prenošenje požara na druge požarne sektore, uvećana brzina širenja požara, otežana vatrogasna intervencija	Visoki rizik
Neodržavanje saobraćajnica, izgrađenost gasnih mjernih sistema na vanjskim zidovima uz samu saobraćajnicu	Nedostatak finansijskih sredstava, nepostojanje planova razvoja i održavanja i neppridržavanje procedura	Povećan rizik od izbijanja požara, prenošenje požara na druge požarne sektore, uvećana brzina širenja požara, otežana vatrogasna intervencija	Visoki rizik

3.9. Stručno mišljenje o funkcionalnosti sistema veza za osmatranje i gašenje požara

Kantonalni centar je centralni čvor komunikacijske i informacijske infrastrukture za nadzor, upravljanje i komandovanje svim akcijama zaštite i spašavanja u zoni odgovornosti KUCZ. Komunikacija Kantonalnog centra sa Federalnim i općinskim operativnim centrima odvija se putem javne PTT mreže (telefon, faks i e-mail). Kantonalni centar je sa općinskim operativnim centrima povezan i putem UHF/VHF radio mreže. Na području ZDK Općinski operativni centri (OOC) su formirani u svim općinama osim u Žepču, Brezi i Usori.

OOC zapošljavaju po jednog zaposlenog osim u Doboj Jugu i Olovu. Rad je organizovan u prvoj smjeni svaki radni dan u sedmici, osim u Zenici, gdje operativni centar ima 3 izvršilaca i organizovan je rad operativnog centra od 7,30 do 20,00 sati. Komunikacija se obavlja telefonskim linijama i sistemom radio veza. Razmjena informacija sa općinama u kojima nije formiran OOC se obavlja putem općinske službe civilne zaštite. U vrijeme kada OOC ne rade, pozivi se preusmjeravaju na KOC. Fiksni telefonski sistem veza na području ZDK je zadovoljavajući, jer većina vatrogasnih jedinice posjeduju fiksnu telefonsku liniju koja se može iskoristiti za dojavu požara. Kada je riječ o mobilnoj mreži, ona je realizovana korištenjem baznih stanica raspoređenih na području čitavog TK. Ovako realizovan sistem obezbjeđuje zadovoljavajući stepen pouzdanosti u slučaju potrebe uspostave poziva u slučaju požara, ili neke druge nesreće.

Također, Kantonalni centar je povezan na telefonsku centralu KUCZ, putem lokala, pomoću kojeg se također mogu obavljati razgovori sa davaocima informacija te prijem i dostava faks izvještaja. U svim općinama na području ZDK u funkciji je besplatni telefonski broj 121 i 123, putem kojeg građani mogu u svakom trenutku tom centru dostaviti informacije (podatke) o svim vrstama opasnosti i pojavama koje mogu dovesti do nastanka prirodne i druge nesreće koje primijete ili za koje saznaju, odnosno podatke o nastradalim ili ugroženim ljudima od bilo koje opasnosti i nesreće.

Kantonalni centar posjeduje vlastitu radio UHF/ VHF mrežu, kojom je povezan sa općinskim operativnim centrima u Tešnju i Zavidovićima. Radio mreža je realizovana postavljanjem baznih digitalnih radio stanica tipa Motorola DM3600 u sve operativne centre na području ZDK.

KUCZ raspolaže vlastitom LAN mrežom koja povezuje sve računare koji su u upotrebi. Veoma je važno istaknuti značaj lokalnih i kantonalnih radio i televizijskih stanica u kontekstu pravovremenog obavješćavanja stanovništva o požarima i načinu njihovog djelovanja i ponašanja u datim okolnostima.

U slučaju izbijanja požara, postoji određeni rizik od zagušenosti saobraćaja, te nemogućnosti uspostavljanja veze, što je posljedica nedovoljnog kapaciteta baznih stanica. Ipak, ovaj rizik spada u kategoriju malih rizika, s obzirom da je veći dio prostora pokriven signalom, te je ostvaren zadovoljavajući nivo pouzdanosti. Također, nepotpuna radio-komunikacijska mreža predstavlja određeni rizik, a pogotovo s obzirom na činjenicu da OOC nisu formirani u svim općinama u ZDK, što otežava ili potpuno onemogućuje komunikaciju korištenjem ovog tipa veza.

S ciljem realizacije jedinstvenog sistema veza na prostoru cijele BiH neophodno je da se vatrogasne jedinice sistemom veza povezuju tako da jedinstveno i usklađeno djeluju na intervenciji na bilo kojem mjestu i u najkraće vrijeme. Kako bi vatrogasne jedinice mogle djelovati u skladu sa navedenim, osim sistema veza, potrebno je osigurati sistem subordinacije kojim se određuju međusobni odnosi vatrogasnih jedinica i njihovih članova. Da bi funkcionalnost sistema veza za osmatranje i gašenje požara i uopšte funkcionalnost i kvalitet veza između svih aktera koji učestvuju u sistemu zaštite od požara u ZDK bila na višem nivou predložimo:

- Da se formiraju operativni centri u svim općinama ZDK;
- Izvršiti proširenje radio mreže, nabavkom mobilnih radio stanica, te instaliranjem digitalnih repetitora u područjima sa slabijom pokrivenošću signalom;
- Sistem nadzornih video kamera bi trebao biti povezan sa odgovarajućom službom preduzeća koje gazduju šumama u ZDK;
- Opremiti Kantonalni operativni centar savremenim telefonskim sistemima, sposobnim da podrže sve dosadašnje govorne servise, ali i da omoguće korištenje novih, kao što je VoIP
- Obezbijediti WAN mrežu KUCZ

Sve predložene mjere za poboljšanje funkcionalnosti i kvaliteta sistema veza treba realizovati u skladu sa Zakonom o komunikacijama („Sl. glasnik BiH“, br. 31/03) i odgovarajućim podzakonskim propisima.

U tabeli br.12., dat je prikaz odnosa rizik uzrok posljedica.

Tabela 12.

RIZIK	UZROK	POSLJEDICA	PROCJENA RIZIKA
Zagušenost telekomunikacijskog saobraćaja, nepokrivenost teritorije Kantona radio vezom	Nedovoljan kapacitet baznih stanica	Kašnjenje u prenosu informacija u požarima usporena vatrogasna intervencija	Mali rizik
Nepotpuna radiokomunikacijska mreža	Nedostatak finansijskih sredstava, nepostojanje projektne dokumentacije	Kašnjenje u prenosu informacija u požarima usporena vatrogasna intervencija	Srednji rizik

3.10. Stručno mišljenje o brojnosti i osposobljenosti stanovništva za gašenje požara

Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, te Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu definisane su mjere i smjernice koje govore o programu i načinu osposobljavanja građana, zaposlenih u državnoj upravi, tijelima lokalne samouprave, pravnim licima, te učenika u osnovnim i srednjim školama za provođenje preventivnih mjera zaštite od požara, gašenje požara i spašavanje ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom. Na osnovu Programa obuke zaposlenika u pravnim licima, državnim organima i drugim institucijama u oblasti zaštite od požara (Sl. novine FBiH 59/10) propisuje se sadržaj obuke u oblasti zaštite od požara, nosioci i izvođači obuke, način izvođenja obuke i testiranje zaposlenika, državnih službenika i namještenika koji se nalaze u radnom odnosu u pravnom licu, državnom organu i drugoj instituciji i prolaze obuku za provođenje preventivnih mjera zaštite od požara u građevinama i prostorima u vlasništvu ili koje koristi pravno lice, državni organ ili institucija, za gašenje početnog požara i spašavanje ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom u tim građevinama i prostorima, upotrebom opreme, uređaja i drugih sredstava za gašenje početnog požara, u svrhu osposobljavanja za zaštitu i spašavanje ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom.

Planom zaštite od požara gradova, odnosno, općina mogu se utvrditi kategorije stanovništva koje su obvezne proći osposobljavanje, a nisu obuhvaćene gornjim nabranjem.

Obaveze osposobljavanja ne odnose se na:

- osobe koje se profesionalno bave poslovima zaštite od požara osobe osposobljene za dobrovoljne vatrogasce.

Od obveze osposobljavanja mogu se izuzeti osobe mlađe od 15 godina i starije od 60 godina (muškarci), odnosno, 55 godina (žene). U skladu sa našim procjenama i saznanju prilikom obilazaka tvrtki na području županije procjenjujemo kako je oko 60 % zaposlenih osoba u pravnim osobama te zaposlenih u državnoj upravi i u upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave osposobljeno za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara, gašenje požara i spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom.

Također, prema našim saznanjima, u srednjim školama ne obavljaju se osposobljavanja učenika za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara, gašenje požara i spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom. Vidljivo je da je nedovoljna osposobljenost stanovništva za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara, gašenje požara i spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom. Potrebno je nastaviti osposobljavanje zaposlenih osoba te učenika srednjih škola za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara, gašenje požara i spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom

Analizirajući sadašnje stanje u ovoj oblasti na području ZDK može se reći da uz sve poteškoće koje prate Kantonalnu upravu civilne zaštite, oblast zaštite i spašavanja pokušava se što više približiti građanima ZDK putem direktne ili indirektno komunikacije. U tu svrhu uveden je poseban broj telefona 121. Poziv na ovaj broj je besplatan, a na istom je moguće dobiti sve relevantne informacije koje se tiču opasnosti od prirodnih ili drugih nesreća. Pored navedenog broja građanima je na raspolaganju internet stranica KUCZ (www.cz.zdk.ba), kao i e-mail: kucz@zdk.ba putem kojih je moguće izvršiti prijavu nesreće bilo koje vrste, ali i dobiti informacije iz oblasti zaštite i spašavanja.

Komunikacija sa građanima odvija se putem elektronskih medija ZDK, a naročito u jutarnjim programima gdje se kroz direktno uključivanje u program predstavnika civilne zaštite građanima plasiraju aktuelne informacije. Poseban problem predstavlja kadrovska nepopunjenost struktura civilne zaštite zbog čega nije moguće staviti u funkciju Kantonalni operativni centar civilne zaštite da radi neprekidno 24 sata. Na Kantonalnom nivou nema formirane niti jedne jedinice civilne zaštite opće ili specijalne namjene. Svi problemi u vezi obuke bi se brže rješavali kada bi sistem civilne zaštite imao na raspolaganju kvalitetan i obučeni kadar koji bi stručna znanja direktno putem seminara, prezentacija i obuka prenosio građanima i drugim subjektima društva. Sve dok se navedeno ne dogodi, obuka stanovništva i drugih društvenih subjekata na području ZDK neće biti potpuna, što će prirodne i druge nesreće itekako naplaćivati. Za

rješavanje ovog problema mora se insistirati kod svih nivoa vlasti, jer zaštita i spašavanje jeste opći interes, a ne samo struktura civilne zaštite.

Iz predhodno navedenog predlažu se slijedeće preporuke:

- Izvršiti kadrovsku popunu jedinica civilne zaštite;
- Nakon kadrovske popune, jedinica civilne zaštite staviti u funkciju
- Kantonalni operativni centar 24 sata neprekidno;
- Formirati jedinice opće i specijalne namjene kako je to predviđeno

Zakonom i drugim podzakonskim aktima;

- Kontinuirano provoditi obuku stanovništva i drugih struktura društva kroz direktni kontakt putem seminara, prezentacija, vježbi itd;
- Na seminarima, vježbama i prezentacijama posebnu pažnju posvetiti ranjivim kategorijama društva poput djece i starijih osoba;
- Iznaci mogućnost štampanja letaka za građane koji bi sadržavali uputstva o načinu ponašanja u slučaju zemljotresa, požara, poplave itd., koji bi uz kućni red bili obavezan sadržaj u svakoj zgradi;
- Nastaviti sa dosadašnjom pozitivnom praksom komunikacije sa građanima putem printanih i elektronskih medija.

Tabela 14.

RIZIK	UZROK	POSLJEDICA	PROCJENA RIZIKA
Nemogućnost djelovanja jedinica i povjerenika CZ pokrivenost povjerenicima	Kadrovska nepopunjenost struktura civilne zaštite na svim nivoima.	Nemogućnost davanja podrške snagama zaštite i spašavanja u gašenju požara	Srednji rizik
Nemogućnost djelovanja jedinica i povjerenika CZ - nedostatak finansijskih sredstava	Nedostatak finansijskih sredstava i ljudstva, nemogućnost provođenja planirane obuke, vježbi, edukacije itd.	Nemogućnost davanja podrške snagama zaštite i spašavanja u gašenju požara	Visok rizik
Nemogućnost djelovanja Štabova civilne zaštite i povjerenika CZ u skladu sa zakonskim rješenjima.	Nepostojanje jedinica cz opće i specijalne namjene.	Nemogućnost davanja adekvatne i blagovremene podrške snagama zaštite i spašavanja u gašenju požara	Visok rizik

3.11. Stručno mišljenje o prevozu snaga za gašenje požara

Prevoz vatrogasnih jedinica, odjeljenja, te drugih vidova organizacije vatrogasaca obavlja se odmah po prijemu dojave o nastalom požaru, eksploziji ili drugoj intervenciji. Za primarni prevoz vatrogasaca koriste se navalna vozila, kombinovana navalna vozila, kombi vozila (prevoz ljudstva i opreme), te komandna vozila koja posjeduju vatrogasci unutar svojih jedinica. Kada se zbog velikih požara proglasi prirodna nesreća i akcijama gašenja zaštite i spašavanja rukovodi nadležni štab civilne zaštite, isti je obavezan obezbijediti prevoz jedinica i svu potrebnu logistiku za gašenje požara. Budući da prevoz jedinica na lokalitete gdje se gasi požar ili na druge lokacije predstavlja bitnu komponentu sistema represivnih mjera borbe protiv požara, stanje ovih materijalno-tehničkih sredstava je uveliko determinirajući faktor pri realizaciji akcija gašenja požara.

U tabeli br.15 dat je prikaz brojnog stanja vozila koje koriste vatrogasne jedinice na području ZDK.

Tabela 15.

R/ b	OPĆINA	VATROGASNA JEDINICA		VATROGASNA I DRUGA	VOZILA
		Naziv	Broj operativnih pripadnika	Naziv i opće karakteristike, godina proizvodnje	Broj vozila
1	2	3	4	5	6
				„FAP-Mercedes“ cisterna, 1987.g. 4500 l.voda-pjena	1
				Skaniya R8ZM 4x2542 ; 2000 I, specijalno 1987.g.	1
				Lada-NIVAtar. 1995.g.	1
				Vat.cisterna Stayr,2000 lit.	1
	Tešanj	PVJ		Auto cisterna, TAM 5000 i, 1976.	1
				Kombinovano vozilo FAP 16 16 TOP, 4500 l;400 I pjene; 1000 kg praha, 1981. Godina	1
				Navalno vozilo mercedes Daimier benz 1113 B, 2400 I, opremljeno opremom za saobraćajke, 1972.godina	1
				Vozilo za teh. Intervencije mercedes Daimier benz 1113 B, 1600 I, 1973.godina	1
				Navalno vozilo mercedes Daimier benz 911 13, 3000 I, 1973.godina	1
				Vozilo za spašavanje sa visina AUTO LJESTVE MAN, visina dosega je 35 m, 1962. Godina	1
				Kombi LT Vvolkswagen 281 AMBULANT, 1992. G	1
				Komandno vozilo Vvolkswagen Pasat, 1991.godina	1
				Radno vozilo Bager DA4 30006, 2002.godina	1
				Kamion Mercedes 1987	1
				Put.vozilo škoda „Romster“ 2010.	1
				Kombi LT 35, 1999.god.	1
				FAP 16/16 80 Kap.8000 I vode postojeća pumpa	1

				Vatrogasne naprtnjače	10
				Vatrogasno vozilo SCANIA 7 m ³ 1977 godište	1
				Navalno vozilo FORD, 200 lit, 2013.god.	1
6.	Olovo	DVD	10	Navalno vozilo IVECO,1994	1
		DVD		TAM 75 T 3-za šumkse požare, prevoz ljudi i vatrogasne opreme, 1985.	1
				Vozilo za teh.int. TAM 190, 1986	1
				Kombi za prevoz ljudi i opreme, Ford, 2005.	1
	Zenica		55	TAM 190 CO2 – navalno vozilo – 1989	1
				MERCEDES 12/13 -navalno-1986	1
				TAM 190 S - 1000 -navalno – 1986	1
				MERCEDES ATEGO -navalno tehničko – 2007	1
				FAP 16/16 - cisterna -7000 -prateće - pitka voda – 1985	1
				FAP 13/14 – cisterna -7000 -prateće - pitka voda 1976	1
				TAM 190 - tehničko -tehničke intervencije -1987	1
				TAM 150 - šumsko -šumski požari – 1985	1
				MERCEDES – Ijestva 54 m – spašavanje i gašenje na visinama – 1985	1
				TAM 125 – AOIL Ijestva 30 m - spašavanje i gašenje na visini 1070	1
				Zglobna platforma za spašavanje sa visina HTP 21“	1
				WV - kombi - servis, prevoz opreme i ljudi -1986	1
				LADA NIVA 4x4 - komandno vozilo -1998	1
				Vozilo za teh.intervencije Ford-Ranger, 2010.g.	1
				Qwad sa prikolicom	1
				Bedford – 1985 navalno	1
				TAM-4500 1967	1
				FAP 13/14 1977 cisterna	1
				Leyland 1994 cisterna	1
				Dennis 1989 auto –Ijestve	1
				Lada-Niva 1997 šumski požari	2
				Vatrogasni skuter	3

				Vozilo za teh.int.Ford-2010	1
				Pinz-gauer za šumske požare 1980	1
				Vozilo za teh.intervencije Ford-rendžer 2010.g	1
				Lada „Niva“ komandno vozilo	1
				Navalno vozilo VOLVO FL 614	1
				Prateće vozilo IVECO	1
12.	Maglaj	DVD		Mercedes sanducar za pod.5t	1
13	Visoko	DVD	32	TAM-navalno vozilo 1980.god	1
				FAP 14/14 1988 god.	1
				Zastava 8052 ,1988 god	1
				Denis kombinovano vozilo 1988 g.	1
				Lada-Niva 2007. Šumski • požari	1
				Navalno vozilo MAN, 2016.god.	1
				Kombinirano vozilo TAM 190 1987 god.	1
				Prateće vozilo Hyndai 2015.god.	1
				Kombi vozilo VW 1983.god.	1
				Duster komandno vozilo 2012.	1
				Vozilo za teh.intervencije Ford-rendžer, 2013.g.	1
				Golf 3, 1997.g.	1
				Navalno vozilo RENAULT 3200lit, 1994.god.	1
				Navalno komb.vozilo FAP 13/14 1983.g.	1
				Vozilo za teh.intervencije Ford-rendžer, 2013.g.	1
				Platforma , 1977	1
				LADA NIVA komandno vozilo	1
				Vodena pumpa HONDA	3
				Motorna pila	1
		PVJ	9	Profesionalnih vatrogasaca	161
		DVD	8	Dobrovoljnih vatrogasaca	171

Većina vozila u upotrebi kod snaga za gašenje požara je velike starosti. Vozila se održavaju redovno i propisno. Zbog velike starosti vozila, dolazi do problema u nabavljanju rezervnih dijelova i komponenti za servisiranje. Pošto se radi o komponentama koje je teško naći na tržištu u originalnoj izvedbi, upitan je njihov kvalitet i trajnost. I pored svih poteškoća, sve dosadašnje požare vatrogasne jedinice uspjele su blagovremeno ugasiti i zaustaviti širenje požara. Veliki rizik postoji ukoliko dođe do požara širih razmjera koji bi zahvatio područje više općina.

Postojeće snage i sredstva bile bi nedovoljne za njegovu eliminaciju što bi zahtijevalo traženje dodatne pomoći. Na svaku pomoć se mora čekati zbog ispunjavanja propisanih procedura, što ostavlja mogućnost za širenje požara i nanošenje neprocjenljive štete. Kada se izađe na intervenciju sa starim i nesigurnim vozilom

(kakva većinom posjeduju vatrogasne jedinice), jedinica iako "spremna" nije sigurna da će uspjeti obaviti planiranu intervenciju, što može dovesti do nesagledivih posljedica, ali i gubljenja povjerenja građana u vatrogasne jedinice.

Da bi sistem prijevoza ljudi i materijalno-tehničkih sredstava funkcionisao normalno u svim uslovima rada, tj. prilikom normalnih uslova i uslova prirodne i druge nesreće potrebno je uraditi sljedeće:

- Za masovni prevoz vatrogasaca i opreme na požarište, potrebna sredstva angažuje KŠCZ u skladu sa Uredbom o načinu davanja i vraćanja materijalnih sredstava uzetih za potrebe civilne zaštite ("Službene novine Federacije BiH", broj: 23/04 i 38/06);
- Nadležnim organima kroz izvještaje kontinuirano dostavljati stanje vozila i vatrogasne opreme;
- Zahtijevati od nadležnih organa otpis dotrajalih vozila i opreme i nabavku novih;
- Voditi evidenciju o stanju i opremljenosti vozila za akcije gašenja požara;
- Nadležnim organima predložiti finansijske i sve druge prednosti nabavke novih vozila u odnosu na ulaganje u staro i dotrajalo;
- Ukoliko se nisu u mogućnosti nabaviti nova vozila i oprema, napraviti listu prioriteta sanacije i reparacije vozila i opreme;
- Tamo gdje to mogućnosti dozvoljavaju, iskoristiti ispravne dijelove rashodovanih vozila kroz međusobnu razmjenu između vatrogasnih jedinica na području ZDK;
- Raspoložive kapacitete održavati na dosadašnjem nivou operativnosti, jer je dobar i funkcionalan.

Tabela 16.

RIZIK	UZROK	POS LJEDICA	PROCJENA RIZIKA
Otežana mobilnost vatrogasnih jedinica	Nedovoljan broj vozila, zastarjela vozila, , nedostatak materijalno-tehničkih sredstava i rezervnih dijelova.	Nemogućnost davanja podrške snagama zaštite i spašavanja u gašenju požara, nemogućnost gašenja većih požara.	Srednji rizik
Otežana mobilnost i pravovremenost transporta zamjenskih jedinica na lokaciju požarišta	Nedovoljan broj vozila, mali kapaciteti raspoloživih vozila	Nemogućnost davanja podrške snagama, nekontrolisano širenje požara,	Srednji rizik
Otežana mobilnost i nemogućnost dopremanja materijalno - tehničkih sredstava	Mali broj vozila, velika starost vozila	Nemogućnost dostavljanja opreme i materijalnotehničkih sredstava gasiocima požara	Srednji rizik

3.12. Stručno mišljenje o organiziranosti zdravstvene zaštite i prehrane vatrogasaca tokom akcija gašenja većih požarima

Zdravstveni sistem na teritoriji ZDK koncipiran je prema načelima primarne zdravstvene zaštite stanovništva na lokacijama stanovanja. Domovi zdravlja i ambulate su locirane unutar naselja i općina. Sistem je tako koncipiran da se stanovništvo liječi prema lokacijama stanovanja, a prema broju stanovnika koncipiran je i broj zdravstvenih radnika. Do sada utvrđeni broj domova zdravlja, te bolnica na teritoriji ZDK zadovoljava trenutne potrebe za liječenjem povrijeđenih prilikom gašenja.

požara. U svim općinama ZDK prisutna je najmanje jedna zdravstvena ustanova sa dvadeset-četverosatnim dežurstvom kao i objekat dežurne apoteke za eventualne potrebe popune snadbjevanja lijekova, te drugih sredstava potrebnih za prvu pomoć.

Svi vatrogasci na području ZDK koji imaju položen vatrogasni ispit osposobljeni su za pružanje samopomoći i pružanje prve pomoći drugima. Prilikom vatrogasnih intervencija u kojima ima povrijeđenih ili poginulih neophodna je profesionalna medicinska pomoć i evakuacija kada se angažuju zdravstvene ustanove lokalnog područja. Planskim dokumentima općina i kantona planirat će se način ishrane vatrogasaca i drugih snaga zaštite i spašavanja u akcijama prirodnih i drugih nesreća koje traju duže od osam sati.

U tabelarnom prikazu broj 17., dat je prikaz zdravstvenih ustanova i bolnica koje bi bile u mogućnosti pružiti prvu pomoć ozlijeđenima u gašenju požara sa područja ZDK.

Tabela 17.

R/b	OPĆINA	ZDRAVSTVENE USTANOVE
1.	Zenica	Kantonalna bolnica Zenica, Institut za zdravlje i sigurnost hrane Zenica, Zavod za medicinu rada, Zavod za borbu protiv bolesti ovisnosti, Dom zdravlja sa poliklinikom
2.	Zavidovići	Dom zdravlja Zavidovići
3.	Tešanj	Opća bolnica Tešanj, Dom zdravlja Tešanj, Medicus poliklinika sa dnevnom bolnicom
4.	Visoko	Dom zdravlja Visoko
5.	Maglaj	Dom zdravlja Maglaj
6.	Kakanj	Dom zdravlja Kakanj
7.	Breza	Dom zdravlja Breza
8.	Žepče	Dom zdravlja Žepče
9.	Olovo	Dom zdravlja Olovo
10.	Vareš	Dom zdravlja Vareš
11.	Usora	Dom zdravlja Usora
12.	Doboj-Jug	Poliklinika Doboj-Jug

Na osnovu predhodno iznesenih činjenica moguće je izvesti slijedeće preporuke:

- Na području ZDK organizovati Službe zaštite i spašavanja medicinske pomoći u domovima zdravlja ili specijalizirane jedinice civilne zaštite sastavljene od postojećeg medicinskog osoblja koje će se moći angažovati po zahtjevima KŠCZ ili općinskih Štabova civilne zaštite;
- Dok se ne ustroje Službe medicinske pomoći ili specijalizirane jedinice prve medicinske pomoći na prostoru ZDK, kod velikih požara koji zahtijevaju stalno prisustvo medicinskog osoblja i njihovih vozila koristiti ovlaštenja Općinskih štabova civilne zaštite i Kantonalnog štaba civilne zaštite po sistemu rukovođenja i komandovanja (putem naredbi), a troškove finansirati iz sredstava budžeta kantona, općine i grada ili u nedostatku istih po osnovu Odluke o uslovima i načinu korištenja sredstava ostvarenih po osnovu posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća („Sl. Novine Federacije BiH“, br. 4/12.);
- Na nivou ZDK formirati Službu zaštite i spašavanja unutar Crvenog Krsta, Merhameta ili drugog subjekta koji je u stanju obezbijediti ishranu snagama koje učestvuju na poslovima otklanjanja posljedica prirodne i druge nesreće
- U sadašnjim uslovima do formiranja specijalnih jedinica prehranu vatrogasaca organizovati korištenjem budžetskih sredstava civilne zaštite koje kanton ili općina dobijaju po osnovu posebne naknade za zaštitu i spašavanje od prirodnih ili drugih nesreća;
- U nedostatku budžetskih sredstava tražiti pomoć od Crvenog Krsta ZDK ili Crvenog Krsta općine na čijem području je proglašena prirodna ili druga nesreća u skladu sa Odlukom o međusobnoj saradnji u ostvarivanju zadaća u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, broj: 65/05).

Tabela 18.

RIZIK	UZROK	POSLJEDICA	PROCJENA RIZIKA
Neadekvatnost i nepravovremenost u pružanju prve pomoći	Nedostatak osposobljenog osoblja, nedostatak materijalno-tehničkih sredstava	Neadekvatno pristupanje akcijama spašavanja jedinica i pružanju prve pomoći, stradanje ljudi u akcijama gašenja požara	Srednji rizik
Neadekvatnost i nepravovremenost snabdjevanja vodom, hranom i ostalim namirnicama	Nedostatak prehrane, vode, te drugih namirnica i osvježanja jedinicama koje gase požar	Neadekvatno pristupanje akcijama gašenja požara, nemogućnost praćenja tempa akcija gašenja požara	Srednji rizik

3.13. Stručno mišljenje o broju profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasnih jedinica

Tabela 19.

R/ b	OPĆINA	VATROGASNA JEDINICA	
		Naziv	Broj operativni pripadnika
1	2	3	4
1.	Vareš	PVJ	9
2	Tešanj	PVJ	11
3.	Tešanj	DVD	14
4.	Jelah	DVD	14
5.	Olovo	PV.I	6

6.	Olovo	DVD	10
7.	Zenica	DVD	26
8.	Zenica	PVJ	55
9.	Kakanj	PVJ	21
10.	Kakanj	DVD	21
11.	Maglaj	PVJ	14
12.	Maglaj	DVD	
13.	Visoko	DVD	32
14.	Visoko	PVJ	11
15.	Žepče	PVJ	15
16.	Zavidovići	DVD „Krivaja“	18
17.	Zavidovići	PVJ	19
18.	Dobo Jug	DVD	

Kako se vidi iz prethodne tabele u ZDK, egzistira 9 Profesionalnih vatrogasnih jedinica sa ukupnim brojem profesionalnih vatrogasaca 161, a na području ZDK egzistira i 9 dobrovoljnih vatrogasnih društava sa ukupnim brojem operativnih vatrogasaca dobrovoljaca 135, što je ukupno 296 vatrogasaca.

Pregled broja stanovnika, broj naselja i broja vatrogasaca po općinama

Tabela 20.

R/br.	Općina	Broj naselja	Broj stanovnika	Broj vatrogasaca
1.	Zenica	83	110.663	81
2.	Zavidovići	47	35.988	37
3.	Maglaj	40	23.146	14
4.	Tešanj	41	43.063	39
5.	Kakanj	106	37.441	42
6.	Visoko	88	39.938	43
7.	Žepče	41	30.219	15
8.	Vareš	85	8.892	9
9.	Breza	28	14.168	
10.	Olovo	45	10.175	16
11.	Usora	13	6.603	
12.	Doboj-jug	2	4.137	
	UKUPNO:	619	364.433	

Kao što se vidi iz prethodne tabele najgore stanje je u općini Breza koja nema niti Profesionalnu vatrogasnu jedinicu a nema ni Dobrovoljno vatrogasno društvo. U slučaju požara na teritoriji općine Breza na požar izlazi Profesionalna vatrogasna jedinica RMU Breza.

U općinama Doboj Jug i Usora su formirana Dobrovoljna vatrogasna društva i jedinice koje se nalaze u trenažnom procesu obrazovanja za polaganje ispita za dobrovoljnog vatrogasca. U slučaju požara na teritoriji općine Doboj Jug na intervenciju izlazi PVJ Doboj a u općini Usora na intervenciju izlaze DVD Jelah. Trenutno stanje u ZDK je:

- Teritorij na kojem živi oko 364.433 stanovnika opslužuje 161 profesionalni, 135 dobrovoljna i 40-tak vatrogasaca pravnih lica ili procentualno:

- o 0,44 profesionalnih vatrogasaca / 1000 stanovnika;
- o 0,37 dobrovoljnih vatrogasaca / 1000 stanovnika;
- o 0,10 vatrogasaca pravnih lica / 1000 stanovnika.

Prema trenutnom stanju 364.433 stanovnika ZDK štiti ukupno 296 vatrogasaca što iznosi:

0,81 vatrogasaca / 1000 stanovnika.

Preporuka CFPA za zemlje članice Europske Unije, te za ostale koje optimiziraju svoje standarde sa evropskim je:

- CFPA 1 vatrogasac / 1000 stanovnika

U tabeli br. 126 dat je prikaz broja profesionalnih vatrogasaca u odnosu na broj od hiljadu stanovnika (ovaj proračun se odnosi na SAD), ova preporuka nije obavezna niti regulisana nekim međunarodnim propisom već proizašla iz sistematizacija zemalja članica CFPA.

Tabela 21.

Broj stanovnika koji se štiti	Mali Procenat vatrogasaca	Srednj Procenat vatrogasaca	Veliki Procenat vatrogasaca
1,000,000 ili više	0,61	1,22	1,83
500,000 do 999,999	0,42	1,20	2,56
250,000 do 499,999	0,42	1,17	2,30
100,000 do 249,999	0,50	1,33	3,23
50,000 do 49,000	0.00	1,25	3,36
25,000 do 49,999	0.00	1,25	5,03
10,000 do 24,999	0,00	1,00	4,03

Tabela 22.

R/br.	Općina	Broj naselja	Broj stanovnika	Broj vatrogasaca	Potreban broj vatrogasaca prema CFPA	Deficit
1.	Zenica	83	110.663	81	111	-30
2.	Zavidovići	47	35.988	37	36	+1
3.	Maglaj	40	23.146	14	24	-10
4.	Tešanj	41	43.063	39	43	- 4
5.	Kakanj	106	37.441	42	38	+4
6.	Visoko	88	39.938	43	40	+3
7.	Žepče	41	30.219	15	31	-16
8.	Vareš	85	8.892	9	9	0
9.	Breza	28	14.168		14	-14
10.	Olovo	45	10.175	16	11	+5
11.	Usora	13	6.603		7	-7
12.	Doboj-jug	2	4.137		5	-5
	UKUPNO:	619	364.433	296	369	

Kao što se vidi iz tabele 22., prema preporukama CFPA (CFPA 1 vatrogasac / 1000 stanovnika) u ZDK nedostaje 73 vatrogasaca. (Važno je napomenuti da je broj vatrogasaca zbir profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasaca).

Pored odabraane metodologije datih preporuka od strane gore navedenih organizacija postoje i drugi načini za određivanje tačnog broja potrebnih vatrogasaca koje u ovoj procjeni nećemo koristiti, putem izvedenih scenarija mogućih požara, na osnovu podataka o vrsti i količini požara, te na osnovu podataka o lokacijama i materijama koje su najčešće gorile u požarima na teritoriji predmetnog područja. Matematičkim putem izračunava se optimalan broj vatrogasaca za požare na otvorenom i zatvorenom prostoru. Zatim se iz proračuna uzima broj vatrogasaca prema fronti koju gase i utvrđuje optimalan broj potrebnih vatrogasaca za predmetno područje.

Prema rasporedu i brojnosti vatrogasnih jedinica može se konstatovati da su vatrogasne snage na području ZDK sposobne ugasiti svaki požar. Međutim, dolazak do svakog mjesta požara (građevine, otvorenog prostora) u ZDK i vremenu dok isti nije poprimio ozbiljne razmjere (više od 15 minuta od trenutka dojave), nije moguće pošto neka područja zbog loših puteva i uskih, a u kišnim i zimskim mjesecima i neprohodnih puteva nisu pristupačna vatrogasnoj tehnici.

Uz navedeno, određen broj vatrogasnih jedinica dobrovoljnih vatrogasnih društava imaju predugo vrijeme odziva na intervenciju, zbog slabih komunikacijskih veza i tehničke neopremljenosti.

Na bazi prethodne analize konstatovano je sljedeće:

- Neophodno je formirati vatrogasne jedinice u općinama Breza, Usora i Doboj Jug;
- Proširiti broj uposlenih u vatrogasnim jedinicama gdje je prema analizi vidljiv deficit;
- Formirati profesionalnu vatrogasnu interventnu jedinicu pod komandom KUCZ ZDK

Tabela 23.

RIZIK	UZROK	POS LJEDICA	PROCJENA RIZIKA
Nekontrolisano širenje požara, veliki vremenski raspon od dojave do dolaska vatrogasaca	Nedovoljan broj vatrogasnih jedinica osposobljenih da gase požar	Nemogućnost pravovremenih intervencija	Visoki tizik
Nekontrolisano širenje požara, veća materijalna šteta, mnogo više vremena potrebno za gašenje požara od optimalnog	Nedostatak vatrogasnih jedinica u pravnim licima i općinama	Nemogućnost pravovremenih intervencija, širenje požara	Visok rizik

4. Prijedlog tehničkih i organizacijskih mjera koje je potrebno provesti kako bi se opasnost od nastajanja i širenja požara smanjila na najmanji mogući nivo

4.1. Preventivne mjere za sanaciju postojećeg stanja

Opremanje vatrogasnih jedinica obaviti u skladu sa Pravilnikom o minimumutehničke opreme i sredstava i rok korištenja te opreme i sredstava za profesionalne i druge vatrogasne jedinice („Sl. novine F BiH”, br. 104/12).

Nadležnost: općinski organ

Za svakog profesionalnog i operativnog dobrovoljnog vatrogasca osigurati komplet lične zaštitne opreme. Osigurati ostalu opremu pripadnika vatrogasnih jedinica, posebno odijela za zaštitu od visokih temperatura, odijela za zaštitu od krutih, tekućih i gasovitih hemikalija i aparata za zaštitu disajnih organa.

Nadležnost: općinski organ

Za potrebe vatrogasnih jedinica potrebno je osigurati odgovarajuća spremišta za vatrogasna vozila i tehniku sa zagrijavanjem prostora vatrogasnog spremišta kako bi u hladnijim (zimskim) uvjetima mogli brzo i učinkovito djelovati.

Nadležnost: općinski organ, pravna lica koje imaju vatrogasne jedinice

Pravna lica koje do sada nisu izradile opći akt, odnosno Pravilnik o zaštiti od požara, isti moraju što prije izraditi. Za provođenje preventivnih mjera zaštite od požara moraju rasporediti zaposlenika koji je obavezan položiti ispit za protivpožarnu zaštitu po posebnom propisu pred nadležnom komisijom.

Nadležnost: pravna lica

Pravna lica moraju se pridržavati propisanih uvjeta za obavljanje redovne kontrole stabilnih sistema za dojavu i gašenje požara, električnih i gromobranskih instalacija, instalacija u protiveksplozijskoj “Ex” izvedbi, uređaja za odvod dima i toplote, protivpožarnih zaklopki, sistema za detekciju plinova, sistema za zaštitu od statičkog elektriciteta, strojeva s povećanim opasnostima, posuda pod pritiskom, aparata za početno gašenje požara i dr.

Nadležnost: pravna lica

U svim pravnim licima gdje postoji opasnost od požara i eksplozija, kao i građevinama i prostorima gdje se okuplja ili boravi veći broj ljudi, obavezno instalirati sisteme aktivne zaštite od požara.

Nadležnost: pravna lica

Radne prostore i prostorije, kao i električne razvodne ormare, potrebno je redovno čistiti od prašine i ostalih sitnih čestica kako bi se spriječila mogućnost zapaljenja istih, a potom i mogućnost nastajanja eksplozija.

Nadležnost: pravna lica

Prilazi do uređaja i opreme za gašenje požara, manipulativne površine za rad vatrogasaca i putevi za evakuaciju, odnosno, spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom moraju biti uvijek čisti i prohodni.

Nadležnost: pravna lica

Na rampama i prilazima pravnim licima mora biti omogućen pristup vatrogascima, tako da primjerak ključeva moraju imati vatrogasci.

Nadležnost: pravna lica

Upravitelji zgrada dužni su redovno provoditi vizuelnu kontrolu opreme za gašenje požara u zidnim hidrantima te omogućiti ispitivanje unutrašnje hidrantske mreže za gašenje požara. Također dužni su redovno provoditi vizuelni pregled postojanja aparata za gašenje požara i njihovu propisanu kontrolu te kontrolu i ispitivanje nužne rasvjete (panik).

Nadležnost: općinski organ, upravitelji zgrada

U prostorno-planskoj dokumentaciji, osim obaveznog sadržaja propisanog posebnim zakonom i podzakonskim aktima, u svrhu Procjene ugroženosti i zaštite od požara potrebno je posebno evidentirati te obraditi:

- zone ugroženosti od elementarnih nepogoda;
- broj, strukturu i razmještaj stanovništva;
- strukturu, kapacitet i razmještaj privrednih djelatnosti;
- prostorni razmještaj stambenih i industrijskih zona, zelenih površina te uređaja i mreže komunalne infrastrukture;
- prirodne i izgrađene vodene površine i izvorišta vode za gašenjepožara;
- uvjete za planiranje mjera zaštite i uređenja prostora u svrhu zaštite od elementarnih nepogoda;
- utvrditi maksimalnu gustoću naseljenosti za nove dijelove naselja kao i maksimalnu izgrađenost zona naselja.

Nadležnost: Kanton, općinski organ

Izvršiti razvrstavanje građevina (za koje to do sada nije učinjeno) u kategorije ugroženosti od požara u skladu sa pravilnikom o uslovima, osnovama i kriterijima za razvrstavanje građevina u kategorije ugroženosti od požara.

Nadležnost: Kanton, općinski organ

Prilikom izrade prostornih planova utvrditi odredbe za provođenje koje će propisati:

- sigurnost susjednih građevina u odnosu na širenje požara;
- pristupačnost građevini odnosno lokaciji za potrebe intervencije (pristup na javni put).

Nadležnost: Kanton, općinski organ

U naseljima gradskog karaktera i središtima ostalih većih naselja treba poduzimati potrebne mjere da saobraćajnice i javne površine budu uvijek prohodne radi nesmetane intervencije. U većim kompleksima pravnih osoba stalno držati prohodne vatrogasne pristupe i putove evakuacije.

Nadležnost: općinski organ, pravna lica

Kod rekonstrukcije starih građevina i izgradnje novih, osigurati prostor za nesmetan pristup vatrogasnih vozila i tehnike. Vatrogasni pristupi do građevine moraju omogućiti vatrogasnoj tehnici dohvat otvora na vanjskim zidovima radi spašavanja osoba i gašenja požara.

Nadležnost: općinski organ, pravna lica, ovlašteni projektanti, vlasnici građevina

Jedinice lokalne samouprave dužne su u suradnji sa starješinama vatrogasnih jedinica i pravnim licima, u skladu sa taktičkim radnjama u akciji gašenja požara i spašavanja ljudi i imovine osigurati pristupe za vatrogasna i spasilačka vozila do visokih stambenih, stambeno-poslovnih i drugih građevina te osigurati mjesta za postavljanje auto ljestvi, platforme za djelovanje na visini i druge vatrogasne tehnike u blizini visokih građevina postavljanjem prometnih znakova zabrane zaustavljanja i parkiranja vozila i horizontalnim obilježavanjem tih mjesta bojom na saobraćajnicama ili parkiralištu.

Nadležnost: općinski organ, upravitelji zgrada, vlasnici građevina

Unaprijediti provođenje mjera od strane kantonalnog inspeksijskog nadzora u oblasti zaštite od požara i vatrogastva u općinama kao i svim pravnim licima od značaja za Kanton i općinu.

Nadležnost: kantonalno ministarstvo unutrašnjih poslova

4.2. Preventivne mjere koje bi se provodile na građevinama, građevinskim djelovima i otvorenom prostoru

Članom 31. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu (Službene novine Federacije BiH broj : 64/09) istaknuto je da:

Pri projektovanju građevina u kojima se proizvode ili uskladištavaju eksplozivne materije, zapaljive tečnosti i gasovi, kao i privrednih i industrijskih građevina u kojima se ugrađuju postrojenja, uređaji i instalacije sa korištenjem zapaljive tečnosti ili gasova, te građevina za kolektivno stanovanje (izuzev građevina individualnog stanovanja) industrijskih građevina i građevina za javnu upotrebu, obavezno se izrađuje elaborat zaštite od požara koji je sastavni dio projektne dokumentacije.

Članovima 4. i 5. Pravilnika o zaštiti od požara građevina za javnu upotrebu ("Sl. novine FBiH", br. 86 od 21. 12. 2011.) istaknuto je sljedeće:

Vlasnici, korisnici ili zajednički upravitelji građevina dužni su sprovesti opće mjere zaštite od požara koje podrazumjevaju plansko organizacijske, arhitektonskograđevinske i tehničko-tehnološke mjere koje smanjuju rizik od požara i povećavaju požarnu sigurnost, te obezbjediti da svi građevinski proizvodi ugrađeni u građevinu (primjenjeni materijali, instalacije i oprema) moraju biti ispitani u akreditiranim ispitnim laboratorijama i posjedovati certifikat o usklađenosti potvrđen od strane ovlaštenog tijela.

Sve opće mjere zaštite od požara (organizacijsko-planske, arhitektonskograđevinske i tehničko-tehnološke), koje su detaljno opisane u Pravilniku za zaštitu visokih objekata od požara (Službene novine Federacije BiH, broj 81/11), primjenjuju se i u građevinama za javnu upotrebu.

Nadležnost: ovlašteni projektanti, pravna lica, vlasnici građevina, općinski organ

Pri projektiranju i izgradnji industrijskih građevina u skladu sa prostornoplanskom i lokacijskom dokumentacijom treba osigurati vatrogasne pristupe, optimalan razmještaj građevina uvažavajući pri tom posebno zahtjeve tehnološkog procesa, požarno opterećenje i vatrootpornost nosive konstrukcije, kao i važeće zakonske odredbe koje reguliraju prostorno uređenje, građenje, zaštitu od požara i zaštitu na radu.

Nadležnost: ovlašteni projektanti, pravna lica, općinski organ

Pri projektiranju i izgradnji skladišta potrebno je pridržavati se odrednica Pravilnika o tehničkim normativima za zaštitu skladišta od požara i eksplozija ("Sl. novine FBiH", br. 23 od 05. maja 2011).

Nadležnost: ovlašteni projektanti, pravna lica, vlasnici građevina, općinski organ

Operatori u elektroprenosnoj i distributivnoj mreži dužni su redovno održavati elektroenergetske vodove (400 kV, 220 kV, 110 kV, 35 kV, 10 kV i niskonaponsku mrežu), kao i elektro postrojenja (TS 400/110 kV, TS 220/110 kV, TS 110/35 kV, TS 35/10 kV i TS 10/0,4 kV). Kod održavanja elektropostrojenja treba obratiti pažnju na redovnu zamjenu transformatorskog ulja, kontroliranje i dopunjavanje ulja, zamjenu dotrajalih dijelova u trafostanicama novim i pravilno dimenzioniranim dijelovima. Kod dalekovoda za prenos električne energije obavezno je redovno čistiti zaštitni pojas ispod dalekovoda i „kruga“ trafostanica od suhe trave i korova, kao i prosjeke za dalekovode u predjelu šuma.

Elektroenergetske građevine koje su u vlasništvu pravnih osoba (TS 35/10 kV i TS 10/0,4 kV) održavaju pravna lica. Redovno održavanje sastoji se iz radnji opisanih u prethodnoj tački.

Potrebno je preko sredstava informiranja (dnevna štampa, radio i televizija) stalno upozoravati mještane da ispod zračnih dalekovoda ne slažu stogove sijena, slame, kukuruzovine i drugih zapaljivih materija.

Nadležnost: vatrogasne jedinice

Tokom redovnog pregleda i održavanja građevina za prenos i distribuciju električne energije posebnu pažnju treba obratiti na:

- kvalitetu ukopavanja i dotrajalost drvenih stubova;
- stanje izolatora, odvodnika prenapona i vodiča;
- kvalitet i podešenost zaštite vodova;
- zategnutost vodiča između stupova;
- stanje i ispravnost gromobranskog užeta na dalekovodima.

Nadležnost: Elektrodistribucija ZENICA

U sklopu redovnog održavanja elektroenergetskih objekata i postrojenja potrebno je:

- zamijeniti neispravnu, oštećenu ili dotrajalu opremu, naprave i uređaje;
- uskladiti zaštitnu opremu i provjeriti njenu funkcionalnost;
- provjeriti funkcionalnost i ispravnost svih upravljačkih, signalnih i zaštitnih krugova i opreme.

Nadležnost: Operatori u elektroprenosnoj i distributivnoj mreži, pravna lica koje posjeduju elektroenergetske građevine i postrojenja.

Kod rekonstrukcije postojećih ili izgradnje novih elektroenergetskih postrojenja potrebno je:

- koristiti negorive i samogasive materijale;
- odvojiti visokonaponski i niskonaponski dio trafostanice vatrootpornom pregradom;
- zaptivati kableske kanale na prelazima između požarnih sektora odgovarajućim vatrootpornim materijalima.

Nadležnost: Operatori u elektroprenosnoj i distributivnoj mreži, pravna lica koje posjeduju elektroenergetske građevine i postrojenja.

Tokom izvođenja, korištenja i održavanja niskonaponske mreže 0,4 kV potrebno je:

- obavljati redovne preglede, kontrole i propisana ispitivanja ispravnosti i funkcionalnosti električne instalacije te zamjenu dotrajalih i neispravnih dijelova;
- koristiti samo tehnički ispravna električna trošila i svjetiljke, a električna trošila koja isijavaju veću količinu toplote udaljiti od zapaljivih tvari i koristiti samo u vrijeme kada je moguć nadzor i kontrola nad radom istih;
- spriječiti umetanje rastalnih osigurača za veće nazivne struje od propisanih primjenom odgovarajućih kalibriranih prstenova;
- radove na rekonstrukciji postojeće i izvedbi nove elektroinstalacije mogu izvoditi samo kvalificirani i za te radove ovlašteni radnici u ovlaštenim pravnim licima;
- otvore na prelazima između jednog požarnog sektora u drugi izvesti brtvljenjem vodova i kabela odgovarajućim vatrootpornim materijalima;
- električnu instalaciju, opremu i uređaje za napajanje protivpožarnih pumpi, liftova i dr. izvesti kvalitetno s materijalima otpornim na visoke temperature te predvidjeti rezervni izvor napajanja za ove uređaje;

- u prostorima gdje postoji mogućnost stvaranja eksplozivne atmosfere električne instalacije, trošila i uređaje izvesti u sigurnosnoj protiveksplozijskoj “Ex” izvedbi;
- sva predviđena instalacija, oprema i uređaji moraju udovoljiti uslovima prostora u kojem se nalaze u smislu nepropuštanja vlage i prašine te otpornost na djelovanje toplote;
- preporučuje se izvođenje električnih instalacija u većim i značajnijim građevinama u energetske kanalima i oknima;
-

Vrata svih prostorija u kojima su smještene naprave i uređaji koji sadrže ulje moraju biti od vatrootpornog materijala minimalne vatrootpornosti 60 minuta prema pravilniku o tehničkim propisima za specijalnu zaštitu elektroenergetskih postrojenja od požara („Službeni list SFRJ”, broj: 24/75).

Svi objekti koji su prključeni na niskonaponsku mrežu moraju biti zaštićeni osiguračima – sklopkama – rastavljačima, prema članu 20. Zakona o zaštiti požara i vatrogastvu („Sl. Novine Federacije BiH”, broj: 64/09), a koji zadovoljavaju uslove propisane normom BAS EN 60947-3 koji se odnose na vatrootpornost tih elemenata.

Nadležnost: Operatori u elektroprenosnoj i distributivnoj mreži, pravna lica

Zaštita građevina od uticaja atmosferskih pražnjenja obavlja se uglavnom klasičnom gromobranskom instalacijom na principu Faradajevog kaveza. Nadležnost: pravna lica, vlasnici i korisnici građevina

Redovno održavati gromobransku instalaciju, obavljati propisane redovne preglede i ispitivanja. Oštećene i neispravna dijelove instalacije zamijeniti novim. Nadležnost: pravna lica, vlasnici i korisnici građevina
Gromobranske instalacije s izvorom jonizirajućeg zračenja skinuti i zamijeniti klasičnom gromobranskom instalacijom.

- U objektima gdje ne postoji gromobranska instalacija građevine prema pravilniku o tehničkim propisima o gromobranama („Službeni list SFRJ”, broj: 13/78) podliježu obaveznom korištenju zaštite od atmosferskog pražnjenja, te je neophodno je postaviti gromobransku instalaciju.

Nadležnost: pravna lica, vlasnici i korisnici građevina

Vlasnici i korisnici spremnika za uskladištavanje zapaljivih tekućina i plinova obvezni su se pridržavati Pravilnika o izgradnji postrojenja za zapaljive tečnosti i o uskladištavanju i pretakanju zapaljivih tečnosti (“Sl. list SFRJ”, br. 20/71), Zakona o prevozu opasnih tvari i drugim podzakonskim aktima.

Nadležnost: pravna lica, fizička lica

U svim pravnim subjektima, a posebno u industrijskim preduzećima gdje zbog proizvodne djelatnosti postoji veća potencijalna opasnost od izbijanja požara, neophodno je pristupiti organizovanju i ustrojavanju sistema zaštite od požara, shodno potrebama, a u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu;

Nadležnost: pravna lica

Distributer zapaljivih plinova dužan je obavljati ispitivanja ispravnosti i nepropusnosti plinske instalacije prije korištenja, kao i u vrijeme korištenja, u skladu sa propisima. Ispitivanja ispravnosti i nepropusnosti plinskih instalacija za potrebe distributera plina može obavljati samo pravna osoba ovlaštena za tu djelatnost po posebnom propisu.

Nadležnost: distributer, pravna lica, fizička lica

Preporučuje se prevoz opasnih tvari u skladu s Europskim sporazumom o međunarodnom prevozu opasnih tvari u cestovnom prometu ADR i u skladu sa RID u željezničkom prometu.

Nadležnost: distributer, pravna lica, fizička lica

Povećan nadzor nad poštivanjem zakonskih propisa iz ove oblasti. Nadležnost: inspekcijski organi požarne karakteristike objekta (konstrukcije) i ugrađenih materijala utiču na stepen otpornosti objekta na požar. Vrijeme trajanja otpornosti objekta/ građevinskih elemenata na požar naziva se požarna otpornost, a izražava se jedinicom vremena (30 min, 60 min, 90 min itd.). Objekti moraju biti projektovani, izrađeni i opremljeni na takav način da se rizik od nastanka požara svede na najmanju moguću mjeru i da njihova nosiva konstrukcija uslijed požara može održati karakteristike nosivosti propisano vrijeme. Zahtjevi koje trebaju da

ispunjavaju građevinski elementi u odnosu na požarnu otpornost ovise od: broja etaža, specifičnog požarnog opterećenja, namjeni zgrade, visini zgrade i ugrađenog sistema za automatsko gašenje požara.

Vatrootpornost konstruktivnih dijelova kod izgradnje, rekonstrukcije i/ili adaptacije građevine potrebno je dokazati atestima i uskladiti s BAS standardom. Nosivi zidovi, međuspratne ploče, grede, stubovi, nosači, koji se nalaze u granicama požarnih sektora, treba da zadovolje REI kriterije na požarnu otpornost u određenom vremenskom periodu i imaju certifikat o otpornosti prema požaru, u skladu sa standardima ISO 834: 1999 i BAS EN 1365: 2004, izdat od strane akreditovanog ispitnog laboratorija.

Nadležnost: pravna lica, projektanti, izvođači

Odlukama utvrditi okvire ponašanja na otvorenom prostoru posebno u vrijeme povećane opasnosti od požara u skladu sa posebnim zakonima i propisima koji reguliraju zaštitu od požara na otvorenom prostoru. Već donesene odluke sistemski usklađivati s važećim propisima.

Nadležnost: Kanton, općinski organ

Na terenu osigurati kontrolu provođenja utvrđenih odluka putem poljoprivrednih, šumarskih i ostalih nadležnih inspekcija.

Nadležnost: Kantonalna uprava za inspeksijske poslove

Organizirati i poduzimati mjere za otklanjanje minsko-eksplozivnih sredstava miniranjem zemljišta kako bi se omogućilo vatrogasno djelovanje i na tom području. U razdoblju dok se to ne obavi, na miniranom zemljištu voditi brigu o obnavljanju oznaka i obavještanja o opasnostima kao i postavljanju i održavanju traka kojima se ograđuje i obilježava minirano ili minski sumnjivo područje.

Nadležnost: BH MAC, OSCZ, općinski organ

Redovno obavještavati i upozoravati stanovništvo putem svih vrsta medija kao što su: radio, televizija, dnevna štampa ili druge štampane obavijesti (plakati, letci i sl.) na potrebu provođenja preventivnih mjera zaštite od požara.

Nadležnost: KUCZ, OSCZ, Vatrogasne jedinice

Sve općine su dužne uskladiti i razvrstati građevine prema kategoriji ugroženosti od požara na osnovu pravilnika o uslovima, osnovama i kriterijima za razvrstavanje građevina u kategorije ugroženosti od požara.

4.3. Promjena namjene građevine ili prostora

U proteklom periodu nastale su promjene gdje su pojedina pravna lica prestala sa radom, druga promijenila djelatnost, a dosta pravnih subjekata je promijenilo i vlasnike u procesu privatizacije. Pojedine građevine su zatvorene, napuštene i propadaju. Neki objekti nemaju ažuriranu projektnu dokumentaciju iako je došlo do promjene namjene, dogradnje ili promjene vrste objekta.

- Potrebno je napraviti registar građevina ili prostora u kojima je došlo do promjene namjene
- Ažurirati svu projektnu dokumentaciju koja će odgovarati stvarnom stanju i biti u skladu sa: Zakonom o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/06, 72/07, 32/08, 4/10, 13/10 i 45/10) i Uredbom o vrsti, sadržaju, označavanju i čuvanju, kontroli i nostrifikaciji investiciono-tehničke dokumentacije ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/10)
- -Provjeriti dali su provedene sve mjere propisane:

Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu (Službene novine Federacije BiH broj : 64/09); Pravilnikom o zaštiti od požara građevina za javnu upotrebu ("Sl. Novine FBiH", br. 86 od 21. 12. 2011.); Pravilnikom za zaštitu visokih objekata od požara (Službene novine Federacije BiH, broj 81/11) Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu skladišta od požara i eksplozija ("Sl. novine FBiH", br. 23 od 05. maja 2011).

Vlasnici ili korisnici ovakvih građevina dužni su sprovoditi opće mjere zaštite od požara koje podrazumjevaju plansko organizacijske, arhitektonsko-građevinske i tehničko tehnološke mjere koje smanjuju rizik od požara i povećavaju požarnu sigurnost.

Obezbjediti da svi građevinski proizvodi ugrađeni u građevinu (primjenjeni materijali, instalacije i oprema) moraju biti ispitani u akreditiranim ispitnim laboratorijama i posjedovati certifikat o usklađenosti potvrđen od strane ovlaštenog tijela.

Nadležnost: općinski organ, pravna lica, vlasnici građevina

4.4. Mjere za izvođenje novih instalacija za gašenje i dojavu požara

Za osvijetljavanje puteva za evakuaciju i izlaz koriste se svjetiljke nužne rasvjete sa vlastitim napajanjem preko baterija koje se automatski pale kod nestanka električne energije. Potrebno je redovno kontrolirati funkcionalnost nužne rasvjete, a neispravna rasvjetna tijela zamijeniti novim.

Nadležnost: pravna lica, vlasnici i korisnici građevina

Obratiti pažnju na aktivne sisteme zaštite i njihovo povezivanje sa nadzornim centrom.

Nadležnost: vatrogasna jedinica ili pravni subjekt

4.5. Mjere za izgradnju novih izvora i instalacija za opskrbu vodom za gašenje požara

Minimalne količine vode za gašenje požara i pritisak u hidrantskoj mreži za gašenja požara potrebno je osigurati minimalno potrebne količine vode za gašenje požara i pritisak u hidrantskoj mreži, u skladu sa važećim propisima.

Nadležnost: Općinski organ, pravna lica koje se bave djelatnošću vodosnabdjevanja.

Hidrantska mreža za gašenje požara

Hidrantsku mrežu nužno je u potpunosti uskladiti s važećim propisima i pravilima tehničke prakse, odnosno važećeg Pravilnika o tehničkim normativima za spoljnu i unutrašnju hidrantsku mrežu za gašenje požara ("Sl.list FBiH", br. 87/11), a pravna lica koje se bave djelatnošću vodosnabdjevanja dužne su napraviti registar hidrantske mreže s ucertanim položajima hidranata te isto dostaviti na korištenje vatrogasnim jedinicama.

Nadležnost: općinski organ, pravna lica koje se bave vodosnabdjevanjem

Postojeću hidrantsku mrežu redovno održavati i ispitivati. Izraditi kartu javnih hidranata u nadležnosti ViK po općinama koja mora biti dostavljena organu CZ i profesionalnim i dobrovoljnim vatrogasnim jedinicama i osigurati njihovu redovnu kontrolu funkcionalnosti.

Nadležnost: općinski organ, pravna lica koje se bave vodosnabdjevanjem

Postavljanje nove hidrantske mreže na mjestima gdje nije izvedena.

Nadležnost: općinski organ, pravna lica koje se bave vodosnabdjevanjem

Potrebno je urediti prilaze za vatrogasna vozila i pristupe do vodozahvata koji svojom izdašnošću udovoljava potrebama kod gašenja požara.

Nadležnost: općinski organ

Na pojedinim mjestima u koritima vodotoka i kanala po mogućnosti produbiti korito, odnosno, izgraditi građevinu za zahvat vode prema vodopravnim uvjetima u cilju osiguranja potrebne količine vode za gašenje požara i omogućavanje crpljenja vode tokom cijele godine (u vodotocima i kanalima u kojima se vodostaj znatno snizi).

Nadležnost: općinski organ, pravna lica

Neophodno je redovno čišćenje vodotoka i kanala, kao i uređenih i neuređenih površina uz vodotoke i kanale. Kopani kanali, bunari, pojilišta za životinje i ostale prirodne rezerve vode kojese mogu koristiti za gašenje požara na otvorenom prostoru moraju se redovno čistiti, a prilazne puteve za vatrogasna vozila moraju se održavati prohodnima.

Nadležnost: općinski organ, pravna lica koja obavljaju komunalnu djelatnost, fizička i pravna lica vlasnici zemljišta na kojem se nalaze rezerve vode za gašenje požara

4.6. Mjere za osnivanje novih jedinica za gašenje požara

U općinama koje imaju deficit vatrogasaca, potrebno je vatrogasne jedinice popuniti potrebnim brojem vatrogasaca do propisane formacije.

Nadležnost: općinski organ

Općine koje uopće nemaju vatrogasne jedinice moraju riješiti ovo pitanje u skladu sa članom 63. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu, s tim da svaka općina može imati:

- vlastitu profesionalnu vatrogasnu jedinicu,
- jedinicu formiranu sporazumom sa jednom ili više susjednih općina,
- jedinicu formiranu sporazumom sa jednim ili više pravnih lica sa područja općine odnosno,
- ispostavu zajedničke profesionalne vatrogasne jedinice Kantona na svom području.

Pri odlučivanju o osnivanju profesionalne vatrogasne jedinice, njenoj veličini i potrebnim sredstvima i opremom za gašenje požara, općina se opredjeljuje za onaj način osnivanja tih jedinica, koji najbolje zadovoljava potrebe općine utvrđene u Procjeni ugroženosti od požara, kao i njenim materijalnim, finansijskim, kadrovskim i drugim mogućnostima

Nadležnost: općinski organ

Pravna lica koje imaju obavezu organiziranja vatrogasne jedinice s propisanim brojem vatrogasaca, a tu obavezu nisu ispunili, moraju to sprovesti u što kraćem roku. Ovdje se poseban akcenat stavlja na TE Kakanj, Natron Maglaj, Mital Zenica i na firme koje gazduju šumama.

Nadležnost: pravna lica

Vatrogasne jedinice u pravnim licima neophodno je popuniti i opremiti u skladu sa ličnom i materijalnom formacijom jedinice.

Nadležnost: pravna lica

4.7. Mjere u vezi s loženjem vatre i spaljivanjem korova i drugog biljnog otpada na otvorenom prostoru

Organizirati savjetodavne sastanke za sve sudionike i obveznike provođenja zaštite od požara, prvenstveno s vlasnicima šumskih površina, vlasnicima i korisnicima poljoprivrednog zemljišta, stanovnicima naselja seoskog karaktera koji se pretežito bave poljoprivrednom djelatnošću, sa šumarskim i poljoprivrednim inspektorima, te inspektorima zaštite od požara MUP-a sve u cilju poduzimanja potrebnih mjera, kako bi se opasnost od nastajanja i širenja požara smanjila na najmanju moguću mjeru.

Nadležnost: OSCZ, Vatrogasne jedinice, MUP, KU za inspeksijske poslove.

Svaka osoba dužna je voditi računa da ne izazove požar. Iz tog razloga potrebno je sistemsko provođenje obavješćavanja i osposobljavanja cjelokupnog stanovništva za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara, gašenje požara i spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom.

Nadležnost: OSCZ, Vatrogasne jedinice

Šume i šumska zemljišta na području ZDK predstavljaju površine na kojima postoji visoka opasnost od nastanka i širenja požara. Zbog toga je neophodno preduzeti preventivne mjere kojima je cilj da se požar u najranijim fazama otkrije i suzbije. Preventivne mjere koje je neophodno poduzeti su sljedeće:

- izraditi Plan zaštite šuma od požara, kao i Pravilnik o zaštiti šuma od požara, ali je neophodno njegovo pravovremeno i adekvatno ažuriranje;
- neophodno je istu formirati u što skorijem periodu u skladu sa važećim propisima;
- Putna otvorenost značajno utiče na ugroženost šuma od požara. Već postojeće puteve je neophodno redovno održavati, čistiti šumske prosjeke, dok na lokacijama gdje ne postoje šumski putevi potrebno je izvršiti izgradnju šumskih puteva i prosjeka kako bi se olakšao pristup požarima te njegovom bržem i efikasnijem gašenju;
- U vrijeme povećane opasnosti od nastajanja požara, pored redovnih dežura u osmatračkim mjestima, potrebno je pojačati dežure već postojećih patronalnih službi, u skladu sa Planom zaštite od požara;
- Neophodno je osigurati potrebnu mehanizaciju i opremu kao što su buldožeri, grejderi, usitnjivači korova, motorne pile, čelične metlanice i drugu opremu koja je potrebna za intervencije gašenja požara;

- Potrebno je redovno vršiti kontrolu opreme i sredstava, kao i nabavku nove opreme, da bi se mogućnost nastanka šumskih požara svela na minimum.

Nadležnost: *Upravljanje šumama: Poslove upravljanja i zaštite šuma obavlja Kantonalna uprava za šumarstvo, a to su poslovi kontrole gazdovanja šumama i neposredne zaštite državnih šuma, putem čuvarske službe. Šumama i šumskim zemljištem gazduje JP Šumsko privredno društvo, d.o.o. Zavidovići,*

Poljoprivredno zemljište se mora obrađivati uz primjenu agrotehničkih mjera kojima se propisuje njegovo korištenje na način da se ne umanjuje njegova vrijednost. Svaka osoba koja obrađuje poljoprivredno zemljište je dužna voditi računa da ne izazove požar na istom. Spaljivanje suhog raslinja može se obaviti danju, po mirnom vremenu, te uz uslov da se ne ugrožavaju šume, prometnice, trase elektroenergetskih vodova i voćnjaci, trajni nasadi i druge ratarske kulture, ali uz prethodnu obavijest nadležnom vatrogasnom društvu ili šumariji ZDK. Također je neophodno propisati mjere za uređivanje i održavanje živica, poljskih puteva i kanala. Poljoprivredna zemljišta se nalaze u nadležnosti vlasnika i korisnika poljoprivrednog zemljišta, pravnih lica registriranih za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, jedinica lokalne samouprave i Kantona.

U slučaju izbijanja požara na otvorenom području, pravna lica čije su građevine ili uređaji locirani u neposrednoj blizini požara dužne su dati na raspolaganje svoju opremu i mehanizaciju za potrebe radova na sprječavanju širenja požara ili za njegovo gašenje.

Nadležnost: *Vatrogasne jedinice, pravna lica – vlasnici objekata*

4.8. Mjere za izgradnju novih osmatračkih mjesta za otkrivanje požara na otvorenim prostorima

Za učinkovito i uspješno otkrivanje požara na otvorenom prostoru potrebno je uvesti savremeniji način osmatranja putem videonadzora koji se napaja putem solarnih ćelija ili mini vjetroturbina. Relativno nova naprednija tehnologija je postavljanje daljinski upravljanih kamera na osmatračkim lokacijama.

Nadležnost: *šumsko gazdinstvo, pravni subjekti*

Potrebno je prebacivanje osmatrača u operativni centar odakle isti upravlja i nadzire veće područje pokriveno s više kamera.

Nadležnost: *šumsko gazdinstvo, pravni subjekti*

Sistemom osmatračkih mjesta mora biti vizuelno pokriveno cijelo područje. Svi osmatračci moraju biti u sistemu veze sa dežurnim u jedinici i međusobno.

Nadležnost: *šumsko gazdinstvo, pravni subjekti*

Potrebno je obezbijediti materijalna sredstva za gašenje požara koja su sastavni dio osmatračnice (brentače, motorne pile, sredstva veze, čelične metle sjekire grablje i dr.).

Nadležnost: *šumsko gazdinstvo, pravni subjekti*

U vrijeme sezone (od 1. Maja do 15. Septembra) neophodno je uvesti stalno dežurstvo.

Nadležnost: *šumsko gazdinstvo, pravni subjekti*

Smjer i raspored kretanja, te broj osmatrača, osmatračnica i osmatračkih mjesta treba prilagoditi površini i obliku zemljišta, a određuje se opštim aktom pravnog subjekta (Planom zaštite od šuma) s posebnim nadzorom površina koje nisu u pregledu ili nisu dostupne videokrugu sa osmatračnica ili osmatračkih mjesta.

Nadležnost: *šumsko gazdinstvo, pravni subjekti*

4.9. Mjere za izmjenu ili dogradnju sistema veza

Za učinkovito i uspješno djelovanje vatrogasaca od trenutka uzbunjivanja, početka intervencije, lokaliziranja i gašenja požara, potrebno je osigurati dovoljan broj stabilnih, mobilnih i prenosnih radio uređaja za potrebe vatrogasnih jedinica.

Nadležnost: *općinski organ, pravna lica koje imaju vatrogasne jedinice*

Potrebno je provesti odgovarajuću edukaciju i treninge, kao i vježbe simulacije.

Nadležnost: *vatrogasna jedinica, općinski organi, pravna lica koja imaju vatrogasnu jedinicu*

5. ZAKLJUČAK

ZDK svojim geografskim položajem, veličinom urbanih sredina, brojem stanovnika, površinom šumskih predjela, razmještajem industrijskih građevina i kompleksa unutar i u neposrednoj blizini urbanih naselja, blazinom pogona namjenske industrije, pozicijom elektroenergetskih postrojenja i drugim bitnim faktorima sa aspekta zaštite od požara i tehnoloških eksplozija, spada među najugroženije prostore unutar BiH.

Na osnovu prikaza postojećeg stanja, stručne obrade prikupljenih podataka i prijedloga organizacijskih i tehničkih mjera za područje ZDK, može se zaključiti sljedeće:

- S obzirom na osjetljivost privrednih subjekata na požare, stepen ugroženosti određenih kategorija šuma od požara, stanje u vatrogasnim jedinicama i dostignuti stepen organizovanosti, može se reći da je ostvaren nizak do srednji nivo protivpožarne zaštite;
- Većina općina je izradila Procjenu ugroženosti od požara i Plan zaštite od požara, ali iste nisu ažurirani odnosno nerade se reredovno revizije Procjena i Planova;
- Na području ZDK djeluju profesionalne vatrogasne jedinice (Zenica, Kakanj, Visoko, Vareš, Žepče, Tešanj, Maglaj, Olovo i Zavidovići) i dobrovoljna vatrogasna društva u kojima su formirane vatrogasne jedinice (Visoko, Kakanj, Olovo, Zenica, Maglaj, Zavidovići, Doboj Jug, Usora, Jelah i Tešanj) koje ne zadovoljavaju po pitanju potrebnog broja operativnih vatrogasaca i uvjeta propisanih Pravilnikom o minimumu tehničke opreme i sredstava i roku korištenja te opreme i sredstava za profesionalne i druge vatrogasne jedinice („Sl. novine F BiH”, br. 104/12). Postojeća oprema vatrogasnih jedinica, nabavljena je desecima godina unazad i ispunjava samo minimalne kriterije, te je daleko od evropskih standarda;
- Vatrogasne jedinice u pravnim licima većinom nisu propisno opremljene te nisu u mogućnosti obavljati vatrogasnu djelatnost u potpunosti. Pravna lica na području ZDK i nemaju stalno vatrogasno dežurstvo niti odgovarajuću opremu i prostor prema posebnim propisima utvrđenim o kategoriji ugroženosti od požara;
- Pravna lica na području ZDK ne provode u potpunosti propisane mjere zaštite od požara u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu te podzakonskim aktima, posebno u dijelu instaliranja, održavanja i ispitivanja stabilnih sistema za dojavu i gašenje požara, uređaja i instalacija u „Ex“ izvedbi, gromobranskih i električnih instalacija;
- Hidrantska mreža za gašenje požara u većini naselja na području ZDK nije u zadovoljavajućem stanju u pogledu broja nadzemnih hidranata, pritiska i količine vode u mreži. U mnogim naseljima vanjska hidrantska mreža uopće nije izvedena;
- Hidrantska mreža nije u potpunosti usklađena s važećim propisima, a pravna lica koje se bave djelatnošću vodosnabdjevanja nisu napravila registar hidrantske mreže s ucrtanim položajima hidranata tako da isti nemaju niti vatrogasne jedinice;
- U mnogim poslovnim i javnim građevinama nije postavljen propisani broj aparata za početno gašenje požara, a u pojedinim građevinama s izvedenom hidrantskom mrežom nedostaje oprema u zidnim ormarićima unutarne hidrantske mreže;
- Zaštita od požara u šumama, na šumskom i poljoprivrednom zemljištu nije u potpunosti organizovana niti se provodi u skladu sa propisima.
- Operativni centri civilne zaštite nisu formirani u svim općinama ZDK. Nije obezbjeđen neprekidan rad Kantonalnog operativnog centra civilne zaštite.
- Odlagališta otpada nisu uređena u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima kojima se definiše problematika zbrinjavanja otpada. Nelegalna odlagališta („divlje deponije”) nisu sanirana pa i dalje predstavljaju moguće izvore požara;

- Sudionici u provođenju zaštite od požara ne provode kontinuirano upozoravanje javnosti na postojeće opasnosti od nastajanja požara i opasnosti za nastajanje velike materijalne štete uslijed požara;
- Stanovništvo nije sistemski educirano za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara, gašenje požara i spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom. Putem masovne edukacije nije osposobljeno kao ni obučeno stanovništvo rukovanjem sredstvima za gašenje požara. Također, nije posvećeno neophodno obrazovanje djece školskog uzrasta iz oblasti zaštite od požara.

Na osnovu prikaza postojećeg stanja i stručne obrade podataka može se zaključiti da će se provođenjem prijedloga organizacijskih i tehničkih preventivnih mjera opasnost od nastajanja i širenja požara svesti na najmanji mogući nivo.

6. PRILOZI

6.1.GRAFIČKI PRILOGZI VEZANI ZA

6.2. PROCJENE UGROŽENOSTI ZA PODRUČJA OPĆINA ODNOSNO GRADA

Većina općina na području ZDK je u postupku izrade ili donošenja Procjene ugroženosti od požara ili je već prije uradila istu. Nakon usvajanja, svaka općina je dužna dostaviti Procjenu ugroženosti od požara KUCZ jer je ona sastavni dio ovog dokumenta i nalazit će se u prilogu.

Procjene ugroženosti opština prilažu se kao posebna knjiga uz Procjenu ugroženosti od požara ZDK i njen su sastavni dio.

Sljedeće općine u ZDK imaju izrađenu procjenu ugroženosti od požara:

- Općina Tešanj;
- Općina Maglaj;
- Općina Zavidovići;
- Općina Kakanj;
- Općina Visoko;
- Općina Vareš,
- Općina Olovo
- Grad Zenica